

T.C.

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

TARİH ANABİLİM DALI

Doktora Tezi

HANİFE ALACA

NİSAN - 2017

KONU
XV. ve XVI. YÜZYILLARDA PRİZREN SANCAĞI

HANİFE ALACA

TARAFINDAN

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ'NE
SUNULAN TEZ

TARİH ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

NİSAN 2017

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

.....
(Ünvanı Adı ve Soyadı)

Enstitü Müdürü

Bu tezin Doktora derecesi için gereken tüm şartları sağladığını tasdik ederim.

.....
(Ünvanı Adı ve Soyadı)
Anabilim Dalı Başkanı

Okuduğumuz ve savunmasını dinlediğimiz bu tezin Doktora derecesi için gereken tüm kapsam ve kalite şartlarını sağladığını beyan ederiz.

.....
(Ünvanı Adı ve Soyadı)

Danışman

Jüri Üyeleri (ilk isim jüri başkanına ve ikinci isim ise danışmana aittir)

Prof. Dr. Ahmet KANKAL (AYBÜ)
Yrd. Doç Dr. Sıddık ÇALIK (AYBÜ)
Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR (AYBÜ)
Prof. Dr. Yasemin DEMİRCAN (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Mustafa ALKAN (Gazi Ü.)

.....
.....
.....
.....
.....

İntihal

Bu tez içerisindeki bütün bilgilerin, akademik kurallar ve etik davranış çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmada orijinal olmayan her tür kaynak ve sonuçlara tam olarak atıf ve referans yaptığımı da beyan ederim. Aksi takdirde, tüm yasal sorumluluğu kabul ediyorum.

Adı Soyadı : Hanife ALACA

İmza :

ABSTRACT

XV. AND XVI. CENTURY PRİZREN SANJAK

Alaca, Hanife

PhD, Department of History

Advisor: Asst Prof.Sıddık Çalık

April, 2017, 396 pages

Our study is a doctoral thesis aiming to reveal the administrative, geographical, economic and social structure of Prizren Sanjak in the XVth and XVIth centuries. Sanjak of Prizren is in the central western part of Balkan geography where was dominated by Roman, Byzantine, Bulgarian and Serbian and it became an Ottoman administrative unit which was conquered by the Ottoman State in 1455. Our general aim in this research was to examine the sanjak which is one of the basic administrative units to contribute to the rural construction of the Ottoman Rumelia. It is our most important goal to reveal the provincial administrative structure that the Ottoman Empire applied in the Rumelian geography in this study.

On the other hand, we attempted to determine the development of the social-economic and religious structure of the communities, living in this geographical region within certain periods, with indepth study to the sanjak which is a geographical unit.

The basic sources in these study are certain documents and register book collections in domestic and foreign archives. Of course, the most important sources of the Ottoman sanjak studies are the Ottoman cadastral record books (Tahrir Registers). In these books, detailed information about the social and economic structure of a region was available. In this study, we tried to determine the socio-economic status of the sub-districts that related Prizren and their settlement units with the evaluation of the information in the register books which mention this period.

Also we used other sources in our archives such as Mühimme registers, Ruznamçe registers and Foundation registers, etc. According to the census of 1522 belonging to Prizren, the Sanjak was divided into administrative units in the form of three townships and twelve sub-districts.

These are the sub-districts: Prizren, Bihor, Tırgovişte, Eflakân, İstaviç, Gora, Opolye, Piştirik, Debri, Dumoştiçe, Rudine ve Radovine. There is also a mine town named Ma'den-i Jajna. The administrative structure in the İcmâl registers is the same as the year of tahrir of 1522 except Eflakan sub-district. In the year of 1550, we see that İstaviç was removed from sub-district, and Hoça was organized as a sub-district and connected to Prizren. In the register years of 1570, 1580 and 1590, some changes were made in the sub-district that constituted the administrative structure of the sanjak. According to this, the number of the sub-districts which had 11 in the previous year, decreased to 5. These are the sub-districts of Prizren: Hoça, Ma'den-i Jajna, Bihor, and Tırgovişte. In our work, according to tahrir (register) we tried to reveal the distributions, tendencies, the structure and the amount of population of these sub-districts. On the other hand, we tried to provide information on agricultural, commercial and industrial activities in these regions and in the light of this data, we tried to reveal the provincial administration that the Ottoman State applied in the Rumelian geography. One of the main points that we have mentioned in our work is the production activity in Prizren sanjak and the taxation of the subject.

In this sense, as in almost all the register (tahrir), all the fields of the production are identified, how much taxes are given to whom, government officials are obliged to collect taxes; so, the distribution of dirlik has been revealed.

Key words: Tahrir Books, Prizren, Balkans, Sanjak, State, Rumelia

ÖZET

XV. ve XVI. YÜZYILLARDA PRİZREN SANCAĞI

Alaca, Hanife

Doktora, Tarih Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Sıddık Çalık

Nisan, 2017, 396 sayfa

Çalışmamızda, XV. ve XVI. yüzyıllarda; Prizren sancağının idarî, coğrafi, iktisadî ve sosyal yapısını ortaya çıkarılmıştır. Prizren sancağı Balkan coğrafyasının orta batı kısımlarında; Roma, Bizans, Bulgar ve Sırp ve hâkimiyetinde kalmış ve 1455 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilmesiyle birlikte Osmanlı hâkimiyetine geçmiş bir idarî birimdir.

Osmanlı Rumeli'sinin taşra yapısına katkıda bulunmak gayesiyle, temel idarî ünitelerden olan Prizren sancağı ele alınmıştır. Bu sancak çalışmasından hareketle, Osmanlı'nın Rumeli coğrafyasında tatbik ettiği taşra idarî yapısını ortaya çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, bir coğrafi ünite olan sancak ayrıntısına inerek, bu coğrafyada yaşayan toplulukların sosya-ekonomik ve dinî yapısını ve belirli dönemler içerisindeki gelişimini belirlemeye çalışılmıştır.

Araştırmada kullanılan temel kaynak külliyyatını; yerli ve yabancı arşivlerdeki belirli belge ve defter koleksiyonları teşkil etmektedir. Osmanlı sancak çalışmalarında kuşkusuz en önemli kaynak külliyyatını tahrir defterleri oluşturmaktadır. Bu defterlerde, bir bölgenin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında ayrıntılı bilgiler mevcuttur. Bu tez çalışmamızda, döneme ait tahrir defterleri değerlendirilerek, defterde yer alan bilgiler çerçevesinde Prizren'e bağlı nâhiyeler ve bu nâhiyelere ait yerleşim birimleri ve buraların sosyo-ekonomik durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Keza arşivlerimizde bulunan diğer kaynaklardan; mühimme defterleri, ruznamçe defterler, vakıf defterleri ... gibi bir çok koleksiyondan da faydalanılmıştır.

Prizren'e ait 1522 yılındaki tahrir e göre sancak, üç kaza, on iki nâhiye halinde idarî birimlere ayrılmıştır. Bu nâhiyeler; Prizren, Bihor, Tırgovişte, Eflâkân, İstaviç, Gora, Opolye, Piştirik, Debri, Dumoştiçe, Rudine ve Radovine'dir. Bunun yanında Ma'den-i Jajna adında bir maden şehri de bulunmaktadır. 1530 tarihli muhâsebe icmâl defterinde de idarî yapı, Eflâkân Nâhiyesi hariç, 1522 tarihli tahrir defteri ile aynıdır. 1550 tarihli tahrir defterinde ise İstaviç'in nâhiyelikten çıkarıldığını ve buna karşılık Hoça'nın nâhiye olarak teşkilatlandırılarak Prizren sancağına bağlandığını görmekteyiz. 1570, 1580 ve 1590 tarihli tahrir yılında, sancağın idarî yapısını oluşturan nâhiyelerde bir takım değişiklikler göze çarpmaktadır. Buna göre 1550 tarihli tahrirde 11 olan nâhiye sayısı 1570, 1580 ve 1590 tarihli tahrirde 5'e inmiştir. Bu nâhiyeler Prizren, Hoça, Ma'den-i Jajna, Bihor ve Tırgovişte nâhiyeleridir.

Çalışmamızda, bu nâhiyelerin nüfus miktarı, yapısı ve tahrir sayımlarına göre dağılım ve eğilimlerini ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Diğer taraftan, bu yerleşim birimlerinde meydana gelen; ziraî, ticarî ve sınaî faaliyetleri hakkında bilgi sunmak hedeflenmiştir.

Çalışmamızda üzerinde durduğumuz esas noktalardan biri de Prizren sancağındaki üretim faaliyeti ve reâyanın vergilendirilmesidir. Bu manada, her tahrir sayımında sancağın hemen hemen bütün üretim alanları belirlendiği gibi, kimlerin ne kadar vergi verdikleri, hangi devlet görevlisinin ne kadar vergi toplamakla mükellef olduğu, yani dirlik dağılımı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tahrir Defteri, Prizren, Balkanlar, Sancak, Eyalet, Rumeli

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmamda, her tŒrlŒ yardım ve destekleri ile yanımıda olan, tezimin her aőamasında, gerekli uyarı ve eleőtirileri yaparak bana bilimsel bakış açısı kazandıran, değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sıddık ÇALIK'a içtenlikle Őukranlarımı sunarım.

Doktora derslerim boyunca bilgi ve birikimleri ile bana ve tŒm Őđrenci arkadaőlarımaya verimli bir eğitim programı sunun, Ankara Yıldırım Beyazıt Őniversitesi Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçaę kŒrsŒsŒnŒn değerli hocaları Prof. Dr. Ahmet KANKAL ve Prof. Dr. HŒseyin ÇINAR hocalarıma teőekkŒr ederim.

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL	iii
ABSTRACT	v
ÖZET	vii
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR	xvii
ÖNSÖZ.....	xviii
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
A. KAYNAKLAR	1
1. Arşiv Vesikaları	1
1.1.1. Tahrir Defterleri	1
1.1.2. Mufassal Defterler.....	2
1.1.3. İcmâl Defterler	4
1.1.4. Tımar Ruznamçe (Tımar ve Zeâmet Tevcihi) Defterleri	7
1.1.5. Mühimme Defterleri.....	7
2.Vekayinameler	8
3.Telif Eserler	8
3.1.Raif Vırmiça, Kosova Hamamları.....	8
3.2. Raif Vırmiça, Kukli Mehmet Bey Vakfiyesi	8
B. OSMANLI ÖNCESİ PRİZREN	9
1. “Prizren” İsmi nin Menşei ve Yazılışları	9
2. Prizren’in Coğrafi Konumu	9
3.Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Prizren.....	10
4. Prizren’in Osmanlı Hâkimiyetine Geçişi	11
II.BÖLÜM	14

A. PRİZREN SANCAĞINDA İSKÂN VE NÜFUS	14
1. Şehirlerin İskân ve Nüfusu	15
1.1. Prizren	16
1.2. Tırgovişte	23
1.3. Hoça	24
1.4. Şehirlerin Toplam Nüfusu	25
2. Nâhiyelerde İskân ve Nüfus	27
2.1. Nüfus Yapısı	27
2.2. Prizren Nâhiyesi	29
2.3. Tırgovişte Nâhiyesi	34
2.4. Maden-i Jajna Nâhiyesi	39
2.5. Bihor Nâhiyesi	43
2.6. Hoça Nâhiyesi	47
2.7. Piştirik Nâhiyesi	51
2.8. Rudine Nâhiyesi	52
2.9. Dumoştiçe Nâhiyesi	54
2.10. Gora Nâhiyesi	55
2.11. Opolje Nâhiyesi	56
2.12. İstaviç Nâhiyesi	57
2.13. Radovine Nâhiyesi	58
2.14. Prizren Sancağında Nâhiyelerin Toplam Nüfusu	59
3. Prizren Sancağında Müslim ve Gayrimüslim Nüfus	61
3.1. Müslim Nüfus	61
3.2. Gayrimüslim Nüfus	63
3.3. Prizren Sancağının Toplam Nüfusu	64
A. XV. VE XVI. YÜZYILLARDA PRİZREN'İN İDARİ VE ASKERİ YAPISI	66
1. Sancak İdaresi	66
2. Yerleşim Birimleri	68
2.1. Kaza /Nâhiye	68
2.2. Karyeler-Mezralar ve Çiftlikler	73
B. İKTİSADİ YAPI	75
1. Vergiler	76
1.1. Reâyadan Alınan Vergiler	76

1.1.1. Çift Resmi (Resm-i Çift)	77
1.1.2. Bennak Resmi	80
1.1.3. Mücerred Resmi	81
1.1.4. İспенç Resmi	82
1.1.5. Duhan Resmi	83
1.1.6. Bive Resmi	83
1.2. Ârızî Vergiler	83
1.3. Üretimden Alınan Vergiler	85
1.4. Öşür Vergileri	86
1.4.1. Ziraî Alanlar	86
1.4.2. Tarım Ürünleri	93
1.5. Hayvancılık	107
1.6. Ticarî ve Sinaî Faaliyetler	110
2. Vergiden Muaf Olanlar	117
2.1. Müsellemeler	118
2.2. Eşkinciler	119
2.3. Derbentçi, Köprücü, Meremmetçi	120
2.4. Akıncılar	122
2.5. Bazdâr (Kuşçu, Avcı, Doğancı)	123
2.6. Eflâklar	124
2.7. Voynuklar	124
C- SANCAK GELİRLERİNİN BÖLÜŞÜMÜ	125
1. Hâslar	125
1.1. Padişah Hâsları	126
1.2. Mirliva hâsları	132
1.3. Diğer Hâslar	134
2. Zeâmetler	135
3. Tımarlar	139
D. SOSYAL VE DİNÎ YAPILAR	144
1. Prizren Sancağında Bulunan Vakıflar	145
1.1. Dinî Hizmetler İle İlgili Vakıflar	146
1.1.1. Camiler	146
1.1.2. Mescidler	147

1.2.Nukud Vakıfları	150
1.3. Beledî Hizmetler İçin Kurulan Vakıflar.....	152
1.4. Sosyal Hizmetler İçin Kurulan Vakıflar	153
SONUÇ.....	157
BİBLİYOGRAFYA	162
EKLER	168
EK-I. 1570 Tarihli Prizren Kanûnnâmesi	168
EK-II. 1590 Tarihli Prizren Kânûnnâmesi.....	171
EK-III. MEHMED PAŞA VAKFİYESİ.....	174
EK-IV. KUKLİ MEHMED BEY VAKFİYESİ	182
EK-V. 1522 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 92) Göre Prizren Sancağı	190
EK-VI. 1530 Tarihli Muhasebe-İ İcmal Defterine (BOA, TD 167) Göre Prizren Sancağı.....	207
EK-VII. 1550 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 368) Göre Prizren Sancağı.....	237
EK-VIII. 1580 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 1029) Göre Prizren Sancağı	326
EK-IX. 1590 Tarihli Tahrir Defterine (KK 55) Göre Prizren Sancağı.....	343

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Prizren Tahrirleri	7
Tablo 2. Nefs-i Prizren'in Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)	22
Tablo 3. Nefs-i Tırgovište'nin Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)	24
Tablo 4. Nefs-i Hoça'nın Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)	25
Tablo 5. Prizren Sancağında Şehirlerin Toplam Tahmîni Nüfusu	26
Tablo 6. Prizren Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri.....	31
Tablo 7. Prizren Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme	32
Tablo 8. Prizren Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi (1530-1590)	34
Tablo 9. TırgovišteNâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri.....	35
Tablo 10. Tırgovište Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme	37
Tablo 11. Tırgovište Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	39
Tablo 12. Jajna Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi.....	40
Tablo 13. Jajna Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme	42
Tablo 14. Bihor Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri	43
Tablo 15. Bihor Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme	45
Tablo 16. Bihor Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi.....	47
Tablo 17. Hoça Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri.....	48
Tablo 18. Hoça Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme	49
Tablo 19. Hoça Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	51
Tablo 20. Piştirik Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	52
Tablo 21. Rudine Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	53
Tablo 22. Dumoştıçe Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	54
Tablo 23. Gora Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi.....	56
Tablo 24. Opolye Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	57
Tablo 25. İstaviç Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	58
Tablo 26. Radovine Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi	59
Tablo 27. Prizren sancağının Nâhiyelere Göre Tahmîni Nüfus Toplamı.....	60
Tablo 28. Prizren Sancağında Müslüman ve Gayr-ı Müslim Nüfus	63
Tablo 29. Prizren Sancağında Tahmîni Toplam Nüfus(1530-1590).....	64

Tablo 30. Prizren Sancağının İdari Yapısı (1522-1590).....	71
Tablo 31. Prizren Sancağına Tabi Nâhiyelerde Bulunan Köy ve Mezraların Toplam Sayıları.....	73
Tablo 32. Nâhiyelere Göre Husûsî Çiftlik Gelirleri	75
Tablo 33. Prizren Sancağında Tahrir Dönemlerine Göre Reâyadan Alınan Vergi Miktarları (1550-1590)	85
Tablo 34. Tarıma Tahsis Olan Araziler	91
Tablo 35. Prizren Sancağında Mezralar ve Gelirleri (1522-1590)	92
Tablo 36. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1550-1590).....	98
Tablo 37. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1550-1590).....	100
Tablo 38. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1550-1590)	103
Tablo 39. Prizren Sancağında Tarım Ürünleri Üretimi (1550-1590).....	106
Tablo 40. Prizren Sancağında Hayvancılık (1550-1590)	109
Tablo 41. Prizren Sancağında Ticarî ve Sinaî Faaliyetler (1550-1590)	115
Tablo 42. Prizren Sancağında İktisadi Faaliyetler ve Vergilendirme.....	116
Tablo 43. Gelir Çeşitine Göre Padişah Hâsları (1522-1590)	127
Tablo 44. Prizren Sancağı'nda Padişah Hâsları.....	128
Tablo 45. Tahrirlere Göre Prizren Sancağı Mirliva Hâsları (1550-1590).....	132
Tablo 46. Prizren'de Zeâmet Sahipleri ve Gelirleri (1522-1590)	138
Tablo 47. Prizren Sancağında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı (1522-1590).....	142
Tablo 48. Prizren Sancağında Bulunan Vakıflar ve Gelirleri(1530-1590).....	155

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Prizren Sancağında Şehirlerin Toplam Tahmîni Nüfusu	27
Şekil 2. Prizren Sancağında Buğdayın Hububat Ürünleri İçerisindeki Oranı (1550-1590).....	95
Şekil 3. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1550).....	98
Şekil 4. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1570).....	99
Şekil 5. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1590).....	99
Şekil 6. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1550).....	100
Şekil 7. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1570).....	101
Şekil 8. Prizren Sancağında Bakliyat (1590) Üretimi	101
Şekil 9. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1550).....	104
Şekil 10. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1570).....	104
Şekil 11. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1590).....	104
Şekil 12. 1522 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı.....	142
Şekil 13. 1530 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı.....	142
Şekil 14. 1550 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı.....	142
Şekil 15. 1570 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı.....	143
Şekil 16. 1590 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı.....	143

KISALTMALAR

age	Adı geçen eser
BA	Başbakanlık Arşivi
bkz.	Bakınız
c.	Cilt
çev.	Çeviren
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
DTCFD	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
İA	İslam Ansiklopedisi (Milli Eğitim Bakanlığı)
İÜİFM	İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi Mecmuası
KKK	Kuyûd-ı Kadime Arşivi
MM	Maliyeden Müdevver Defterler tasnifi
s.	Sayfa
TD	Tapu Defteri
TTK	Türk Tarih Kurumu
VD	Vakıflar Dergisi
Yay.	Yayımlayan

ÖNSÖZ

Klasik dönem Osmanlı Devleti'nin taşra idaresinin temelini meydana getiren sancak birimi üzerine bir hayli çalışma yapılmıştır. Özellikle Anadolu coğrafyasındaki sancakların genel yapısı ana hatlarıyla ortaya çıkarılmışken, Rumeli bölgesi, henüz bu çalışmalardan tam manasıyla nasibini alamamıştır.

Osmanlı'nın Kosova coğrafyasını fethi ile birlikte, uyguladığı iskân siyaseti çerçevesinde oluşturduğu Prizren sancağı, tipik bir Türk şehir merkezi ve bağlı idari birimleriyle birlikte, Rumeli taşra idaresinin orta kısımlarını teşkil eden önemli bir idarî ve iskân mıntokası haline getirilmiştir.

Prizren sancağı üzerine kısmî çalışmalar mevcut olsa da, sancağın klasik dönemini ortaya koyacak mahiyette değildir. Bu çerçevede, Osmanlı tarihi araştırmaları kapsamında, İmparatorluğun Rumeli coğrafyasındaki taşra idarelerinden Prizren sancağı üzerine, derinlemesine bir çalışma yaparak mevcut bir eksikliği gidermek hedeflenmiştir.

Prizren sancağının XV. ve XVI. yüzyıllardaki idarî, iktisadî, demografik ve sosyal yapısını tespit etmek için yapılan bu çalışmanın temelini arşiv kaynakları oluşturmaktadır. Bu kaynakların belli başlılarını, Tapu Tahrir defterleri teşkil etmektedir. Bunların haricinde; mühimme defterleri, vakıf defterleri, timar ruznamçe defterleri de temel kaynaklarımız arasındadır. Diğer taraftan, Osmanlı klasik dönemine ait vekayinameler ve son dönemlerde yazılmış telif eserlerden de istifade edilmiştir. Bunlara ilave olarak, Prizren coğrafyasında saha araştırmaları ve gözlemlerden elde edilen tarihi ve coğrafi bilgiler kaynaklar ile mükayese edilerek değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Bu kaynaklar çerçevesinde, araştırmanın temel yapı taşlarını teşkil edecek somut veriler elde edilmiştir. Bu manada, Osmanlı Rumeli'si üzerinde yapılan çalışmalarla ilgili temel problem olan, bu coğrafyadaki Osmanlı'nın kurmuş olduğu düzen hakkında zihin karışıklığına neden olan bir çok soruna, yol gösterecek bir bakış açısı ortaya konulmuştur.

Birinci bölümde, Osmanlı tarihinin bir kaynağı olan tahrir defterlerinin değerlendirmesi üzerinde durulduktan sonra, çalışmada kullanılan Prizren sancağına ait defterler ve diğer arşiv vesikaları değerlendirmeye tâbi tutulmuştur. Osmanlı döneminde Prizren’i daha iyi tahlil edebilmek için Osmanlı öncesi Prizren tarihi üzerine kısa bir bilgi vermeyi de ihmal edilmemiştir.

İkinci bölümde, iskân ve nüfus başlığı altında,tahrir defterlerinde yer alan bilgiler ışığında sancağın nüfusu ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu çerçevede, bölgenin şehir ve köylerdeki nüfus yapısı ayrıntılı bir biçimde izah edilmiştir. Daha sonra, sancağın Müslim ve Gayrimüslim nüfusu üzerinde durulmuştur. Sonunda ise, Prizren nüfusunun genel eğilimleri ve nüfusuna ilişkin tahmîni rakamları vermek mümkün olmuştur.

Üçüncü bölümde, sancağın idarî ve askerî yapısı ortaya konulurken, Osmanlı Devleti’nin merkez teşkilatının yanı sıra, taşrasının temel idarî birimi olan sancak üzerinde durularak, Prizren’in idarî yapısı anlatılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, Prizren sancağında XV. ve XVI. yüzyıllarda meydana gelen idarî değişiklikler ve gelişmeler hakkında bilgi sunulmuştur.

Tahrir defterlerinden elde edilen veriler ışığında sancakta, vergilendirme, ticarî ve sınaî üretim, toprak tasarrufunun yanı sıra bir sancaktaki ekilebilen toprak miktarı, yetiştirilen ürünler, toplanan vergiler ve hayvancılık gibi çok çeşitli konularda bilgiler incelenmiştir. Bu çalışmanın kapsadığı yüzyıllar içerisinde Prizren’in Osmanlı ekonomik hayatındaki yeri tartışılmaya çalışılmıştır. Bu bölümün devamı ise, sancakta toprak idaresi ve gelirlerin bölüşümüne dair bilgiler ile ilgilidir. Daha sonra ise, sancağın sosyal ve dinî yapıları üzerinde durulmuştur. Prizren sancağındaki vakıflar izah edilerek, Klasik dönem Osmanlı vakıf kayıt sistemi üzerinde ayrıntılı bilgiler sunulmuştur.

Son olarak, Prizren sancağı ile ilgili daha önce ortaya koyduğu çalışmalarla yazılarından istifade ettiğim Raif Vırmıça, Tatjana Katic ve Sadullah Gülten’e şükranlarımı sunarım. Gazi Üniveristesi’nde Yüksek Lisans yaptığım dönemde tahrir çalışmaya yönelmemi sağlayan ve çalışmam sırasında her türlü yardımını esirgemeyen, aynı zamanda Yüksek Lisans danışmanım olan Prof. Dr. Yasemin Demircan’a teşekkür borçluyum. Çalışmalarım

boyunca tavsiyeleriyle beni sürekli daha iyiye teŖvik eden ve alıŖmam boyunca yardımını esirgemeyen danıŖmanım ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sıddık alık'a teŖŖekkürlerimi bildirmeyi bir borç bilirim. İngilizce tercümeleer konusunda yardımını esirgemeyen değerli arkadaŖım Necmettin Ayan'a ayrıca teŖŖekkür ederim.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

A. KAYNAKLAR

Coğrafi bölge çalışmalarında dikkate alınacak en önemli husus, çalışma alanının coğrafi tasviri ve temel kaynakların tespit edilmesidir. Prizren coğrafyası ile ilgili yaptığımız alan araştırmasında yerleşim birimlerinin coğrafi konumları, fiziksel özellikleri, bitki örtüsü ve toprak yapısını tahlil etmeye çalışılmıştır. Bu konu ile ilgili bölge haritalarını ve Prizren coğrafyası ile ilgili çalışmaları da dikkate alarak bölgenin coğrafyasını tasvir edilmiştir.

Kaynakların tespitinde diğer bir bahis konusu ise, arşiv malzemeleri ve telif eserlerdir. Bu eserler tespit edilerek, değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Prizren ile ilgili yazılmış en önde gelen yerel tarih çalışmaları Raif Vırmıça'nın eserleridir. Bu eserler daha çok dinî ve sosyal yapıları üzerine olan konuları içermektedir. Prizren ile ilgili arşiv kaynaklarına dayalı birkaç makale haricinde çalışma söz konusu değildir¹.

1. Arşiv Vesikaları

Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik ve idarî tarihine ait arşiv vesikalarının II. Murat döneminden itibaren tutulduğu bilinmektedir. XV. ve XVI. yüzyıllarda Prizren sancağı ile ilgili temel kaynaklarımızı ana hatlarıyla; Tapu-tahrir defterleri, Mühimme, Ruznamçe, Vakıf ve Ruus Defterleri oluşturmaktadır.

1.1.1. Tahrir Defterleri

Osmanlı Devleti'nde, yeni fethedilen memleketlerin iktisadî ve askerî potansiyalini ortaya çıkarmak, vergi gelirlerini tespit etmek ve bunları yöneticilere dağıtmak amacıyla,

¹Sadullah Gülten, "XVI. Yüzyılda Prizren Sancağı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.5; Sadullah Gülten, "Prizren Vakıflarına Dair", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.6, Sayı 24, 2013; Tatjana Katic, "15. Ve 16. Yüzyılda Prizren Sancağı", *OTAM*, Bahar 2013, s.33, Yücel Yiğit, "Prizren Sancağı'nın İdari Yapısı (1864-1912)", *History Studies*, Volume 2/1, 2010.

Önasya’da geçmiş asırlardan beri uygulana gelen, Türk-İslam devletleri, Sasani, Bizans ve muhtelif yerel unsurların kullanmış olduğu vergi usullerini, dönemin şartlarına uyarlayarak, adetâ yeni bir vergi sistemi hâline getirilerek tatbik edilen bu işleme tahrir denirdi.² Yeni bir padişahın tahta çıkması durmunda veya toprak bütünlüğü ile ilgili meydana gelen bir takım değişikliklerden dolayı tahrir yapılmakta olup, buradaki temel amaç devletin hâkim olduğu bütün bölgelerde vergi kaynaklarını tespit etmektir.³ Tahrir sırasında; karye, mezra ve çiftlik gibi yerleşim birimleri, tarım alanları, hayvancılık ile ilgili bilgiler, yaylak ve kışlaklar tespit edilirdi. Bütün bunlar belirlendikten sonra vergi mükelleflerinin hukuki statülerine karar verilir ve vergi miktarları tespit edilir, ayrıca şehir ve kasabalardaki ticarî ve sınaî faaliyetler de kayıt altına alınır.⁴ Bunlara ilave olarak, bu defterlerde köyün kimin tımarı, mülkü veya vakfı olduğu, vakıfların gelir kaynakları ile hukukî statüsü ve idarî düzenlemeleri bu kayıtlardan öğrenmek mümkündür.⁵ Tahrir sırasında yapılan bu işlemler tahrir defterlerine kaydedilirdi. Tahrir defterleri içeriklerine göre, Mufassal, İcmâl ve Vakıf defterleri olarak üç türe ayrılmaktadır.

Prizren sancağına ait tahrir defterleri; mufassal ve icmâl defterlerinden meydana gelmektedir. Çalışma dönemimizin dışında olmakla birlikte, XVII. yüzyıla ait derdest ve avârız defterleri de, XV ve XVI. yüzyıla ışık tutacak bazı bilgiler ihtiva etmektedir.

1.1.2. Mufassal Defterler

BOA TD 368 (...) : Başbakanlık Arşivi, Tapu Tahrir Defterleri Tasnifi içerisinde 368 numarada kayıtlı olan bu defterin tamamı 466 sayfa olup, 47.5 x 17.5 ebadındadır. Defterin ilk kısmı eksiktir. Bu nedenle defterin tarihi bilinmemektedir ve defterde tarih belirten herhangi bir ibareye rastlanmamıştır. Ancak, genel özellikleri ve yazı tipi, defterin Kanuni döneminin ortalarında, muhtemelen 1550’lerde tutulduğunu göstermektedir.⁶

Tahlil ettiğimiz bu kaynak, Kanuni dönemi klâsik mufassal tahrir defter düzenine göre tertip edilmiştir. Prizren sancağına ait gelirler; hâshâ-i padişah-i âlem penah, hâshâ-i

²Ömer Lütfi Barkan, “ Türkiye’de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri”, *İÜİFM*, c.2,(1940-41), s.28.

³ Halil İnalçık, *Hicri 835 Tarihli Süret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, TTK, Ankara 1987, s.XVIII.

⁴ Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, TTK, Ankara 1989, s.2.

⁵ Ömer Lütfi Barkan, *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I*, TTK, Ankara 1988, s.3.

⁶Bu defterin tahrir yılını tez genelinde H.1550 olarak kullandık.

hazreti Rüstem Paşa ve hâshâ-i mir liva olarak sıralanmakta ve bunları zeâmetler ve tımar sahipleri takip etmektedir. Daha sonra ise Prizren ve Bihor kaleleri ve bu kaleleri tasarruf edenler kaydedilmiştir. Defterin sonunda ise, vakıflar yer almaktadır. Bu kategorilerin her birinde nüfus ve gelir toplamları ile ilgili bilgiler mevcuttur.

BOA TD 495 (H.978/M.1570 tarihli) : Başkanlık Arşivi'nde, Tapu Tahrir Defterleri Tasnifi 495 numarada kayıtlı bu defter, giriş sayfasından anlaşıldığı üzere 978⁷ tarihine ait olup, II. Selim döneminde yapılmış Mufassal Tahrir Defteri'dir. Başı ve sonu tam olan bu defter, 433 sayfadan meydana gelmiş ve 43.5 x 16 ebadındadır.

Dibâce ve liva kanûnnâmesi ile başlayan defter, Prizren nâhiyesi fihristi ile devam etmektedir. Fihristten sonra ise, II. Selim'in tuğrası bulunmaktadır.⁸ Defter, idarî birimlere göre tertip edilmiştir. Prizren sancağının şehir merkezi ve köylerden başlanarak, bu sancağa bağlı; Hoça, Jajna, Tırgovişte ve Bihor nâhiyeleri kaydedilmiştir. Kayıtlar, önce nâhiyelerin şehir merkezleri ile başlayıp köylerinin kaydedilmesiyle devam etmiştir. Defterin sonunda vakıf kayıtları yer almaktadır.

KK 55 (H.999/M.1590 tarihli):Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde Kuyûd-ı Kadime kısmında 55 numarada kayıtlı mufassal defterdir. Defterin giriş sayfasından anlaşıldığına göre, Evâil-i Cemaziü'l-evvel 999 tarihine ait olduğu görülmektedir. Ancak, beşinci varaktaki “mahallinde hıfz olup iktiza ettikdesûret verildi H.1088” ibaresi ve aynı varakta bulunan Sultan IV. Mehmet'in tuğrasından dolayı defterin sonradan çıkarılmış bir sûret olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte,sûretin XVII. yüzyılda çıkarıldığı tespit edilmesine rağmen defterin 16.yüzyıl siyakât yazı özelliği göstermesi dikkate şayan bir durumdur.

Dibâce ile başlayan defter, fihristle devam etmektedir. Daha sonra “Kânunnâme-i Liva-i Prizren maâtevâbihâ” başlığı altında sancağın kanûnnâmesi mevcuttur. Kanûnnâmeden sonra IV. Mehmet'in tuğrası ve sûret kaydı yazılmıştır. Devamında ise “hâshâ-i padişah-ı âlem-penah” başlığıyla nefs-i Prizren'den başlayarak sancağın tahrir bilgileri takip etmektedir. Defter, beş varağı boş olmak üzere toplam 202 varaktan meydana gelmektedir ki son iki varağında sancağın vakıf kayıtları bulunmaktadır.

⁷ BOA, TD 495, v.2-a.

⁸ BOA, TD 495, v.10-a.

1.1.3. İcmâl Defterler

KK 5 (H.882/M.1477-1478): Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde Kuyûd-ı Kadime bölümünde 5 numarada kayıtlı defter, Vulçitrın livası mücmel defteridir. Bu defterin baş kısmı eksik olup, Vulçitrın ve havalisi ile Bihor ve Altın-ili sahasını içine alan bir bölgeyi içermektedir. Toplam 30 varak olan defterde, Prizren ile ilgili olarak sadece Altın-ili bölgesi bulunmaktadır. Tımar tevcihlerinden elde ettiğimiz bilgiler ışığında defterin, H.882/M.1477-1478 yılına ait olduğu anlaşılmaktadır.⁹

BOA TD 92 (H.932/M.1521-1522): Defterin başı ve sonu tam olup, 47 x 16 ebadında ve 155 varaktır. Bu sayfalar içerisinde 6 adet numaralı boş sayfa ve numaralandırılmamış 5 adet boş sayfa mevcuttur. Defterin başında belirli bir tarih olmamasına rağmen, tımar tevcihlerine nazaran, tahririn H. 932'den önce yapıldığı anlaşılmaktadır.¹⁰ Defterin, bu tarihten önce yapılan ilk genel tahrir olan Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıktığı dönemlerde tertip edildiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla defterin düzenlendiği tarihin H.1521-1522 olma ihtimali yüksektir.¹¹

Defterdeki sancak gelirleri;hâs, zeâmet ve tımar olarak dağıtılması esasına göre düzenlenmiştir. Sultan'a ait gelirler, "hâssa-i Pâdişâh-ı Âlem-penah" başlığı ile başlayıp, zeâmet ve tımar sahipleri ile devam etmektedir. Defterin son sayfasında ise, kale *mustahfizân* kayıtları mevcuttur. Defterde, tımar sahibine hangi nedenle ve ne zaman tımar verildiğine dair bilgilerin mevcut olması, başka bir ifade ile bir sonraki tahrire kadar olan tımar tevcih kayıtlarının bulunmasından dolayı diğer icmâl defterlerinden farklılık arz etmektedir.

BOA, TD 167 (H.937/M.1530)¹²: Başbakanlık Arşivi, Tapu Tahrir Defterleri tasnifi içerisinde 167 numarada kayıtlı defter, muhasebe icmâli niteliğindedir. Kanuni devrinde tahrir geleneğinin yaygınlaşması dolayısıyla imparatorluğa ait genel bir envanter

⁹ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yay., İstanbul 2009, s. 80-81; TK, KKA 5, v.22-b.

¹⁰ BOA, TD 92, v.4-b, "Mezkur dergâh-ı mualla yeniçerilerinden olub...akçe tımar için hükm-i hümayûn verildi fi 2 Muharrem 932".

¹¹ Bu defterin tarihini tez genelinde 1522 olarak kullandık.

¹² Bu defterin tamamı bir dizi halinde Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı tarafından yayınlanmıştır. Bkz. 167 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Rûm-İli Defteri (937/1530) II, Başbakanlık Arşivi Osmanlı Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2004.

çıkarılmıştır. Bu çerçevede tahrir mahalline gitmeden defterhânedede, daha önce yapılan defterlerden hareketle yeni bir tip tahrir defteri olan *Muhasebe İcmâl Defterleri* düzenlendiğini görmekteyiz. Eyaletler esas alınarak düzenlenen bu defterler mufassal ile icmâl defterler arasında bir özelliğe sahiptir. Diğer bir ifade ile, mufassaldan daha muhtasar, icmâlden daha fazla verilere sahip defter niteliğindedir.

Livalar esas alınarak hazırlanan bu defterin tamamı Rumeli Eyaleti'ne aittir. Defterde, Prizren sancağı 186-201 varaklar arasında yer almaktadır. Defterin diğer kısmı ise, Paşa, Florina, Köstendil, Vılcıtrın, Alacahisar, Hersek, İzvornik ve Bosna Livaları'na aittir.

KK 360 (H.988/M.1580): Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde Kuyûd-ı Kadime kısmında 360 numarada kayıtlı defter, toplam 51 sayfa olup, 15x42,5 ebadındadır. Defterin ilk sayfasında fihristi mevcut olup, bu kısmın altında da icmâl defterinin tutulma sebebi izah edilmiştir:

*“Liva-i mezburda vâki olan iltizamât ve maa bedeller tımara zaruret olduğu sebepten hîn-i tevzide tekml olunmağla kabiliyet olmayub herkesin aslı hissesi verilüp ve ne miktar tımara müstahak ise noksanına delâlet etmek ecliiçün isminin mâ-tahtında rakam vaz' olunmuştur. Min-ba'd her tımar ki mahlül olup ya feragât etmekle ahereverilmelü ola mücerred hisse ne mikdar ise ol-verüle haliyen vâki olan noksanları düştükde tekml olunmak ferman olunmağın bermuceb-i emr-i âli defter-i cedîdin zahrına kayd olundu”.*¹³

Bu ibareye göre, dirlikler dağıtılırken herkesin hissesinin tam olarak verilmediği anlaşılmaktadır. Bu eksikliği gidermek için defterin tanzim olunduğunu düşünüyoruz. Metinde, tımar isminin hemen altında tevcih edilmesi gereken meblağ var iken, yekûn kısımlarında *asıl hisse* mevcuttur. Dolayısıyla bu defterde her bir dirlik sahibinin tımar gelirlerinin asıl hissesine zam yapılarak yeniden tevziât yapıldığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, ismin altındaki rakamdan, yekûn rakam çıkarılırsa o sipahinin ne kadar zam aldığı ortaya çıkmaktadır. Bu icmâlin, diğer defterlerden farklı tutulmasının nedeni, dirlik sahiplerinin eksik olan tımarlarının tamamlanmasına matuftur.

Daha sonraki sayfada bulunan dibâceden anlaşıldığı üzere, defter 988/1580 tarihli III. Murad dönemine aittir. Ancak dördüncü varaktaki “mahallinde hıfz olunup iktiza ettikde

¹³ TK, KKA 360, v.2-a.

sûret verilmiştir H.1077' ibaresinden ve beşinci varakta IV. Mehmed'in tuğrasının bulunmasından dolayı, defterin sonradan çıkarılmış bir sûret olduğu görülmektedir.

Defter idarî birimlere göre tertip edilmiştir. Prizren'in şehir merkezinde bulunan mukataa gelirlerinden başlayarak, sırasıyla, Prizren sancağına bağlı nâhiyeler (Prizren, Hoça, Tırgovişte ve Bihor), önce nâhiye merkezleri, sonra nâhiyelere tabi köyler kaydedilmiştir. Defterin son sayfasında ise, Prizren kalesi ve tâbi köyler ve bu köyleri tasarruf eden tımar sahipleri bulunmaktadır. Her bir nâhiye merkezi, köy ve kalenin nüfus ve gelir toplamalarına dair bilgiler defterde mevcuttur.

BOA, TD 1029 (H.987/M.1580): Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Tapu Tahrir Defterleri Kataloğu'nda bulunmaktadır. Defterin baş kısmı eksik olup, 42x15 ebadında ve 69 sayfadan meydana gelmiştir. Defterdeki bir kayıttan H. 987 (1580) tarihli olduğu anlaşılmaktadır.¹⁴

Defterin ilk sayfasında 509 yazması, bu defterin başka bir defter içerisinde olabileceği ihtimâlini düşündürmektedir. Defterin ilk sayfalarında padişah hâslarının olmaması ve Padişah hâsları içerisinde büyük oran teşkil eden Maden-i Jajna nâhiyesinin bulunmaması defterin baş kısmının büyük oranda eksik olduğunu göstermektedir. Defter Bihor Nâhiyesi kayıtları ile başlamaktadır.

Defterde, önce zeâmethâsları, sonra ise tımar kayıtları yer almaktadır. Tımar sahiplerinin isimleri kaydedildikten sonra tasarruf ettikleri dirliklerin içerisinde kalan karye ve mezra isimleri ve bunlardan elde edilen vergi geliri toplam hâsıl olarak verilmiştir. Defter Prizren kalesi tahrir kayıtlarının yapılması ile sona ermektedir.

Bunların dışında TD 236, TD 664, TD 738 numaralı tahrir defterlerinde Prizren sancağı ile ilgili birer sayfalık bilgiler bulunmaktadır.

¹⁴ BOA, TD 1029, v.12-a.

Tablo 1. Prizren Tahrirleri

Defter Numarası	Tarihi	Türü
5	H.882/M.1477	İcmâl
92	H.928/M.1522	İcmâl
167	H.937/M.1530	Muhasebe İcmâl
368	H.956/ M.1550	Mufassal
360	H.988/M.1580	İcmâl
495	H.978/M.1570	Mufassal
1029	H.987/M.1580	İcmâl
55	H.999/M.1590	Mufassal

1.1.4. Tımar Ruznamçe (Tımar ve Zeâmet Tevcihi) Defterleri

Hazinenin günlük giriş ve çıkışlarını muhasebe maddeleri halinde yazan defterlerdir. Tımar verme, terfi, nakil, becayış gibi sebeplerden dolayı meydana gelen değişikliklerin kaydedildiği ve tımar kayıtlarının günü gününe tutulduğu defterlere Tımar Ruznamçe Defterleri adı verilir.¹⁵ Prizren'e ait özel bir tımar ruznamçe defteri olmasa da bazı defterlerin sayfalarında Prizren'e ait bilgiler mevcuttur.

Prizren'e ait bilgi içeren defterler ve bu defterlerin sayfa numaraları şöyledir: No: 27 (s.304-328), 28 (s.344-382), 34 (404-417), 44 (s.120-134), 49 (s.284-299), 166 (s.333-354), 185 (s.2-22), 207 (s.203-220), 217 (s.265-272), 229 (s.188-198), 244 (s.176-189), 259 (s.250-257) ve 268 (161-169).

1.1.5. Mühimme Defterleri

Divan-ı Hümâyûn'da her türlü devlet işlerine ait hüküm ve fermanların kayıtlarını ihtiva eden defterlere mühimme defteri adı verilmiştir.¹⁶ Mühimme defterlerindeki hükümlerin üst kısmında, hükümlerin nasıl meydana geldiği, ne gibi muamele gördüğü veya cevabın mahiyeti ile ilgili olan ve zamanla, belki de reisülküttabın yönlendirmesine göre değişiklik

¹⁵ Halil Sahillioğlu, "Ruznamçe", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi*, Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Edabiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1988, s.115.

¹⁶Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Ankara 2010, s.7.

gösteren çeşitli kayıtlar mevcuttur.¹⁷ Bu defterlerin tamamı 263 adettir. Araştırmamıza ilk defterden başlayarak XVI. yüzyılın sonlarına kadar olan defterler (toplam 75 adet) taranmıştır. Prizren sancak beyi ve kadısına, çevre sancaklara ve özellikle Rumeli Beylerbeyi'ne gönderilmiş olan hükümler taranarak defterlerden istifade edilmeye çalışılmıştır.

2.Vekayinameler

Prizren tarihi ile ilgili Osmanlı vekayinamelerine baktığımızda; Hoca Sadettin Efendi'nin *Tacü't-Tevarih*'i¹⁸, Mehmed Neşri, *Neşri Tarihi*¹⁹ ve Lütfi Paşa, *Tevârih-i Âli Osman*²⁰, adlı eserlerde Prizren'in fethinden bahsedilmektedir. Bazı vekayinamelerde Prizren'in fethi; *Las diyarının fethi, Arnavud'un fethi, Rumili'nin fethi* başlığı altında anlatılmıştır.

3.Telif Eserler

3.1.Raif Vırmiça, Kosova Hamamları

Kosova Hamamları, Raif Vırmiça tarafından hazırlanıp, 1998 yılında Prizren'de yayınlanmıştır. Eser adından da anlaşılacağı gibi müstakil Prizren tarihi ile ilgili değildir. Eserde, Kosova bölgesinde Osmanlılar döneminde inşa edilen bugün mevcut olan veya olmayan 15 adet hamam hakkında ayrıntılı bilgiler mevcuttur. Prizren tarihinden de bahseden yazar, Prizren'de bulunan hamamlar hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir.

3.2. Raif Vırmiça, Kukli Mehmet Bey Vakfiyesi

XVI. yüzyılın ilk yarısında Prizren Sancağı'nın Opola nâhiyesinde yaşamış olan Kukli Mehmet Bey'in hayatı ve vakıf eserlerinin anlatıldığı bu eser, 2010 yılında Ankara'da basılmıştır. Bu eserin temel kaynağını, adından da anlaşılacağı gibi Kukli Mehmet Bey'in

¹⁷Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine" "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi, Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986, *Edebiyat Fakültesi Basımevi*, İstanbul 1988, s.95.

¹⁸Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, c.1, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1979, s. 167-186.

¹⁹Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihan-Nümâ Neşri Tarihi*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, s.216.

²⁰Lütfi Paşa, *Tevârih-i Âli Osman*, Lütfi Paşa, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1341, s.184.

vakfiyesi oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra yazar yerli ve yabancı kaynaklardan da yararlanarak eserini tamamlamıştır. Bu eserde, Prizren tarihi ile ilgili bilgiler içermektedir.

B. OSMANLI ÖNCESİ PRİZREN

1. “Prizren” İsminin Menşei ve Yazılışları

Prizren ilk olarak Prizrenum, Presarin, Presareno, daha sonra ise Prizren adıyla anılmıştır.²¹ Prizren, Roma şehri Theranda'nın devamı olarak kabul edilir.²² Bu ad Prizren'in önemli bir ekonomi ve kültür merkezi olduğu dönemde, Bizans İmparatoru olan II. Vasilius'un 1019 tarihi beratında 'Theranda' adıyla yer almaktadır.²³

Osmanlı kaynaklarında Prizren'in adı, Pür-zeyn, Perzerin, Prizrin, Pürzen, Pürzerin, Zerrin olarak geçmektedir.²⁴ Örneğin, Gazi Mehmed Paşa Camii kitabelerinde 'Şehr-i Pür-zeyn',²⁵ Emin Paşa Camii kitabelerinde 'Perzerrin'²⁶ adları geçmektedir. Tüm bu adlardan "Ziyet Dolu Şehir" anlamı çıktığını söylemek mümkündür.²⁷

2. Prizren'in Coğrafi Konumu

Prizren, Kosova'nın güneybatısında, 42° 13' kuzey enlemleri ve 20° 44' doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Doğuda Tuna Nehri, kuzeyde Sırbistan ve Bosna, batıda Karadağ ve İşkodra, güneyde Yanya ve Selanik Vilayetleri ile sınırları olan bir bölgeyi içermektedir.

Şar dağının kuzey batı eteğinde ve Akdeniz'e dökülen Bistrica isminde küçük bir çayın üzerinde kurulan Prizren, vilâyet merkezi olan Üsküp'ün 55 kilometre kuzey batısında, Manastır'a 140 kilometre mesafede ve İşkodra'nın 125 kilometre doğusunda

²¹Raif Vırmiça, *Prizren Camileri*, TDB Yay. , Prizren 1996, s. 12.

²²Machiel Kiel, "Prizren", *DİA*, c.34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007, s.349.

²³ Raif Vırmiça, *Hacı Mehmet Tahir Efendi-Menakıb*, Yeni Dönem Yay., Prizren-2001,s.132; Raif Vırmiça, *Suzi ve Vakıf Eserleri*, TTK, Ankara 2002, s.7.

²⁴ Raif Vırmiça, *Kosova Hamamları*, TDB Yay. Prizren 1998, s. 12.

²⁵ Raif Vırmiça, *Kosova'da Osmanlı Mimari Eserleri I*, TTK, Ankara 1999, s. 35.

²⁶ Vırmiça, age, s.41.

²⁷ Raif Vırmiça, *Emin Paşa Vakfiyesi*, Kosova Türk Araştırmacılar Derneği Kitap Yay., Kosova-Prizren 2006, s.10.

bulunmaktadır.²⁸ Prizren, Arnavutluk'un kayalık kısmının en büyük beldelerinden ve o bölgenin en zanaatkâr şehirlerinden biri olup, Şar Dağı'nın yakınlarında Bistrica Nehri'nin iki yakasında kurulmuştur.²⁹ Şehrin gelişimi, Prizren ovasının güneyinde Şar dağlarının uzantısı olan Cvilen dağı yamaçlarında, Duv boğazından Prizren-Bistrica'sının çıktığı yerin her iki yakasına yayılmıştır.

Kosova'nın güneyindeki Dukakin düzlüğünde yer alan Prizren şehri, kuzeybatı yönünde zengin ovalarıyla, güneydoğu yönünde Şar Dağı'na düşen Svilen tepesi yamaçlarında, 412 metre deniz yüksekliğinde yer almaktadır.³⁰ Tabii sularıyla çok zengin olan Prizren'in ortasından soğuk ve temiz suyuyla Şar Dağı eteklerinde kaynayan Bistriça deresi, çıkışında da Ak Drim Nehri geçmektedir.³¹

Alan itibarıyla çok büyük değilse de Prizren'in iklimi çok çeşitlidir. Düzlüklerde Akdeniz iklimi, dağlık yerlerinde ise Alp iklimi görülmektedir. Kışları çok soğuk, yazları ise çok sıcaktır. Prizren coğrafi konumunun sağladığı özelliklerden dolayı ilk zamanlardan günümüze kadar Balkan coğrafyasında önemli bir mevkie sahiptir.

3.Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Prizren

Prizren'in tarihi önemi, Roma İmparatorluğu hâkimiyeti ile başlamıştır. Prizren, Balkanlar'ın merkezini Adriyatik Denizi'ne bağlayan İşkodra-Prizren yolu üzerinde bulunmaktadır. Bu yolu Romalılar inşa etmiş ve Romalılar ilk defa Balkan yarımadasına İlliryalılarla yaptığı savaşın sonucunda, karşı tarafla kurduğu ittifak ve himaye hâkimiyeti ile ayak basmışlardır.³² Romalılar, M.Ö 197 tarihinde Makedonia ile büyük bir savaş yapmışlar ve savaş sonucunda yapılan barış antlaşması ile (M.Ö 196) Roma'nın Balkanlardaki hâkimiyeti resmen ilan edilmiş oldu.³³

Roma İmparatoru Theodosius ölümünden önce, devletin topraklarını iki oğlu arasında paylaşmış ve böylece Balkanlar ikiye bölünmüş, Prizren'in bulunduğu bölge Doğu

²⁸ Şemseddin Sami, *Kâmûsü'l-a'lâm*, c.II., İstanbul 1899, s. 1495-1496.

²⁹ Ali Cevad, *Memalik-i Osmaniye'nin Tarihi ve Coğrafya Lugatı*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul 1313, s.233.

³⁰ Vırmiça, *Menakıb*, s.131.

³¹ Raif Vırmiça, *Emin Paşa Vakfiyesi*, Kosova Türk Araştırmacılar Derneği Kitap Yay. 2, Prizren-Kosova 2006, s.9.

³² Halil Demircioğlu, *Roma Tarihi*, c.I, Cumhuriyet, TTK, Ankara 2011, s.280-284.

³³ Demircioğlu, *age*, s.313-314.

Roma İmparatorluğu sınırlarında kalmıştır (MS 395).³⁴ Prizren’de, Roma egemenliğinin maddi kalıntılarını Naşets, Şiroko, Kruşa, Rahovça, Vlaşna, Reçane ve Müşitişte köylerinde görmek mümkündür.³⁵

Bizans İmparatoru Justinianos’un ilk hükümdarlık yıllarından itibaren Slav kabileleri, Bulgarlarla birlikte hareket ederek, Balkan bölgesine girmişlerdir. 584 yılında Avar-Slav dalgası bütün Balkan yarımadasına yayılmıştı ve altıncı yüzyılın sekseninci yıllarında İslavlar Balkan yarımadasına yerleşmeye başlamışlar ve bu yayılma ile başlayan süreçte İslavlar bütün zaman boyunca Balkanlarda kalmayı sürdürmüşlerdir.³⁶

1072 yılında bağımsız Zeta hükümdarlığınca desteklenen bir isyan çıkmıştır. Zeta hükümdarı Mikhail’in oğlu Konstantin Bodin, Prizren’de çar ilan olundu ve İmparatorluk kumandanları güçlkle isyanı bastırabildiler.³⁷ 1190 yıllarında ise Bizans Balkanlarda tekrar hareket serbestliği kazanmıştı. Isaakios II, hiç vakit geçirmeden fetihlerde bulunmak ve Prizren ve Üsküp’den Sofya’ya kadar en önemli şehirleri tahrip etmek hususunda durumdan faydalanmış bulunan Sırlara karşı sefere çıktı ve Stephan Nemanda 1190 sonbaharında mağlup edilerek bu savaş sonunda barış antlaşması yapıldı. Bu antlaşma ile Stephan Nemanda, son yıllarda zapt ettiği yerleri geri vermek zorunda kaldı.³⁸

Prizren XIII. Yüzyılda Sırp Ortadoks Kilisesi’ne bağılı piskoposluk kurmuş ve İmparator Stefan Duşan döneminde şehir Sırp Devleti’nin merkezi haline gelmiştir. Prizren,1455 yılında Osmanlı Devleti’nin fethine kadar Sırbistan hâkimiyetinde kalmıştır.³⁹

4. Prizren’in Osmanlı Hâkimiyetine Geçişi

1371 yılında meydana gelen Çirmen muharebesinde Sırların yenilmesi sonucunda, Sırların batı hududu, yani Makedonya, Osmanlı istilasına karşı açık kalmıştır. Bunun üzerine Osmanlılar İstroma ve Vardar nehirleri civarı, Ohri havalisi ve daha içerilere kadar ilk akınlarını yapmışlardır. Bu akınlar esnasında Makedonya ile Prizren krallıkları kısa bir

³⁴ George Ostrogorsky, *Bizans Devleti Tarihi*, (çev. Fikret Işıltan), TTK, Ankara 2011, s.49-50.

³⁵ Vırmiça, *Kosova’da Osmanlı Mimari Eserleri*, s.18.

³⁶ Ostrogorsky, age, s.74,75.

³⁷ Ostrogorsky, age, s.320.

³⁸ Ostrogorsky, age, s.320;377.

³⁹Kiel, agm, s.349.

müddet için Osmanlı himayesinde varlıklarını devam ettirmişlerdi.⁴⁰ Daha sonraki dönemlerde Peç, Prizren ve her zamanki ikameti Priştine’da hüküm sürdüğü Pindus toprakları yüzünden bu bölgeler Kont Lazar tarafından geri alınmıştır.⁴¹ Bu döneme kadar Sırp yönetiminde olan Prizren, I. Murad tarafından I. Kosova Savaşı’ndan sonra 1389’da ele geçirilmiştir.⁴²

Prizren’in kesin fethi ise, Fatih Sultan Mehmet zamanında olmuştur. Prizren, Fatih Sultan Mehmed kumandası altında bulunan Osmanlı ordusu tarafından 21 Haziran 1455 yılında fethedilmiştir.⁴³ Fatih Sultan Mehmed, İsa Bey’i⁴⁴ diğer bir rivayete göre de Karaca Paşa’yı Rumeli akıncıları ile Bihori (Bihor) kalesini açmak, Las ülkesini talan eylemek ve o yörede bulunan maden ocaklarını ele geçirmek üzere göndermiştir.⁴⁵ Zagorya bölgesindeki Prizren ve Bihor, Rumeli sipahileriyle yağmaya gönderilen Rumeli Beylerbeyi Karaca Bey’e teslim oldular.⁴⁶

Fetihten sonra Prizren, sancak merkezi olmuştur.⁴⁷ Kral Milutin büyük kilisesi camiye dönüştürülmüştür. Câmî-i Atîk olarak adlandırılan bu mabet şehrin en önde gelen camileri arasında yer almaktadır. Prizren şehrinin fethinden bir müddet sonra, şehre Türk unsurlar yerleştirilmiş ve şehrin dış kesiminde Fatih Sultan Mehmet bir namazgâh yaptırmıştır.⁴⁸ Bu namazgâh, bu yörelerde yapılan ilk mimari eserdir. Fetihten hemen sonra Osmanlılar bütün askerî güçlerini Prizren kalesine yerleştirip, askerlerin dinî ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kalede bir cami inşa etmişlerdir.⁴⁹

⁴⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.1, TTK, Ankara 1982, s.198-199.

⁴¹ Nicolae Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, (çev. Nilüfer Epçeli), c.1, Yeditepe Yay., İstanbul 2005, s.238.

⁴² İsmail Hâmi Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, c.1, Türkiye Yay., 1961, s.82-83.

⁴³ Danişmend, *a.g.e.*, s.111; Kemal Özergin, Hasan Kaleşi, İsmail Eren, “ Prizren Kitabeleri”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı VII, İstanbul 1968, s.76.

⁴⁴ Prizren’in fethinde görevlendirilen komutan hakkında farklı görüşlerin mevcut olduğunu görmekteyiz. Bu bölgeyi fetheden komutanlar arasında Ahmed Bey Evrenoszade, İsa Bey, Karaca Bey ve Mahmud Bey gibi isimler mevcuttur. Vekayinamelere baktığımızda; Mehmed Neşri, age. s.146, İsa Bey’in komutasında Prizren’in fethedildiği anlatılmaktadır. Hoca Sadettin Efendi, age, s. 12, İsa Bey bir söylentiye göre Karaca Bey’in komutasında fethin gerçekleştiğini anlatır. İsmail Hakkı Uzunçarşılı’nın *Osmanlı Tarihi* adlı eserinde ise Fatih Sultan Mehmed’in bu bölgeleri fethetmek için Mahmud Paşa’yı görevlendirdiği anlatılmaktadır. Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.II, TTK, Ankara 1983, s.20.

⁴⁵ Hoca Sadettin Efendi, *Tacü’ t-Tevarih*, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı Yay., c.3, Ankara 1979, s.12.

⁴⁶ Jorga, age, c.2, s.71.

⁴⁷ Cevad, age, s.234.

⁴⁸ Kîel, agm, s.349.

⁴⁹ Vırmiça, *Emin Paşa Vakfiyesi*, s.13.

Osmanlı Devleti için Prizren, ticaret yollarının kesiştiği, doğal zenginlikleri ve stratejik yönüyle önemli bir yer olarak kabul edilmiştir. Bu sebepten dolayı Osmanlı Devleti idarecileri Prizren'in daha hızlı bir şekilde gelişmesini sağlamak amacıyla Osmanlı sınırları içinden birçok bilim adamını buraya getirterek yerleştirmişlerdir.⁵⁰

Prizren XV.-XVI. yüzyıllar arasında ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan önemli bir merkez haline gelmiş ve zaman içerisinde tipik bir Osmanlı şehri görünümünü kazanmıştır. XV-XVI. yüzyıl vakıf kayıtlarından anlaşıldığına göre, Prizren'de birçok cami, mescit, hamam, kervansaray ve köprü inşa edildiğini görmekteyiz. Mesela, Fatih Sultan Mehmet'in rikabdarlarından Yakup Bey'in inşa etmiş olduğu mescit, şehrin en önemli ibadet merkezlerinden biri olmuştur.⁵¹

⁵⁰ Bkz. Vırmıça, *Menakıb*, s.55-58.

⁵¹BOA, TD 167, v.190-a.

II.BÖLÜM

A. PRİZREN SANCAĞINDA İSKÂN VE NÜFUS

Üzerinde çalıştığımız bir coğrafi mekân olan Prizren sancağına insanlık tarihinin geçirmiş olduğu iskân tarihi sürecinden bakmak icap ediyor. Bu coğrafyada Osmanlı öncesi, toplulukların kurdukları iskân mahalleri, bu iskân mahallerinde yaşayan insanların meydana getirmiş oldukları maddi ve manevi kültürel değerler, fetihle birlikte ortadan kalkmamış, bir şekilde Osmanlı hakimiyetinde de varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Osmanlı imparatorluğunun Rumeli'deki iskân siyaseti esas itibariyle, fethettiği iskân mahallerini ana hatlarıyla korumaya çalışmıştır. Gerek insan unsuruna, gerek ise iskân mahallinin fiziki dokusuna müdahale etmemiştir. Osmanlının siyaseti daha ziyade, yeni fetih alanları açarak, “yeni” sıfatıyla adalandırdığı bir çok yerleşim birimi kurmuş ve buralara da Anadolu'dan göçürdüğü toplulukları yerleştirmiştir.⁵² Bunun yanı sıra eski iskân mahallerini daha da geliştirmiş, yönetici sınıf ve tabi olan demografik hareketler sonucunda, yeni mahalleler kurulurken, nüfus yapısında da önemli değişimler görülmeye başlanmıştır.

Osmanlı klasik döneminde, Prizren'in iskân ve demografik yapısını takip etmemiz mümkün görülmektedir. Özellikle arşiv kaynakları, o zamandan günümüze intikal eden mimari yapılar ve bu süreçteki kültürel birimden elde edilen veriler, Prizren'in iskân ve nüfus tarihine ışık tutmaktadır.

Çalışmamızın temel kaynakları olan tahrir defterleri ve diğer belgeler, iskân alanlarının sınırlarını, adlarını ve idarî husûsiyetlerini ortaya çıkaracak mahiyettedir. Keza bu iskân alanlarında yaşayan nüfusun miktarını, yapısını ve zaman içerisindeki değişimleri ve bu değişimin nedenlerini ortaya çıkaracak istatistikî verilere sahiptir.

Tahrir defterleri bilindiği üzere, devletin bütün gelir kaynaklarını ve vergi mükelleflerini tespit etmek için tutulmuştur. Bu cümle itibarıyla, bu defterlerin tutulma amacı bir sancağın yada bir bölgenin toplam nüfusunu ele almak değildir. Defterlerde kadın ve çocukların kaydedilmemesi bu durumun bir göstergesidir.⁵³ Her ne kadar, deftereler nüfus değerlendirmesi açısından bir takım şüpheler içerse de, bir bölgenin nüfus yapısını ve

⁵²Çalık, age, s. 70

⁵³ Ahmet Kankal, *Türkmen'in Kaidesi Kastamonu (XV. ve XVI. Yüzyıllar Arası Şehir Hayatı)*, Zafer Matbaası, Ankara 2004, s.50

nüfus gelişimi ile ilgili bilgileri ortaya çıkaracak mahiyettedir. Keza her tahrir sayımında vergi mükelleflerinin buldukları iskân mahalleri ile vergi gelirlerini tasarruf eden dirlik sahipleri ve bunların tasarruf ettikleri mahallerin adları da tahrir defterlerinde zikr edilmektedir.

İskân ve nüfus, insanın biri diğerinden ayıramaz ve biri diğerini tamamlayan iki ana özelliğini oluşturmaktadır. Bu yapıları her ne kadar iki başlık halinde inceleyecek olsakta, aslında elde ettiğimiz bütün veriler, iskân ve nüfusun iç içe geçmiş bir yapı gibi algılanması sonucunu verecektir. Bu manada Prizren'in şehir ve nâhiyelerini tek tek ele alarak; bu idarî birimlerin iskân özelliklerini, fiziki yapılarını, sosyo-ekonomik potansiyelini, nüfusunu ve bu beşerîhusûsiyetlerdeki değişme ve eğilimleri ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

1. Şehirlerin İskân ve Nüfusu

Şehir, nüfusun çoğunluğunun ticaret, sınaî ve yönetim gibi işlerle uğraştığı büyük yerleşim merkezlerine verilen isimdir.⁵⁴ XV. ve XVI. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde şehir kavramını tanımlayacak kesin bir kıstas yoktur. Genel olarak tahrir defterlerinde, nâhiyelerin başında bulunan “nefs” kelimesi şehir olarak tanımlanmaktadır. Yalnız, nefis kelimesi de şehir kavramını tam olarak ifade etmemektedir. Faroghi, Anadolu şehirlerini tanımlarken XVI. yüzyıl üzerine yapılan çalışmalarda orta ölçekli bir şehrin 1000 ila 3000 vergi mükellefi bulunduğunu, 400-100 nefer nüfusu barındıran yerleşim birimlerinin ise küçük şehir sayıldığını ifade etmiştir.⁵⁵

Prizren sancağı tahrir defterlerinde nefis olarak ifade edilen yerleşim alanlarının bazıları yukarıda Faroqhi'nin ifade ettiği tanıma, özellikle nüfus açısından uymamaktadır. Nefs de bulunan nefer sayıları bu tanımlara göre oldukça azdır. Mesela, 1550 yılına ait tahrir defterinde Nefs-i Tırgovişte başlığı altında altı mahalle bulunmakta ve bu mahallede toplam 25 hane nüfus yaşamaktadır.⁵⁶ Yine, 1590 tarihli tahrir defterinde “Nefs-i

⁵⁴ Mustafa Sabri Küçükbaşcı, “Şehir”, *DİA*, c.38, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2010, s.441.

⁵⁵ Suraiya Faroqhi, *Town and Townsmen of Ottoman Anatolia- Trade, Crafts and Foods Production in an Urban Setting, 1520-1560*, Cambridge University Press, Cambridge 1984, s.9.

⁵⁶ BOA, TD 368, v.35-b.

Tırgovişte maa mahallât” başlığı altında 45 hanelik bir nüfus kaydı mevcuttur.⁵⁷ Bunun yanısıra bazı şehir nefsleri bir hayli nüfus barındırmaktadır.

Prizren sancağında nefis olarak ifade edilip de nüfusu az olan bazı şehirler vardır ki bunlar hem ticarî ve ziraî faaliyetler açısından hemde coğrafi konumu açısından belli bir öneme sahiptirler. Mesela, Hoça nâhiyesi son derece verimli bir ovada kurulmuş olup, ziraî açıdan ve yol güzargahı üzerinde bulunmasından dolayı önemli bir şehir konumundadır. Keza, Şar Dağları'nın batı yönündeki bitiş güzergâhı üzerinde, verimli bir arazide kurulmuş olan Tırgovişte tarımsal potansiyal açısından sancağın en verimli alanlarından biri olmasına rağmen XVI. yüzyıldaki şehrin vergi hanesi nüfusu 200'i geçmemektedir. Bu bölgedeki nüfus esas itibarıyla Hoça ve Prizren'de olduğu gibi tarım arazilerinin mevcut olduğu kırsal kesimde toplanmıştır.

Sancakta, şehir nüfusu değerlendirilirken nâhiyelerde nefis olarak ifade edilen yerleşim birimi kıstas alınmıştır. Buna göre, Prizren sancağında Prizren, Tırgovişte ve Hoça dışında şehir olarak ifade edebileceğimiz nâhiye bulunmamaktadır. Burada ifade edeceğimiz şehir nüfusu, bu üç şehrin nüfus yapısı ve bu yapıda meydana gelen değişimleri içermektedir.

1.1. Prizren

Prizren, Şar Dağları'nın eteklerinin bitişiğinde batı-doğu yönünde akan Bistriçe Nehri'nin iki yakasında kurulmuş bir şehirdir. Şehrin güney-batı kısmı Şar Dağları tarafından kuşatılmış durumdadır. Şehir, Makedonya coğrafyasına doğru olan güney-doğu yönünde ve Şar Dağları'nın eteklerinin bitiş noktasında kurulan müstahkem bir kale tarafından muhafaza edilmektedir.⁵⁸

Prizren'de Osmanlı Devleti öncesinde bir kalenin bulunması, buranın bir kale-şehir olduğunu da göstermektedir. Şehrin güneydoğusundaki bu kale, Bizanslılar döneminden kalmıştır ve Osmanlı Devleti ilk defa bu kaleyi fethettiği için, ilk Türk yerleşmelerinin burada olduğu bilinmektedir.⁵⁹

⁵⁷ TK, KKA 55, v.93-b.

⁵⁸Republika e Kosoves, (1/250.000), Prishtina 1991.

⁵⁹Bkz. Vırmıça, *Menakıb*, s.54.

Şehrin fethi ile birlikte mimari yapısının şekillenmeye başladığını ve eski şehrin yapısının süratle değişerek kısa sürede Osmanlı şehir hüviyetine kavuştuğu görülmektedir. Prizren'in ilk fethiyle birlikte yukarıda da değindiğimiz gibi ilk yerleşmeler şehrin kalesinde başlamış ve burada askerlerin dinî ihtiyaçlarını karşılamak için ilk cami inşa edilmiştir.⁶⁰ Kale Cami ya da Mahmud Paşa Cami olarak bilinen bu caminin kalıntılarını bugün bile görmek mümkündür. Bununla birlikte, Prizren'in fethinden hemen sonra, Fatih Sultan Mehmed döneminde bir kilisenin camiye dönüştürülerek şehirde İslamî müesseselerin kurulmaya başladığı görülmektedir.⁶¹ Aynı şekilde Prizren'de görev yapmış askerî sınıftan üst düzey görevlilerin ve şehirde dinî nüfuzu olanların birçok cami inşa ettirdiklerini mahalle isimlerinden ve vakıf faaliyetlerinden anlaşılmaktadır.

Şehrin gelişim çizgisini diğer müesseselerin kurulmasından da çıkarmak mümkündür. Prizren'in Bistriçe nehri çevresinde kurulmasından dolayı birçok köprünün var olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle para vakıflarında bu köprülerin tamir ve inşaatına ait önemli kaynak tahsis edildiğini tespit edebilmekteyiz.⁶² Keza, Prizren'ndeki ilk namazgâh kalıntılarının günümüze kadar intikal ettiği görülmektedir.⁶³ Bunların haricinde şehirdeki birçok kilisenin Osmanlı Devleti hâkimiyetinden sonra da varlığını koruduğunu bilmekteyiz. Bunların başında İsveti Petri ve İsveti Nikola ve Davidava Kiliseleri gelmektedir. Tahrir defterlerindeki "resm-i Kilise" başlığı altında vergi kayıtlarından hareketle bu kiliselerin varlığına dair malumat elde etmek mümkündür.

Prizren'in Osmanlılar zamanında fethedildiği dönemdeki nüfusu hakkında ayrıntılı bir bilgiye sahip değiliz. Fetihden sonra tutulan ilk defter 1477 yılına ait olup, defterin eksik olmasından dolayı nüfus ile ilgili bilgilere ulaşamamaktadır.

Prizren mahallelerin şehirde yaşayan toplulukların dinî ve sosyal yapılarına göre adlandırıldığı anlaşılmaktadır. Şehirdeki Müslüman ve Müslüman olmayanlar genellikle ayrı mahallelerde ikamet etmektedir. Mahalleler adlarını genellikle kurucularından almaktadır. Bu bazen askerî ve dinî kesimden önemli bir kişi olabildiği gibi, sancağın ilyazıcıları ile şehrin eşrafından bir isim de olabiliyor.

⁶⁰Vırmıça, age, s.54.

⁶¹Kiel, agm, 349

⁶² Bu konu vakıflar kısmında detaylı bir şekilde izah edilmiştir.

⁶³ Bu namazgâh şehrin doğu kısmında olup, Fatih Sultan Mehmed'in bu bölgeyi fethetmesiyle birlikte inşa edilmiş olup, yakın zamanda Türkiye tarafından aslına uygun olarak restorasyonu yapılmıştır.

XVI. yüzyıl boyunca Prizren şehrinin mahalle sayısı ve buna bağlı olarak, nüfusunun gittikçe arttığı görülmektedir. Şehrin nüfusu ile ilgili ilk bilgilere 1530 yılında rastlanılmaktadır. Bu tarihte, şehirde toplam 230 Müslüman hane bulunmaktadır. Bu Müslümanlar, Câmî', Ayas Bey, Yazıcı Sinan ve Yakub Bey olmak üzere dört mahallede yaşıyorlardı.⁶⁴ Bunun yanında şehirde yaşayan ve askerî bir grup olan akıncılar da bulunmaktadır. Bu grup, Câmî' Mahallesi'nde 6, Ayas Bey Mahallesi'nde 11, Yazıcı Sinan Mahallesi'nde 13 ve Yakub Bey Mahallesi'nde 10 olmak üzere toplam 40 nefer akıncıdır.

Defterde kaydedilen Câmî' Mahallesi, diğer defterlerde bahsedilen Câmî-i Sultan Mehmet/Cami-i Atik Mahallesi'dir. Bu mahalle Fatih Sultan Mehmet'in Prizren'i fethetmesinden sonra Kral Milutin'in büyük kilisesi olan Sv. BogorodicaLeviška'yı camiye dönüştürmesiyle kurulmuştur.⁶⁵ Ayas Bey Mahallesi ise ismini muhtemelen bölgenin tahririni yapan kişiden almıştır.⁶⁶ Yazıcı Sinan Mahallesi'nin diğer ismi ise, 1570 yılındaki tahrirden anlaşıldığı üzere Emin Mehmed'dir. Emin Mehmed'in burada yaptırdığı mescitten dolayı mahalleye bu ismin verildiği düşünülebilir.⁶⁷ Yakub Bey Mahallesinin adını Fatih Sultan Mehmed'in rikabdarından⁶⁸ aldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Yakub Bey'in Prizren Kalesi Dizdârı olduğu bilinmektedir.

1530 tarihli tahrirde Gayrimüslim nüfus ise, 396 hane, 47 mücerred, 138 bive olmak üzere toplam 581 neferdir. Bu gayr-ı Müslimler, 9 mahallede yaşamaktadırlar. Bu mahaller; Pop-Dimitri nam-ı diğer Gor biraderi Radoslav, Eski Bazar, Vuk veled-i Dimitri, Nikola-Mamzik nam-ı diğer Niko veled-i Acobko, Olivir-İzlavçir, Petri Nikola, Kostandin Petkocani nam-ı diğer Bogoy Ribar, Vasil ve Radomir'dir.

1550 yılına ait tahrirde, Müslüman mahallerinin devam ettiğini görülmektedir. Yalnız, Câmî' Mahallesi'nin adının Câmî-i Sultan Mehmed, Yakub Bey Mahallesi'nin adının ise Çarşu nam-ı diğer Yakub Bey olarak kaydedildiği tahrir defterindeki kayıtlardan anlaşılmaktadır. Müslüman nüfus bir önceki tahrir yılına oranla azda olsa artarak 278 haneye ulaşmıştır.

⁶⁴BOA, TD 167, v. 187-a.

⁶⁵Kiel, agm, s.349.

⁶⁶İnalçık, *Fatih Devri Üzerine Tetkikler*, s.152.

⁶⁷Gülten, "Prizren Kazası", s.187.

⁶⁸"*Vakf-ı Mescid-i Merhum Yakub Bey Rikabdar-ı Merhum Sultan Mehmed Han aleyhü'r-rahmân ve'l-gufrân*"; BOA, TD 495, v.202-b.

Bu tarihte Gayrimüslim mahallelerin de varlığını sürdürdüğünü görülmektedir. Yalnız bu mahallelerden ayrı olarak aynı mahallelerde yaşayan haymânelere rastlanılmıştır. Bu haymâneler Haymâne-i Nikola Mamzik, Vepopo Jibar tabi-i Mahalle-i Mamzik, Anderlac Arlod tabi-i Mahalle-i Vasil Haymenegân, Haymâne-i Radomir ve Ayasluka Haymenegân mahallelerinde yaşamaktadırlar.

Prizren şehrinde 1550 yılında Gayrimüslim nüfus 179 hane, 48 bive, 63 mücerred, 3 bazdâr bulunmaktadır. Bunun yanında 1550 tarihinde Prizren şehrinde 56 haymâne de bulunmaktadır. Buda gösteriyor ki şehire hariçten çok fazla göç olmuştur. Ayrıca bu haymânelerden Müslüman olan üç haymânenin baba adlarının Abdullah olmalarıda bunların sonradan Müslüman olduğunu göstermektedir.⁶⁹ Bu haymânelerden her haneden 6 akça vergi alındığı defterlerdeki bilgilerden anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra “*Gebrân-ı nefis-i Prizren*” başlığı altında 11 hane, 1 haymâne ve 4 bazdâr olmak üzere 16 nefer Gayrimüslim nüfusun kaydedildiğini görülmektedir. Gebr, zerdüş, ateşperest demektir. Fakat, Osmanlı Devleti’nde Müslüman olmayan tebaya verilen gebran ismi aklımıza gebrân-ı nefis olarak kaydedilen bu grubun Hristiyanlar’ın dışında başka bir dine mensup olduğunu akla getirmektedir. Sonuç olarak, 1550’de şehirde toplam 365 nefer Gayrimüslim nüfusun var olduğu görülmektedir.

1570 tarihli tahrirde Müslüman mahallelerin varlığını devam ettirdiğini ve aynı zamanda bunlara ek olarak Hacı Kasım tabi-i Mahalle-i Ayas Bey, Kuruli ve Debbağan mahallelerinin kurulduğunu görülmektedir. 1550 yılına ait tahrirdeki Müslüman mahalleri varlığını devam ettirirken isimlerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Bu cümle itibarıyla, Câmi'-i Sultan Mehmed Mahallesi'nin isminin Lobişe tabi-i Mahalle-i Câmi'-i Atik olarak değiştiği görülmektedir. Bu tarihte Müslüman nüfus 428 hanedir. Müslüman nüfusta artış görülmesinin nedeni ise yukarıda bahsettiğimiz iki yeni mahallenin kurulmuş olmasıdır.

Gayrimüslim mahalleri ise aynı şekilde varlığını devam ettirmiş olup, 251 hane, 10 haymâne, 4 baştina, 5 bazdâr, 20 bive, 108 mücerred olmak üzere toplam bu mahallerde yaşayan Gayrimüslim sayısı 398 neferdir.

⁶⁹ BOA, TD 368, v.26-b.

1590 tarihli tahrirde baktığımız zaman 1570 tarihli tahrirde var olan 8 Müslüman mahallesi bu tarihte de varlığını devam ettirirken, Müslüman nüfusda azalma görülmektedir. Bu tarihte Müslüman nüfus 320 hanedir. Gayrimüslim mahallelerinin sayısında herhangi bir değişiklik gözlenmezken, nüfus 236 hane, 11 baştina, 37 mücerred, 6 bazdâr ve 6 haymâne olmak üzere toplam 296'ya çıkmıştır.

Bu veriler çerçevesinde Prizren şehrinin toplam nüfusu 1530'da 270 Müslüman ve 581 Gayrimüslim olmak üzere 851 neferdir. 1550 yılında Müslüman sayısında artış görülmüş ve Müslüman nüfus sayısı 278'e çıkmıştır. Gayrimüslim sayısı ise bir önceki tahrir yılına göre 216 nefer azalmış ve 365'e düşmüştür. 1570'de Müslüman sayısında 150 nefer artış görülmüş ve bu tarihte Müslüman sayısı 428'e çıkmıştır. Yine Gayrimüslim sayısında da artış görülmüş ve nüfus 398'e yükselmiştir. Görüldüğü üzere Müslüman sayılarındaki artış itibarıyla şehrin müslümanlaşma oranı da gittikçe artmaktadır. Özellikle Müslümanların %90'ının baba adının Abdullah olması bu görüşü destekler niteliktedir. Son tahrir yılı olan 1590'da nüfusta genel olarak bir düşüş görülmektedir. Bu tahrirde Müslüman nüfus 320'ye ve Gayrimüslim nüfus ise 296'ya düşmüştür. Bütün bu veriler değerlendirildiğinde Prizren şehrinin toplam nüfusu, 1530'da 851, 1550'de 643, 1570'de 826c ve 1590'da 616 neferdir.

Prizren'de, XVI. yüzyıl başlarından itibaren iktisadî hayatın canlılığı göze çarpmaktadır. Şehrin ticarîgüzergâh üzerinde bulunması dolayısıyla canlı bir ticarî faaliyete sahne olduğu vergilerden anlaşılmaktadır. Bu vergiler arasında gümrük, pazar, kapan, ve maden gibi gelirlerin bulunması bu tespitimizi teyit eder niteliktedir.

Şehrin iktisadî hayatı ile ilgili ilk bilgilere 1522 tarihli tahrirde rastlıyoruz. Bu yıla ait tahrir defterinin icmâl olması dolayısıyla iktisadî gelir kalemlerinin ne olduğu konusunda herhangi bir bilgi mevcut değildir. Yalnızca, nefis-i Prizren başlığı altında 74.068 akça vergi gelirinin kaydedildiği görülmektedir.

1530 tarihinde yapılan tahrirde göre, Prizren şehrinin hâsılatı iki katından daha fazla artmış ve 162.356 akçaya ulaşmıştır. Bu hâsılın gelir kalemleri ile ilgili “defter-i muhasebe-i icmâl” olarak, özet halinde tertip edilmesinden dolayı hâsılâtın ayrıntısı bilinmemektedir. 1550 tarihinde Prizren şehrinin hâsılının % 72 azaldığı görülmektedir. Bu tarihte şehrin toplam hâsılı 44.616 akçadır.

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Prizren'in, sancak merkezi olarak varlığını devam ettirdiği ve şehirdeki canlılığın gittikçe arttığı görülmektedir. 1570 tarihinde şehrin hâsılı 201.500 akça olup, bunlardan 160.500 akçası mukata gelirleri ve 41.000 akçası ise mahallelerden elde edilen gelirlerdir. 1590 tarihinde ise şehrin toplam gelirinin bir önceki tahrir yılına göre bir miktar arttığı görülmektedir. Bu tarihte şehrin toplam hâsılı 50.900 akça olup, mukata gelirleri bir önceki yıl ile aynı, ancak mahallelerden elde edilen gelirler artmıştır.

Yukarıdaki verilerden hareketle Prizren şehri XVI. yüzyıl boyunca hem gelirlerinde hem de nüfusunda birçok değişiklikler görülmektedir. Şehrin nüfusu genellikle artış gösterirken XVI. yüzyılın sonlarına doğru bu artışın yavaşladığına şahit olmaktadır. Bu durumu şehrin vergi hâsılâtından da ortaya çıkarmak mümkündür.

Prizren şehrinin XVI. yüzyıl boyunca mahalle sayılarında bir istikrar görülmesine hatta az da olsa artış olmasına rağmen 1530 ile 1590 arasındaki nüfusunda meydana gelen yaklaşık yüzde kırklık azalışın sebebini tahrirdeki verilerden anlamak mümkün olmamaktadır. Muhtemelen şehirden başka bir bölgeye göçün yaşanmış olabileceği aklımıza gelmektedir.

Tablo 2. Nefs-i Prizren'in Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)

MAHALLE ADI		MÜSLİM				GAYRİ MÜSLİM							
		HANE				HANE				MÜCERRED			
		1530	1550	1570	1590	1530	1550	1570	1590	1530	1550	1570	1590
1	Câmi' /Cami-i Sultan Mehmed/Cami-i Atik	95	108	65	53	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Ayas-Bey	28	64	42	48	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Yazıcı Sinan /Yazıcı Sinan nam-ı diğer Emin Mehmed	79	89	79	71	-	-	26	24	-	-	10	9
4	Yakub Bey/Çarşu nam-ı diğer Yakub Bey	28	17	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Lobişe tabi-i Mahalle-i Cami-i Atik	-	-	37	50	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Hacı Kasım tabi-i Mahalle-i Ayas Bey	-	-	52	15	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Kuruli	-	-	56	31	-	-	16	13	-	-	8	2
8	Debbağan	-	-	66	34	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Pop-Dimitri nam-ı diğer Gor biraderi Radoslav	-	-	-	-	30	-	-	-	4	-	-	-
10	Eski-bazar	-	-	-	-	45	20	12	8	3	4	7	2
11	Vuk veled-i Dimitri	-	-	-	-	38	13	-	-	3	3	-	-
12	Nikola-Mamzik nam-ı diğer Petko veled-i Acobko	-	-	-	-	69	36	-	-	8	6	-	-
13	Olivir-İzlavçir	-	-	-	-	28	11	-	-	6	1	-	-
14	Petri Nikola	-	-	-	-	26	15	14	-	3	3	9	-
15	Kostandin-Petkoçani nam-ı diğer Boga-Ribar/Boguy-Ribar	-	-	-	-	38	17	20	11	5	3	12	4
16	Vasil	-	-	-	-	58	21	23	27	5	12	12	4
17	Radomir	-	-	-	-	64	25	53	51	10	16	20	7
18	Mamzik nam-ı diğer Hasan Çelebi	-	-	-	-	-	-	38	37	-	-	13	5
19	Pandelya	-	-	-	-	-	-	22	29	-	-	7	2
20	Pridvorice	-	-	-	-	-	-	14	9	-	-	6	1
21	Ayas Luka nam-ı diğer Ezkugan	-	-	-	-	-	-	13	13	-	-	4	1
22	Çarşu nam-ı diğer Petri Nikola	-	-	31	-	-	-	-	14	-	-	-	-
23	Nefs-i Prizren (Gebran)	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-
	Vepopa Jidar tabi-i Mahalle-i Mamzik	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM	230	278	428	320	396	179	251	236	47	48	108	37

1.2. Tırgovişte

Küçük bir kasaba görünümünde nâhiye merkezi olan Tırgovişte, Prizren'in güney-doğu güzergâhında bugünkü Makedonya toprakları içerisinde kurulmuş bir yerleşim birimidir. Tahrir defterlerindeki verilerden hareketle Tırgovişte'de sosyal ve dinî yapılar ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır. Yol güzergâhı üzerinde bulunmasından dolayı nâhiye merkezi özelliğini korumuştur.

Tırgovişte şehri nüfusu ile ilgili ilk bilgilere 1530 tarihinde rastlıyoruz. Bu tarihte şehir Pop-Dimitri, Pop-Todor, Pop-Bujidar, Pop-Yovan, Pop-Radovine ve Pop-Radoman olmak üzere altı mahalleden meydana gelmiş ve bu mahalleler en son tahrir yılı olan 1590 tarihine kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir. 1530 tarihinde bu Gayrimüslim mahallelerinde, 121 hane, 16 mücerred ve 37 bive olmak üzere toplam 174 nefer nüfus bulunmaktadır.

1550 yılına ait aynı mahallelerde toplam, 22 hane, 11 bive, 3 haymâne ve 3 mücerred olmak üzere toplam 39 nefer nüfus vardır. Bu nüfusun hepsi Gayrimüslim olup, bir önceki tahrire göre nüfusta dört kattan fazla azalma meydana gelmiştir. 1570 yılındaki tahrirde 42 hane, 7 bive ve 6 mücerred olmak üzere Gayrimüslim nüfus 55 neferdir. 1590 tarihinde ise "Nefs-i Tırgovişte maa Mahallat" adı altında kaydedilen 45 hane, 4 mücerred ve 2 bazdâr toplam 52 nefer Gayrimüslim hane bulunmaktadır.

Şehrin iktisadî faaliyetleri ile ilgili ilk bilgilere 1522 yılına ait tahrir defterinde rastlıyoruz. Bu defterde, Tırgovişte şehrinin "hâsılı nefsi-i Tırgovişte" başlığı altında toplam olarak verilmiştir. Bu dönemde şehrin toplam hâsılı 24.737 akçadır. 1530 tarihinde, Tırgovişte'nin merkezinde toplam hâsıl 15.449 akçadır. Bu gelirlerin 14.274 akçası tarım ürünlerinden, 1.175 akçası ise ispenç vergisinden meydana gelmektedir. 1550 tarihinde Tırgovişte'nin geliri bir önceki tahrir yılına göre neredeyse yarı yarıya düşerek 12.578 akçaya inmiştir. İktisadî alandaki bu düşüş bir sonraki tahrir yılı olan 1570 tarihinde de devam etmiş ve şehrin toplam hâsılı 10.000'e düşmüştür. 1590 tarihine baktığımız zaman ise, Tırgovişte şehrinin toplam gelirinin 14.000 akçaya yükseldiği görülmektedir.

Sonuç itibarıyla, Tırgovişte kasaba görünümünde bir nâhiye merkezidir. XVI. yüzyıl boyunca şehrin gerek nüfus yapısı ve gerekse şehrin iktisadî yapısında önemli

değişikliklerin meydana geldiği görülmemektedir. Hatta sancağın diğer şehirlerindeki gibi yüzyılın sonlarına doğru bir küçülmeden de bahsedebiliriz.

Tablo 3. Nefs-i Tırgovište'nin Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)

MAHALLE ADI	GAYRİ MÜSLİM							
	HANE				MÜCERRED			
	1530	1550	1570	1590	1530	1550	1570	1590
1 Pop-Dimitri	16	-	9	-	3	-	6	-
2 Pop-Todor	24	2	6	-	1	1		1
3 Pop-Bujidar	24	5	6	-	2	-	-	-
4 Pop-Yovan	13	3	9	-	4	-	-	-
5 Pop-Radovine	30	7	6	-	4	1	-	-
6 Pop-Radoman	14	5	6	-	2	1	-	1
7 Nefs-i Tırgovište maa mahallât	-	-	-	45	-	-	-	2
TOPLAM	121	22	42	45	16	3	6	4

1.3. Hoça

Hoça, Prizren şehrinin kuzey istikamatindeki ovalık alanlardaki karyelerin kesiştiği noktada kurulan küçük kasaba görünümünde bir yerleşim birimidir. Bu yerleşim birimine ait tarımsal vergi kalemlerinden anlaşıldığına göre, Hoça ve çevresi yoğun tarım faaliyetinin yürütüldüğü bir coğrafyada bulunmaktadır.

Hoça şehri ile ilgili ilk bilgilere 1530 yılında rastlıyoruz ve bu tarihte şehir, Prizren'e bağlı büyük karyeler arasındadır. Bu tarihte Hoça, "Nefs-i Hoça" altında kaydedilmiş olup, Vuçyak, İstapan-Filip ve Dolna-Kray mahalleleri bulunmaktadır. Bu mahallelerde toplam, 119 hane, 2 mücerred ve 22 bive olmak üzere 143 vergi neferi yaşamaktadır.

Hoça'nın 1550 yılından itibaren nâhiye olarak teşkilatlandığını görmekteyiz. Bu tarihlerde bir önceki tahrir yılında mevcut olan kasaba merkezindeki mahalleler varlıklarını devam ettirmişlerdir. 1550 yılında Hoça'da, 71 hane, 6 başına, 2 bive ve 18 mücerred olmak üzere 97 nefer gayr-ı Müslin nüfus bulunmaktadır. Görüldüğü üzere nüfus bir önceki sayıma göre hayli düşmüştür.

1570 ve 1590 yıllarındaki tahrirlere baktığımız zaman Hoça'nın şehir merkezindeki mahalle sayısında bir değişiklik görülmemektedir. Bu mahallerde 1570 yılında 85 hane, 1

bive ve 36 mücerred olmak üzere toplam 122 nefer, 1590'da ise;100 hane, 9 başına, 23 mücerred olmak üzere toplam 132 nefer Gayrimüslim nüfus yaşamaktadır.

1530 tarihinde Nefs-i Hoça'nın 25.867 akça geliri varken, 1550 tarihinde ise bu gelirler, 29.228 akçaya çıkmıştır. 1570'de bu gelirlerin yine artarak 35.000 yükseldiği ve en son tahrir yılı olan 1590 tarihine kadar bu artışın devam ederek gelirlerin 43.272 akçaya yükseldiği görülmektedir.

Sonuç olarak, Hoça şehrinin sürekli bir gelişme içinde olduğu görülmektedir. Toplam hâsıllarının yıllara göre sürekli arttığı bunun en açık göstergesidir. Gelirlerinin artmasına rağmen, nüfusunda dalgalanmalar görülmektedir. Buna göre nüfus bilgilerinin elde edildiği ilk tahrir yılı olan 1530'da nüfus 143 iken, son tahrir yılı olan 1590'da vergi nüfusu 132'ye düşmüştür.

Tablo 4. Nefs-i Hoça'nın Mahalle ve Nüfusu (1530-1590)

MAHALLE ADI	GAYRİ MÜSLİM								
	HANE				MÜCERRED				
	1530	1550	1570	1590	1530	1550	1570	1590	
1	Vuçyak	36	14	18	22	-	6	6	3
2	Filip / İstefan Filip	40	30	37	46	-	6	19	15
3	Dolna-Kray	43	27	30	32	2	6	11	5
TOPLAM		119	71	85	100	2	18	36	23

1.4. Şehirlerin Toplam Nüfusu

Osmanlı Devleti'nde klâsik dönem vergi defterleri, sadece vergi ödeyen yetişkin erkekler (nefer), nadir de olsa defterlere kaydedilen ve kocası ölmüş dul kadınlar (bive), buluş çağında evlenmemiş erkekler (mücerred) ve vergiden muaf tutulan gruplar kaydedilmiştir. Kadınlar ve çocuklar gibi vergi ödemeyen gruplar ise defterlere kaydedilmemiştir. Bu nedenle, vergi toplamak amacıyla tertip edilen bu defterlerden hareketle,gerçeknüfusun hesaplaması hususunda bazı problemler yaşandığı bilinmektedir.

Osmanlı Devleti'nin Klâsik dönemi nüfusu üzerinde yapılan çalışmalardan hane sayısı ile ilgili çeşitli görüşler vardır. Bu görüşlerden en çok kabul edilen ise Ömer Lütfi Barkan'ın tespit etmiş olduğu vergi hanesini 5 rakamı ile çarpmaktır. Diğeri ise, Cook'un hane sayısını 4,5, nefer sayısını 3 ile çarparak nüfus hesaplaması yapmasıdır. Bunun yanında

hane sayısı hesaplamaları ile ilgili diğer görüşler şöyledir; C. Russell 3,5, M. Mehdi İlhan 5.5, Bernard Lewis 5-8, Faruk Sümer 7, Halil İnalçık ise XV. yüzyılda Bursa için 9, XIX. Yüzyılda İstanbul için 3-4 olarak hesaplamıştır.⁷⁰

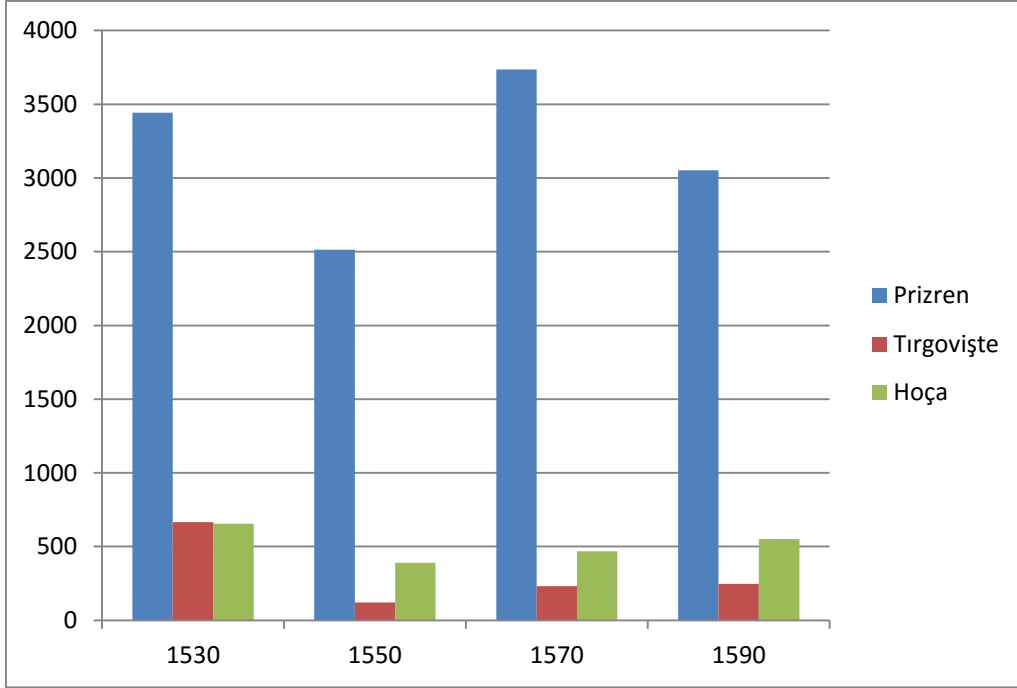
Prizren sancağının tahmînitoplam nüfusuna ilişkin bilgilere, Barkan'ın tespit etmiş olduğu (hane x 5) formülüne göre yaptık. Ayrıca, birçok tahrir çalışmalarında genel nüfusun % 10'unu teşkil ettiği düşünülen askerî kesimi, toplam nüfus içerisine ilave ettik. Bu çerçevede, Prizren sancağında şehirlerin tahmîninüfus toplamları şöyledir:

Tablo 5. Prizren Sancağında Şehirlerin Toplam Tahmîni Nüfusu

ŞEHİR	1530	1550	1570	1590
Prizren	3443	2514	3735	3051
Tırgovişte	666	121	231	248
Hoça	655	391	468	550
TOPLAM	4764	3026	4434	3849

Bu çerçevede baktığımızda, Prizren şehri haricinde, sancağa tâbi şehirlerin küçük birer yerleşim birimi olduğu görülmektedir. Tahrir defterlerindeki veriler ışığında elde ettiğimiz bilgilere göre XVI. yüzyıl boyunca, Prizren sancağındaki şehirlerin nüfuslarında yıllara göre dalgalanmalar göze çarpmaktadır. XVI. yüzyılın başlarında şehirlerin geliştiği fakat XVI. yüzyılın ortasında Hoça şehri hariç, şehirlerin küçüldüğü görülmektedir. Bu küçülmenin sebebini tahrir verilerinden tam olarak anlayamıyoruz. Bu döneme ait Osmanlı şehirlerinde önemli nüfus artışlarının yaşandığı bilinmektedir. Ancak, Prizren kasabalarındaki nüfus azalmasına neden olabilecek başka faktörlerin varlığını diğer arşiv kaynaklarından da tespit edemedik. Bu konudaki tespitlerimiz tahminden öteye gidemeyecektir. Yine de kasabaların etrafındaki yerleşim birimlerine ait nüfus ile ilgili bazı ipuçları, kasabaların durağan bir nüfus hareketliliğine sahip olduklarına delil teşkil etmektedir. Mesela, kasabalar yerine köylerde görülen nüfus artışı, sanki köylerden kasabalara göç yaşanmamış olup, aksine kasabalardan köylere yerleşen reâyaların varolabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Bu nüfus hareketliliği ile ilgili tahrirlerde herhangi bir kayıt söz konusu değildir. Bu durumu karyelere ait vergi hane yekûnlarından çıkarmaktayız. Keza, nüfus azalmasına sebep olabilecek göç, tabi felaket ve salgın hastalıklara dair de kaynaklarda herhangi bir bilgiye de ulaşamadık.

⁷⁰ Nejat Göyünç, "Hâne", *DİA*, c.15, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1997, s.552-553.

Şekil 1. Prizren Sancağında Şehirlerin Toplam Tahmîni Nüfusu

2. Nâhiyelerde İskân ve Nüfus

Bu kısımda, şehir merkezleri haricinde kalan iskân ve nüfusu inceleyeceğiz. Araştırma yaptığımız dönemlerde, Prizren nâhiyeleri esas itibariyle belirli bir merkezi/nefsi olan idarî üniteler değildir. Prizren ve Tırговиşte ve Hoça hariç diğerlerinin *nefsleri* bulunmamaktadır. Her birindeki merkez karye olduğu anlaşılan yerleşim birimleri, 17. yüz yıldan itibaren idarî birim olarak temerküz edecek veya kaza merkezi olarak gelişecekleridir.

2.1. Nüfus Yapısı

Tahrir defterlerinde yer alan çift, nim-çift, bennak ve mücerred gibi kategoriler bir yandan reâyânın vergi statüsünü belirlerken diğer yandan da dâhil oldukları sosyal sınıfların nüfus boyutu ve yapısı hakkında fikir vermektedir.⁷¹ Daha önce de bahsettiğimiz gibi çift, tam çiftlik tasarruf edenler, nim-çift yarım çiftlik tasarruf edenler ve bennak ise yarımından daha az toprak tasarruf edenler için kullanılmıştır. Bu tabirler ayrıca kişilerin vergi yükümlülüklerini tanımlamak için de kullanılmıştır. Reâyânın, vergilendirmeden dolayı

⁷¹ Fatma Acun, *Karahisar-ı Şarkî ve Koyluhisar Kazaları Örneğinde Osmanlı Taşra İdaresi (1485-1569)*, TTK Yay., Ankara 2006, s.71.

sahip olduğu hukuki statüsüne göre defterlere kaydedilmesinden dolayı nüfus ile ilgili geçerli bilgilere ulaşabiliyoruz.

Sonuç itibarı ile tahrirlerdeki bu verilerden tahmîni nüfus sayısını hesaplayabildiğimiz gibi, dönemlere göre nüfus eğilimleri, nüfusun yapısı hakkında tafsilatlı değerlendirmeler yapma imkânına da sahip olmaktadır.

Elimizde mevcut olan ve nüfus bilgilerini ihtiva eden ilk defter 1530 tarihli muhâsebe icmâl defteridir. Bu defterde reâya, vakıf ve mülklere ait tüm bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca sayıları az da olsa akıncılar da defterde kayıtlıdır. Nüfus bilgilerini içeren bir diğer defter de 1550 yılına ait olduğunu düşündüğümüz, TD 368'tir. Bu defterin baş kısmı eksik olduğu için reâya ile ilgili bilgiler eksik, ancak vakıf bilgilerine ait bilgiler tamdır. Defterde ayrıca eşkinciyan, voynuk ve haymâne kayıtları da bulunmaktadır. Nüfus değerlendirmesine tabi tutacağımız son defterler 1570 ve 1590 yıllarına aittir. II. Selim ve III. Murad döneminde tutulan mufassal defterler olup, daha ayrıntılıdır. Defterde, eşkinciyan, haymâne ile ilgili bilgiler bulunmakta fakat daha önceki tahrir defterinde mevcut olan voynuklara bu yıllardaki defterlerde rastlanmamaktadır. Sonuç olarak, Prizren sancağının nüfus tespitine dair bilgiler için 1530 ve 1590 tarihleri arasında kapsayan vergi ve nüfus sayım defterlerinden faydalandık.

Prizren sancağında nüfusun yapısı ile ilgili bilgilere gelince, reâyayı vergi mükelleflerine göre üç ana gruba ayırdık. Bunlar sıradan reâya, hariç reâya ve muaf reâyadır. Bunların yanı sıra, nüfusu görev ve işlevlerine göre de sınıflandırarak bir alt kategori daha oluşturduk. Diğer bir sınıflandırma da, yukarıdaki gruplandırma çerevesinde nüfusun toplumsal yapıları göz önüne alınarak yapılmıştır. Sıradan reâya, askerîreâya, husûsîreâya ve hariç reâya olmak üzere dört grup tespit ettik. Sonuçta, nâhiyeler esas alınarak, nüfusu Müslim ve Gayrimüslim oluşuna göre ayırdık.

Reâya: Defterlerdeki bilgiler çerçevesinde Prizren sancağında Müslüman reâya çift, nim-çift, bennak ve mücerred vergilerini ödemekle yükümlü idi. Gayrimüslim reâya ise, ispenç, mücerred ve bive vergisi ödemekte idiler. Çiftlik tasarruf eden Gayrimüslim reâya ise baştina adı altında bir vergi ödemektedir. Reâyanın hukuki statüsüne göre nüfus

tespiti yapmak mümkün, fakat bazı vergi türlerinin zaman zaman kaydedilmediği görülmektedir. Mesela, 1530 tarihli tahrir yılında bennâklar kaydedilmemiştir.

Askerî Reâya: Kökleri Anadolu ve Beylikler dönemine kadar uzanan ve kırsal kesimde bir askerî sınıf oluşturma geleneği Osmanlı Devleti'nde de devam etmiş olup, yaya ve müsellemler bu sınıf askerlerin ilklerini oluşturmaktadır. Bir bakıma gönüllü asker olan bu sınıf savaş zamanı sefere katılırlardı.⁷² Prizren sancağındaki askerî sınıfı, Akıncı, Müsellemler ve Voynugan olarak gruplara ayırdık.

Hizmetli Reâya:Yapmış oldukları özel hizmetlerden dolayı bazı vergilerden muaf tutulan kesimlerdir. Prizren sancağında bu grupların en önde geleni, derbençiyân olup, önemli mevkileri korumak ve gözetlemek için bazı köylere verilen bir vazifedir. Bu vazifeler sonucunda bu köyler bazı vergilerden muaf tutulmuşlardır. Defterlerde yer alan diğer bir hizmetli reâya grubu ise bazdârdır.

Muafklar: Bu grup içerisinde yer alan kesim dinî zümreler, askerler, hizmetkârlar muhtelif devlet görevlileri olup, vergiden muaf olan kesimdir.

2.2. Prizren Nâhiyesi

Prizren'in, ticaret yolları üzerinde bulunması ve coğrafi konumu itibarı ile stratejik bir noktada olması dolayısıyla, geçmişten günümüze kadar bu şehir Balkan coğrafyasında önemli bir yer tutmaktadır. Nâhiye, Prizren ovasının güneyinde Şar dağlarının doğu-batı istikametindeki toprakları kapsamaktadır.

XVI. yüzyılda Prizren nâhiyesinde nüfusun büyük çoğunluğu köylerde toplanmıştır. Bunun temel sebebi hiç kuşkusuz ki halkın geçim kaynağının ziraat olmasıdır. Bunun yanısıra mezralarda iskân yok denecek kadar azdır. Bu da Prizren'in fetihten hemen sonra iskânını tamamladığının bir göstergesidir. Prizren nâhiyesinde nüfus verileri ile ilgili ilk bilgiler elde ettiğimiz 1530 tarihindeki kayıtlar bunu doğrulayacak niteliktedir. Bu tarihte, Liseva mezrasında 4 hane⁷³ ve Popoçiç mezrasında 3 hane⁷⁴ kayıtlıdır.

⁷²Doğru, age, s.1-2.

⁷³ BOA, TD 167, v.189-a.

Prizren nâhiyesinde yerleşim birimlerinin sayısı 1522’de 196, 1530’da 197, 1550 ve 1570’de 111 ve 1590’da 110’dur. 1550’de karye sayısında ciddi bir düşüş görülmektedir. Bunun sebebi daha önce de belirttiğimiz gibi sancakta meydana gelen idarî değişikliktir. Bunun yanında diğer tahrir yıllarında yerleşim birimlerinde pek fazla değişiklik görülmemektedir.

1530 yılına ait tahrirde 7 mezradan 4’ünde yerleşme olduğu görülmektedir. Bunlar; Prizren Kazası’na tabi, Liseva⁷⁵, Popoçiç⁷⁶ Mezraları ile Bihor Kazası’na tabi Grinçar⁷⁷ ve Vireva⁷⁸ Mezraları’dır. 1550 tarihli defterlerde şehirler dışında altı mezra mevcuttur. Bu mezraların hiçbirinde yerleşme bulunmamaktadır. Bu tarihte mezralar ile ilgili olarak, Brayasıçiçe Mezrası’nın Dobro-dol Karye reâyası tarafından ekilip biçildiği bilgisi mevcuttur⁷⁹. Kosmas (?)⁸⁰, Lurkaviç (?)⁸¹ Ve Rudinçe⁸² Mezraları’nın “hariç ez-defter” olarak defterlere kaydedilmiştir. Duyak Mezrası⁸³’nın, Karye-i Golişeva tâbi olduğu, Milançi⁸⁴ Mezrası’nın ise Brođiniç Karyesi’ne yakın olduğu ve Kosova’ya tabi olduğu görülmektedir.

1570’de, Prizren nâhiyesinde şehir dışında dört mezra bulunmaktadır ve bu mezralar bir önceki tahrir yılı olana 1550’de mevcut olan mezralardan farklıdır. Bu mezralardan Boviska Mezrası iskân mahalli olarak kullanılmakta ve bu mezrada dört baştina bulunmaktadır.⁸⁵ Diğer bir mezra olan, Körko/Körho Mezrası’nın, Grinçar ve Nova-sile Karyeleri tarafından ziraat yapıldığı görülmektedir.⁸⁶ Kupinik (?) Mezası ise, Gradçuça Karyesi’ne yakın olduğu ifade edilmiştir.⁸⁷ Grajdenik Mezrası, Mevlana Sûzi tasarrufunda olup, üzerinde birkaç haymâne sâkin olup, o mahalde bulunan mescide vakfedildiği

⁷⁴ BOA, TD 167, v.189-a.

⁷⁵ BOA, TD 167, v.189-a.

⁷⁶ BOA, TD 167, v.189-a.

⁷⁷ BOA, TD 167, v.193-b.

⁷⁸ BOA, TD 167, v.195-a.

⁷⁹ BOA, TD 495, v. 35-a.

⁸⁰ BOA, TD 368, v.56-b.

⁸¹ BOA, TD 368, v.65-b.

⁸² BOA, TD 368, v.69-b.

⁸³ BOA, TD 368, v.70-a.

⁸⁴ BOA, TD 368, v.73-a.

⁸⁵ BOA, TD 495, v.49-b.

⁸⁶ BOA, TD 495, v.37-b.

⁸⁷ BOA, TD 495,v.38-a.

görülmektedir.⁸⁸ Gorna-Radilofça Mezrası'nın yine iskân mahalli olmadığı ve başka karye reâyası tarafından ekilip-biçildiği kaydedilmiştir.⁸⁹

1590'da 1570'de var olan dört mezra varlığını sürdürmekte ve yine Boviska Mezrası'nda dört baştinanın meskûn olduğu görülmektedir.⁹⁰ Bunlara ilave olarak yedi mezra daha bulunmaktadır. Bu mezraların hiç biri iskân mahalli olarak kullanılmamaktadır.

Tablo 6. Prizren Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri

YERLEŞİM BİRİMİ	1522	1530	1550	1570	1590
Toplam Karye Sayısı	196	197	111	111	110
Karye (Boş)		5	3	6	4
Toplam Mezra Sayısı	7	7	4	4	11
Mezra (Boş)		3	2	2	10

Bölgenin iktisadi yapısı, Prizren'in iskânında büyük rol oynamıştır. Verimli araziler üzerinde kurulan kırsal yerleşim birimlerinin bu sayede yoğun nüfus barındırdığını görmekteyiz. Prizren merkezinden batı yönüne doğru geniş düzlükler üzerinde kurulan karyelerin ekonomik potansiyali ve çeşitliliği tahrir verilerinden anlaşılmaktadır. Bunların başında bölgenin su kaynakları gelmektedir. Prizren ve çevresinde su kaynaklarının fazla olması nedeni ile birçok köyde değirmenin var olduğu görülmektedir. Prizren'in iktisadî yapısı daha çok ziraata dayalı olup, tarımsal üretim, halkın geçimini sağlamada ilk sırada yer almaktadır. Buna göre en çok üretilen tarım ürünleri, buğday, arpa, mahlut ve keten gibi ürünlerdir.

Hayvancılık, ticarî ve sınaî faaliyetler, tarımsal üretim kadar olmasa da yine de önemli bir gelir kaynağı idi. Hayvan yetiştiriciliğinde kovan ilk sırada gelirken, ticarî ve sınaî faaliyetlerde ilk sırada mizan-ı harir gelmektedir.

⁸⁸ BOA, TD 495,v.40-a.

⁸⁹ BOA, TD 495,v.48-b.

⁹⁰TK, KKA 55,v.46-a.

Tablo 7. Prizren Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme

TARİH	HUBUBAT												BAKLİYAT		SINAI ÜRÜNLER		BAĞ VE BAHÇE						HAYVANCILIK						TİCARİ VE SINAI FAALİYETLER										RAİYYET VE ARIZI VERGİLER				TOPLAM (AKÇA)
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	ERZEN	GIYAH	MAHLUT	MERCİMEK	BURÇAK	BAKLA	KETEN	SİR VE PIYAZ	BOSTAN	MEYVE	CEVİZ	BAĞ	KOVAN	HINZIR VE BOZIK	ÇAYIR, TARLA, ZEMİN	ÇİFTLİK, MEZRA	DEĞİRMEN	BAC-I HAMR	ŞİRA	BUZHANE-SELHANE	PAZAR-KAPAN	MİZAN-I HARİR	KAPAN-I ASEL VE REYGAN	HATAB	MUMHANE	DUHAN-YAYLAK-KIŞLAK-OTLAK	ÇÜRM-E CİNAYET VE BAD-I HEVA	beytül-mal ve yava ve kaşun ve mal-ı gıyab ve mal-ı mefkud	ÇİFT-BENNAK-MÜC-İSPENÇE-DÖNÜM									
1550	62996	20123	3321	1770	2030	837	3322	31183	1987	865	25	10361		3951	1105	371	483	3771	2411	2768	9491	2911	4660	50869											203	1330		57878	281022				
%	22,4	7,1	1,1	0,6	0,7	0,2	1,1	11	0,7	0,3		3,6		1,4	0,3	0,1	0,1	1,3	0,8	0,9	3,3	1,03	1,6	18,1											0,07	0,4		20,8					
1570	104775	36050	23439	12380	18000	3732	3929	17030	201	1904	40	11906	50	5192	1208	875	2866	6247	2272	4392	3270	4275	7287	73003	1550	9300	150000	5000	5196	1500					10632	4000	83257	614758					
%	17,2	5,8	3,8	2	2,9	0,6	0,6	2,7	0,03	0,3		1,9		0,8	0,1	0,1	0,4	1	0,3	0,7	0,5	0,6	1,1	11,9	0,2	1,5	24,5	0,8	0,8	0,2					1,7	0,6	13,5						
1590	97865	33703	31198		24850	6800	4568	21404	200	2820	150	12456	25	5455	1460	1094	78	6218	2342	2480	840	3600	3387	88941	1700		150000	5000	5301	1500					130	14475	4000	78961	613001				
%	16,1	5,5	5,1		4	1,1	0,7	3,4	0,03	0,4	0,03	2		0,8	0,2	0,1		1,01	0,3	0,4	0,1	0,5	0,5	14,7	0,2		24,5	0,8	0,8	0,2					0,02	2,3	0,6	12,9					

Prizren nâhiyesinin kırsal kesim nüfus yapısına bakacak olursak, reâya kategorisinde incelediğimiz hane, bennak, mücerred ve bive sayıları yıllara göre değişiklikler görülmektedir. Şehrin ilk nüfusu ile ilgili bilgilere 1530 yılında rastlıyoruz. Bu tarihte 25 Müslüman hane, 4449 Gayrimüslim hane, 463 Gayrimüslim mücerred ve 346 bive olmak üzere, nâhiye kırsalı 5.283 nefer nüfus barındırmaktadır.

Bir sonraki tahrir yılı olan 1550'de ise, 12 olan bennak sayısı 1570'de 43'e yükselmiştir. 1590'da ise bennak sayısı 27'e düşmüştür. Mücerredler ise tahrir defterlerine kaydedilirken, Müslüman ve Gayrimüslim olarak ayrılmış olup, defterlere ayrı ayrı kaydedilmişlerdir. Bu bilgiler çerçevesinde Prizren nâhiyesi kırsalında 1550'de 11 müslüman, 370 Gayrimüslim olmak üzere toplam 381 nefer mücerred bulunmaktadır.

1570'de 31 Müslim, 520 Gayrimüslim olmak üzere toplam 551 mücerred vardır. 1590'da 29 Müslim, 543 Gayrimüslim olmak üzere nâhiye kırsalında toplam 571 mücerred bulunmaktadır. 1550 yılından 1570 yılına gelindiğinde, aradan geçen yirmi yıllık süreçte mücerred sayısında yaklaşık % 4 oranda azalma görülmüştür. Bu azalmanın nedeninin tabii nedenlerden dolayı olduğunu söylemek mümkündür.

Bilindiği üzere, dul kadınlar tahrir defterlerine bive olarak kaydedilirdi. Nâhiyede yıllara göre bive sayıları şöyledir; 1530'da 346, 1550'de 114 ve 1570'de 35 bive bulunmaktadır.

Prizren nâhiyesi kırsalında nüfus yapısı ile ilgili askerî reâya kategorisinde incelediğimiz ve nâhiyede bulunan askerî kesim bazdâr, voynuk ve müsellemdir. Buna göre nâhiyede 1550 tarihinde 1 bazdâr, 5 voynuk bulunmaktadır. 1570'de ise 2 bazdâr ve 5 müsellemler toplam 7 nefer askerî reâyaya vardır. 1590 tarihinde ise 8 bazdâr ve 1 müsellemler olmak üzere toplam 9 askerî reâya bulunmaktadır.

Husûsî reâya kategorisinde incelediğimiz alt başlıkta, Prizren nâhiyesi kırsalında yalnızca derbentçiyan gruba rastlanmaktadır. 1590 tarihinde karşımıza çıkan bu grup nâhiye genelinde toplam 18 neferdir.

Bu veriler ışığında Prizren nâhiyesi nüfusunun büyük bir çoğunluğunu (yaklaşık % 90) gayr-ı Müslimler teşkil etmektedir. Müslüman nüfus toplu olarak bir arada yaşamayıp, karyeler içerisinde dağınık yaşamaktadır. Buna ilave olarak, muaf kesimi oluşturan bazdâr

ve müsellemlerin de Müslüman olduğunu görüyoruz. Nâhiyenin nüfus yapısı itibarı ile reâya Müslim ve gayr-ı Müslimler haricinde kısmen muaf kesimlerde mevcuttur. Bunların nüfus oranı itibarı ile yaklaşık % 1'ini derbentçiyân, voynuk, bazdâr ve müsellemler meydana getirmektedir. Bunun haricinde göçebe nüfus yapısını teşkil eden haymâne taifesi çok azdır.

Tablo 8. Prizren Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi (1530-1590)

TARİH	SIRADAN REÂYA						HARİC REÂYA		MUAF REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM			G.MÜSLİM			MÜSLİM	G.MÜSLİM	HUS. REÂYA	ASKERİ REÂYA			
	HANE	BENNAK	MÜCERRED	HANE	MÜCERRED	BİVE	M.HAYMÂNE	HAYMÂNE-BİVE	DERBENDCİ	BAZDÂR	MÜSELLEM	VOYNUGAN	
1530	25	-	-	4449	463	346	-	-	-	-	-	-	5283
%	0,4	-	-	84,2	8,7	6,5	-	-	-	-	-	-	
1550	11	12	11	2048	370	114	1	1	-	1	-	5	2574
%	0,4	0,4	0,4	79,5	14,3	4,4	-	-	-	-	-	0,1	
1570	117	43	31	2004	520	35	-	-	-	2	5	-	2757
%	4,2	1,5	1,1	72,6	18,8	1,2	-	-	-	-	0,1	-	
1590	179	27	29	2302	543	-	-	-	18	8	1	-	3107
%	5,7	0,8	0,9	74	17,4	-	-	-	0,5	0,2	-	-	

Nâhiye ile ilgili nüfus eğilimi ve yoğunluğuna gelince, nüfusun bölgenin yoğun tarım faaliyetinin olduğu yerlerde toplandığını görmekteyiz. Özellikle Prizren şehrinden doğu ve batı istikametine giden verimli araziler üzerinde yoğun nüfus barındıran birçok köy mevcuttur. Mesela 1570 tarihinde Seliç Karyesi'nde 108 hane nüfus bulunmaktadır.⁹¹

2.3. Tırgovişte Nâhiyesi

Tırgovişte nâhiyesinin doğusunda İstaviç, batısında Maden-i Jajnanâhiyeleri bulunmaktadır. Tırgovişte'de kır iskânının temel birimini karyeler oluşturmaktadır. 1530 tarihinde 105 ve 1550'de 144 karye mevcuttur. Karye sayısının 1570 tarihinde de arttığı

⁹¹ BOA, TD 495, v.15-b.

görülmektedir. Bu tarihte 162 karyeye sahip olan Tırgovişte'nin, 1590 tarihinde karye sayısının 143'e düşmüştür.

İskân mahalli olmayan karye sayısı 1530'da 5 iken, 1550'de 1'e düşmüştür. 1570 ve 1590 tarihinde ise, iskân mahalli olmayan karye sayısı 4'e yükselmiştir. Görüldüğü üzere, iskân edilmeyen karyelerin sayısı yıllara göre çok fazla bir değişiklik göstermemektedir. Bu yerlerde ziraî faaliyetler yürütülmektedir. Bu karyelerden elde edilen hâsıl, genel olarak 200-500 akça arasında değişmekte ve bu da bize bu yerlerinverimsiz arazilere sahip olduğunu göstermektedir.

Tırgovişte nâhiyesinde 1530 tarihinde mezra bulunmamaktadır. Bir sonraki tahrir yılı olan 1550 de ise dört mezra bulunmakta ve bu mezralardan Direva ve Okuşani Mezraları'nda iskân mevcuttur. Direva Mezrası'nda üç baştina⁹² ve Okuşani Mezrası'nda altı baştinanın⁹³ var olduğunu görmekteyiz. 1570 tarihinde nâhiyede altı mezra bulunmakta 1550 yılında var olan Direva ve Lukova Mezraları varlığını devam ettirerek yine aynı nüfusları da barındırdığı defterlerde görülmektedir. 1590 tarihli defterde sekiz mezra vardır. 1550 tarihinden itibaren var olan Direva Mezrası bu tarihte iskân mahalli olup yine üç baştinanın bu mezrada varlıklarını devam ettirdiği görülmektedir.⁹⁴ Görüldüğü üzere, nahinenin kırsalında XVI. yüzyıl boyunca mezra sayısında sürekli bir artış görülmektedir.

Tablo 9. TırgovişteNâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri

YERLEŞİM BİRİMİ	1530	1550	1570	1590
Toplam Karye Sayısı	105	144	162	143
Karye (Boş)	5	1	4	4
Toplam Mezra Sayısı	-	4	6	8
Mezra (Boş)	-	2	4	7

Tablodaki verilerden anlaşılacağı üzere, Tırgovişte nâhiye kırsalındaki yerleşim birimlerinin tamamına yakını iskân mahalli olarak görmekteyiz. Gerek mezralar gerekse iskân mahalli olmayan karyelerin oranı yaklaşık yüzde 3 oranındadır. Buda bölgede iskânın tam manasıyla yerleştiğine dair önemli bir göstergedir.

⁹² BOA, TD 368, v.116-b.

⁹³ BOA, TD 368, v.144-b,145-a.

⁹⁴ TK, KKA 55, v.119-a.

Tırgovişte nâhiyesinde iskânın önemli unsurlarından biri de hiç kuşkusuz ki çiftliklerdir. Nâhiyede XVI. yüzyıl boyunca çift sayısının sürekli arttığı görülür. 1550'de çift sayısı 6 iken, 1570'de 61'e ve 1590'da 66'ya yükseldiği tespit edilmiştir. Bu artışın sebebi muhtemelen nüfusun artmasından dolayı, reâyanın ekili-dikili alanlara olan ihtiyacın da artmış olmasıdır.

Müslümanların elinde bulunan çiftliklerin yanı sıra gayr-ı Müslim'lerin tasarrufunda bulunan baştinalar da mevcuttur. Çiftliklerden pek bir farkı bulunmayan baştinalar da XVI. yüzyıl boyunca Tırgovişte nahiyesi kırsalında dramatik bir artış ya da azalma görülmemektedir. 1550 tarihinde 548 baştina bulunmaktadır. 1570 tarihine geldiğimizde baştinaların sayısında azalma görülmüş ve baştina sayısı 496'ya düşmüştür. Son tahrir yılı olan 1590 tarihine geldiğimizde ise baştina sayısının yine arttığı görülmektedir. Bu tarihte Tırgovişte nâhiyesinde toplam 574 baştina bulunmaktadır.

Tırgovişte nâhiyesinin kırsal kesimin iktisadî yapısına gelince, nâhiye de halkın geçim kaynağını tarım ve havancılık oluşturmaktadır. En çok yetiştirilen tarım ürünü buğday ve arpadır. Bunu mahlut ve çavdar yetiştiriciliği takip etmektedir. Bu ürünler arasında, sanâî ürünleri kategorisinde incelediğimiz keten; bağ ve bahçe ürünlerinden bostan; ticarî ve sınaî ürünlerinden şıra yetiştiriciliği ilk sırada yer almaktadır.

Hayvancılık, Tırgovişte nâhiyesinde önemli geçim kaynaklarından biridir. 1550-1590 yılları arasında en çok yetiştiriciliği yapılan hayvancılık faaliyeti kovanıdır. Nâhiyede iktisadî faaliyetler içerisinde kovan geliri 1550'de % 2,2; 1570'de % 2,4 ve 1590'da % 2 civarındadır. Kovandan sonra ikinci sırada hınzır (domuz) yetiştiriciliği gelmektedir. Bunun en büyük sebebi, Tırgovişte nüfusunun yüzde doksandan daha fazlasının Gayrimüslim olmasıdır. Netice itibarı ile, nâhiyede iktisadî faaliyetler içerisinde hayvancılık faaliyetleri yaklaşık olarak 1550'de % 4, 1570'de % 5 ve 1590'da % 6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 10. Tırgovište Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme

TARİH	HAYVANCILIK															TİCARİ VE SİNÂİ FAALİYETLER					RAİYYET VE ARIZİ VERGİLER			TOPLAM (AKÇA)					
	HUBUBAT						BAKLİYAT		SİNÂİ ÜRÜNLER		BAĞ VE BAHÇE					DEĞİRMEN	BAC-I HAMİR	ŞİRA	PAZAR-KAPAN	HATAB	DUHAN-YAYLAK-KIŞLAK-OTLAK	CÜRM-İ CİNAYET VE BADI-İ HEVA	ÇİFT-BENNAK-MÜC.-İSPENÇE						
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	GİYAH	MAHLUT	MERCİMEK	BURÇAK	BAKLA	KETEN	SİR VE PİYAZ	BOSTAN	MEYVE	CEVİZ										BAĞ	KOVAN	HINZİR VE BOZİK	ÇAYIR, TARLA, ZEMİN	ÇİFTLİK, MEZRA
1550	69882	31322	882	2338	2310	2975	65759	1924	41	10	13786		622	1088	15	736	7133	4345	4361	160	3200	10424	15243	7000			11732	64228	321515,5
%	21,7	9,8	0,2	0,7	0,7	0,9	20,8	0,5	0,01		4,2		0,1	0,3	0,2	2,2	1,3	1,3	0,04	0,9	3,2	4,7	2,1			3,6	19,9		
1570	113710	35962	24960	3240	7960	5860	51610	250	410		18850	150	7543	235	405	11483	4389	3675	1410	4105	7983	14528		7251	130	12226	130212	468537	
%	24,3	7,6	5,3	0,8	1,7	1,2	10,9	0,05	0,08		4,03	0,03	1,6	0,05	0,08	2,4	0,9	0,7	0,3	0,8	1,7	3,1		1,5	0,03	2,6	27,8		
1590	108500	41274	32541		10160	6300	59075	250	1330		22163	113	8881	349	1248	10398	4505	3628	3560	4432	11069	17418	2572	9037	130	13965	139798	512696	
%	21,2	8	6,3		1,9	1,2	11,6	0,04	0,2		4,3	0,02	1,7	0,06	0,2	2	0,8	0,7	0,6	0,8	2,1	3,4	0,5	1,7	0,02	2,7	27,7		

Tırgovişte'de nüfusun yapısına gelince, Tablo-11'de görüldüğü üzere “sıradan reâya” kategorisinde incelediğimiz nüfus birinci sırada gelmektedir. Burada dikkati çeken önemli unsurlardan biri Müslim hanenin oldukça az olmasıdır. 1530 tarihinde 15 olan Müslüman hane sayısı 1570'de 62'ye çıkmıştır. Bir sonraki tahrir yılı olan 1590'da ise Müslüman hane sayısının 66 olduğunu görmekteyiz.

Gayrimüslim hane sayısı ise 1530'da 3090 neferdir. 1550 tarihine geldiğimizde Gayrimüslim hane sayısında azalma görülmektedir. Bu tarihte toplam 2181 Gayrimüslim hane kaydedilmiştir. 1570'de ise hane sayısında tekrar bir yükselme olmuş ve 3748'e yükselmiştir. Yine 1590'da bu artış devam etmiş ve Gayrimüslim hane 4263'e yükselmiştir.

Tırgovişte'de Müslüman hane sayısı diğer nâhiyelerde olduğu gibi çift adı altında kaydedilmiştir. Çift sayısında da yıllara göre bir artma söz konusudur. 1550 yılındaki tahrir kayıtlarında 6 çift bulunmakta, daha sonraki tahrir yılı olan 1570'de ise bu sayının on katından daha fazla artarak 61'e yükseldiği görülmektedir. Son tahrir yılı olan 1590'da ise çift sayısı artmaya devam etmiş ve 66'ya ulaşmıştır. Bunun en temel sebepleri arasında, sancaktaki Müslüman sayısının artması başta gelmektedir.

1550 ve 1590 arasında bennak sayısının da arttığı görülmektedir. 1550'de 8, 1570'de bennak görülmez iken, 1590'da 3 bennak bulunmaktadır. Tırgovişte nâhiyesinde Müslüman mücerredlere sadece 1590 yılında rastlıyoruz. Bu tarihte nâhiye 10 müslüman mücerred bulunmaktadır.

1530 ve 1590 yılları arasında Gayrimüslim mücerred sayılarında da sürekli bir artış olduğu görülmektedir. Bu mücerredlerin sayısı, 1530'da 363, 1550'de 378'dir. Daha sonraki tahrir yılı olan 1570'de ise mücerred sayısı yaklaşık üç kat artarak 1355'e yükselmiştir. 1590 tarihinde ise bu sayı kısmen azalarak 1220'ye düşmüştür.

Tırgovişte nâhiyesinde askerî grup olarak nitelendirdiğimiz statüde de nüfus bulunmaktadır. 1550 tarihinde nâhiyede 510 voynuk ve 103 voynugan-mücerred bulunmaktadır. Yine bu tarihte 5 de eşkinci bulunmaktadır. Daha sonraki tahrir yılı olan 1570 ve 1590'da voynugana rastlanmamaktadır. Tırgovişte'de 1570'de, 3 bazdâr ve 7 akıncı bulunmaktadır. 1590'da ise 2 bazdâr ve 3 eşkinci vardır.

Tablo 11. Tırgovişte Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA						HARİÇ REÂYA	MUAF REÂYA					
	MÜSLİM			G.MÜSLİM			G.MÜSLİM	ASKERİ REÂYA					
	HANE	BENNAK	MÜCERRED	HANE	MÜCERRED	BİVE	HAYMÂNE	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	BAZDÂR	EŞKİNCİ	AKINCI	TOPLAM
1530	15	-	-	3090	363	181	-	-	-	-	-	-	3649
%	0,4	-	-	87,7	9,9	4,9	-	-	-	-	-	-	
1550	6	8	-	2181	378	100	-	510	103	-	5	-	3291
%	0,1	0,2	-	66,2	11,4	3	-	15,4	3,1	-	0,1	-	
1570	62	-	-	3748	1355	65	-	-	-	3	-	7	5240
%	1,1	-	-	71,5	25,8	1,2	-	-	-	-	-	0,1	
1590	66	3	10	4263	1220	-	3	-	-	2	3	-	5570
%	1,1	-	0,1	76,5	21,9	-	0,05	-	-	0,05	0,05	-	

Tablo-11’de görüldüğü üzere, Tırgovişte’denin nüfusunda XVI. yüzyılın başlarından sonlarına kadar bir artış görülmektedir. Ancak 1530 ila 1550 arasındaki sayımda, sancağın diğer nâhiyelerinde görülen nüfus azalması, Tırgovişte nâhiyesinde de yaşanmıştır. 1530’da 3090 hane Gayrimüslim nüfus, 1550’de 2181’e düşmüştür. Bu tarihten itibaren ise Gayrimüslim nüfus sürekli artarak 1590’larda 4263 haneye yükselmiştir.

2.4. Maden-i Jajna Nâhiyesi

Maden-i Jajna nâhiyesi, Prizren sancağının en küçük idarî birimidir. Bu nâhiye, 1522 yılı tahririnde “Hâsshâ-i Maden-i Jajna, tabi Prizren”⁹⁵ başlığı altında kaydedilmiştir. Bu tarihte sadece maden şehri olarak karşımıza çıkmaktadır. 1522 tarihli tahrirde “Hâsshâ-i Maden-i Jajna” başlığı altında kayıtlı bulunan 20 köyün Prizren, Tırgovişte ve Vılçitrın nâhiyelerine bağlı olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında, Jajna maden köylerinin 1522’de henüz müstakil bir nâhiye şeklinde teşkil etmediğini görüyoruz.

1530 yılı tarihinde mezkûr maden karyelerinin tamamının “Cem’aat-i ahâl-i Maden-i Jajna” başlığı altında Prizren nâhiyesine bağlı olduğu görülmektedir.⁹⁶ Keza, 1550 yılına ait tahrir yılında “Hâsshâ-i Maden-i Jajna, tabi Tırgovişte” başlığı altında Tırgovişte nâhiyesine

⁹⁵ BOA, TD 92, v.1-b,2-a.

⁹⁶BOA, TD 92, v. 186-b.

bağlandığı anlaşılmaktadır.⁹⁷ Bu tarihte 18 karyesi bulunan Maden-i Jajna'nın İzvor ve Birova karyelerinin Yeni Pazar kazasına ait olduğu belirtilmiştir.⁹⁸

1570 tarihinde Maden-i Jajna'nın nâhiye halinde teşkilatlandığını görmekteyiz. Maden-i Jajna'da diğer nâhiyelerde olduğu gibi iskânın temel birimini karyeler oluşturmaktadır. Karye dışında, bu nâhiyede yerleşim alanı ve ziraatın yapıldığı başka bir iskân birimi bulunmamaktadır. 1570 ve 1590 tarihleridenâhiyede toplam 18 karye bulunmakta ve bu karyelerin meskûn birer yerleşim alanı olduğu görülmektedir.

Maden-i Jajna nâhiyesi nüfus sayısı bakımından oldukça düşüktür. Nâhiyede, 1570 tarihinde 1 çift ve 241 Gayrimüslim hane bulunmaktadır. 1590'da bu sayı 257'e yükselmiştir. Mücerred sayısında ise ciddi oranda bir düşüş görülmektedir. 1570'de 61 nefer mücerred bulunurken, 1590'da bu mücerredlerin sayısı 37'ye düşmüştür. Nâhiyenin nüfusu sancağın diğer nâhiyelerine oranla oldukça azdır.

Tablo 12. Jajna Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM	G.MÜSLİM			
	HANE	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1570	1	241	61	2	305
%	-	69,2	17,5	0,6	
1590	-	257	37	-	294
%	-	87,4	12,5	-	

Nâhiyenin iktisadî yapısına gelince, diğer nâhiyelerde olduğu gibi Maden-i Jajna'da reâya, maden faaliyeti yanı sıra ziraatla uğraşıyordu. Ziraatı yapılan ve ilk sırada yer alan tarım ürünü buğdaydır. Buğdaydan sonra da en çok tarımı yapılan ürünler mahlut ve arpadır. Hububat ürünlerinden sonra ikinci olarak sınaî ürünleri kategorisinde incelediğimiz keten en çok yetiştirilen sınaî ürünüdür.

⁹⁷ BOA, TD 92, v. 3-b,8-a.

⁹⁸ BOA, TD 92, v. 5-a,5-b.

Hayvan yetiştiriciliğinin nâhiyede pek yapılmadığı görölmektedir. Arıcılık en fazla yapılan hayvancılık faaliyetidir. Bunun yanı sıra, Gayrimüslim reâyadan resm-i hınzır adı altında, domuz yetiştiriciliğinden alınan vergi ise arıcılıktan sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 13. Jajna Nâhiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme

TARİH	HAYVANCILIK										TİCARİ VE SİNÂİ FAALİYETLER				RAİYYET VE ÂRİZİ VERGİLER		TOPLAM (AKÇA)					
	HUBUBAT						SİNÂİ ÜRÜNLERİ		BAĞ VE BAHÇE		KOVAN	HINZIR VE BOZİK	ÇAYIR, TARLA, ZEMİN	ÇİFTLİK, MEZRA	DEĞİRMEN	BAC-I HAMR		ŞİRA	HATAB	CÜRM-İ CİNAYET VE BÂD-İ HEVÂVE RESM-İ ARUS V.B	ÇİFT-BENNAK-MÜC.-İSPENÇE	
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ERZEN	GİYAH	MAHLUT	BURÇAK	KETEN	BOSTAN	BAĞ												
1570	9525	3576	1584	40	154	5340		1000	406	55	420	154	440	230	285	448	3328	420	1008		1547	29960
%	32,2	12	5,2	0,1	0,5	17,8		3,3	1,3	0,1	1,4	0,5	1,3	0,7	0,9	1,3	11,1	1,4	0,9		5,1	
1590	8975	3492	1750	40	142	6425	310	1110	444	120	411	171	360	390	297	493	2880	444	1356		7350	36960
%	24,3	9,5	4,7	0,1	0,3	17,5	0,8	3	1,2	0,3	1,1	0,4	0,9	1,05	0,8	1,3	7,8	1,2	3,6		19,9	

2.5. Bihor Nâhiyesi

Tırgovişte nâhiyesinin batısında kalan Bihor nâhiyesi, Prizren nâhiyesinden sonra sancağın en büyük nâhiyesidir. Bihor, 1522, 1530 ve 1550 tarihli tahrir yıllarında idarî birim olarak hem kaza hem de nâhiye statüsündedir. 1570 ve 1590 tarihli tahrir yılların da ise, Bihor'un idarî yapısının nâhiye olarak teşkilatlandığını görmekteyiz.

Bihor'da iskânın temel birimi karye olup, diğer iskân birimi olan mezralara da rastlıyoruz. Karye sayısı 1522-1590 tarihleri arasında pek bir değişiklik göstermemektedir. Bu da Bihor nâhiyesinde, çalıştığımız dönem sürecinde iskânın tam anlamıyla yerleştiğine önemli bir delil teşkil etmektedir. Nâhiyenin 1522'de 142, 1530'da 141, 1550'de 143, 1570 ve 1590'da 142 karyesi vardır. İskân mahalli olmayan karye sayısı 1530 da 5 iken, 1550'de bütün karyelerin iskân edilmiş olduğunu görüyoruz. Diğer yandan, 1570 tarihinde 2 karyenin ve 1590 tarihinde 3 karyenin gayr-ı meskûn olduğu anlaşılmaktadır.

1530'da boş olan karyeleri iskân mahalli haline getiren unsurun, Eflâkların boş olan karyelere yerleşmesi olarak değerlendirilebilir. Mesela, 1530'da Dobrine, Ravna ve Blato karyeler boş iken 1570 tarihinde Ravna Karyesi'ne 12 eflâk, Dobrine Karyesi'ne 30 ve Balato Karyesi'ne 13 nefer eflâkın geldiği görülüyor.⁹⁹

Tablo 14. Bihor Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri

YERLEŞİM BİRİMİ	1522	1530	1550	1570	1590
Toplam Karye Sayısı	141	141	143	142	142
Karye (Boş)	-	5	0	2	3
Toplam Mezra Sayısı	6	5	8	7	7
Mezra (Boş)	-	4	5	7	7

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere Bihor'da XVI. yüzyıl boyunca, mezra sayıları düşüktür ve iskân mahalli olan mezralar da neredeyse hemen hiç yoktur.

Bihor nâhiyesi kırsal kesiminin iktisadî yapısını ise sancağın tüm nâhiyelerinde olduğu gibi tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. En çok yetiştirilen tarım ürünleri buğday ve

⁹⁹ BOA, TD 495, v.168-a,168-b.

mahluttur. En çok yetiştirilen sanâî ürünü ise diğer nâhiyelerde olduğu gibi ketendir. Bağ ve bahçe ürünlerinden en fazla bostancılık yapılmaktadır. Nâhiyede hayvancılık alanında hınzır yani domuz yetiştiriciliği ilk sırada gelmektedir. Bihor nâhiyesinde her dönemde pazar ve kapan vergilerinin olması, bu nâhiyede ticarî hayatın devamlı bir şekilde varolduğunun bir göstergesidir.

Tablo 15. Bihor Nahiyesinde İktisadî Faaliyetler ve Vergilendirme

TARİH	HUBUBAT														BAKLİYAT			BAĞ VE BAHÇE				TİCARİ VE SİNAİ FAALİYETLER										TOPLAM (AKÇA)
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	ERZEN	GIYAH	MAHLUT	MERCİMEK	BURÇAK	KETEN	SİR VE PİYAZ	BOSTAN	MEYVE	BAĞ	KOVAN	HINZIR VE BOZIK	ÇAYIR, TARLA, ZEMİN	ÇİFTLİK, MEZRA	DEĞİRMEN	BAC-I HAMR	ŞİRA	PAZAR-KAPAN	İHTİSAB	KAPAN-I ASEL VE REVGAN	HATAB	MUMHANE	CÜRMI CİNAYET VE BAD-I HEVA	beytül-mal ve yava ve kağun ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkud	ÇİFT-BENNAK-MÜC.-İSPENÇE		
1550	38164	18071	431	1021	449	114	2340	43466	275	80	7807	23	3092	369	36	2250	2155	2269		2221	1461	4272	1600	400		8	2697	8699	330	45620	189720	
%	20,4	9,6	0,2	0,5	0,08	0,08	1,2	23,2	0,1		4,1		1,6	0,1		1,1	1,1	1,1		1,1	0,7	2,2	0,8	0,2			1,4	4,5	0,1	24,3		
1570	61865	23826	16280	3110	13860	1308	2772	26968			10445		4212	209		4700	1716	2366	220	2940	1925		100			4204	500	7752		76786	267964	
%	23,2	8,9	6	1,1	5,1	0,4	1,03	10,1			3,9		1,5	0,07		1,7	0,6	0,8	0,07	1	0,7		0,03			1,5	0,1	2,8		29,4		
1590	62725	25910	18189		14010	1596	3062	26579			103204		5260	639	220	4278	18906	2341	1538	2445	2451		100		42698		500	10683		87695	435029	
%	14,4	5,9	4,1		3,2	0,3	0,7	6,1			23,8		1,2	0,1	0,05	0,9	4,3	0,5	0,3	0,5	0,5		0,02		9,9		0,1	2,4		20,4		

Bihor nâhiyesinin nüfus yapısına gelince, “sıradan reâya” olarak kategorize ettiğimiz hane, çift, bennak ve mücerredler Tablo-16’da gördüğümüz gibi yıllara göre sayılarının arttığı görülmektedir. Bihor nâhiyesinde Müslüman hane sayısı yıllara göre sürekli bir artış göstermektedir. 1530 ve 1550’de 13, 1570 tarihinde 60 nefer çift vardır. Bu artışın sebebi muhtemelen nüfusun artması ile birlikte ekili-dikili alanlara olan ihtiyacın artmasıdır. 1590 tarihinde yine çift sayısının artarak 87’e ulaştığı görülmektedir.

Bihor’un nâhiyesinde Gayrimüslim nüfus, vergi sayımlarına göre 1530 da 2734, 1550’de 1438, 1570’de 2179 ve 1590’da 2581 neferdir. Mücerred sayıları yıllara göre şöyledir; 1530 tarihinde 371 mücerred bulunurken, 1550’de bu sayı biraz azalarak 362’ye düşmüştür. 1570 tarihli tahrirde ise mücerred sayılarının iki katından daha fazla artarak 837’ye yükselmiştir. 1590’da ise, mücerredlerin sayısında pek bir değişiklik olmamıştır. Bu tarihte nâhiyenin kırsalında toplam 838 mücerred bulunmaktadır. Bihor’da sıradan reâya kategorisinde incelediğimiz bennak sayısı ise çok azdır. 1550’de 3, 1570’de 5 ve 1590’da 17 bennak mevcuttur.

Bihor’da askerî grup kategorisinde incelediğimiz kesim, kırsal nüfusunun yaklaşık yüzde birini oluşturmaktadır. Bunlar; eşkinci, voynugan, akıncı, bazdâr ve eflâklardır. Eşkinciler sefer zamanında görevli olup, vergilerden muaf tutulmuşlardır. Nâhiyede, 1570’de 12 ve 1590’da 22 eşkinci vardır. Yine, askerî gruptan olan akıncılara Bihor’da sadece 1570 yılında rastlıyoruz. Bunların sayısı sadece 6’dır. Bihor’da voynuk sayısı ise 224’tür ve voynuklar sadece 1550 yılında nâhiyede görülmektedirler.

Eflâklar ise özel bir statüye sahip olup, vergilerden muaftırlar ve resm-i eflâkiye adı altında yıllık olarak bir vergi vermekle sorumludurlar. Eflâkların sayısı Bihor’da gittikçe artmış ve yıllara göre, 1550’de 60, 1570’de 144 ve 1590’da 148’e yükselmiştir. Hizmetli reâya olarak sınıflandırdığımız hâssa hizmetinde görevli olan bazdâr sayısı da şöyledir: 1550’de 1, 1570 ve 1590’da 3.

Tablo 16. Bihor Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA							HARİC REÂYA	MUAF REÂYA							
	MÜSLİM			G.MÜSLİM				EFLÂKAN MÜSLİM	G.MÜSLİM	HUS. REÂYA	ASKERİ REÂYA					TOPLAM
	HANE	BENNAK	MÜCERRED	HANE	MÜCERRED	BİVE	HAYMÂNE		EFLÂKAN	BAZDÂR	EŞKİNCİ	VOYNUGAN	VOYNUGSN	MÜCERRED	AKINCI	
1530	13	-	-	2734	371	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3180
%	0,4	-	-	85,9	11,6	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1550	13	3	-	1438	362	26	3	26	60	1	-	191	33	-	2156	
%	0,6	0,1	-	66,6	16,7	1,2	0,1	1,2	2,7	-	-	8,8	1,5	-		
1570	60	5	1	2179	837	6	-	24	144	3	12	-	-	6	3277	
%	1,8	0,1	-	66,4	25,5	0,1	-	0,7	4,3	-	0,3	-	-	0,1		
1590	87	17	17	2581	838	-	-	24	148	3	22	-	-	-	3737	
%	2,3	0,4	0,4	69	22,4	-	-	0,6	3,9	-	0,5	-	-	-		

Tablo-16'daki verilerden anlaşılacağı üzere, Bihor'un nüfusu sancağın genel nüfus yapısından farklı olarak durağan bir yapıya sahiptir. 1530-1550 yılları arasında diğer nâhiyelerde görülen azalma Bihor'da da yaşanmıştır. Ancak, yüzyılın başındaki nüfus ile yüzyılın sonundaki nüfus arasında, yerleşim birimi sayısı genellikle aynı kalmasına rağmen, pek fazla bir artış görülmemiştir. Bunun nedenleri hususunda tahrirlere yansıyan herhangi bir veriye rastlayamıyoruz.

2.6. Hoça Nâhiyesi

Hoça nâhiyesi, Prizren'in kuzey kısımlarında ve merkeze yakın bir alanda olup, verimli araziler üzerinde kurulmuş karyelerden ibarettir. Hoça, 1530 tarihinde Prizren nâhiyesine bağlı, üç mahallesi bulunan bir merkez durumunda idi. 1530'da, Nefs-i Hoça olarak kaydedilmiş ve 119 hane, 2 mücerred ve 22 bive olmak üzere toplam 143 vergi nüfusu bulunmakta idi.¹⁰⁰

Hoça, 1550 yılında idarî birim olarak nâhiye statüsünde görünmekte ve kısa sürede gelişerek bu tarihte 72 karyeyi ihtiva etmektedir. Bu karyelerinden 1 tanesi gayr-ı meskûndur. 1570'de nâhiyede karye sayısı artarak 85'e yükselmiştir. Yine bu karyelerden

¹⁰⁰BOA, TD 167, v.187-b.

4 tanesinin yerleşim yeri olmadığı görülmektedir. Son tahrir yılı olan 1590'da ise karye sayısı 84 iken, reâyası bulunmayan karye sayısı ise 4'de kalmıştır.

İskân birimlerinden biri olan mezra sayısı, Hoça'da yıllara göre artış göstermektedir. 1550'de 5, 1570 ve 1590'da 9 mezra bulunmaktadır. Bu mezralardan 1550'de Gorna-Bırnaça Mezrası, Mehmed Bey'in tasarrufunda olup, 1 hane vergi nüfusu bulunmaktadır.¹⁰¹ 1570 tarihinde ise bu mezranın zaman içerisinde gayr-ı meskûn olduğu görülmektedir. 1570 ve 1590 tarihlerinde mezraların tamamında yerleşik reâyaya rast gelmiyoruz vemezraların ekili-dikili alan olarak kullanıldığını görmekteyiz.

Tablo 17. Hoça Nâhiyesinde Kırsal Kesim Yerleşim Birimleri

YERLEŞİM BİRİMİ	1550	1570	1590
Toplam Karye Sayısı	72	85	84
Karye (Boş)	1	4	4
Toplam Mezra Sayısı	5	9	9
Mezra (Boş)	4	9	8

Tablodan anlaşılacağı üzere Prizren ovasının geniş düzlüklerinde yoğun tarım faaliyetlerinin yürütüldüğü Hoça'daki yerleşim birimlerinin tamamına yakını meskûn vaziyettedir.

Nâhiyenin iktisadî yapısına gelince, diğer nâhiyelerde olduğu gibi Hoça nâhiyesinde reâya ziraatla uğraşıyordu. Tahıl üretimi reâyanın en önemli geçim kaynağı olup, en çok yetiştirilen ürünler buğday, çavdar ve arpadır. Bakliyat ürünlerinden mercimek, sınaî hammaddesi olarak keten nâhiyede en çok yetiştirilen ürünlerdendir. Bağ ve bahçe ürünleri kategorisinde ise bostancılık önemli bir yer tutmaktadır.

Prizren sancağında şıra yani şarap üretiminin en fazla olduğu bölge Hoça'dır. Şarapçılık, Hoça'da gelir kaynaklarının en başında gelmektedir.

Nâhiyede hayvancılığın da önemli bir yere sahip olduğunu görüyoruz. Arıcılık ve hınzır yani domuz yetiştiriciliği en önemli hayvancılık faaliyetidir.

¹⁰¹ BOA, TD 495, v.88-a.

Tablo 18. Hoça Nâhiyesinde İktisadi Faaliyetler ve Vergilendirme

TARİH	HAYVANCILIK																TİCARİ VE SİNÂİ FAALİYETLER				RAİYYET VE ARIZİ VERGİLER		TOPLAM (AKÇA)					
	HUBUBAT								BAKLİYAT		SİNÂİ ÜRÜNLER		BAĞ VE BAHÇE				KOVAN	HINZIR VE BOZİK	ÇAYIR, TARLA, ZEMİN	ÇİTLİK, MEZRA	DEĞİRMEN	BAC-IHAMİR		ŞİRA	HATAB	CÜRM-İ CİNAYET VE BÂD-İ HEVÂ VE RESM-İ ARUS V.B	ÇİFT-BENNAK-MÜC.-İSPENCE	
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	ERZEN	GIYAH	MAHLUT	MERCİMEK	BURÇAK	KETEN	PAMUK	SİR VE PİYAZ	BOSTAN	MEYYE	CEVİZ												BAĞ
1550	36792	12894	409	63	960	26	560	19549	315	684	4669	46	9	1774	425	244	2055	1376	1358	2427	200	1625	5271	49735		8469	28632	180566
%	20,4	7,1	0,2		0,5		0,3	10,8	0,1	0,3	2,5			0,9	0,2	0,1	1,1	0,7	0,7	1,3	0,1	0,9	2,9	27,7		4,6	15,8	
1570	62885	18630	16338	9640	9460	3210	1981	12630	760	740	6350			2549	229	3482	4641	3514	978	2611	1352	1825	7813	91386	2538	5826	48919	320287
%	19,6	5,8	5,1	3	2,9	1	0,6	3,9	0,2	0,2	1,9			0,7	0,07	1	1,4	1,09	0,3	0,8	0,4	0,5	2,4	28,5	0,7	1,8	15,3	
1590	70027	22456	21036	19180		2320	1934	11207	1450	1055	7686			3084	400		6912	3090	1095	2870	2221	1720	9621	105108	3058	6825	45713	350068
%	20,4	6,4	6	5,4		0,6	0,5	3,2	0,4	0,3	0,02			0,8	0,1		1,7	0,8	0,3	0,8	0,6	0,4	2,7	30	0,8	1,9	13,1	

Yukarıda da belirttiğimiz gibi 1530 tarihinde Prizren nâhiyesine bağlı bir merkez durumunda olan Hoça bu tarihte, 119 Gayrimüslim hane, 2 mücerred ve 22 bive olmak üzere toplam 143 nefer nüfus barındırmakta idi.

1550 tarihine baktığımız zaman nâhiyenin kırsalında 823 Gayrimüslim hane, 52 bive ve 166 mücerred bulunmaktadır. Bunun yanında 1 tane de bazdâra rastlanmaktadır. Hoça nâhiyesi kırsalında Müslüman nüfusa da rastlanmaktadır ve yıllara göre bu Müslüman nüfus sayısının sürekli arttığı görülmektedir. Buna göre, 1550 tarihinde 6 çift mevcut iken, 1570’de çift sayısı 46’ya yükselmiştir. 1590 tarihine geldiğimiz zaman yirmi yıllık bir süreçte çift sayısı dört katından daha fazla artarak 196 çifte yükselmiştir. Müslüman sayısındaki artışın gerçek sebebi tahrir defterlerindeki bazı ipuçlarından anlayabiliyoruz. Baba adları Abdullah olan reâyaların büyük bir kısmının ihtida ederek Hristiyanlıktan Müslümanlığa geçtiğini düşünmekteyiz.¹⁰²

Bir sonraki tahrir yılı olan 1570 yılında Hoça nâhiye kırsalında karye sayılarının artması ile birlikte nüfus sayısının da arttığı görülmektedir. Bu tarihte Gayrimüslim hane sayısı 1530 yılına göre 420 nefer artarak toplam 1.243 haneye ulaşmıştır. En son tahrir yılı olan 1590’da ise Gayrimüslim sayısında az da olsa azalma görülmekte olup, bu dönemde nahiye kırsalı 1216 Gayrimüslim nüfus barındırmaktadır.

1570 yılında mücerred sayısında da artış görülmektedir. Buna göre bir önceki tahrir yılına göre mücerred sayısı 404 nefer artarak, 520’ye ulaşmıştır. Bu tarihte 13 nefer Müslüman mücerred bulunmaktadır. 1590 tarihinde ise Gayrimüslim mücerred sayısında gözle görülür bir azalma görülmüş ve mücerred sayıları 294’e düşmüştür. Müslim mücerred sayısı ise 28’e çıkmıştır.

Bennak sayısı ile ilgili ilk bilgilerin bulunduğu 1570 tarihinde nâhiye kırsalında toplam 24 bennak bulunmaktadır. Bir sonraki tahrir yılı olan 1590 tarihinde ise bennak sayısı artarak 34’e çıkmıştır.

¹⁰²Heath W. Lowry, *Trabzon Şehrinin İslamlaşması ve Türkleşmesi 1461-1583*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, (çev.Demet ve Heath Lowry), İstanbul 1998 , s.119

Askerî reâya kategorisinde incelediğimiz bazdârlar zümresine ise sayıları az olmakla birlikte Hoça'da da rastlıyoruz. Nâhiyenin kırsal kesiminde 1550'de 1, 1570 ve 1590'da 2 bazdâr bulunmaktadır.

Tablo 19. Hoça Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA						MUAF REÂYA	TOPLAM
	MÜSLİM			G.MÜSLİM			ASKERİ REÂYA	
	HANE	BENNAK	MÜCERRED	HANE	MÜCERRED	BİVE	BAZDÂR	
1550	6	-	-	823	166	52	1	1048
%	0,5	-	-	78,5	15,8	4,9	-	
1570	46	24	13	1243	520	9	2	1857
%	2,4	1,2	0,7	66,9	28	0,4	0,1	
1590	196	34	28	1216	294	-	2	1770
%	11	1,9	1,5	68,7	16,6	-	0,1	

2.7. Piştirik Nâhiyesi

Prizren'in batısında kalan Piştirik, 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Arnavud Kazası'na tâbi bir nâhiyedir. 1550 yılından sonra ise sancakta bu nâhiye ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. TD 499 numaralı Dukakin sancağı tahrir defterine göre, daha önce Prizren'e bağlı olan bu nâhiyenin, Dukakin sancağının kazası görünen Arnavut'a bağlandığını görmekteyiz.¹⁰³

1530 tarihli tahrir defterinde, Piştirik nâhiyesine bağlı karye sayısı 30 olup, tüm karyelerde yerleşme görülmektedir. 1550 yılında Piştirik nâhiyesinin karye sayısında bir azalma görülmektedir. Bu tarihte nâhiyede toplam 25 karye bulunmaktadır.

Piştirik nâhiyesinin kırsal kesiminin iktisadî yapısını sadece 1550 yılına ait tahrir defterinde bulunan verilerden değerlendirebiliyoruz. Bu tarihte, sancağın genelinde olduğu gibi Piştirik'de de tahıl ürünleri yetiştiriciliği ilk sırada gelmektedir. Buğday, arpa ve

¹⁰³ BOA, TD 499, "Nâhiyeler, Radovine v.96-116, Dumoştıçe v.122-144, Piştirik v.148-172, Gora v.212-243, Opolje v.248-262 ve Debri v.268-282" varakları arasında yer almaktadır.

çavdar en çok yetiştirilen hububatlardır. Bakliyat ürünlerinden sadece mercimek, sınaî ürünlerinden ise keten yetiştirilmektedir. Hayvancılığın ise diğer nâhiyelere oranla daha az yapıldığı görülmektedir. En çok bal üretimi yapılmakta olup, bunu domuz yetiştiriciliği takip etmektedir.

Piştirik nâhiyesinin nüfus yapısına gelince, nüfusun neredeyse tamamını gayr-ı Müslimler oluşturmaktadır. 1530 yılında hane sayısı 761 iken, 1550’de bu sayının 577’ye düştüğü görülmektedir. Bunun temel sebebi ise, karye sayılarının azalması olabilir. Yine, mücerred sayısında da azalma görülmektedir. 1530’da 150 mücerred varken, 1550’de mücerred sayısı 87’ye düşmüştür. Bunun yanında Piştirik nâhiyesinde Müslüman nüfusu da rastlanmaktadır. Bu yılda Piştirik’te 25 çift olduğu görülmektedir.

Tablo 20. Piştirik Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM	G.MÜSLİM			
	HANE	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	1	761	150	8	920
%	0,1	82,7	16,3	0,8	
1550	25	577	87	6	695
%	3,5	83	12,5	0,8	

2.8. Rudine Nâhiyesi

Rudine nâhiyesi Prizren sancağının kuzey batısında yer almaktadır. 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Arnavut kazasına tâbi olan nâhiyenin 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlandığını görmekteyiz.¹⁰⁴

¹⁰⁴ BOA, TD 499, “Nâhiyeler, Radovine v.96-116, Dumoştıçe v.122-144, Piştirik v.148-172, Gora v.212-243, Opolje v.248-262 ve Debri v.268-282” varakları arasında yer almaktadır.

Rudine’de kır iskânının temel birimi, diğer nâhiyelerde olduğu gibi karyelerdir. 1530 ve 1550 yılına ait tahrir yılında aynı karye sayısına sahip olup, her iki tahrir yılında toplamda 22 karyesi mevcuttur. Bu karyelerin hepsi iskân mahalli olarak kullanılmaktadır.

İskân birimlerinden biri olan mezralar ise Rudine nâhiyesinde neredeyse hiç bulunmamaktadır. 1530 ve 1550 tahrir yıllarında 1 mezra bulunmakta ve bu mezranın boş olduğu, yani iskân birimi olarak kullanılmadığı görülmektedir.

Kırsal kesimin iktisadî yapısına baktığımız zaman nâhiyenin geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Hububat üretiminde en çok buğday ve arpa üretilmektedir. Bakliyat ürünleri çok az üretilmektedir. Sınaî ve ticaî ürünlerden keten en fazla üretilen üründür.

Hayvancılık ve diğer faaliyetlerin nâhiye gelirinde oldukça az bir payı vardır. Hayvancılık alanında en çok bal vergisinden gelir elde edilmektedir. Bal üretiminden sonra ise hınzır üreticiliği hayvancılık alanında ikinci sırada yer almaktadır.

Rudine nâhiyesinin nüfus yapısına gelince, nâhiye kırsalında sadece sıradan reâya kategorisinde incelediğimiz hane, bive, mücerred ve çift bulunmaktadır. Buna göre 1530 tarihinde 7’si Müslüman, 406’sı Gayrimüslim olmak üzere toplam 413 nefer vergi nüfusu bulunmaktadır. Yine bu tarihte nâhiyede 4 bive ve 107 mücerred mevcuttur.

1550 yılında ise nâhiyede Gayrimüslim hane sayısı bir önceki tahrir yılına göre artış göstermiş ve bu tarihte 619’a yükselmiştir. Mücerred sayısı ise, yirmi yıllık süreç içerisinde neredeyse yarı oranında azalarak 52’ye düşmüştür. Bive sayısı ise bir önceki tahrir yılı ile aynı olup, 4 neferdir. Bunların yanısıra 1550 tarihinden nâhiyede, 6 çift ve 2 de bennak bulunmaktadır.

Tablo 21. Rudine Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA					TOPLAM
	MÜSLİM		G.MÜSLİM			
	HANE	BENNAK	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	7	-	406	107	4	524
%	1,3	-	77,4	20,4	0,7	
1550	6	2	619	52	4	683
%	0,8	0,2	90,6	7,6	0,5	

2.9. Dumoştıçe Nâhiyesi

Prizren sancağının kuzey batısında yer alan Dumoştıçe nâhiyesi, 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Prizren sancağına tâbi iken, 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlanmıştır.¹⁰⁵

En önemli iskân birimlerinden olan karye, Dumoştıçe nâhiyesinde yıllara göre aynı kalmıştır. 1530 yılında 32 ve 1550 yılında 33 karyesi mevcut olup, bu karyelerin hepsi iskân mahalli olarak kullanılmaktadır. İskân mahallerinden biri olan mezzalar bu nâhiyede bulunmamaktadır.

Bölgenin iktisadî yapısına gelince, diğer nâhiyelerde olduğu gibi Dumoştıçe nâhiyesinde de reâya, ziraatla uğraşmaktaydı. Tahıl üretimi reâyânın en önemli geçim kaynağıdır ve en çok yetiştirilen tahıl ürünü buğdaydır. Buğdaydan sonra arpa ve çavdar en çok yetiştirilen diğer hububat ürünleridir. Bakliyat üretiminin pek fazla olmadığı görülen nâhiyede, az da olsa mercimek üretildiği görülmektedir. Bağ ve bahçe ürünlerinden ise en fazla sir ve piyaz yetiştirilmektedir. Dumoştıçe nâhiyesinde, hayvancılık alanında en çok arıcılık ve domuz yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir.

Nâhiyenin nüfus yapısına baktığımız zaman, 1530 tarihinde 5 Müslüman hane, 638 gayrı-ı Müslim hane, 158 mücerred ve 4 bive olmak üzere nâhiyede toplam 805 nefer nüfus bulunmaktadır. 1550’de ise Gayrimüslim hane sayısı 707’ye çıkmıştır. Yine 1550 yılında 25 çift ve 11 bive ve 72 Gayrimüslim mücerred bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında 1550 yılında nâhiye genelinde toplam 815 nefer vergi nüfusu mevcuttur.

Tablo 22. Dumoştıçe Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM	G.MÜSLİM			
	HANE	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	5	638	158	4	805
%	0,6	79,2	19,6	0,4	
1550	25	707	72	11	815
%	3	86,7	8,8	1,3	

¹⁰⁵ BOA, TD 499, Dumoştıçe v.122-144.

2.10. Gora Nâhiyesi

Gora nâhiyesi, Prizren'in kuzeyinde bulunmakta olup, nâhiyenin doğusunda Opolje, batısında Radovine yer almaktadır. Gora, kelime anlamı olarak dağlık alan demektir. Nâhiyenin yüksekliği 1430 rakımdır. Gora'ya bağlı karyeler Şar Dağları'nın doğu-batı istikamatindeki geniş alanlarında yayılmıştır.

Gora nâhiyesi 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Prizren sancağına bağlı iken, 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlanmıştır.¹⁰⁶ Gora'da kır iskânının temel birimi karyedir. 1530 tarihinde 40 karyeye sahip olan Gora'nın, 1550 tarihinde karye sayısında ciddi bir düşüş görülmektedir. Bu tarihte karye sayısı 27'ye düşmüştür. Bu karyelerin tümü iskân mahalli olarak görünmektedir. İskân birimlerden biri olan mezralara ise Gora nâhiyesinde rastlanmamaktadır.

Gora'nın kırsal kesimininiktisadî yapısına gelince, halkın geçim kaynağının büyük bir oranını tarım ürünleri oluşturmaktadır. Nâhiyede, en çok hububat yetiştirilmekte olup, buğday en çok yetiştirilen hububattır. Buğdayı sırası ile alef, çavdar ve arpa üretimi takip etmektedir. Sınaî ürünlerinden keten, bağ ve bahçe ürünlerinden bostan, en çok tarımı yapılan ürünlerdir. Hayvancılık Gora'da tarımdan sonra gelen en önemli geçim kaynağıdır. Domuz yetiştiriciliği ve bal üretimi, yapılan en önemli hayvancılık faaliyetidir.

Gora'nın nüfus yapısına baktığımız zaman nüfusun tamamını sıradan reâya kategorisinde incelediğimiz hane, mücerred, bive ve çift oluşturmaktadır. 1530 tarihinde 5 Müslüman hane, 1357 Gayrimüslim hane, 337 mücerred ve 9 bive olmak üzere nâhiye genelinde toplam 1708 nefer nüfus bulunmaktadır.

1550 tarihinde ise Gayrimüslim sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık % 29 oranında azalarak 962'ye düşmüştür. Yine mücerred sayıları da bir önceki yıla göre ciddi bir düşüş göstermiş ve 1550'de 119'a inmiştir. Bu tarihte 2 bive ve 21 çift bulunmaktadır. Bu veriler ışığında nâhiyede toplam nüfus sayısı 1104 neferdir. Nüfusta görülen yaklaşık % 35 oranındaki düşüşün, nâhiyede meydana gelen karye sayısındaki azalmadan kaynaklandığını söyleyebiliriz.

¹⁰⁶ BOA, TD 499, v.212-243.

Tablo 23. Gora Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA					TOPLAM
	MÜSLİM		G.MÜSLİM			
	HANE	ÇİFT	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	5	-	1357	337	9	1708
%	0,2	-	79,4	19,7	0,5	
1550		21	962	119	2	1104
%		1,9	87,1	10,7	0,1	

2.11. Opolye Nâhiyesi

Prizren'in güneyinde yer alan Opolye'nin yüksekliği 900 rakımdır.1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Prizren sancağına bağlı olan nâhiye, 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlanmıştır.¹⁰⁷Opolye nâhiyesinde kırsal kesimdeki yerleşim birimlerinin sayısı 1530'da 21 ve 1550'de 35'dir. 1530 tarihinde bütün karyeler iskân birimi olarak görülürken, 1550 tarihinde 2 karyenin iskân mahalli olarak kullanılmadığı görülmektedir. İskân mahalli olarak kullanılan diğer bir yerleşim birimi olan mezralara ise, Opolye nâhiyesinde rastlanmamaktadır.

Opolye kırsalının iktisadî yapısının en önemli kısmını tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. Sancağın genelinde olduğu gibi burada da hububat ürünleri en çok tarımı yapılan ürünlerdir. En çok yetiştirilen hububat ürünü buğday olup, bu ürünleri arpa ve çavdar yetiştiriciliği takip etmektedir. Sınaî ürünlerden sadece keten üretilmektedir. Bağ ve bahçe ürünleri arasında bostan ilk sırada yer almaktadır. Hayvancılık tarımdan sonra gelen en önemli geçim kaynağıdır. Hayvancılık alanında ilk sırayı domuz yetiştiriciliği ve bal üretimi almaktadır.

Opolye nâhiyesinin nüfus yapısına baktığımız zaman, 1530 tarihinde 8 Müslüman hane, 226 Gayrimüslim hane, 42 mücerred ve 5 bive olmak üzere nâhiyede toplam 281 nefer nüfus bulunmaktadır.

1550 tarihinde ise Gayrimüslim hane sayısının 406'ya çıktığı görülmektedir. Bu tarihte mücerred ve bive sayıları bir önceki tahrir yılına göre, 43 mücerred, 3 bive ve 6 bennak

¹⁰⁷ BOA, TD 499, v.248-262.

bulunmaktadır. Bu tarihte Opolye nâhiyesinde toplam 67 çift barındırmaktadır. Bu bakımdan, Prizren nâhiyesinden sonra en çok çift sayısına sahip olmasından dolayı dikkati çekmektedir. Bütün bu veriler çerçevesinde 1550 yılında nâhiyede toplam 525 nefer nüfus bulunmaktadır.

Tablo 24. Opolye Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA					TOPLAM
	MÜSLİM		G.MÜSLİM			
	HANE	BENNAK	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	8	-	226	42	5	281
%	2,8	-	80,4	14,9	1,7	
1550	67	6	406	43	3	525
%	12,7	1,1	77,3	8,1	0,5	

Yukarıdaki verilerde Opolye'nin gerek karye gerekse nüfus sayısında önemli bir artış görülmektedir. Bu, nâhiyenin hemen yanında bulunan Gora'ya bağlı bazı karyelerin 1550'de Opolye'ye dâhil olmasından kaynaklanmıştır.

2.12. İstaviç Nâhiyesi

Prizren'in güney-doğusunda yer alan İstaviç nâhiyesi, 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Prizren sancağına bağlı iken, 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlanmıştır. İstaviç'te iskân biriminin esasını karyeler meydana getirmektedir. 1522 tarihli tahrirde 14 karye mevcut olup, bu karyelerin tamamı iskân birimi olarak kullanılmaktadır. 1530 tarihinde ise, İstaviç'in karye sayısı 3'e düşmüştür. Bu nâhiyede karye haricinde, yerleşim alanı ve ziraî faaliyetlerin yapıldığı yerler mevcut değildir.

İstaviç nâhiyesinin kırsal kesimin iktisadî yapısına gelince, diğer nâhiyelerde olduğu üzere, İstaviç'in ahalisi de ziraatla uğraşmaktadır. Tarım alanında en çok hububat yetiştirildiği ve en çok üretilen hububat ürününün çavdar olduğu görülmektedir. Çavdardan sonra en çok üretilen ikinci ürün buğday ve arpadır. Nâhiyede bakliyat üretiminin çok az olduğu görülmekle birlikte, az miktarda da olsa mercimek yetiştirilmiştir. Sinaî ürünlerinden keten, bağ ve bahçe ürünlerinden bostan az da olsa yetiştirilen diğer ürünlerdir. Hayvancılık alanında en çok domuz yetiştiriciliği ve bal üretiminin yapılmaktadır.

İstaviç nâhiyesinin nüfus yapısına gelince, 1530 tarihinde 3 Müslüman hane, 588 Gayrimüslim hane, 69 mücerred ve 36 bive olmak üzere toplam nüfusu 696 neferdir. 1550 tarihinde karye sayısında meydana gelen belirgin bir düşüşün, nüfus sayısına yansıdığı da görülmektedir. Bu tarihte nâhiyede 50 Gayrimüslim hane, 12 mücerred ve 2 bive bulunmaktadır. Bu tarihte nâhiyenin nüfusu 64 neferdir. Prizren sancağında, 1550 tarihinde yerleşim alanı, nüfus sayısı ve yetiştirilen ürünlerin miktarı bakımından en küçük nâhiyenin İstaviç nâhiyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 25. İstaviç Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM	G.MÜSLİM			
	HANE	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	3	588	69	36	696
%	0,4	84,4	9,9	5,1	
1550	-	50	12	2	64
%	-	78,1	18,7	3,1	

2.13. Radovine Nâhiyesi

Prizren'in güney-batısında yer alan Radovine nâhiyesi, 1522, 1530 ve 1550 tarihlerinde Prizren sancağına bağlı iken, 1550 yılından sonra Dukakin sancağına bağlanmıştır.¹⁰⁸ Radovine nâhiyesinin de diğer nâhiyelerde olduğu gibi temel iskân birimi karyelerdir. Nâhiyenin 1522'de 28, 1530'da 26 ve 1550 yılında 24 karyesi mevcuttur. İskân birimlerinden biri olan mezra sayısında her tahrir yılında sadece bir adet görülmektedir.

Nâhiyenin kırsal kesim iktisadî faaliyetlerinin temelini hububat oluşturmaktadır. En çok yetiştirilen hububat buğday olup, bu ürünü sırası ile alef, çavdar ve arpa takip etmektedir. Bakliyat ürünlerinden burçak, ticarî ve sınaî ürünlerinden keten en çok tarımı yapılan ürünlerdir. Hayvancılık Radovine nâhiyesinde az da olsa yapılmakta olup, en çok yetiştiriciliği yapılan hayvancılık faaliyeti kovan yani bal üretimidir. Bal üretiminden sonra hınzır yetiştiriciliği hayvancılık alanında ikinci sırada yer almaktadır.

¹⁰⁸ BOA, TD 499, v.96-116.

Radovine kırsalının nüfus yapısına gelince, 1530 tarihli tahrir yılında 387 Gayrimüslim hane, 75 mücerred ve 1 bive bulunmaktadır. Bu tarihte nâhiye kırsalında Müslüman nüfus bulunmamaktadır. Bir sonraki tahrir yılı olan 1550’de Gayrimüslim nüfusta yaklaşık yüzde bir oranında bir artış görülmüş ve Gayrimüslim hane sayısı 433’e çıkmıştır. Mücerred sayısı ise neredeyse yarı yarıya azalarak 37’ye düşmüş, bive sayısı ise 3 olmuştur. 1550 tarihinde nâhiyede Müslüman nüfusa da rastlanmakta olup, toplam 11 çift bulunmaktadır.

Tablo 26. Radovine Nâhiyesinin Nüfus Yapısı ve Gelişimi

TARİH	SIRADAN REÂYA				TOPLAM
	MÜSLİM	G.MÜSLİM			
	HANE	HANE	MÜCERRED	BİVE	
1530	-	387	75	1	463
%	-	83,5	16,1	0,2	
1550	11	433	37	3	484
%	2,2	89,4	7,6	0,6	

2.14. Prizren Sancağında Nâhiyelerin Toplam Nüfusu

Prizren sancağının XVI. yüzyılda nüfus tahlili ile ilgili olarak bilindiği üzere en önemli kaynağımız tahrir defterleridir. Tahrir defterleri devletin tüm gelir kaynaklarını tespit amacıyla düzenlendiği için, dolaylı olarak nüfus değerlendirmeleri yapabiliyoruz. Tahrirlerdeki vergi nüfusu sayıları bize nüfusun yoğunluğu, yapısı, dağılımı ve yıllara göre artışı veya azalışı hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bunun yanısıra günümüz nüfus istatistikî metodlarından hareketle tahmîni toplam nüfus hakkında da geçmiş ile ilgili bilgi vermek mümkündür. Prizren nâhiyelerinin tahmîni nüfusunu bulmak için yukarıda üzerinde durduğumuz Barkan’ın nüfus görüşlerini esas aldık. Buna göre bir yerleşim biriminin tahmîni nüfusunu elde etmek için, *hane x 5=tahmîni nüfus* yöntemini tatbik ettik.¹⁰⁹

¹⁰⁹Ömer Lütfi Barkan, “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi”, *Türkiyat Mecmuası*, c.X (1953), İstanbul 1953, s.12.

Tablo 27. Prizren sancağının Nâhiyelere Göre Tahmîni Nüfus Toplamı

Nâhiye	1530	1550	1570	1590
Prizren	24607	11325	11666	13644
Bihor	15109	7981	12315	14674
Tırgovişte	17078	12029	20955	23810
Hoça	-	4560	7090	7766
Jajna	-	-	1331	1414
İstaviç	3251	275	-	-
Gora	7491	5291	-	-
Opolya	1287	2602	-	-
Radovine	2129	2442	-	-
Piştirik	4191	3311	-	-
Rudine	2272	3438	-	-
Dumoştiçe	3537	4026	-	-
Debri	2822	1931	-	-
Toplam	83774	59211	53357	61308

Prizren sancağının nüfus ile ilgili bilgileri içeren ilk tahrir defteri ile son tahrir defteri (1530-1590) arasında geçen 60 yıllık bir dönemde, sancağın nüfusunu ve bu nüfusun yapısını incelemek mümkündür. 1530 ve 1550 yılları arasında nüfusun büyük oranda azaldığı görülmektedir. Bu azalma neredeyse hemen hemen bütün nâhiyelerde yaşanmıştır. Bu tarihler arasında sancağın nüfusu yaklaşık olarak % 24 oranında düşmüştür. En çok nüfusu azalan nâhiye İstaviç'tir. Bunun temel sebebi ise 14 olan karye sayısının 2'ye inmesidir.

Tahrirlerdeki verilere göre, 1550-1570 arasında yine Prizren sancağında nüfusun azaldığı görülmektedir. Aradan geçen yirmi yıllık süreçte yaklaşık %3 oranında nüfus kaybı görülmektedir. Bu düşüşün temel nedeni, 1570 tarihinde sancağın idarî yapısında önemli değişikliklerinmeydana gelmesidir.Sancağın 1550 tarihindeki mevcut 13 nâhiye sayısının 1570 yılındaki sayımda 5'e düştüğünü görmekteyiz. Buna bağlı olarak karye sayısı da 648'den 519'a inmiştir.

1570-1590 yılları arasında Prizren sancağında karye sayısı azalırken nüfusun arttığı görülmektedir. 1570-1590 yılları arasında%7 oranında artış olmuştur. Bu artış dönemin

tabi nüfus yükseliş oranına uygundur. Bu veriler ışığında Prizren sancağının nâhiyelere göre kırsal nüfusu tahminen şöyledir:

3. Prizren Sancağında Müslim ve Gayrimüslim Nüfus

3.1. Müslim Nüfus

Tahrir defterlerine yansıyan vergi nüfus kayıtlarından reâyanın veya muaf kesimin hukukî yapısının belirlenmesinden hareketle, Müslim ve Gayrimüslim olduğuna dair veriler bulunmaktadır. Hatta bazen isimlerden hareketle de bunu anlayabiliyoruz. Bu bilgiler ışığında Prizren sancağında Müslüman reâya, çift, bennak ve mücerred vergisi, gayr-ı Müslimler ise, ispenç, mücerred ve bive vergisi ödemekte idiler. Çiftlik tasarruf eden gayr-ı Müslimler ise baştina vergisi vermekle yükümlüydüler. Yalnız defterlerde bazı Müslümanların da baştina vergisi verdiği rastlamaktayız.

Prizren sancağında Müslüman köylere pek rastlanmamaktadır. Müslüman nüfus mahallelerde yaşamaktadır. Bunun yanında, sayıları az da olsa, Gayrimüslim köylerde yaşayan Müslümanlar bulunmaktadır. Prizren sancağında 1530 tarihli tahrirde sadece Müslümanların yaşadığı bir köye rastlanmamaktadır. Bu dönemlerde Müslümanlar, gayr-ı Müslimlerin yaşadığı köylerde bulunmaktadırlar. Bu tarihte, 45 karyede toplamda 319 hane Müslüman bulunmakta ve bu Müslümanlar sancağın muhtelif bölgelerine dağılmış vaziyettedir.

1550 yılına ait tahrir yılında ise, İstrelava Karyesi'nde¹¹⁰ sadece 3 hane Müslüman yaşamaktadır. Bu üç hanede yaşayan Müslümanların hepsinin baba adının Abdullah olması, sonradan Müslüman olduklarını göstermektedir.¹¹¹ Bununla birlikte sancak genelinde, 525 Müslüman hane yaşamaktadır.

¹¹⁰ BOA, TD 368, v.213-a.

¹¹¹ BOA, TD 368, v.213-a.

1570 tarihinde yalnızca Müslümanların yaşadığı karyeler Prizren Nâhiyesi'ne tabi Goriç Karyesi¹¹² ve Bihor Nâhiyesi'ne tabi ... Karyesi'dir. Bu tarihte sancak genelinde 852 nefer Müslüman hane bulunmaktadır.

Prizren sancağının 1590 yılındaki son tahririnde ise, yine yalnızca Müslümanların yaşadığı iki karye mevcuttur. Bu köyler; Prizren Nâhiyesi'ne bağlı Goriç Karyesi¹¹³ ve Hoça Nâhiyesi'ne tabi Leskofça Karyesi¹¹⁴'dir. 1590 tarihinde sancak genelinde Müslüman nüfus 1036'ya yükselmiştir.

Müslüman nüfustaki 1570 ve 1590 arasında görülen yaklaşık % 22 oranındaki artış tabi bir yükseliş değildir. Bu artışın temel nedeni yaygın müslümanlaşma eğilimidir. Bunun yanı sıra bölgeye yapılan muhtemel göçlerin de kısmi etkisinden söz edilebilir.

XVI. yüzyıl boyunca Prizren sancağında İslamlaşma oranının çok yüksek olmadığını görmekteyiz. Mesela, 1550'de sancaktaki Müslüman nüfusun Gayrimüslim nüfus içerisindeki oranı yaklaşık olarak % 4'tür. Bu oran esas itibarı ile Hristiyanlıktan Müslümanlığa geçenlerden meydana gelse de devlet-toplum arasındaki tabi etkileşim sürecinden kaynaklandığını düşünmek gerekir. Bu nedenle, Prizren sancağında toplu bir İslamîzasyon sürecinin yaşanmadığını söyleyebiliriz. Tahrir defterlerine yansıyan Müslümanlaşma ile ilgili ibâre ve işaretleri açık bir şekilde tespit edebiliyoruz. Vergi kayıtlarında baba adı olarak "Abdullah" isminin kullanımının oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Mesela, 1550 yılında Prizren nâhiyesinin Cami-i Sultan Mehmed Mahallesi'nde bulunan 108 Müslüman haneden 51 hanenin baba adı Abdullah'tır.¹¹⁵ Yine aynı yılda Opolye nâhiyesine tabi Gorna-Zapluzan Karyesi'nde 7 Müslüman haneden 4'ünün baba isminin Abdullah olduğu görülmektedir.¹¹⁶ Bunun yanında bazı tımar sahiplerinin isimlerinin yanında "Müslim-nev" teriminin kullanılmış olması da yeni Müslüman olduklarının bir göstergesidir.

¹¹² BOA, TD 495, v.38-b.

¹¹³ TK, KKA 55,v. 35-a.

¹¹⁴ TK, KKA 55,v. 75-a.

¹¹⁵ BOA, TD 368, v.23-a.

¹¹⁶ BOA, TD 368, v.14-a.

3.2. Gayrimüslim Nüfus

Prizren sancağında Gayrimüslim nüfus ispenç, mücerred ve bive kategorileri altında düzenlenmiştir. Bunun yanında çiftlik tasarruf eden gayr-ı Müslimler de bulunmaktadır. Bunlar “baştına” başlığı altında kaydedilmiştir. Bununla birlikte, defterlerde bazı Müslümanların da baştına vergisi ödediği görülmektedir.

Defterlerde Gayrimüslim nüfus arasında imtiyazlı reâya sınıf da bulunmaktadır. Derbentçi, Köprücü, Meremmetçi ve Bazdâr olarak kaydedilen bu grupları, yukarıda “Vergiden Muaf Olanlar” başlığı altında inceledik.

Prizren sancağında, köylerin neredeyse tamamında Gayrimüslim yerleşmeleri görülmektedir. 1530 tarihli tahrirde 631 meskûn köyün tamamında Gayrimüslim nüfus toplanmıştır. 1530 tahririne göre köylerde yaşayan gayr-ı Müslimler “gebrân” başlığı altında yazılmış olup sancak genelinde 18.777 neferdir.

1550 yılına ait tahrirde, sancak genelinde gayr-ı Müslim nüfus 14.123 neferdir. 1570 tarihinde sancak genelinde Gayrimüslim nüfus 13.801 neferdir. Görüldüğü üzere Gayrimüslim nüfus sayısı bir önceki tahrir yılına göre kısmen azalmıştır. Bunun nedenini, bazı nâhiyelerin Prizren sancağından ayrılması olarak izah etmek mümkündür.

1590 yılında Gayrimüslim nüfus bir önceki nüfus sayımına göre yaklaşık yüzde 3 oranında artarak 14.117'ye yükselmiştir.

Tablo 28. Prizren Sancağında Müslüman ve Gayr-ı Müslim Nüfus

TARİH	Müslüman	Gayr-ı Müslim
1530	319	18777
1550	525	14123
1570	852	13801
1590	1036	14117

Sonuç olarak, XVI. yüzyıl boyunca Prizren sancağında Gayrimüslim nüfusun çok fazla artış göstermediğini anlıyoruz. Bunun temel nedeni bir miktar Gayrimüslim nüfusun Müslümanlığı seçmesinden kaynaklanmış olacağı gibi, idarî alandaki değişiklikler ve göç olgusu da önemli bir etken olarak görülebilir.

Ancak, nüfus miktarında meydana gelen bu artışın çok fazla olmaması doğal nüfus artışıyla açıklanabilir. Nitekim defterlerde göç ve sürgüne dair herhangi bir kayda rastlanmaması, doğal nüfus artışını destekler niteliktedir.

3.3. Prizren Sancağının Toplam Nüfusu

Prizren sancağındaki şehir ve kırsal nüfusu belirledikten sonra, toplam nüfusu tahlil edebiliriz. Buna göre nüfusun büyük çoğunluğunun kırsal kesimlerde toplandığını söyleyebiliriz. 1530-1590 tarihleri arasında kırsal kesim nüfusunda azalma görülürken, şehir nüfusunda artış görülmektedir. Sancağın toplam nüfusunu hesaplariken yukarıda da bahsettiğimiz gibi Barkan'ın (*hane X 5*) formülünü kullandık. Bu bilgiler ışığında, Prizren sancağının tahmîni toplam nüfusu şu şekildedir:

Tablo 29. Prizren Sancağında Tahmîni Toplam Nüfus(1530-1590)

Nâhiye	1530	1550	1570	1590
Prizren	25500	12580	14000	15184
Bihor	13735	7255	11195	13340
Tirgovişte	16130	11045	19260	21870
Hoça	595	4500	6870	7560
Jajna	-	-	1210	1285
İstaviç	2955	250	-	-
Gora	6810	4810	-	-
Opolya	1170	2365	-	-
Radovine	1935	2220	-	-
Piştirik	3810	3010	-	-
Rudine	2065	3125	-	-
Dumoştiçe	3215	3660	-	-
Debri	2565	1755	-	-
TOPLAM	80485	56575	52535	59239

Yukarıda görmüş olduğumuz tabloda şehir ve köylerin toplam nüfusları doğrultusunda Prizren sancağının tahmîni toplam nüfusunu ortaya çıkarmaya çalıştık. Bu hesaplamadan anlaşıldığı üzere, sancağın nüfusunun 1530 yılında 80-81 bin civarında olduğu, 1550 yılında ise 23.910 kişilik bir azalma görülürken toplam nüfus 56-57 bin civarında olduğu görülmektedir. 1570 yılında sancak nüfusu 4.040 kişi azalarak 52-53 bin civarında olduğu görülmektedir. 1550-1570 yılları arasındaki bu nüfus azalışının sebebi daha öncede temas ettiğimiz üzere sancağın idarî anlamda küçülmüş olmasından kaynaklanmaktadır. En son

tahrir yılı olan 1590 tarihine geldiğimizde sancak nüfusunun bir önceki tahrir yılına göre yaklaşık olarak %11 oranında artarak 59-60 bine ulaştığını söylemek mümkündür.

III. BÖLÜM

A. XV. VE XVI. YÜZYILLARDA PRİZREN'İN İDARİ VE ASKERİ YAPISI

1. Sancak İdaresi

Osmanlı idarî teşkilatının temeli olan Sancak, kelime anlamı olarak “ucu sivri direk üzerinde olan bayrak” demektir.¹¹⁷ Askerî anlamda ise sancak, savaşta aynı bayrak altında toplanan ve savaşa giden askerler anlamına gelmektedir.¹¹⁸

Sancak, idarî bakımdan devlet teşkilatının temelini oluşturuyordu. Sancakların oluşumunda tarihi, coğrafi, toplumsal ve iktisadî yapıdaıma göz önünde bulundurulmuştur. Ancak özellikle sancak idarî yapısını belirleyen en önemli unsur kuşkusuz askerî yapıdır. Başlangıçtaki askerî teşkilatlanma süreci zamanla idarî düzeni de beraberinde getirmiştir. Bu yönüyle Osmanlı askerî ve idarî düzeni iç içe geçmiştir. Bundan dolayı bir sancağın başında bulunan sancak beyi o bölgenin hem askerî komutanı hem de en büyük idarî yöneticisidir.¹¹⁹

İlk Osmanlı sancak idarelerinin de bu çerçevede teşkilatlandığını görmekteyiz. Osman Bey ve Orhan Bey'in askerî komutanları aynı zamanda buldukları bölgelerin idaricileri de olmuştur. Osman Bey'in oğlu Orhan Bey'i Sultanönü'ne sancak beyi olarak görevlendirdiği bilinmektedir.¹²⁰ Osmanlı fetihleri genişleyince sancakların sayısı da artmaya başlamıştır. Özellikle Rumeli'ye geçtikten sonra birçok sancağın yeniden teşkilatlanması sonucunda idarî ve askerî bir üst yönetim birimine ihtiyaç duyulmuştur. İlk defa 1364'de Rumeli Beylerbeyliği teşkilatlanarak bölgedeki birçok sancak bu beylerbeyliğine bağlanmıştır. Beyliğin Paşa sancağı başlangıçta Edirne, daha sonra Sofya ve Üsküp olmuştur.¹²¹

Osmanlı fetihlerinin Balkanlar'da yayılmasıyla birlikte, sancakların sayıları da artmıştır. 1530 yılında Rumeli beylerbeyliğine bağlı otuz sancağın olması Balkanlar'da Osmanlı'nın

¹¹⁷J.Deny, “Sancak”, *İA*, c.X, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1967, s.186-187.

¹¹⁸ Tuncer Baykara, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I*, Anadolu'nun İdari Taksimatı, Ankara Üni. Basımevi, Ankara 2000, s.26.

¹¹⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası*, Bilgi Yay., Ankara 1975, s.88.

¹²⁰Uzunçarşılı, age, s.108-109.

¹²¹Halil İnalçık, “Rumeli”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2008, s.234.

varlığının önemli bir göstergesidir. Yine bu tarihte Anadolu beylerbeyinin ise yirmi sancağı vardır.¹²² Prizren, Fatih Sultan Mehmed zamanında Osmanlı egemenliği başlayınca sancak haline getirilmiş ve daima sancak olarak kalmıştır. Prizren'in yalnızca, 1868-1874 arasında vilayet merkezi olduğunu görmekteyiz.¹²³

Klasik dönem Osmanlı sancak beyi taşra teşkilatının en temel idarecisidir. Osmanlı tahrirleri sancak esasına göre tutulduğu için, sancak beyi de idarî ve askerî alanda devletin muhatap olduğu esas yönetici konumundadır. Merkezden gelen emirler daha çok sancak beyi adına gelir. Bunun yanı sıra, bu dönemden itibaren sancak beyi, taşra idaresinin temel yapısını oluşturan ve idarî-adli yetkileri elinde bulunduran kadı ile neredeyse dengede tutulmuştur.¹²⁴

Prizren, sancak olduktan sonra buraya kimin sancak beyi olarak atandığına dair herhangi bir belgeye rast gelmedik. Elimizdeki en eski bilgi H.961 (1553) tarihli bir hükümden Süleyman Bey'in Prizren sancak beyi olduğunu görüyoruz.¹²⁵ Daha sonraki hükümlerden anlaşıldığı üzere Süleyman Bey'den sonra Hızır Bey H. 966 (1558) yılında sancak beyi olmuştur.¹²⁶

Osmanlı Devleti'nin Prizren sancağını fethetmesinden itibaren sancakta yaptıkları idarî düzenlemeleri tahrir defterlerinden takip etmek mümkün olmaktadır. Tahrir defterlerinden edindiğimiz bilgiler ışığında, sancağın idarî yapısının, esas itibarıyla "nâhiye" esasına göre teşkilatlandığını söyleyebiliriz. Kazaların sancağın alt birimi şeklinde idarî birim olarak görülmeye başlaması ise, imparatorluğun genelinde olduğu gibi, XVI. yüzyılın başlarından itibaren dir.

¹²²Halil İnalçık, "Eyalet", *DİA*, c.11, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1995, s.549.

¹²³Kemal Özergin, Hasan Kaleşi, İsmail Eren, agm, s.77.

¹²⁴ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimai Tarihi*, c.II, İstanbul 1974, Cem Yay.,s.94.

¹²⁵BOA, MD, I, 784.

¹²⁶BOA, MD, III, 137.

2. Yerleşim Birimleri

2.1. Kaza /Nâhiye

Kaza, Osmanlı Devleti'nde, hem kadının yetki alanını, hem de belirli bir coğrafi alanı tanımlayan bir terimdir.¹²⁷ Kazanın adli ve idarî amiri olan kadı, merkez tarafından tayin olunuyor ve kaza merkezinde bulunuyordu. Kadı, genel olarak medeni ve cezaî davalara bakar, idarî bir takım görevleri yürütür ve denetlerdi.¹²⁸ Bu görevleri yerine getirmek için kadının doğrudan merkez ile yazışma hakkı vardı ve kadının amiri eyalet beylerbeyi ya da sancak beyi değil, kazaskerlik dairesi idi.¹²⁹ Bu nedenle, merkez ile reâya arasındaki ilişkiler açısından kadı ve kadının bulunduğu idarî birim olan kaza önemli idi.

Nâhiye, Osmanlı idarî sistemi içerisinde bazen bir bölgeyi, bazen de coğrafi alanın idaresini ifade eder.¹³⁰ Nâhiye, Osmanlı Devleti'nde askerî ve idarî bir ünite olarak XV. yüzyıldan itibaren görülmeye başlamıştır.¹³¹ Bu yüzyılda, bir livanın, belli bir şehir, kasaba veya büyük yerleşim birimleri ile bunlara bağlı diğer yerleşim birimlerini ifade ettiği, bazen de bu yerleşim birimlerine tabi olan alanlar için kullanıldığı görülmektedir.¹³² Mesela, Prizren tahrir defterinde Prizren'i nâhiye olarak gördüğümüz gibi, bazen Eflâklarında nâhiye olarak kaydedildiğine şahit oluyoruz. XVI. yüzyıldan itibaren ise, nâhiye bir sancağın çeşitli kısımlarını ihtiva etmekle birlikte aynı zamanda aynı sancağın bu isimdeki merkezi bölgesini de ifade etmekte idi.¹³³ Mesela, XVI. yüzyıl Prizren tahrir defterlerinde, Prizren nâhiyesinden başka, Bihor, Tırgovişte, Jajna ve Hoça gibi diğer yerleşim yerlerinin de Prizren sancağına bağlı birer nâhiye olduğunu görüyoruz.

Bilindiği üzere, tımar sistemini ortaya koymak amacıyla tutulan, sancağa ait tahrir defterleri, nâhiye temel alınarak tutulmaktadır. Keza, Prizren sancağına ait tahrir defterlerinin de idarî yapı olarak, nâhiye birimi esas alınarak tutulduğu görülmektedir.

¹²⁷ Tuncer Baykara, "Kaza", *DİA*, c.25, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2002, s.119.

¹²⁸ İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s.26

¹²⁹ Ortaylı, age, s.29.

¹³⁰ İlhan Şahin, "Nâhiye", *DİA*, c.32, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2006, s.306-307.

¹³¹ Şahin, agm, s.307.

¹³² M. Tayyib Gökbilgin, "Nâhiye", *MEB*, c. IX, İstanbul 1964, s.37.

¹³³ Gökbilgin, agm, s.38.

Prizren sancağındaki nâhiyelerin teşkilinde coğrafi faktörlerin dikkate alındığını söyleyebiliriz. Şar dağlarının güney-batı yüzü ile güney-doğu yüzüne yayılmış nâhiyelerle, ova üzerine yayılmış nâhiyeler belirgin ayrımın esaslarını teşkil eder. Şar dağların güney-batısı yani Arnavutluk'a yakın bölgeleri geniş bir vadi ile ayrılmış iki ana dağ silsilesi, Gora ve Opolye nâhiyelerinin belirlenmesinde esas alınmıştır. Keza, Şar dağlarının güney-doğu kısmı yani Makedon'ya yakın kısımları Prizren nâhiyesinin dağlık ve ormanlık köylerini teşkil etmektedir. Şar dağlarının güney-doğu tarafındaki bitiş noktası olan Makedonya düzlüklerinde ise, Bihor ve Tırgovişte nâhiyeleri mevcuttur. Prizren'in kuzeyini teşkil eden bu ovalık alanda başta Prizren ve Hoça nâhiyelerinin yerleşim alanları bulunmaktadır. Şar dağlarının paraleli olan ve Prizren ovasının batısını teşkil eden Paştirik dağı ve eteklerinde de aynı adı taşıyan nâhiye mevcuttur.

Prizren nâhiyelerinin teşkil edilmesinde belirleyici unsurlardan biri de dinî ve etnik esaslardır. Sancağın ovalık alanlarını teşkil eden alanlarda çoğunlukla Gayrimüslim köylerden meydana gelen nâhiyeler mevcutken, Şar dağlarının eteklerinde ve ormanlık alanlarda Müslüman köylerden oluşan nâhiyeler bulunmaktadır. Hatta, Şar dağlarının güney-batısında Arnavutluk coğrafyasına yakın alandaki iki dağ silsilesinin birinde Boşnak asıllı Müslüman köylerin oluşturduğu Gora nâhiyesi, diğerinde ise Arnavut Müslümanlarının oluşturduğu Opolye nâhiyesi mevcuttur. Aynı şekilde Şar dağlarının Arnavutluk coğrafyası tarafında olan Müslüman Arnavutların oluşturduğu Debrinnâhiyesi bulunmaktadır.

Prizren'in Fatih Sultan Mehmed döneminde fethedildikten sonra, o dönemde Prizren'in topraklarının bir kısmı Vuk Brankoviç'in egemenliği altında iken diğer kısmı da İşkodra sancağına dâhil edilmişti.¹³⁴ Fatih devrinin sonlarına ait olan Vulçitrın sancağıtımâr tahrir defterinde (H. 882/1477) Prizren'in bazı bölgeleri Vulçitrın sancağı içerisinde görülmektedir. Ancak, defterin baş tarafının eksik olmasından dolayı¹³⁵ hangi yerlerin bu sancağına ait olduğunu tam olarak söylemek mümkün değildir. Bunlardan sadece Altun-ili'nin, Prizren'e dâhil olduğu görülmektedir.¹³⁶

Prizren sancağına ait 1522 yılında düzenlenmiş tahrir defterinde, Prizren, Arnavud ve Bihor kazalarının teşkil edildiğini görmekteyiz. Sancak, bu tarihte üç kaza, on iki nâhiye halinde idarî

¹³⁴Katic, "Prizren", s.118.

¹³⁵BOA, TD, 5m.

¹³⁶Katic, agm, s.118.

birimlere ayrılmıştır. Bu nâhiyeler; Prizren, Bihor, Tırgovişte, Eflâkân, İstaviç, Gora, Opolye, Piştirik, Debri, Dumoştiçe, Rudine ve Radovine'dir. Bunun yanında Maden-i Jajna başlığı altında bir maden şehri de bulunmaktadır.

1530 tarihli muhâsebe icmâl defterinde de idarî yapı, Eflâkân Nâhiyesi hariç, 1522 tarihli tahrir yılı ile aynıdır. Bu tarihte Eflâk karyeleri, nâhiye başlığı altında kaydedilmemiş, dağınık halde Prizren nâhiyeleri içerisinde görülmektedir. Bu tarihte Prizren sancağı “nâhiye” esasıyla idarî birimlere ayrıldığı gibi, “kaza” şeklinde de teşkilatlandığını görmekteyiz. Buna göre sancağa bağlı on bir nâhiye ve üç kaza bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Vılçitrın'a ait 21, Piriştine'ye ait 11 karye ile nâhiye başlıkları altında kaydedildiği görülse de, gerçekte Prizren'e bağlı nâhiyelere dâhil edemiyoruz. Bu karyeler Vılçitrın sancağı ile Prizren sancağı sınırında bulunan yerleşim birimleri olup, bir sonraki sayım yıllarında görülmemektedir.

1530'lardan sonra yapılan tahrirlere göre, Prizren'de klasik Osmanlı idarî yapısının tam anlamıyla yerleştiğini görmekteyiz. “Sancak-kaza-nâhiye”den meydana gelen klasik dönem Osmanlı idarî düzenini tahrirlere yansıtılmıştır. Tahrirlerde her ne kadar kaza, nâhiyenin üst birimi olarak görülme de, bu yapının yerleşmiş olması münasebetiyle defterlere yansıtılmadığını düşünüyoruz.

1550 yılına ait, TD 368 mufassal tahrir defterinde, Prizren sancağı “nâhiye” olarak idarî birimlere ayrılmış olup, 1530 yılına ait tahrirde bahsedilen “kaza” teşkilatlanması bu deftere tam anlamıyla yansıtılmamıştır. Bunun temel nedeni, tahrir geleneğinin tam anlamıyla yerleşmesinden dolayı tutulan defterlerde çok bilinen bazı ayrıntılara girilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle tahrir defterine kazaî birimlerin yazılmadığını düşünüyoruz. Ancak, sancakta bazı karyelerin bir bölümünün kadılara tımar olarak verilmesi, buraların kaza merkezi olduğunu gösterir. Prizren nâhiyesine tabi Bokuş ve Gradçuça karyelerinin kadılara tımar olarak verildiğini görüyoruz.¹³⁷

1550 tarihli tahrir yılında bir önceki tahrir yılına göre pek fazla bir değişiklik görülmemektedir. Sadece, 1530'da kaydedilen İstaviç nâhiyesinin, 1550 yılında nâhiye olarak teşkilatlanmadığını görmekteyiz. Bu nâhiyeye bağlı köylerin büyük çoğunluğu Tırgovişte nâhiyesine dâhil

¹³⁷ BOA, TD 368, v.77-b,78-a.

edilmiştir. Ayrıca, bu sayımda ilk defa olarak Hoça'nın nâhiye olarak teşkilatlanarak Prizren sancağına bağlandığını görmekteyiz.

1570 tarihli tahrir yılında sancağın idarî yapısını oluşturan nâhiyelerde bir takım değişiklikler göze çarpmaktadır. Buna göre daha önceki tahrir yılında 11 olan nâhiye sayısı 5'e inmiştir. Arnavud kazasına bağlı; Gora, Opolye, Debri, Dumoştıçe, Radovine, Piştirik ve Rudine nâhiyeleri Arnavutluk'un kazası olan Dukakin sancağına bağlanmıştır.¹³⁸ Bunun yanı sıra maden şehri olan Jajna'nın "Nâhiye-i Jajna" başlığı altında kaydedilerek nâhiye statüsüne getirildiğini görmekteyiz.

1580 ve 1590 tarihli tahrir yıllarında idarî teşkilatlanmanın 1570 tarihi ile aynı olduğu ve nâhiyelerin de değişmeden varlıklarını sürdürdüğü görülmektedir. Bu cümle itibarıyla, Prizren sancağında 1570 tarihli tahrir ve son tahririn tutulduğu 1590 tarihine kadar Prizren, Hoça, Ma'den-i Jajna, Bihor ve Tırgovişte nâhiyelerden meydana gelmiştir.

Tablo 30. Prizren Sancağının İdari Yapısı (1522-1590)

TARİH	KAZA	NAHIYE
1522	Prizren*	Prizren, Eflâkân, Tırgovişte
	Arnavud*	Gora, Opolye, Radovine, Debri, Rudine, Piştirik, Dumoştıçe
	Bihor*	Bihor, İstaviç
1530	Prizren	Prizren, Tırgovişte
	Bihor	Bihor, İstaviç
	Arnavud	Gora, Opolye, Radovine, Debri, Rudine, Piştirik, Dumoştıçe
1550	Prizren*	Prizren, Tırgovişte, Hoça
	Bihor*	Bihor
	Arnavud*	Gora, Opolye, Radovine, Debri, Rudine, Piştirik, Dumoştıçe
1570	(Prizren)*	Prizren, Hoça, Maden-i Jajna, Tırgovişte, Bihor
1580	(Prizren)*	Prizren, Hoça, Maden-i Jajna, Tırgovişte, Bihor
1590	(Prizren)*	Prizren, Hoça, Maden-i Jajna, Tırgovişte, Bihor

*Gerçekte kaza olup, tahrir defterlerinde kaza başlığı altında gösterilmemiştir. Ancak, bu nâhiyelerde bazı karyelerin bir bölümünün kadırlara tımar olarak verilmesi buraların kaza merkezi olduğunu gösterir.

Sonuç olarak, Prizren sancağının idarî yapılanması "nâhiye" esasına göre düzenlendiği görülmektedir. Ancak, 1522 yılına ait tahrir defterinde, Fatih dönemi idarî

¹³⁸ BOA, TD 499, "Nâhiyeler, Radovine v.96-116, Dumoştıçe v.122-144, Piştirik v.148-172, Gora v.212-243, Opolye v.248-262 ve Debri v.268-282" varakları arasında yer almaktadır.

adlandırmalarından “vilayet”in var olduğunu, daha sonraki tahrir defterlerinde bu tabirin kullanılmadığını görmekteyiz. Keza, sancağa ait 1530 tarihli muhâsebe icmâl defteri dışında kaza tasnifi söz konusu değildir. Bunun da sebebi, bu tarihteki sayım gerçek bir tahrir olmayıp, merkezde düzenlenmiş bir envanter niteliği taşıması ve klasik Osmanlı taşra idaresini oluşturan; sancak-kaza-nâhiye yapısının yerleşmesinden dolayı “kaza” ibaresinin kullanılmadığını düşünmekteyiz.

Tahrir defterlerine baktığımız zaman, sancaktaki bu idarî yapılanmanın, sancak idaresinin kuruluşu ile şekillendiği ve pek fazla değişiklik olmadan XV.-XVI. yüzyıllar boyunca devam ettiği görülmektedir.

Yukarıdaki değerlendirmeler çerçevesinde Prizren sancağının klâsik dönem Osmanlı sancak sisteminin özelliklerini koruduğunu düşünmekteyiz. Yani, sancakta tahrir yapılmış, tımar sistemi uygulanmış ve sancak beyi merkez tarafından atanmıştır. Prizren sancağı fethedildikten sonra, diğer sancaklarda olduğu gibi, klasik sancakların sahip olduğu şartları taşıdığı görülmektedir. Gerek sancak idarî üniteleri gerekse yöneticileri açısından Rumeli Eyaleti’nde var olan diğer idarî birimlerin yapılanmasını yansıtmaktadır. Mesela, sancağın birçok bölgesindeki “nev-Müslim” tabiri, yeni Müslüman olan Hıristiyanlara tımar verilmesi diğer sancaklarda da görülen bir hususiyettir.¹³⁹ Ayrıca, defterlerde Anadolu kökenli sipahilerin bulunması yine Rumeli sancaklarının ortak özelliğidir.

Osmanlı Devleti yeni bir yer fethettiği zaman kendi egemenliği öncesi o topraklarda bulunan güçlü aileleri muhafaza ederek, devlete itaatlerini sağlıyordu. Böylece kendine yabancı olan bölge ve şartlarda kendilerine askerî ve bürokratik hizmetler sağlayacak destekçiler buluyordu.¹⁴⁰ Prizren sancağında da bu durum gözlenmektedir. Osmanlı egemenliği öncesinde Prizren’de mevcut olan baştina ve voynukların Osmanlı hâkimiyeti sonrası varlıklarını devam ettiği görülür. Osmanlı Devleti voynukları bir teşkilat haline getirerek görevlendirmek sûretiyle askerî gücünü artırmış oluyordu.

Diğer taraftan Prizren sancağının genelinde vakıf ve mülk toprakların fazla bir yekûn teşkil etmemesi ve Anadolu’da görülen “*malikâne-divânî sistemi*”nin bulunmaması, Rumeli idarî

¹³⁹Mesela; BOA, TD 368, v. 126-a; “*Tımar-ı Ahmed Müslim-nev*”, TK, KKA 55, v.147-b, “*Tımar-ı Hasan Müslim-nev*”.

¹⁴⁰Gabor Agoston, *Osmanlı’da Strateji ve Askerî Güç*, (çev. M. Fatih Çalışır), Timaş Yay., İstanbul 2012, s.35

yapılanmasına has bir durumdur. Bu yönü ile tımar sisteminin tam manasıyla bu bölgede uygulandığının bir delili olmaktadır.

2.2. Karyeler-Mezralar ve Çiftlikler

Sancakta, nâhiyeleri oluşturan bir alt idarî birim ise köy, mezra ve çiftliklerdir. Köyler, tahrir defterine “karye” olarak kayıt edilmiştir. Karyeler, bölgedeki temel yerleşim birimleridir. Bu yerleşim birimlerinde genellikle sınırlı sayıda nüfus yaşamaktadır. Bazı karyelerde 1-2 hane yaşarken bazılarında ise 100 hanenin yaşadığı görülmektedir.

Tahrir defterlerinde terk edilmiş veya hiç nüfus bulunmayan köyler mevcuttur. Bu köylerden toplanacak olan vergi gelirleri hâsıl adı altında, toplam olarak verilmiştir. Defterlerde bu tür köy kaydının bulunduğu yerlerde “hariçten ekerler” veya “... karyeler ekerler” şeklinde başka köylerin ziraat yaptığına dair kayıtlar mevcuttur.¹⁴¹

XVI. yüzyılın ikinci yarısında nüfusun artması ile birlikte bazı karyelerin mahallelere ayrıldığı görülmektedir. Mesela, Tırговиşte’ye tabi İtordeşeva karyesi, 1522 tarihinde sadece karye olarak kaydedilmişken, 1590 tarihine geldiğinde, bu karyenin beş mahalleye ayrıldığı görülmektedir.¹⁴²Nâhiyelerin kırsal kesim birimleriyle ilgili dağılımı şöyledir:

Tablo 31. Prizren Sancağına Tabi Nâhiyelerde Bulunan Köy ve Mezraların Toplam Sayıları

Nâhiye	1522		1530		1550		1570		1580		1590	
	Köy	Mezra	Köy	Mezra	Köy	Mezra	Köy	Mezra	Köy	Mezra	Köy	Mezra
PRİZREN	196	7	197	7	111	7	111	11	107	-	110	11
TIRGOVİŞTE	98	1	105	-	144	4	162	6	-	-	143	8
BİHOR	142	5	141	5	143	8	142	7	155	-	142	7
MA'DEN-İ JAJNA	20	-	18	-	18	-	19	-	-	-	19	-
İSTAVİÇ	13	-	14	-	2	-	-	-	-	-	-	-
GORA	16	-	27	-	16	-	-	-	-	-	-	-
OPOLYE	4	-	21	-	35	1	-	-	-	-	-	-
RADOVİNE	28	1	26	1	24	1	-	-	-	-	-	-
DEBRİ	4	-	9	-	6	-	-	-	-	-	-	-
PIŞTİRİK	6	-	30	-	25	-	-	-	-	-	-	-
RUDİNE	22	1	22	1	22	1	-	-	-	-	-	-
DUMOŞTIÇE	12	-	32	-	33	-	-	-	-	-	-	-
HOÇA	-	-	-	-	72	5	85	9	103	-	84	9
TOPLAM	561	15	642	14	651	27	519	33	210		498	35

¹⁴¹ BOA, TD 495, v.75-b.

¹⁴² TK, KKA 55, s.119-b;121-b.

Mezra sayıları, yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, zaman içinde artış göstermiştir. Mezra sayısının artışını, yeni tarım alanlarının açılmasıyla izah edilebiliriz. Karye sayılarında ise, 1550'den sonra ciddi orandabir düşüş göze çarpmaktadır. Karye sayılarındaki azalmanın sebebi kuşkusuz, Prizren sancağına ait 7nâhiyenin, sancaktan ayrılarak başka bir sancağın idaresi altına girmesidir. 1580 yılında az sayıda karyenin mevcut olması ise, bu dönemde tutulan tahrir defterinin eksik olmasından kaynaklanmaktadır.

Sancakta bir diğer idarî birim ise mezradır. Mezralar, genel itibarıyla nüfusa sahip olmayan, ziraat alanlarıdır. Mezralar, köyün yakın bir ekinliği yani o köyün ziraat ettiği alanlar¹⁴³ ya da hariç reâyanın gelip ziraat yaptıkları alanlardır.¹⁴⁴

Prizren'e ait tahrir defterlerinde mezra ifadesinin, genel olarak ekilebilir alan anlamında kullanıldığı görülmektedir. Defterlerde yinebirçok mezranın "hâric-ez defter" olarak kaydedildiğini görmekteyiz. Genel itibarıyla mezralar, "hâlî" yani boş olduklarından dolayı bu şekilde kaydedilmişlerdir.¹⁴⁵

Çiftlik ise, Osmanlı Devleti'nde bir çift öküzle işlenen, toprağın verimliliğine göre 60, 80, 150 dönüm arasında değişen tarım yapılan yer anlamına gelmektedir.¹⁴⁶ Prizren sancağında bulunan çiftlikleri büyüklüğü ile ilgili sancak kanûnnâmesinde her hangi bir bilgi verilmemiştir. Sancakta çiftlik sayıları, 1550'de 144 tam çift ve 25'i nim-çift, 1570'de 276 tam çift, 1590'da 528 tam çift ve 1 nim-çift mevcuttur.

Prizren sancağında bulunan çiftlik türlerinden biri olan husûsî çiftlikler sancakta geniş yer tutmaktadır. Bunlar, daha çokönemli kişilerin tasarrufunda bulunmaktadır.¹⁴⁷ Husûsî çiftliklerin en önemli özelliği, defterlere kayd edilirken ayrı bir başlık altında kaydedilmesi ve bunların kime ait olduğu ile birlikte, vergi yükümlülüklerinin de belirtilmesidir. Prizren sancağında XVI. yüzyıl boyunca husûsî çiftliklerin sayısı bir hayli artış göstermektedir. Sancak genelinde bu tür çiftliklerin sayısı 1550'de 15, 1570'de 37 ve 1590'da 89 adettir.

¹⁴³Bkz. BOA, TD 495, v.74-a; "Mezkur mezrayı Karye-i Gorna-Bonorçe halkı ziraat ederler".

¹⁴⁴Bkz. BOA, TD 495, v.85-b; "Mezkûr mezrayı Karye-i Dinçine ve Zirzova ve Karye-i Rogova reayası ziraat iderler".

¹⁴⁵ Örneğin, BOA, TD 495, v.84-b.

¹⁴⁶ Halil İnalcık, "Çiftlik", *DİA*, c.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1993, s.313.

¹⁴⁷Bkz. BOA, TD 495, v. 26-a, "Çiftlik-i Mehmed Paşa mir liva-i İskenderiyye", BOA, TD, 368, v.81-b, "Çiftlik-i Mehmed Çelebi Manastırlı, Çiftlik-i Mir Ali Silahdar".

Tablo 32. Nâhiyelere Göre Husûsî Çiftlik Gelirleri

Nâhiye	1550	1570	1590
Prizren	559	2630	3080
Tirgovişte	300	1150	3560
Hoça	969,5	1352	2021
Bihor	-	120	1360
Jajna	-	230	390
Toplam (Akça)	1828,5	5482	10411

B. İKTİSADİ YAPI

Prizren sancağının XV. ve XVI. yüzyıllardaki iktisadî yapısını elimizde mevcut olan kaynaklar çerçevesinde ortaya koymak mümkündür. Bilindiği gibi, Tapu Tahrir Defterleri'nde bir bölgenin iktisadî yapısı hakkında ayrıntılı bilgi mevcuttur. Tahrir defterleri; toprak tasarrufu, vergiler, ticarî ve sınaî üretimin yanı sıra bir sancaktaki ekilebilen toprak miktarları, yetiştirilen ürünler, toplanılan vergiler ve hayvancılık gibi çok çeşitli konularda bilgiler içermektedir. Bu sebeple, iktisadî hayatın incelenmesi bakımından bu defterler en önemli kaynakları oluşturmaktadır.

Prizren sancağına ait iktisadî yapı hakkında ayrıntılı bilgi veren üç adet mufassal tahrir defteri mevcuttur. Bunlar, 1550, 1570 ve 1590 tarihlerinde düzenlenen tahrir defterleridir. Bu defterler çerçevesinde ve kısmen de olsa icmâl defterlerindeki bilgilere dayanarak sancağın iktisadî yapısını ve gelişimini ortaya koymaya çalışacağız. Bunların dışında, mühimme defterlerinde, mukataa defterlerinde ve vakıf kayıtlarındaki bilgileri de değerlendirerek Prizren'in iktisadî hayatına ait ayrıntılı bilgiler elde etmek mümkündür.

Modern zamanlar öncesi orta çağ anlayışının devamı olan ve paranın dolaşımının az olduğu devirlerde aynî vergilendirmenin daha yaygın olduğu bilinmektedir. Osmanlı Devleti de timar yoluyla devletin hemen hemen bütün gelirlerini bu sistem içerisine dâhil ederek, başta askerlik olmak üzere, iktisadî faaliyetleri, sosyal ve dinî hizmetleri yerine getirmeyi hedef edinmiştir.

Bir coğrafi bölgenin iktisadî hayatına ait değerlendirmeleri yaparken, bu coğrafyadaki üretim faaliyetinden, reâyanın hukukî durumundan ve devletin bir takım hizmetlerinden dolayı elde edilen vergi gelirleri ve bu gelirlerin yöneticiler arasındaki dağılımını esas almamız gerekiyor. Bu çerçevede elimizdeki kaynaklara göre, XVI. yüzyıl Prizren sancağının neredeyse bütün gelirlerini tespit edebilmek mümkündür. Bu gelirleri devletin uyguladığı vergi usulleri çerçevesinde teferruatlı bir şekilde takip edebiliyoruz. Prizren sancağının iktisadî hayatını, sancakta toplanan bütün gelirler ve bu gelirlerin dirlik sahipleri arasında paylaşımı esasına göre belirlememiz gerekiyor.

1. Vergiler

Bir devletin gelirleri esas itibarıyla üretime ve üretimden elde edilen vergilere dayalıdır. Bunun yanı sıra, kişilerin hukuki durumuna göre vergilendirilmeleri de söz konusudur.

1.1. Reâyadan Alınan Vergiler

Osmanlı Devleti'nde bütün üretim faaliyetinden vergi alınmaktaydı. Modern çağlar öncesi devletlerin nerede ise en önemli gelir kaynağı vergilere dayanıyordu. Bu yönü ile devletlerin *fiskalizm* tabir edilen vergi toplama esasına dayanan ekonomik yapıları mevcut idi. Osmanlı Devleti de baştan itibaren fiskalizm anlayışı çerçevesinde devlet gelirlerini oluşturma çabası gütmüştür. Bu anlayışa göre devlet, toprak ve reâya üzerindeki kontrol sistemini devam ettirerek, tutucu bir sosyal düzeni sağlamayı hedeflemiştir.¹⁴⁸ Fiskalizm hazineye ait gelirleri mümkün olduğu ölçülerde en yüksek seviyeye ulaştırmak ve bu seviyeyi muhafaza etmek anlamına gelmektedir.¹⁴⁹ Başta Türk-İslam devletlerinin vergi toplama usulleri ve anlayışı ile birlikte, Bizans ve birçok mahalli kültürün vergi usullerini geliştirerek klasik dönemde kendine has bir vergi düzeni getirmiş ve bunu bütün imparatorluğa yayarak Tanzimat dönemine kadar ve hatta bir kısmını da yirminci yüzyılın başına kadar uygulayabilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin klasik dönemde reâyadan aldığı vergileri iki ana başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar, şahsa bağlı vergiler ile üretimden alınan vergileridir. Diğer bir ifade

¹⁴⁸ Halil İnalçık, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yay., İstanbul 2009, s.9.

¹⁴⁹ Mehmet Genç, *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yay., İstanbul 2013, s.60.

ile, şer'i ve şer'i olmayan -örfi- vergiler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Birinci grup vergiler, daha çok reâyanın hukukî statüsüne ve devletin muhtelif alanlarındaki hizmet ve hükümlerlik bedeline karşılık toplanırken, ikinci gruptakiler, değişik üretim alanlarından elde edilen gelirlere göre toplanılan vergilerdir.

1.1.1. Çift Resmi (Resm-i Çift)

Çift resmi, reâyanın sipahi için yerine getirdiği *yedi kulluğun* paraya dönüştürülmüş biçimiydi.¹⁵⁰ Bu resim, çiftlik tasarruf eden Müslümanlardan alınan şahsi bir vergidir. Kulluk akçası ya da raiyyet resmi olarakda zikr edilen bu vergi kalemi, Bizanslar zamanında, köylü ile senyörler arasındaki bazı feodal hizmetlerin, Osmanlı döneminde paraya çevrilmiş karşılığı olarak belirtilmekte olup, hem toprağa bağlı, hem de şahsi bir vergidir.¹⁵¹

Çift vergisi, toprağın verim kabiliyetine göre 60 ilâ 150 dönüm arasındaki değişen arazi parçasını ifade eder.¹⁵² Böyle bir toprağa sahip olan çiftçi ailesi işlediği bu toprağa karşılık çift resmi denilen vergiyi ödemekle yükümlüdür.¹⁵³ Bilindiği üzere, tam çiftlik tasarruf edenler *resm-i çift*, yarım çiftlik tasarruf eden reâyadan ise *nim-çift* olarak tahrir defterlerine kaydediliyordu. Nim-çiftten daha az yer tasarruf eden evli reâyaya ise defterlere *bennak* olarak kayd ediliyordu. Toprağın büyüklüğüne göre defterlere kayd edilen bir diğer vergi kalemi de *resm-i zeminler*dir. Bu vergi 2 dönüme 1 akça tayin edilmek üzere topraksız reâyaya verilen yerlerden alınmakta idi.¹⁵⁴ Toprağın büyüklüğüne göre ödenen bir diğer vergi de *dönüm resmidir*. Yarım çiftliklerden daha küçük arazilerden alınan bir vergi olup, "*yürümek adımı ile eni ve uzununu kırk adım yer*"e dönüm adı verilirdi.¹⁵⁵

Prizren sancağına ait tahrir defterlerinden anlaşıldığı üzere, Prizren'detam çift sahibi reâyaya 22 akça vergi ödemekte idi. Nim çift tasarruf eden reâyaya 11, nim çiftten daha az yer tasarruf eden 2-5 dönüme 1 akça olmak üzere dönüm resmini öderdi. Konar- göçer olup,

¹⁵⁰Halil İnalçık, "*Osmanlılar'da Raiyyet Rûsûmu*", Osmanlı İmparatorluğu-Toplum ve Ekonomi, İstanbul 2009, Eren Yay., s.36-37.

¹⁵¹İnalçık, age, s.36-37.

¹⁵²Halil İnalçık, "*Çiftlik*", *DİA*, Diyanet Vakfı Yay.,c.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1993, s. 313.

¹⁵³ Feridun Emecen, "*Çift Resmi*", *DİA*, Diyanet Vakfı Yay.,c.8, İstanbul 1993, s.309.

¹⁵⁴Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı*, TTK Yay. Ankara1999, s.88.

¹⁵⁵ Ömer Lütfi Barkan, *XV. ve XVI. ıncı Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları*, c.I Kanunlar, Türk İktisat ve İçtimaiyat Tarihi Araştırmaları Merkezi Yay., İstanbul 2001,s.131.

ziraatle uğraşan çiftçiden 12 akçe resm-i çift alınırken, çiftçi olmayan konar-göçerlerden 6 akçe *resm-i duhan* alınır.¹⁵⁶ Genellikle, dönüm resmi, eğer toprak kaliteli ise iki dönüme bir akçe alınır.¹⁵⁷

Sancak genelinde bütün tahrir yıllarında 22 akçe çift resmi alınırken, nim-çift resmi yıllara göre farklılık göstermektedir. Buna göre, 1550 yılına ait tahrir yılından 11¹⁵⁸ akçe olan nim-çift vergisi, 1570 ve 1590 tarihli tahrir yıllarında 12 akçeye çıkmıştır.

1530 tahririne göre, sancak genelinde Müslüman hane belirtilmiş olmasına rağmen raiyyet vergileri ayrıntılı yazılmayıp genel hâsıl içerisinde gösterilmiştir. Bu tarihteki toplam Müslim hane sayısı 319'dur. Bu yekunun içerisinde, çift, nim çift, bennaklar bulunduğundan, çift vergisi veren mükelleflerin sayısını çıkarmak mümkün değildir.

1550 tahrir yılında, Prizren sancağında 184'ü tam ve 28'i nim olmak üzere toplam 198 çift vergisi mükellefi kayıtlıdır. 1570 tahririnde ise, 287 tam ve 1 nim çift mevcuttur. Bu duruma göre, aradan geçen sürede çift sayısı 76 adet artmıştır. 1590 tahririnde 543 tam çift bulunmaktadır. Resm-i çiftten elde edilen gelir, sancak genelinde toplam 1550 tahrir yılında 4.356 akça iken, 1570 tahrir yılında 6.325 akça ve 1590 tarihli tahrirde 11.946 akçaya yükselmiştir.

Prizren sancağında bulunan çiftlik türlerinden biri dehusûsî çiftliklerdir. Bu çiftlikler sancak genelinde önemli bir yer tutmaktadır. 1530 tarihine ait ilk tahrir defterlerinde çiftliklerin sadece kaç *kıta* olduklarına dair bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgi dışında bu tür çiftlikler hakkında 1530 yılına ait kayıtlarda herhangi bir bilgi elde edemiyoruz. Prizren Kazası'na tabi Daşnani Karyesi'nde 10 kıta¹⁵⁹ ve Tırgovişte Nâhiyesi'ne tabi Açıttine Karyesi'nde 1 kıta¹⁶⁰ çiftlik olduğuna dair bilgiler defterde mevcuttur.

Husûsî çiftlikler ile ilgili ilk bilgiler 1550 yılına ait tahrir defterlerinde bulunup, bu yılda sancak genelinde 15 adet husûsî çiftlik bulunmaktadır. Daha sonraki tahrir yılları olan 1570'de 37 ve 1590'da 89 adet husûsî çiftlik mevcuttur. Bu tür çiftlik türlerinden alınan

¹⁵⁶Barkan, age, s.264.

¹⁵⁷Mehmet Öz, *XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı*, TTK Yay., Ankara 1999, s.84.

¹⁵⁸Bkz. BOA, TD 368, v.62-b,67-b,99-a,99-b.

¹⁵⁹BOA, TD 167, v.189-b

¹⁶⁰BOA, TD 167, v.192-a

vergi tahrir yıllarına göre şöyledir; 1550’de 1.828,5 akça, 1570’de 5.482 akça ve son tahrir yılı olan 1590’da ise 10.411 akçadır.

Yukarıdaki vergi tutarlarından hareketle XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Prizren’de ekili arazilerde önemli artışlar görülmektedir. Bu yüzyılın sonuna doğru çiftlik arazileri 212’den 543’e yükselmiştir ki toplam, 1550-1590 yılları arasında yaklaşık iki buçuk kat artış görülmektedir. Aynı şekilde toplanan vergi hâsılatı da 4.356 akçadan 11.946 akçaya yükselmiştir ve aynı artış oranı burada da söz konusudur. Bu artışın temel sebebi, nüfus artışı ile birlikte, ekili-dikili arazilere olan talebin de artmasından kaynaklanmaktadır.

Osmanlı Devleti’nde Müslümanların tasarrufunda bulunan çiftliklerin yanı sıra gayr-ı Müslimlerin tasarrufunda bulunan çiftliklerde mevcuttu. Bu çiftlikler *baştina* adı altında kayd edilmiştir. Esasen, Osmanlı Devleti’nde, raiyyet baştinası ve askerî hizmet sahiplerine tahsis olunan baştina olmak üzere birbirinden ayrı iki çeşit arazi söz konusudur.¹⁶¹ Raiyyet baştinasının, Müslümanların elinde bulunan müstakil çiftliklerden pek farkı yoktu. Tek fark, gayr-ı Müslimlerin elinde olmasıydı.¹⁶² Bu baştinalar, Müslümanların eline geçse bile vergi vermek zorunda idiler. Askerî baştinalar yani voynuk baştinaları ise, vergilerden muaf olup, ziraatle meşgul olan çiftlik sahipleridir.

Prizren sancağına tâbi tahrir defterlerine baktığımız zaman, baştinaların genel olarak raiyyet baştinası olduğu görülür ve bu baştinalardan 25 akça vergi alınmıştır. Fakat Prizren tahrir defterlerinde “Baština-i Müselleman” adı altında kaydolun Müslümanların tasarrufunda bulunan baştinaların da olduğunu görüyoruz. Bu baştinalar muhtemelen sonradan Müslümanların eline geçtiği için, Hıristiyan reâya gibi 25 akçe vergi ödemekte idiler. Ancak, baştina kayıtlarının altında bazen çift olduğu belirtilen Müslüman reâyalarda bulunmakta idi. Buradan anlaşıldığı kadarıyla, sancağın fethi akabinde bazı baştinaların Müslümanlara çiftlik olarak tahsis edilmiş araziler olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle bu çiftliklerden 22 akçe vergi alındığı görülmektedir.

¹⁶¹ Halil İnalçık, *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar-I*, TTK, Ankara-2014, s.177

¹⁶² Feridun Emecen, “Baština”, *DİA*, c.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1992, s.135-136

Askerî baştinalara yani voynuk baştinalarına da Prizren’de rastlıyoruz. 1570 tarihli tahrir defterinde bir baştınanın doğancı baştinası olduğu bilgisi bulunmaktadır.¹⁶³ Yukarıda da bahsettiğimiz gibi bu askerî baştınanın vergiden muaf olduğu görülmektedir.

1550 yılına ait tahrirde, baştına adı altında toprak tasarruf eden kişi sayısı 2.293 iken, 1570 yılında 1.744 ve 1590 yılında 2.017 adettir. Bunun yanı sıra 1570 yılında “baştına-i Müslüman” adı altında 73 kişi kaydedilmiştir. Yine, 1590 tarihinde de bu başlık adı altında 16 kişi kaydedilmiştir. Sancak genelinde toplam baştinalardan elde edilen vergi miktarı yıllara göre değişiklik göstermektedir. Buna göre 1550 yılına ait tahrirde 57.325 akça, 1570 yılında 45.206 akça vergi elde edilmiştir. 1590 tarihli tahrirde 50.777 akça vergi elde edildiği görülmektedir.

1.1.2. Bennak Resmi

Osmanlı hukukunda, evli olan ve toprak tasarruf etmeyen veya yarım çiftlikten daha az yer tasarruf eden Müslümanlar bennak olarak tanımlanmıştır.¹⁶⁴ Bennaklar, ekinli ve caba bennak olmak üzere ikiye ayrılır. Nim çiftten daha az yer tasarruf eden bennak ekinli, çifti ve tapulu hiç yeri olmayan ise, caba bennak olarak kayd edilirdi.¹⁶⁵

Prizren sancağında ekinli ve caba ayrımı yapılmadan bu tür reâyâya bennak olarak kaydedilirdi. Bennaklardan alınan yıllık vergi, yıllara göre değişiklik göstermektedir. Buna göre, 1550 yılına ait tahrirde bennak vergisi 11 akçe iken, daha sonraki tahrir yıllarında (1570 ve 1590) 12 akçe olduğu görülmektedir.

1550 yılına ait tahrirde Prizren sancağında toplam 31 adet bennak bulunmaktadır. Bunlardan alınan toplam bennak resmi 366 akçadır. 1570 yılına ait tahrirde, 79 bennak mevcut olup, elde edilen vergi miktarı 948 akçadır. Görüldüğü üzere, nüfus artışına bağlı olarak, araziye duyulan ihtiyarın da artmasından dolayı bazı reâyâlar nim-çiftin altında toprak tasarruf etmek zorunda kalmış olmalıdır. 1590 tarihinde ise 1570 yılındaki bennak sayısında pek fazla bir değişiklik görülmemektedir. 1590 tarihinde 81 bennak mevcut olup, bunlardan alınan vergi 972 akçadır.

¹⁶³ BOA, TD 495, s.174-b

¹⁶⁴ Feridun Emecen, “Bennâk”, *DİA*, c.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1992, s.458.

¹⁶⁵ İnalçık, “*Osmanlılar’da Raiyyet Rüşumu*”, s.4.

1.1.3. Mücerred Resmi

Şahsa bağlı bir başka vergi kalemi de mücerred resmidir. Mücerred, kaynaklarda “kisb-i kâra muktedir” ifadesi ile tabir edilen, iş yapabilme imkânına sahip bekâr erkek mücerred olarak tanımlanmaktadır.¹⁶⁶ Bu vergi, hem Müslüman olanlardan hem de gayr-ı Müslimlerden alınmakta idi. Bennak vergisinden farkı, bekâr olanlardan alınmasıdır.

Sancağa ait tahrir defterlerine, mücerredler Gayrimüslim ve Müslim ayrımı yapılarak ayrı ayrı kaydedilmiş olup, bunlardan alınan vergi miktarı farklılık göstermektedir. Buna göre, Prizren’de Gayrimüslim mücerreden 25 akça¹⁶⁷, Müslim mücerreden 6 akça vergi alınırdı.

1530 yılına ait tahrir yılında sancak genelinde toplam 2.252 mücerred mevcuttur. Bunlardan alınan vergi müstakil olarak belirtilmemekle birlikte, sancak genelinde 25 akçe vergi alındığı bilinmektedir. Buna göre bu tarihte mücerred resminden alınan vergi 56.300 akçadır.

Nüfus artışına paralel olarak bir sonraki tahrir yılı olan 1550 yılı kayıtlarında mücerred sayısının iki kattan daha fazla arttığı görülmektedir. Ancak mücerred sayısındaki bu artış oranının, yirmi yıllık süreçte oldukça yüksek olduğunu düşünmekteyiz. Bunun nedeni sadece nüfus artışı ile izah edemeyiz. Bunun dışında da başka sebeplerde aramalıyız. Maalesef, defterler üzerinde yaptığımız tafsilatlı araştırmalarda, mücerred sayısının artışını tam olarak izah edecek bir veri elde edemedik. Bu tarihte sancak genelinde 4.747 mücerred bulunup, bunlardan alınan vergi 118.700 akçadır.

1570 tarihli tahrirde mücerredlerin sayısında kısmi azalma görülmektedir. Bu tarihte 3.544 Gayrimüslim mücerred ve 45 Müslim mücerred mevcuttur. Sancak genelinde bu tarihte, Gayrimüslim mücerredlerden 88.600 ve Müslim mücerredlerden 270 akça mücerred resmi alınmıştır. 1570 tarihinde sancak genelinde mücerredlerden elde edilen gelir 88.870 akçadır.

¹⁶⁶ İnalçık, *Arvanid*, s.XXXIII.

¹⁶⁷ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

1590 tarihli tahrirde ise bir önceki tahrir yılına oranla mücerred sayısında azalma dikkat çekmektedir. Bu tarihte, Gayrimüslim mücerred 2.994 adet olup, bunlardan elde edilen vergi miktarı 74.850 akçadır. Gayrimüslim mücerred sayısındaki azalmaya rağmen, Müslüman mücerred sayısında artış görülmektedir. 1570 yılında 45 olan Müslüman mücerred, 1590 tarihinde 84' e çıkmıştır. Bunlardan elde edilen vergi ise, 504 akçadır. 1590 tarihinde sancak genelinde mücerredlerden elde edilen vergi miktarı 75.354 akçadır.

1.1.4. İспенç Resmi

Gayrimüslim reâyadan alınan bir vergi olup, reâyanın senyör ve sipahiye karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu kulluk adı verilen bazı hizmetlerin karşılığının para haline getirilmesi ile ortaya çıkmış olabilir.¹⁶⁸ İспенç resminin kimlerden ve ne ölçüde alındığı bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir.¹⁶⁹ Bunun nedeni ise, bu vergiyi ödeyen reâyanın hangi özellikleri taşıdığına dair gerek kaynaklarda gerek ise kanûnnâmelerde kesin bir tanımın bulunmamasıdır. Esas itibarıyla, şehirli ve köylü bulûğa ermiş her Gayrimüslim erkeğin, Müslümanların çift vergisine mukabil ödemek zorunda oldukları bir baş vergisidir.¹⁷⁰ İспенç vergisi genel olarak Osmanlı Devleti'nde daha çok Balkanlar'daki sınır bölgelerinde uygulanmış olup, genellikle yirmi beş akçe değerindedir.¹⁷¹

Prizren sancağında ispenç vergisi alanındaki uygulama, yukarıda bahsettiğimiz tanıma uymaktadır. Prizren kanûnnâmesinde, “*Reâya-i kefereden müzevveç ve mücerredden yirmi beşer akçe ispençe alunur*”¹⁷² şeklinde ifade edilmiştir. Yani evli olup olmadığına bakılmaksızın her Gayrimüslim erkekten ispenç resminin alındığı görülmektedir.

İспенç resmi, Prizren sancağında her tahrir döneminde 25 akça olarak alınmıştır. Bu vergi kaleminden elde edilen vergi geliri ise, 1550 tahrir yılında 358.247 akça iken 1570'de 354.517 akça olmuştur. Son tahrir yılı olan 1590 döneminde bu vergi 345.517 akça kaydedilmiştir.

¹⁶⁸ Halil İnalçık, “İspence”, *DİA*, c.23, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2001, s.177.

¹⁶⁹ İnalçık, “*Osmanlılar'da Raiyyet Rüşumu*”, s.56.

¹⁷⁰ İnalçık, *Arvanid*, s. XXXII.

¹⁷¹ Yavuz Ercan, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Gayri Müslimlerin Ödedikleri Vergiler ve Bu Vergilerin Doğurduğu Sosyal Sonuçlar”, *Bellekten*, c. LV, s.212-214, TTK, Ankara 1991, s.386.

¹⁷² Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

Sancak genelinde, ispenç vergileri raiyyet vergileri içerisinde en yüksek gelir oranını oluşturmaktaydı. 1550 tarihlerinde toplam 633.349 akça raiyyet gelirinin 358.247 akçasını ispenç vergileri oluşturmaktaydı ki bu da yüzde 50'nin üzerinde bir oranı teşkil etmekteydi. Daha sonraki tahrir yıllarında da benzer bir oranla karşılaşmaktayız.

1.1.5. Duhan Resmi

Prizren sancağı tahrir defterlerinden anlaşıldığı üzere, duhan vergisi göçebe reâyadan alınan bir vergi kalemidir. Defterlerde, haymâneler on beşer akçe haymâne vergisi verdikleri¹⁷³, bazı haymânelerin ise “resm-i duhan” olarak on ikişer akçe vergi ödedikleri kaydedilmiştir. Resm-i duhan, bir karyeye hariçten gelip, ekip biçen, sadece o köyde kışlayanlardan alınan bir vergi olup, resm-i duhan (tütün) adı altında defterlere kaydedilirdi¹⁷⁴. Prizren tahrir defterlerinden elde ettiğimiz bilgiler çerçevesinde sancakta, *resm-i duhan* vergisinin 12 akçe olduğu görülmektedir. Bununla ilgili kayıt defterlerde şu şekildedir, “*Zikr olunan haymâneler haricde olub ve oldukları karyelerde üzerlerine işaret olunmuştur. Her biri baştina mutasarrıf olub öşürlerini vesair rüsûmlarını ana verüb bu mahalde ticaret edüb... havass-ı mezburi zabt eden ümenaya hakk-ı sükna on ikişer akçe resm-i duhan verirler*”.¹⁷⁵

1.1.6. Bive Resmi

Bive resmi, kocası olmayan dul kadınların ödediği vergidir. Bu vergi 6 akçadır. 1530 tarihli tahrir yılında sancak genelinde toplam 966 bive bulunmaktadır. 1550'de 2.303, 1570'de 152 bive mevcut olup, 1590 tarihinde bive kayıtları ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

1.2. Ârızî Vergiler

Prizren'de toplanan diğer bir vergi türü de ârızî vergilerdir. Bu vergiler *niyabet* ve *bâd-ı hevâ* adı altında toplanmaktadır.¹⁷⁶ Ârızî vergi kalemleri, toplam vergi içerisinde önemli

¹⁷³ TK, KKA 55, v.114-b, “Haymânegan-ı ...karye-i Çırnoçe on beşer akça resmi haymâne verirler”.

¹⁷⁴ İnalçık, *Arvanid*, s.XXIX.

¹⁷⁵ BOA, TD 495, v.159-b.

¹⁷⁶ Ünal, *Harput Sancağı*, s.128.

yer tutmaktadır. Resm-i arus, niyabet, cürm-i cinayet, resm-i gerdek ve kaçgun ve yava ve bad-ı heva, deştbanı, beytü'l-mal bu vergiler arasındadır.¹⁷⁷

1550 yılındaki tahrirde cürm-i cinayet ve bâd-ı hevâ bir arada yazılmış olup gelir toplamı 9.613 akçadır. Niyabet ve resm-i arus ve tapu ve adet-i deştbanı adı altında toplanmıştır. Bu vergilerden 59.208 akçe tahsil edilmiştir. Yine bu defterde, beytü'l-mal, yava ve kaçgun, mal-ı gaib ve mal-ı mefkud adı altında toplanan ârizî vergilerin yekûn geliri 1.497 akçedir.

1570 tarihli tahrirde niyabet ve resm-i arus ve tapu ve adet-i deştbanı adı altında 31.453, beytü'l-mal ve yava ve kaçgun ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkud adı altında 900 akçe geliri vardır. Bunun yanı sıra, toplam ârizî vergiler içerisinde görülen niyabet vergisi 1570 tarihli defterde müstakilen yazılmış olup, “*niyabet-i gayr-ı ez serbesthâ*” başlığı altında 18.000 akçe kaydedilmiştir.

1590’da ise, niyabet ve resm-i arus ve tapu ve adet-i deştbanı elde edilen gelir 37.304 akça, beytü'l-mal ve yava ve kaçgun ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkud’dan elde edilen gelir 4.000 akçadır. Yine bu tarihli tahrirde de serbest olmayan tımarlardan alınan toplam gelir 30.500 akçaya çıkmıştır.

Bâd-ı hevâ grubuna giren ve ârizî olarak alınan vergilerin bir kısmı, resm-i yaylak, öşr-i zemin, resm-i kışlak ve duhan vergileridir. Toplam olarak sancak genelinde bu vergi kalemlerinden elde edilen gelir; 1550 tarihinde 9.620 akça, 1570 tarihli tahrirde 6.046 akça ve 1590 tarihinde 4.943 akçadır.

¹⁷⁷İnalçık, *Arvanid*, s. XXXVII.

Tablo 33. Prizren Sancağında Tahrir Dönemlerine Göre Reâyadan Alınan Vergi Miktarları (1550-1590)

TARİH	Mücerred											
	İspenç	Bennak	Çift	Başına	Müslim	Gayrimüslim	Resm-i Arus*	Beytü'l-Mal	Resm-i Yayılak, Kışlak	Öşr-i Zeminhâ	Resm-i Bostan	Toplam (Akça)
1550	358.247	366		57.325	154	118.700	68.821	1.497	3.700	6.312	18.227	633.349
%	57	0,08		9	0,02	19	11	0,2	0,5	0,9	3	
1570	354.517	948	6325	45.206	270	88.600	31.453	900	130	6.216	20.134	554.699
%	64	0,1	1,1	8	0,04	16	5,6	0,1	0,02	1	3,6	
1590	345.517	972	11946	50.777	504	74.850	37.304	4.000	240	5.428	23.124	554.662
%	62,5	0,1	2	9	0,09	14	6,7	0,7	0,04	0,9	4,1	

*Tahrir defterlerinde genel itibarıyla, resm-i arus, cürm-i cinayet, resm-i gerdek, kaçgun, yava ve bād-ı hevâ vergileri birlikte yazılmıştır. Bu nedenle bu vergi gelir yekûnlarını “bad-ı heva” başlığı altında toplayarak birlikte verdik.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, Osmanlı Devleti'nin reâyanın vergilendirmesinde ve toplanmasında tatbik etmiş olduğu usûllerin Prizren sancağında da devam ettiğini görmekteyiz. Özellikle, Osmanlı öncesi feodal dönemden kalan bazı vergilerin ve feodal yapıların devam ettiğine şahit oluyoruz. Bunların başında Osmanlı kanûnnâmelerinde Müslüman reâyanın ekip-biçtiği *çiftliklerin* muadili olan ve genellikle gayr-ı Müslimlerin tasarrufunda bulunan *başına* tabir edilen arazileri gelmektedir. Keza, Prizren tahrir defterlerinde karşımıza çıkan Osmanlı öncesi bir askerî teşkilat olan voynukların, bazı değişiklikler ile yapılarının korunduğunu söyleyebiliriz.

1.3. Üretimden Alınan Vergiler

Osmanlı Devleti'nde üretime dayalı her türlü faaliyetten vergi alınmaktaydı. Bilindiği üzere, her reâyanın bahçesinde ürettiği kendine yetecek miktarda ürünler vergilerden muaf tutulurdu. Vergi ile ilgili genel anlayış şu idi: Eğer bir üretim alanı hâsıla ve ticarete yönelik ise, orada mutlaka vergilendirme söz konusudur. Özellikle, meyve-sebze üretimi pazara yönelik değil ise, vergilendirilmezken¹⁷⁸, buna mukabil, hububat gibi ürünler reâyaya yetecek kadar üretilse de vergiye tabidir.

¹⁷⁸Öz, *Canik Sancağı*, s.79.

Üretime dayalı vergileri iki ana başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar; öşür vergileri ve ticarî ve sınaî vergilerdir.

1.4. Öşür Vergileri

İslam hukuku çerçevesinde toplanan vergiler olarak kabul edilen öşür, onda bir anlamına gelip, genellikle üretimden % 10 civarında alındığı için bu ad verilmiştir.¹⁷⁹ Öşür vergilerinin büyük çoğunluğunu ziraî faaliyetlerden elde edilen vergiler oluşturmakta olup, bu ürünlerden alınan öşür vergi oranı bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir.

1.4.1. Ziraî Alanlar

XV. ve XVI. yüzyıllarda Prizren sancağında yaşayan halkın büyük çoğunluğu ziraatle uğraşıyordu ve ziraatla uğraşan reâyanın tasarruf ettiği topraklar çiftlik, baştina, zemin olarak tahrir defterlerine kaydedilmişti. Tahrir defterlerindeki arazi vergilerinden hareketle, ziraî alanların yekûnu hakkında malumat elde etmek mümkündür. Keza, tahrir defterlerindeki verilere göre, ekili dikili arazilerin artışı-azalışı ve dağılımı hakkında da veri elde edebiliyoruz.

Ziraî alanlar içerisinde ilk sırada yer alan çift yada çiftlik daha önce de bahsettiğimiz gibi, bir çiftçi ailenin işleyebileceği ölçülerde, verim kabiliyetine göre 60-150 dönüm arasında değişen toprak birimine verilen addır.¹⁸⁰ Çiftlik, ayrıca ziraat yapılan yer anlamında kullanıldığında, bir çift öküzün işleyebileceği arazi olarak da tanımlanmıştır.¹⁸¹ Bütün bir çift tasarruf eden reâyaya tam çift, bunun yarısı kadar yer tasarruf eden çiftlik sahibi ise, nim çift olarak defterlere kaydedilmiştir. Bunun yanında nim çiftten daha küçük yerler zemin olarak adlandırılırdı.

1550 yılına ait tahrir yılında, yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Prizren sancağında 184'ü tam ve 25'i nim olmak üzere toplam 209 çift vergisi mükellefi kayıtlıdır. Tam çiftlerin 148'i Hâsha-i Arnavud Kazası'na tabi nâhiyelerdeki köylerde bulunmaktadır. Bu nâhiyelerden 62 çift ile en fazla tam çifte sahip olan nâhiye Opolye'dir. Dumuştiçe 24, Piştirik 23, Gora

¹⁷⁹ Ahmet Tabakoğlu, "Öşür-Osmanlılar", *DİA*, c. 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007, s.101.

¹⁸⁰ Halil İnalçık, "Çiftlik", *DİA*, c.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1993, s.313.

¹⁸¹ İnalçık, *Toplum ve Ekonomi*, s.38.

20, Radovine 10, Rudine 6 ve Deبری nâhiyeleri köylerinde 3 tam çiftlik mevcuttur. 1550 yılına ait tahrirde, yukarıda bahsettiğimiz nâhiyeler dışında, Prizren 10, Bihor 15, Tırgovişte 6 ve Hoça 5 olmak üzere 40 tam çift bu nâhiyelere bağlı köylerde bulunmaktadır. (Bkz. Tablo-34)

1570 tarihli tahrir defterinde toplam 276 çift kaydedilmiştir. Bunun yanında 1 adet de nim çift bulunmaktadır. Tam çiftlerin 108'i Prizren, 46'sı Hoça, 61'i Tırgovişte, 60'ı Bihor ve 1'i Maden-i Jajna nâhiyelerindeki köylerdedir. 1570 tahrir yılıyla, bir önceki tahrir dönemi olan 1550 yılına ait köy sayısı karşılaştırıldığında 151 köyün Prizren sancağından ayrıldığı görülmektedir. Buna rağmen sancakta çift sayısının artması ekili-dikili alanların arttığını göstermektedir. (Bkz. Tablo-34)

Son tahrir dönemi olan 1590 yılı mufassal tahririnde toplam çift sayısı 528'e ulaşmıştır. Bu çiftliklerin, 179'u Prizren, 196'sı Hoça, 66'sı Tırgovişte ve 87'si Bihor nâhiyelerine tabi köylerde bulunmaktadır. Bu tarihte ayrıca Prizren nâhiyesinde 1 adet nim-çift mevcuttur. (Bkz. Tablo-34)

Prizren sancağına Müslümanların tasarrufundaki çiftlik türlerinden biri de husûsî çiftliklerdir. Husûsî çiftlikleri tespit ederken, defterlerde karyelere ait yekûn bölümünde yazılan *hâsıl-ı çiftlik* değerini itibar aldık. 1530 tarihine ait ilk tahrir defterlerinde çiftliklerin sadece kaç kıta olduklarına dair bilgiler mevcut olduğundan dolayı bu çiftlik türü ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir. Bu tarihte sancak genelinde 11 kıta çiftlik bulunmaktadır.

Husûsî çiftlikler ile ilgili ilk bilgiler 1550 yılına ait tahrir defterlerinde bulunup, bu yılda sancak genelinde 15 adet husûsî çiftlik bulunmaktadır. Daha sonraki tahrir yılları olan 1570'de 37 ve 1590'da 89 adet husûsî çiftlik mevcuttur. (Bkz. Tablo-34)

Yukarıdaki vergi miktarlarından hareketle XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Prizren'de ekili çiftlik arazilerinde önemli artışlar olduğu görülmektedir. Bu yüzyılın sonuna doğru çiftlik arazileri 184'den 528'e yükselmiştir ki, 1550-1590 yılları arasında yaklaşık iki buçuk kat artış görülmektedir. Aynı şekilde toplanan vergi hâsılatı da 4.356 akçadan 11.946 akçaya yükselmiştir ki aynı artış oranı burada da söz konusudur. Bu artışın temel sebebi, nüfusun artışı ile birlikte, ekili-dikili arazilere olan talebin de artmasıdır.

Müslüman olmayan reâyanın elinde bulunan arazi miktarlarını, ödedikleri ispenç vergisinden çıkarmak mümkündür. Bu vergi kalemi içerisinde; bir tam çiftliğe tekabül eden topraklar, hiç toprağı olmayan, ya da bir çitlikten az toprağı tasarruf edenler, mücerred ve muhtelif muaf ve yarı muaf kesimler bulunsa da, nüfusun yapısı tahlil edilerek, yaklaşık tasarruf edilen arazi miktarını bulmak mümkündür. Tablo 33’de görüldüğü üzere 1550-1570 ve 1590 yıllarında toplanan (358.247, 354.517, 345.517 akça) ispenç vergisinden hareketle tasarruf edilen ekili dikili çiftlik arzilerini tespit etmek mümkündür. Tablodaki veriler ışığında toplam ispenç vergileri içerisindeki tam çiftliğe tekabül eden arazi miktarının 1/3 oranında olduğunu tahmin etmekteyiz. Dolayısıyla toplam 354.517, bu sayı ispenç vergisi olan 25’e bölündüğünde, 14.180 ispenç hanesi ortaya çıkmaktadır. Bu hanelerin de içerisinde baştina ve mücerredleri çıkarırsak toprağı az olan, toprağı olmayan veya toprağı tam çift olanların oranının 1/3 olduğunu düşünmekteyiz. Bu verilerden hareketle 14.180’i, 3’e böldüğümüzde elde ettiğimiz 4.727 tam çiftliği gayr-ı Müslimlerin tasarruf ettiğini tahmin etmekteyiz.

Osmanlı Devleti’nde Müslümanların tasarrufunda bulunan husûsî çiftliklere benzer, gayr-ı Müslimlerin tasarrufunda olan çiftlikler de mevcuttur. Bu çiftlikler *baştina* adı altında kayd edilmiştir. 1550 yılına ait tahrirde, baştina adı altında toprak tasarruf eden kişi sayısı 2.004 adet, 1570 yılında 1.123 adet ve 1590 yılında 2.021 adettir. Bunun yanı sıra 1570 yılında “baştina-i Müslüman” adı altında 73 kişi kaydedilmiştir. Yine, 1590 tarihinde de bu başlık adı altında 16 kişi kaydedilmiştir.

Prizren’de ziraat yapılan diğer bir ziraî alan da *zemîn*lerdir. Bunlar, kanûnnâmelere göre ufak arazi parçaları, tarlalar anlamında gelmektedir.¹⁸² Zemin, Prizren tahrir defterlerine kaydedilirken genel olarak kaç dönüm olduğu belirtilmemiş, senede kaç akçe vergi alındığı yazılmıştır. Bu sebepten dolayı zeminlerin kaç dönüm olduğu sonucu bu tahrir yılında belli değildir. Bunun yanı sıra, kısmen de olsa zemin tasarruf edenlerin adları da defterlere kaydedilmiştir. Buna göre, zeminler genellikle Müslümanların tasarrufunda bulunuyordu. Bunun yanı sıra, gayr-ı Müslimlerin de zemin tasarruf ettikleri görülmektedir.¹⁸³ 1550’de, sancak genelinde zemin vergi kaleminden alınan vergi 2413 akçadır. 1570 yılındaki tahrir

¹⁸² İnalçık, *Arvanid.*, s.69.

¹⁸³ BOA, TD 368, v.110-b, “*Zemin-i der tasarruf-ı Ali bin Hamza*”; BOA, TD 368, v. 108-a “*Zemin-i Dragoman*”.

yılında sancak genelinde zemin vergisinden elde edilen gelir 5.916 akça ve 1590 yılındaki tahrirde ise, 6.488 akçadır. (Bkz. Tablo-34)

Zeminlerin kaç çiftliğe takabül ettiğini ödedikleri vergilerden çıkarmak mümkündür. Genel olarak, zeminlerden iki dönüme bir akça¹⁸⁴ alındığı göz önüne alınırsa tahmîni olarak yıllara oranla zemin sayısını bulmak mümkündür. (Bkz. Tablo-34)

Prizren sancağında çiftlik, baştina ve zeminin yanı sıra zirâi faaliyetlerin yapıldığı bir diğer zirâi alan ise *mezralar*dır. Mezralar genellikle ya bulunduğu karye reâyası, çevre yerleşim birimlerinden gelenler ya da haymana, Yörük gibi hâric reâyadan olanlar tarafından ziraat yapılan araziler olarak da tanımlanabilir.¹⁸⁵ Kısaca mezra, ziraat yapılan geçici yerleşme alanıdır¹⁸⁶. Mezralar hangi tımar sahibi üzerine kayıtlı ise, öşrünü bu tımar sahibi alır, ancak dışarıdan gelip işleyen çiftçilerin şahsî-örfî vergileri ise, kime tabi iseler ona ödenmektedir.¹⁸⁷ Bir karyeye ait mezralara geçici yerleşen reâyaya olduğu gibi, zamanla burayı daimi yerleşim haline getiren reâyalar da söz konusudur. Dolayısıyla geçici yerleşim halinde olan mezraların reâyalarının, belli bir müddet sonra kalıcı olduğu görülmektedir. Mesela, 1550 yılına ait tahrirde, Rudinçe Mezrası'nda reâyaya görülmez iken, 1590 tarihinde aynı mezrada 21 nefer hane görülmektedir.¹⁸⁸

Mezralar, evvelce meskûn iken zamanla reâyası perakende olmuş yerler olarak da karşımıza çıkmaktadır. Mesela, 1570 yılına ait tahrirde Tırgovişte nâhiyesine tabi, İzlatikamen Karyesi'nde bulunan Gradçaç Mezrası buna bir örnektir.¹⁸⁹ Prizren sancağında mezraların büyük çoğunluğu çevre karyelerden gelen reâyaya tarafından ekilip biçilen alanlar olup, bir bölümü ise bulunduğu karye halkı tarafından ziraat yapılan yerler olarak defterlere kaydedilmiştir. Mesela, 1590 tarihine ait tahrirde Gürko/Sibçani nam-ı diğer Grinçar Mezrası'nın "*Mezra-i mezburda Grinçar ve Novasil nam karyeler ziraat edüb öşrün verirler*¹⁹⁰", Brestovaç Mezrası "*Mezkur mezra Karye-i Dinçine ve Zirzova ve*

¹⁸⁴ Sıddık Çalık, *Çirmen Sancağı Örneğinde Balkanlar'da Osmalı Düzeni (15.-16. Yüzyıllar)*, Bosna-Hersek Dostları Vakfı Yay., Ankara 2005, s.42.

¹⁸⁵ İnalçık, *Arvanid.*,s.XXIX.

¹⁸⁶ Osman Gümüşçü, *XVI. Yüzyıl Larendede (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, TTK, Ankara 2001, s.119.

¹⁸⁷ İnalçık, *Arvanid.*, s.XXIX.

¹⁸⁸ BOA, TD 368, v.69-b, TK, KKA 55, v.47-a.

¹⁸⁹ Bkz.BOA, TD 495, v.110-b "*Mezkûr mezranın reayası perakende olub yerleri karye-i mezbure halkı ziraat ederler*".

¹⁹⁰ TK, KKA 55, v.34-a.

Karye-i Rogova reâyası ziraat ederler”¹⁹¹ gibi örneklerde görüldüğü üzere birçok mezranın genellikle çevre karyelerden gelen reâya tarafından ziraat alanı olarak kullanıldığı görülmektedir.

1550 yılına ait tahrirde Dobro-dol Karyesi’ne bağlı Brayıştıçe Mezrası’nın “*Nam karye halkı ziraat idüb sahib-i arza öşr verirler*”¹⁹², 1590 tarihine ait tahrirde İzlati-kamen Karyesi’ne bağlı Gradçaç Mezrası’nın “*Mezkûr mezranın yerlerini karye-i mezbure halkı ziraat ederler*”¹⁹³ ibaresinden, tabi olduğu karye halkı tarafından ekilip biçildiği görülmektedir.

Bunların yanı sıra bazı mezzalar *haric-ez defter* olarak kaydedilmiştir.¹⁹⁴ Haric-ez defter olarak tabir edilenler, esas itibarıyla bir mezzaya veya karyeye sonradan gelip ziraat eden reâya veya tahrir sırasında çeşitli sebeplerden ötürü gözden kaçan gelirler de daha sonra defterlere haric-ez defter olarak kayd edilirdi.¹⁹⁵ Prizren’e ait defterlerde genellikle “haric-ez defter-i atik” şeklinde kaydedilen bu zümreler, hemen hemen her dönemde mevcut olduğu tahrir defterlerinden anlaşılmaktadır. Bu bilgilerden hareketle, Prizren’deki mezzaların sayısı karyeler içerisinde önemli bir oran teşkil etmekle birlikte, ortalama karyelerin %5’i civarındadır.

Prizren’deki mezzalar XVI. yüzyıl boyunca hemen hemen aynı seyirde takip etmiştir. 1530’larda toplam 14 olan mezra sayısı 1550’lerden itibaren yüzyılın sonuna kadar en fazla 36’ya kadar yükselmiştir. Öte yandan mezzaların bir sancakta bu denli az ve sayısının istikrarlı olması, o bölgedeki iskânın oturduğu anlamına gelmektedir.

Yukarıdaki verilerden hareketle Prizren sancağındaki ekili-dikili arazilerin toplamını yaklaşık olarak hesaplamak mümkündür. Buna ilave olarak ziraat alanlarının tahrir yıllarına göre artış ya da azalışını yine bu bilgilerden elde edebiliriz. (Bkz. Tablo-34)

¹⁹¹ TK, KKA 55, v.83-b.

¹⁹² BOA, TD 368, v.35-a.

¹⁹³ TK, KKA 55, v.105-b.

¹⁹⁴ BOA, TD 167, s.200-a, BOA, TD 368, s.56-b, BOA, TD 495,s.73-a.

¹⁹⁵ İnalçık, *Arvanid*, s.XXV-XXVI.

Tablo 34. Tarıma Tahsis Olan Araziler

NAHİYE	REÂYA ÇİFTLİĞİ									REÂYA ÇİFTLİĞİ								
	TAM ÇİFTLİK			NİM ÇİFTLİK			HUSUSİ ÇİFTLİK			GAYR-I MÜSLİM ÇİFTLİK			BAŞTINA			ZEMİN		
	1550	1570	1590	1550	1570	1590	1550	1570	1590	1550	1570	1590	1550	1570	1590	1550	1570	1590
PRİZREN	10	108	179	3		1	25	120	140	677	978	1044	359	232	404	102	1133	1373
TIRGOVIŞTE	6	61	66				14	52	162	1045	1309	1831	553	498	574	35	800	780
HOÇA	5	46	196	2			44	61	92	360	526	523	223	350	420	711	528	470
JAJNA		1						10	18		66	91		43	48		95	95
BİHOR	15	60	87	1				5	62	639	894	1075	472		575		403	527
OPOLYE	62			10						151			77			65		
DUMOŞTIÇE	24									249			75			266		
PIŞTİRİK	23			4						217			64					
GORA	20			2						365			49					
RADOVİNE	10									157			58					
RUDİNE	6			3						222			46			28		
DEBRİ	3									117			25					
İSTAVIÇ										21			3					
TOPLAM	184	276	528	25		1	83	248	474	4220	3773	4564	2004	1123	2021	1207	2959	3245

Tablo 35. Prizren Sancağında Mezralar ve Gelirleri (1522-1590)

	Mezranın Adı	1522	1530	1550	1570	1590
1	İzminiç	150		189	200	
2	Odiç/Oniçe	530	530			
3	Gorgofça	227	227			
4	Dolna-Ritula	200	200			
5	Belo-polye	500	500	700	1499	1400
6	Lorkaviç?	7767?		300		
7	Brayaştıçe/Braniçe	312	312	315	200	200
8	Leskova/Liseva	244	242			
9	Popoçiç	594	594			
10	Dolna-Popovliçe	150				
11	Savino-burye	240	240		300	300
12	...	500				
13	Ruzinçe	150		530	250	250
14	Serke-polye	100	100	300		
15	Grinçar	164	164	246	264	264
16	Vişnova/Vişnova Beginçe	196	196	318	500	500
17	Porika/Gorine/Bronka/Bojega	160	160	330		
18	Brankan	80	80	1007		
19	Daşıçe-rika		140	245	245	500
20	Vireva		1289?			
21	Kosmas?			1084		
22	Dolobri?			200	250	250
23	Duyak			280		
24	Milançi			234		
25	Brastovce			1688		
26	Gorna-Bırnaça			1143	200	200
27	Koranik?			179	200	
28	Kruşçiça?			423		
29	Oblani?			305		
30	Gorna-Lukora			315		
31	Direva			505	600	600
32	Okuşani			300		
33	Kosmay?			1000	2150	2500
34	Pokrovenik			939	1300	600
35	Gürko ?/Sibçani nam-ı diğer Grinçar				400	400
36	Grajdenik				250	250
37	Gorna (Dolna)-Radilofça				700	700
38	Boviska				500	500
39	Kırçime				1000	1000
40	Poberka?				500	500
41	Ribrantik Milaş?				300	
42	Minora?				500	
43	Petrosinçe				230	300
44	Mirosinçe?				450	
45	Depoyak?				300	
46	Duplani				500	
47	Brestovaç				1500	1500
48	Nikovaç				500	
49	Gradçaç				200	200
50	Rabriniç? Nam-ı diğer Lukolova?				200	200
51	Çarovine?				50	50
52	Çarovine-Luka?				500	

	Mezranın Adı	1522	1530	1550	1570	1590
53	Spayna?				700	
54	Ribar					300
55	...					450
56	Davidol					100
57	Viyoyak?					300
58	Dolna-Bırnaça?					200
60	Grahova					8000
61	Şipçe					400
62	Çırne-Luka					500
63	Daşiçe-rika					200
64	Sipasine?					500
65	Vinora?					500
	TOPLAM (AKÇA)	4497	3685	13075	17438	25114

1.4.2. Tarım Ürünleri

Tahrir defterlerinden elde ettiğimiz verilere göre sancaktaki zirâî faaliyetleri tarım ve hayvancılık olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Bu veriler ışığında tarımdan elde edilen vergileri; hububat, bakliyat, sınaî ürünler ve bağ-bahçe ürünleri adı altında incenmiştir. Hayvancılık ile ilgili vergileri ise; koyunculuk, arıcılık ve domuz (hınzır) yetiştiriciliği olarak değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Osmanlı Devleti'nde ziraî alanda ekonominin temel unsurunu tarım ürünleri oluşturmaktadır. Prizren sancağında da bu alanda en büyük payı tarım ürünlerinin meydana getirdiğini görmekteyiz. Bu tarım ürünlerinin çoğunu hububat oluşturmaktadır. Onu bakliyat, sınaî ürünler ve bağ-bahçe üretimi takip etmektedir.

Hububat:

Hububat üretiminde sancakta, gendüm (buğday), cev (arpa), çavdar, mahlut, alef ve kapluca önemli yer tutmaktadır. Buğday defterlerde “gendüm” olarak kayd edilmiş olup, üretilen hububat arasında sancak genelinde ilk sırada yer almaktadır. Bunun sebebi, halkın temel gıda maddelerinin buğdaydan yapılması ve buğdayın her iklim şartlarında yetiştirilebilmesidir.

Hububat ürünlerinde ölçü birimi olarak himl kullanılmıştır. Himl, Osmanlı Devleti'nde genellikle ziraî ürünlerin ölçüldüğü ve sabit bir değeri olmayan, bölgeden bölgeye

değişiklik gösteren bir ağırlık birimidir.¹⁹⁶ Prizren sancağına ait tahrir defterlerinde olduğu gibi bazı Osmanlı belgelerinde *yük* yerine *himl* kelimesinin kullanıldığı görülmektedir. Himl, sancak kanûnnâmesinde belirttiği üzere İstanbul kilesi ile aynıdır. Bilindiği üzere, İstanbul kilesi 25.7 kg olup, hububattan öşürler 1/7, 1/8 alındığı bilinmektedir.¹⁹⁷Buğday yükü kanunnamlarda 50 akçe olarak belirtilmiştir, yine kanûnnâmede nohut ve mercimek ve burçak ve baklanın yükünün 40 akçe olduğu ifade edilmiştir.¹⁹⁸

1550 yılına ait tahrirde buğdayın yükü 40 akçedir. Bu dönemde 648 köyde üretilen öşre tabi buğday miktarı 7.401 himldir. Bu dönemde sancakta toplam 190.205,7 kg buğday üretilmiş olup sancak genelinde alınan toplam vergi 296,040 akçadır. (Bkz. Tablo-36)

1570 yılında buğday yükünün arttığı görülmektedir. 1550 yılına ait tahrirde buğday yükü 40 akçe iken 1570 yılında buğday yükü 50 akçaya yükselmiştir. Buğday yükündeki bu artış, Prizren sancak kanûnnâmesinde belirtilmemiştir. 1570 ve 1590 yıllarına ait kanûnnâmede buğday yükünün 40 akçe¹⁹⁹ olduğu belirtilmiş olmasına rağmen, defterlerde buğday yükünün 50 akçe olduğu görülmektedir. Buğday yükünde meydana gelen bu artışın temel sebepleri arasında, Osmanlı Devleti'nde bu tarihlerde, yani XVI. yüzyılın ortalarından itibaren, devletin iktisadî alanda darlık çekmeye başlaması olarak değerlendirilebilir. Osmanlı'nın uzun ve neticesiz savaşlar ve merkezdeki yeniçeri ordusundaki maaşlı askerlerin sayısının artması neticesinde, maaşları ödeyememesi gibi sebeplerden dolayı, tağşişe başvurulmak zorunda kaldığı görülmektedir.²⁰⁰ Buna bağlı olarak, hazinenin yetersizliği dolayısıyla, vergilerin de artırılmış olabileceği akla gelmektedir. Keza, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı ekonomisinde enflasyonist baskıların artmaya başlaması, stratejik önemi haiz buğdayın fiyatının da bu meyanda artmış olabileceği ihtimal dâhilindedir.

1570 yılındaki tahrirde, bir önceki tahrire göre üretim miktarında azalma meydana gelmiştir. Bu azalmanın nedeni ise, köy sayısında meydana gelen değişimler olarak değerlendirilebilir. Yukarıda belirttiğimiz gibi sancağa tabi olan bazı nâhiyeler bu tarihte

¹⁹⁶ Ömer İşbilir, "Yük", *DİA*, c.44, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. İstanbul 2013, s.46.

¹⁹⁷ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

¹⁹⁸ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

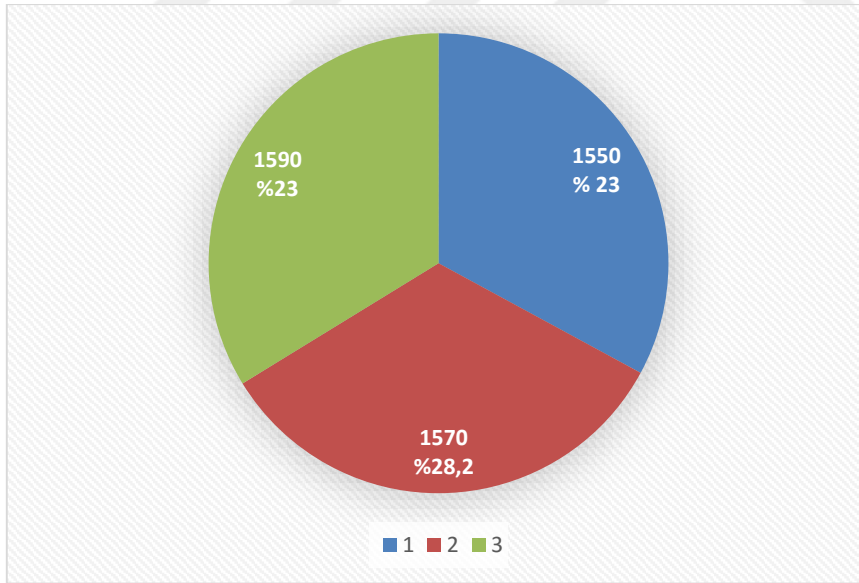
¹⁹⁹ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I) ; "Ve buğday ve nohud ve mercimek ve burçak ve baklanın yükü kırk akçe".

²⁰⁰ Mustafa İnce, "16. Yüzyıl Sonunda Osmanlı İktisadi Tasavvurunun Sınırları", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.1, Sayı-1, 2003, s.451-452.

Dukakin sancağına bağlanmıştır. Bu sebepten dolayı 1550’de köy sayısı 648 iken, 1570 yılındaki tahrirde köy sayısı 519’a düşmüştür. Bu durum nüfusun azalmasına ve üretim miktarlarının düşmesine sebep olmuştur. 1570’de toplam buğday üretimi 7.132,5 himl / 151.437,5 kg’dır. Bu tarihte sancak genelinde alınan vergi toplam 356.625 akçadır. (Bkz. Tablo-36)

1590’da yapılan sayımda yer alan 498 köyün toplam buğday üretimi 6.697 himl / 184.167,5 kg olarak gerçekleşmiştir. Aradan geçen 20 yıllık süreçte buğday üretiminde azalma olduğu görülmektedir. 1590 tarihinde sancak genelinde buğdaydan alınan vergi 334.850 akçadır. (Bkz. Tablo-36)

Buğdaydan alınan öşre gelince; 1550 yılına ait tahrir yılında, vergi içerisinde 296,040 akça ile buğday ilk sırayı almaktadır. Toplam sancak geliri içerisinde nisbeti %23’dür. 1570 yılındaki tahrirde ise öşür bedeli 356,625 akça olup sancak geliri içerisinde % 28,2’lik bir nisbet teşkil etmektedir. Son tahrir yılı olan 1590 yılında ise buğdayın öşür bedeli 334.850 akçadır. Bu tarihte sancak içerisinde toplam hâsılatın % 23’ünü oluşturmaktadır.

Şekil 2. Prizren Sancağında Buğdayın Hububat Ürünleri İçerisindeki Oranı (1550-1590)

Buğdaydan sonra en çok yetiştirilen hububat türü mahluttur. Mahlut, buğday ve çavdar karışımı bir tahıl çeşididir.²⁰¹ 1550 yılı tahririnde mahlut üretimi 7.916 himl / 217.690

²⁰¹ Nurettin Madran, *Tarım Sözlüğü*, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1966, s.182.

kg'dır. 1570'de mahlutta bir önceki tahrire göre büyük ölçüde azalmış ve toplam olarak bu tarihte sancakta 5.350 himl / 147.125 kg mahlut üretilmiştir. 1590 yılındaki tahrirde mahlutta çok olmasa da bir azalma göze çarpmaktadır. Bu dönemde mahlut üretimi 5.209 himl / 143.247,5 kg'dır. (Bkz. Tablo-36)

Mahluttan alınan öşre gelince; 1550'de 165.807,5 akça ile sancak genelinde buğdaydan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Hâsıllar içerisinde toplam oranı yaklaşık %16'dır. 1570'de 112.778 akça ve toplam hâsıllar içindeki nisbeti ise, % 12'dir. 1590 tarihine gelindiğinde, 120.865 akça ile toplam hâsıllar içerisinde % 11 oranında yer almaktadır. (Bkz. Tablo-36)

Mahluttan sonra en çok yetiştirilen üçüncü tarım ürünü arpadır. Defterlerde "cev" olarak geçmektedir. Daha çok hayvan yemi olarak kullanılan arpa, buğday ile karıştırıldığında halk tarafından gıda maddesi olarak da kullanılırdı. Arpadan gerek Müslümanlar gerekse gayr-ı Müslimler için 1/7, 1/8 oranında öşür alınmaktaydı. Arpanın himl değeri ise, 1550'de 21 akça, 1570 ve 1590'da 24 akçadır.²⁰²

1550 yılına ait tahrire göre 5.332 himl, 137.032,4 kg arpa üretilmiştir. Sancağın genelinde arpanın himl değeri ise 111.972 akçadır. Toplam sancak hâsılatının %11'ini oluşturmaktadır. 1570'de sancakta nâhiye sayısının değişmesine bağlı olarak köy sayısında meydana gelen azalmaya rağmen bu tarihte arpa üretiminde artma görülmektedir. Bu yıllarda arpa üretimi 5008,5 himl, 128.718,45 kg olup toplam sancak hâsılatı içerisinde 120.204 akça ile % 12'likorana sahiptir. 1590 yılındaki tahrirde 5480 himl ile 131.520 akçalık değeri olup, sancağın toplam gelirleri arasında %30 oranına sahiptir. 1570 ve 1590 yıllarındaki arpa üretimine baktığımız zaman arpa üretiminde fazla bir değişiklik olmadığı görülür. (Bkz. Tablo-36)

Diğer hububat ürünleri arasında çavdar, alef ve kapluca da önemli bir yer tutmaktadır. Bu hububatların yükünün, İstanbul kilesi ile 21 akça olduğu kanunnâmede belirtilmiştir. Ancak yıllara göre alınan vergi miktarı değişiklik göstermektedir. Buna göre çavdarın, 1550 yılına ait tahrirde himli 21 akça iken, 1570 ve 1590 yıllarında 36 akça olduğu görülmektedir.

²⁰² Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

1550 yılına ait tahrirde çavdar üretimi, 1801 himl /46.285,7 kg'dır. Sancak içerisinde 37.821 akçalık değeri vardır. Bu oran toplam hububat gelirleri arasında % 6'dır. 1570 tarihli tahrirde baktığımız zaman köy sayısındaki azalmaya rağmen çavdar üretiminin arttığı görülmektedir. Oysa yukarıda bahsettiğimiz buğday ve mahlut üretiminde aynı yıllarda azalma görülmüştür. Bu tarihte 2.336 himl / 64.075kg çavdar üretiminin 84.096 akçalık değeri vardır. Bu değer sancak gelirinin %9'unu oluşturmaktadır. 1590'da 2.927 himl / 80.492,5 kg üretilen çavdarın sancak genelinde 105.372 akçalık değeri vardır. (Bkz. Tablo-36). Görüldüğü üzere tahririn yapıldığı yıllarda çavdar üretiminde sürekli bir artış görülmektedir.

Alef, hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki çeşidi olup, alefin değeri 1550'de 21 akça, 1570 ve 1590 'da 20 akçadır. 1550 tarihli tahrir yılında alef, sancak genelinde toplam 1747 himl / 48042,5 kg üretilmiştir. Alefin bu tarihte 36.687 akçalık öşür değeri vardır. 1570'de 1408 himl üretilmiş ve sancak genelinde toplam değeri 28.160 akçadır. Görüldüğü üzere alef üretimi yirmi yıllık süreçte azalmıştır. 1590'da ise, alef tek başına yazılmamış "alef ve kapluca" başlığı altında kaydedilmiştir. Tabloda gösterirken bu ürünü alef başlığı altında değerlendirdik. Buna göre 1590 tarihinde sancak genelinde toplam 3387 himl alef üretilmiş olup, toplam değeri 67.740 akçadır.

Hububat ürünleri içerisinde değerlendirdiğimiz bir diğer tahıl türü de kapluca'dır. Kapluca, başağı küçük ve yassı, uzun kılçıklı, kısa ve elastiki bir buğday çeşidine verilen addır.²⁰³ 1550 tarihli tahrirde kapluca yükü 21 akçadır. Bu tarihte sancak genelinde 315 himl kapluca üretilmiştir. Kapluca'dan elde edilen toplam gelir ise, 6.615 akçadır. Ayrıca bu dönemde kapluca "kapluca ve alef", "kapluca ve çavdar" ve "cev ve kapluca" başlıkları altında da kaydedilmiştir. Bu başlık altında kaydedilen toplam gelir 69 himl ve 1.449 akça olup, tablo-8'de kapluca başlığı altında gösterilmiştir. Sancak genelinde 1550 yılında, 384 himl kapluca üretilmiş olup, toplam değeri 8.064 akçadır.

1570 ve 1590 tarihlerinde ise, kapluca'nın yükü 20 akça olup, deftere ," kapluca ve alef" başlığı altında kaydedilmiştir. Biz bunu tablolarda "kapluca" başlığı altında değerlendirdik. 1570'de sancak genelinde 2.574 himl kapluca üretilmiş olup, toplam öşür değeri ise,

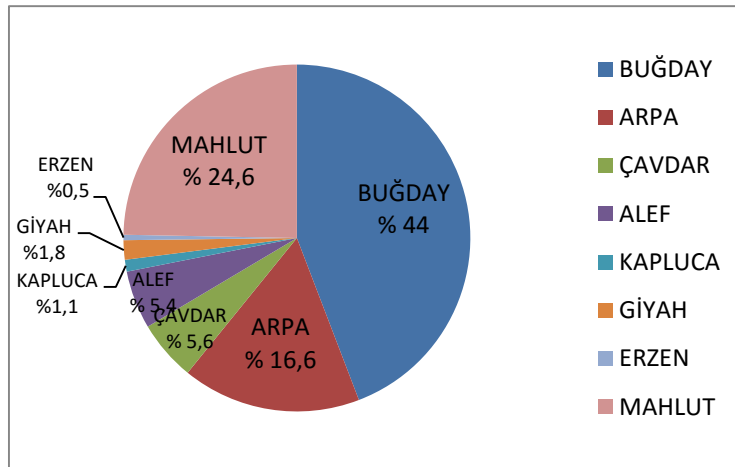
²⁰³Madran, age, s.147.

51.480 akçadır. 1590 tarihinde Prizren Sancağı'nda 3.420 himl kapluca üretilmiş ve bu üründen elde edilen toplam gelir 68.200 akça olarak gerçekleşmiştir. (Bkz. Tablo-36)

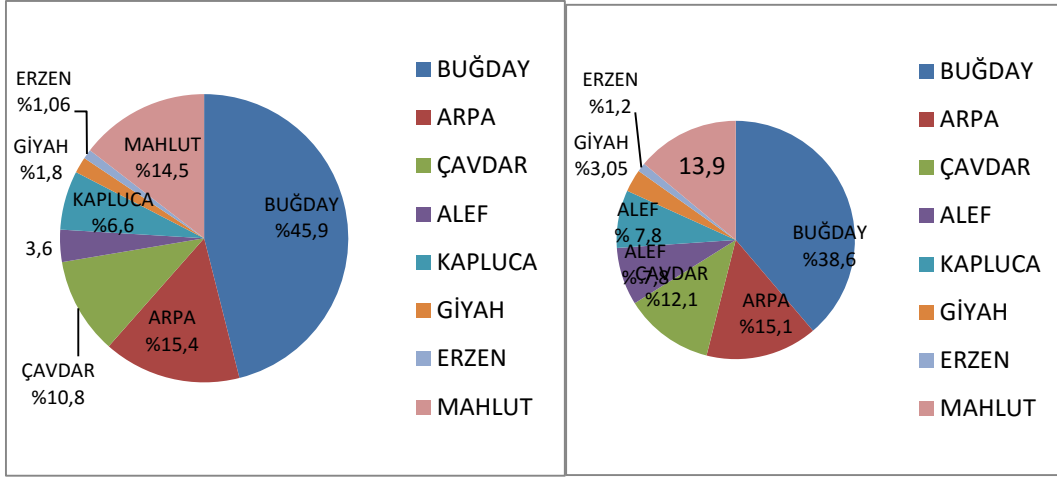
Yukarıdaki verilerden hareketle, hububat ürünlerinin sancağın genel hâsılâsı içerisindeki vergi oranı yaklaşık olarak, 1550'de % 38, 1570'de % 41 ve 1590'da % 45'dir. Hububatın çeşitliliği ve hâsılının yüksekliği itibariyle, tarımsal ürünler içerisinde de başat rolü oynadığı görülmektedir. Özellikle buğday üretiminin tarım ürünleri hâsılâsının yarıya yakınını teşkil etmesi dikket çekicidir. Beslenme konusunda yeterli tahıl ürünlerine sahip olan sancakta, hayvan yemi olarak da bir hayli çeşitlilik söz konusudur. Buğdayın dışındaki tahıl ürünlerinin tamamının hayvan yemi olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Tablo 36. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1550-1590)

TARİH	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	GİYAH	ERZEN	MAHLUT	TOPLAM (AKÇA)
1550	296.040	111.972	37821	36687	8064	12559	3721	165808	672.672
%	44	16,6	5,6	5,4	1,1	1,8	0,5	24,6	100
1570	356.625	120.204	84096	28160	51480	14696	8290	112778	776.329
%	45,9	15,4	10,8	3,6	6,6	1,8	1,06	14,5	100
1590	334.850	131.520	105372	67740	68200	26434	10756	120865	865.737
%	38,6	15,1	12,1	7,8	7,8	3,05	1,2	13,9	100

Şekil 3. Prizren Sancağında Hububat Üretimi (1550)

Şekil 4. Prizren Sancağına Hububat Üretimi (1570)

Şekil 5. Prizren Sancağına Hububat Üretimi (1590)

Hububattan sonra tarım ürünlerini, dökümlerde “*Bakliyat*” başlığı altında burçak, mercimek ve bakla olarak gruplandırdık. Kanûnnâmede bu ürünlerin yükü kırk akçe olarak belirtilmiştir²⁰⁴. 1550 yılına ait tahrir defterinde kanûnnâmede belirtildiği üzere mercimek yükü kırk akçedir. Ancak, 1570 ve 1590 tarihli tahrir defterlerinde mercimek yükü elli akçe olarak görülmektedir.

Mercimek, halkın temel gıda maddelerinden biri olup 1550’de “mercimek”, “kapluca ve mercimek” ve “mercimek ve burçak” başlığı altında değerleri verilmiştir. Biz bunları “mercimek” başlığı altında topladık. Buna göre 1550 yılına ait tahrirde sancak genelinde, 204,75 himl (5.262,075 kg) mercimek üretilmiştir ve mercimekten elde edilen toplam gelir 8.190 akçadır.

1570’de genel olarak mercimek ve burçak birlikte kaydedilmiştir. Ancak, mercimeğin müstakil olarak kaydedildiğini de görmekteyiz. Mercimek tek başına bu tarihte, 20 himl (514 kg) üretilmiş ve 1.000 akça gelir elde edilmiştir. Mercimek ve burçak başlığı altında 5,25 himl (134,925 kg) üretilmiş ve 210 akça gelir elde edilmiştir. Bu ürünleri mercimek başlığı altında birleştirdik ve buna bağlı olarak sancak genelinde 25,25 himl mercimek yetiştirilmiş ve 1.210 akça gelir elde edilmiştir.1590’da bir önceki yıla oranla mercimek

²⁰⁴ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

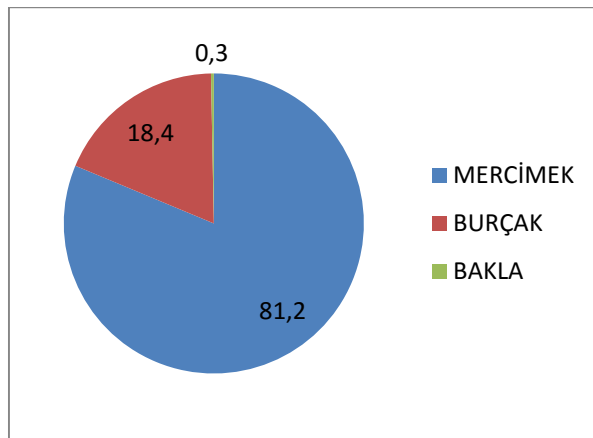
üretiminin arttığı görülmektedir. Toplam 38 himl (976,6 kg) mercimek üretilmiş ve bu üründen 1.900 akça vergi elde edilmiştir.

Burçak, kanûnnâmede belirtildiği üzere kırk akça olup, toplam sancak genelinde burçaktan 1550’de 1860 (46,5 himl), 1570’de 3.254 (81,35 himl) ve 1590’da 5.515 (138 himl) akça vergi alınmıştır. Bakla ise bazı dönemler “bakla ve sir” başlığı altında toplanmıştır. Biz bu değeri bakla başlığı altında birleştirdik. Buna göre bakla üretimi sancak genelinde çok azdır. Bu tarihte, toplamda bakla üretimi 1550’de 35, 1570’de 40 ve 1590’da 154 akça olmuştur.

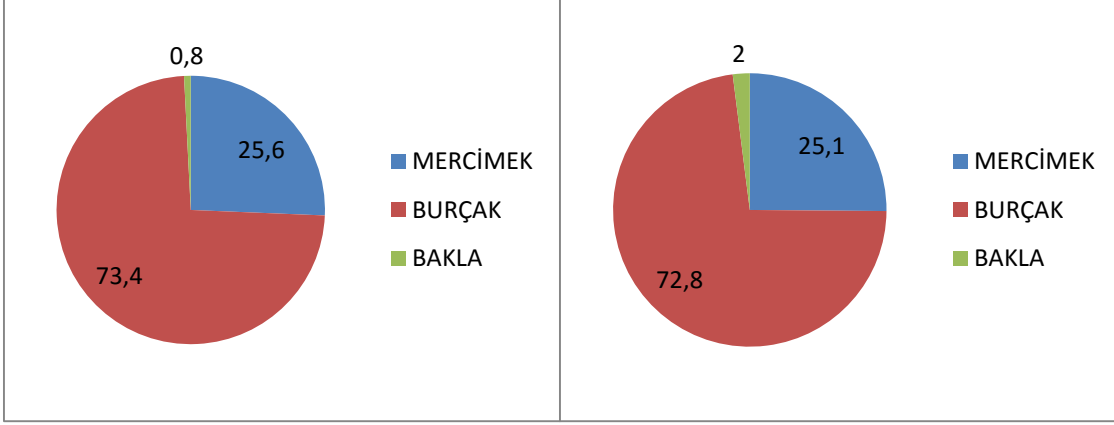
Tablo 37. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1550-1590)

TARİH	MERCİMEK	BURÇAK	BAKLA	TOPLAM (AKÇA)
1550	8.190	1.860	35	10.085
%	81,2	18,4	0,3	
1570	1.210	3.254	40	4.504
%	25,6	73,4	0,8	
1590	1.900	5.515	154	7.569
%	25,1	72,8	2	

Yukarıdaki verilerden anlaşıldığı üzere bakliyat kategorisinde incelediğimiz hububat ürünlerinin sancak genelinde çok fazla üretilmediği görülmektedir. Tabi birçok yerleşim biriminde bu tür ürünlerin yetiştirilmemesi söz konusu değildir. Ancak, verigiye tabi olanlar, ihtiyaç fazlası olan ürünlerdir. Bu nedenle bakliyat türü ürünlerin temel ihtiyaç birimi olduğu muhakkaktır.

Şekil 6. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1550)

Şekil 7. Prizren Sancağında Bakliyat Üretimi (1570)

Şekil 8. Prizren Sancağında Bakliyat (1590) Üretimi

Bağ ve bahçe ürünleri kategorisinde incelediğimiz bostan, meyve, bağ, gâh, sir ve piyaz, hububattan sonra en çok ekimi yapılan tarım ürünleridir. Bağcılık, kanûnnâmelerde, “*Nefs-i Prizren’in kendü bağları iken kadimden dönüm viregelmişdir üslub-ı sabık üzere her dönüm yine dörder akçe kayd olunmuşdur ve şehirden hariç nâhiye bağlarının ve Hoça Nâhiyesi’nde olan bağat mahsuldar olmağın onların kadiminden dönüm viregelenleri altışar akçe dönüm kayd olmuşdur*”²⁰⁵ görüldüğü üzere bağlardan alınan vergi bedeli belirlenmiştir. Bağ üreticisi, ya doğrudan kök sayısına bağlı olarak “resm-i kürüm” ya da üzüm işlenmiş ise “öşr-i şıra” adı altında vergi ödemekle yükümlü idi.

1550 yılına ait tahrirde sancak genelinde 22 köyde bağcılık yapılmaktadır. Bu tarihte bütün bağlar Müslümanların tasarrufunda bulunmaktadır. Sancakta “Bağat-ı Müselmân” ve “bağ” adı altında her bağdan 4 akça resim alınmaktadır. Bağat-ı Müselmân olanlar sancak genelinde 80,5 dönüm bağ tasarruf edip, tasarruf ettikleri bağlardan sancak genelinde toplam 322 akça vergi ödemişlerdir. Bağ başlığı altında yine tamamı Müslümanların elinde bulunan 84 dönüm bağdan 401 akça vergi alınmıştır. Bunun yanı sıra kimsenin tasarrufunda bulunmayan bağlar da vardır. Bunların sadece hâsılları verilmiş olup toplam geliri 215 akçadır. Sonuç olarak, 1550 yılına ait tahrirde sancağın genelinde bağcılıktan elde edilen toplam vergi 938 akçadır. (Bkz. Tablo-10)

1570 tarihli tahrirde bağın dönümünden alınan resim vergisi nâhiyelere göre değişiklik göstermektedir. Buna göre, Prizren ve Hoça nâhiyelerinden 6 akça, Maden-i Jajna ve

²⁰⁵ BOA, TD 495, v.2-b, TK, KKA 55,v. 3-b.

Tırgovişte nâhiyelerinden 5 akça resim vergisi alınmaktadır. Bihor nâhiyesinde ise bağ yetiştirilmemiştir. 1570’de 47 köyde toplam 766 dönüm bağ bulunmaktadır. Bağcılıktan bu tarihte elde edilen vergi 5.614 akçadır. Bu verilerden hareketle, 1570’lerden sonra Prizren’de hem bağ yetiştiren köy sayısında, hem de bağcılık ile ilgili vergilerde büyük bir artış olduğunu görmekteyiz. 1550 tarihli verilere göre, bağcılık yapan köy sayısının 22’den 47’ye çıkması sancak genelinde bağcılığın yaygınlaştığı ve beş kattan daha fazla artış gösteren üretimiyle, ziraatçi kesimin geçim ekonomisine önemli katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

1590 tarihli tahrirde 62 köyde bağcılık yapılmaktadır. Bağ yetiştiricilerinden 6 akça resim vergisi alınmış olup, sancak genelinde elde edilen toplam vergi 2.868 akçadır. 1590 yılı bir önceki tahrir yılına göre bağ yetiştiren köy sayısı artmasına rağmen elde edilen gelir daha azdır. Bağcılıktan elde edilen hâsılâtın azalmasının sebebini tahrir kayıtlarındaki bilgilerden tam olarak anlayamıyoruz.

Bahçe ürünleri arasında önemli bir yer tutan bostan ve meyve, defterlerde “resm-i bostan” ve “öşr-i meyve” olarak geçmektedir. 1550 yılına ait tahrirde sadece bostan gelirlerine rastlanmıştır. Bostanın 4 köyde keten ile birlikte yazıldığı ve bundan 165 akça alındığı görülmektedir. Biz bu yekûnu tablo içerisinde bostan başlığı altında verdik. Bununla birlikte bu dönemde bostandan sancak genelinde toplam 18.227 akça vergi alınmaktadır. 1570’de bostanlardan 20.134 akça vergi alındığı görülmektedir. Aynı tarihli kanûnnâmede “*sipahi dilerse iki ay bir defada ve dilerse bir ay bir mevsimde ve bir ay ahir mevsimde ikişer akçe bir resm-i bostan virür kanun-ı kadimdir*”.²⁰⁶ Bostandan alınan vergi ve bu verginin ödeme takvimikanûnnâmede belirlenmiştir. Yine bu tarihte sancak genelinde meyveden alınan vergi 2.121 akçadır. 1590’da sancak genelinde toplam 23.124 akça bostan vergisi toplanmıştır. Bu tarihte meyve vergisi ise 2.848 akçadır. (Bkz. Tablo-38)

Meyve çeşitleri içerisinde en çok ceviz yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir. 1550 tarihli tahrir yılında sancak genelinde cevizden toplam 656 akça gelir elde edilmiştir. 1570 tarihinde sancak genelinde cevizden elde edilen gelir 965 akçadır. 1590 tarihinde ise 1.094 akçadır. (Bkz. Tablo-38)

²⁰⁶ BOA, TD 495, v.3-a.

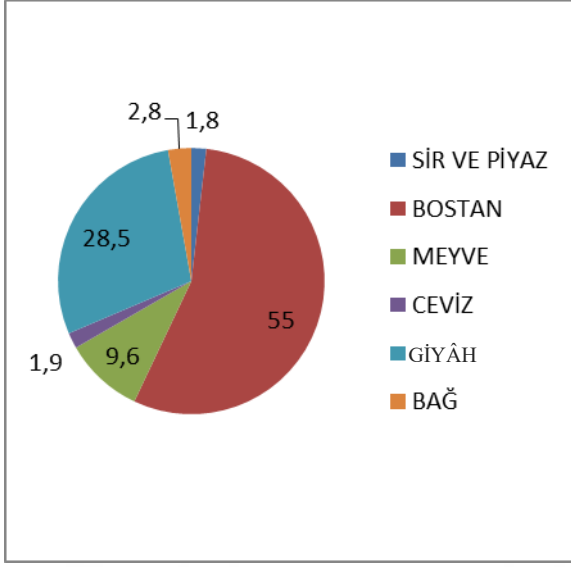
Mufassal defterlerde *sir* bazen tek başına, bazen de “sir ve piyaz” başlığı altında kaydedilmiştir. Biz bunlardan alınan vergi yekûnlarını “sir” başlığı altında topladık. Bağ ve bahçe ürünleri içerisinde yekûnu çok az olan sir 1550-1570 yıllarına ait tahrirlerin her ikisinde de sadece 605'er akça vergi geliri vardır. 1590'da ise sir üretiminde büyük oranda azalma görülmüş ve sancak genelinde toplam bedeli 138 akçaya düşmüştür. (Bkz. Tablo-38)

Bağ ve bahçe ürünleri içerisinde incelediğimiz diğer bir vergi kalemi *giyah*dır. Bilindiği üzere ot demek olan *giyah*, sancakta yetiştirilen bağ ve bahçe ürünleri içerisinde ciddi bir orana sahiptir. 1550'de 9.460, 1570'de 5.614 ve 1590 tarihinde 19.112 akça değerinde *giyah* üretilmiştir. Bağ ve bahçe ürünleri içerisinde 1550'de yaklaşık % 29, 1570'de % 45 ve 1590'da % 39'luk yetiştirme oranı ile sancakta, bostandan sonra en çok üretilen bağ ve bahçe ürünüdür. Hatta 1570 tarihinde sancakta en çok üretilen bağ ve bahçe ürünüdür.

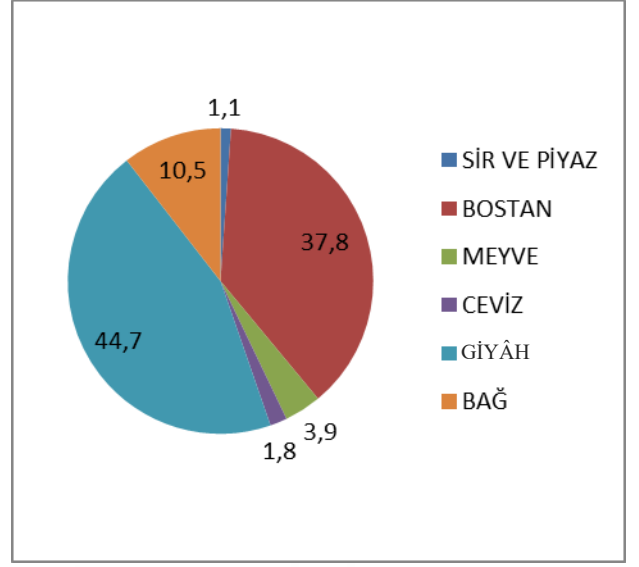
Tablo 38. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1550-1590)

TARİH	SİR VE PİYAZ	BOSTAN	MEYVE	CEVİZ	GİYAH	BAĞ	TOPLAM (AKÇA)
1550	605	18227	3205	656	9460	938	33091
%	1,8	55	9,6	1,9	28,5	2,8	
1570	605	20134	2121	965	23812	5614	53251
%	1,1	37,8	3,9	1,8	44,7	10,5	
1590	138	23124	2848	1094	19112	2868	49184
%	0,2	47	5,7	2,2	38,8	5,8	

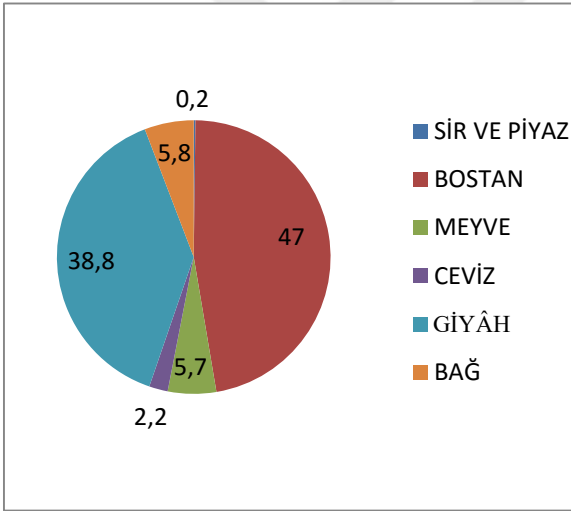
Yukarıdaki verilerden hareketle bağ ve bahçe ürünleri içerisinde en çok bostancılık ve *giyah* üretiminin yapıldığı görülmektedir. Prizren sancağında iktisadî faaliyetler arasında bağ ve bahçe üretiminin 1550'de yüzde 1.7, 1570'de 2.6 ve son tahrir yılı olan 1590'da bir önceki tahrir yılı ile aynı oranda olup, yüzde 2,6'lık bir orana sahiptir (Bkz. Tablo-38). Bu verilerden hareketle, bağ ve bahçe ürünlerinin hâsılının iktisadi faaliyetten elde edilen gelirler içerisinde önemli bir yerinin olmadığını söyleyebiliriz.

Şekil 9. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1550)

Şekil 10. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1570)

Şekil 11. Prizren Sancağında Bağ ve Bahçe Üretimi (1590)

Vergi kategorileri arasında olan ve *sınâî ürünler* başlığı altında incelediğimiz başlıca kalemler; keten, pamuk ve hatabdır. Keten tohumunun çeşitli ev ilaçlarında kullanılmasının yanı sıra, bazı bölgelerde yemeklerde yağ olarak kullanıldığı ve kendirlerinden de ip, urgan ve keten bezi imal edildiği bilinmektedir²⁰⁷. 1550 yılına ait tahrirde ketenden alınan öşür 62.139 akça, 1570'de 49.081 akça ve 1590'da 56.000 akçadır. Pamuk ise, sadece 1550'deki tahrirde

²⁰⁷ Huricihan İslamoğlu-İnan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İletişim Yay., İstanbul 1991, s.190.

görülmüş olup, 1570 ve 1590 yıllarında pamuk yetiştiriciliğine rastlanmamaktadır. 1550’de pamuktan alınan vergi sadece 64 akçadır.

Hatab, kelime anlamı olarak odun demektir.²⁰⁸ Prizren sancağında yalnız 1570 ve 1590’da tahsil edilen bir vergi kalemi olarak görünmektedir. 1570’de alınan vergi 19.863 akçadır. 1590’da ise artış göstererek hatabdan alınan vergi 23.100 akça olmuştur. (Bkz. Tablo-39)

Sınaî ürünleri hammaddeleri hâsılâtının yüksek olmasının bölgenin iktisadî hayatında önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Burdan hareketle Prizren ve çevresinde sınaî tesislerinin hatırı sayılı miktarlara ulaştığını söyleyebiliriz.

Sınaî ürünlerinin, sancak üretimi içerisinde yıllara oranla pek fazla değişmediği görülür. Buna göre, sınaî ürünleri genel sancak üretimi içerisinde yaklaşık olarak % 4’lük bir oranı teşkil etmektedir.

Tarım ürünleri bölümü altında gösterdiğimiz çayır ise, sancak genelinde yüksek bir oran teşkil etmektedir. Prizren’de toplam 1550’de 7.802 akça, 1570’de 7.006 akça ve 1590’da 6.946 akça çayır vergisi mevcuttur.

²⁰⁸ Şemseddin Sami “*Kâmûs-ı Türkî*”, Çağrı Yay., İstanbul 2001, s.551.

Tablo 39. Prizren Sancağında Tarım Ürünleri Üretimi (1550-1590)

TARİH	HUBUBAT								BAKLIYAT			SINAI ÜRÜNLERİ		BAĞ VE BAHÇE					
	BUĞDAY	ARPA	ÇAVDAR	ALEF	KAPLUCA	GİYAH	ERZEN	MAHLUT	MERCİMEK	BURÇAK	BAKLA	KETEN	HATAB	SİR VE PİYAZ	BOSTAN	MEYVE	CEVİZ	GAH	BAĞ
1550	296040	111972	37821	36687	8064	12559	3721	165808	8190	1860	35	62139		605	18227	3205	656	9460	938
%	16,5	6,2	2,1	2	0,4	0,7	0,2	9,2	0,4	0,1		3,4		0,03	1,01	0,1	0,03	0,5	0,05
1570	356625	120204	84096	28160	51480	14696	8290	112778	1210	3464	40	49081	19863	605	20134	2121	965	23812	5614
%	18,9	6,3	4,4	1,4	2,7	0,7	0,4	6	0,06	0,1		2,6	1,05	0,03	1,07	0,1	0,05	1,2	0,2
1590	334850	131520	105372	67740	68200	26434	10756	120865	1900	5515	154	56000	23100	138	23124	2848	1094	19112	2868
%	17,7	6,9	5,5	3,5	3,6	1,3	0,5	6,3	0,1	0,2	0	2,9	1,2	0,007	1,2	0,1	0,05	1,01	0,1

Görüldüğü üzere Prizren sancağının iktisadî yapısını tarım teşkil etmektedir. Sancak genelinde tarım faaliyetleri içerisinde en büyük payı hububattan alınan vergiler oluşturmaktadır. XVI. yüzyılda Prizren sancağında ziraî üretim en büyük kısmını sırasıyla buğday, mahlut ve arpa teşkil etmektedir. En önemli besin maddesi olan buğdayın, hububat ürünleri içerisindeki oranının yarıya yakınına teşkil etmesi, halkın beslenme konusunda temel ihtiyaçlarının sağlandığına delalettir.

Bakliyat üretiminde en çok burçak ve mercimek, sınaî ürünlerde ise, keten yetiştirildiği görülmektedir. Bağ ve bahçe ürünlerinde de ilk sırada üretilen ürün şıradır. Meyvecilikten elde edilen gelirler arasında en fazla yekûnu ceviz üretimi teşkil etmektedir.

1.5. Hayvancılık

XVI. asırlarda Prizren sancağında hayvancılık alanında arıcılık ve domuz yetiştiriciliği ön plandadır. Sancağın dağlık alanlarında özellikle Opolye ve Gora nâhiyelerinin bulunduğu Şar Dağlarının eteklerinde büyük ve küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğunu görmekteyiz. Vergilerden anlaşıldığı kadarıyla, domuz yetiştiriciliği sancağın bütün bölgelerinde yapılmaktadır. Keza, arıcılığın da sancağın iktisadî yapısı içerisinde hatırı sayılır oranda yer aldığını görmekteyiz.

Prizren’de büyük ve küçükbaş hayvancılığın yapıldığına dair en önemli veri, defterlerde resm-i ağnam, yaylak, kışlak ve ağıl resmi vergilerinin alındığına dair kayıtların bulunmasıdır. Vergi tutarlarından ne kadar büyük baş hayvan yetiştirildiğini anlamak çok zordur. Ancak, ziraî faaliyetlerden toplanan vergilerin içerisindeki orandan hayvancılığın ne ölçüde yer aldığı hakkında bir değerlendirme yapabiliriz.

Yaylak ve kışlak resimleri, hariçten gelip geçici olarak konaklayan koyun sürülerinden alınan vergidir. Yerli halktan yaylak ve kışlak vergisi alınmamaktadır. 1550 yılına ait tahrirde kışlak vergisine rastlanmamakla beraber, sadece Rudine Nâhiyesi’nde, 3.700 akçalık yaylak resmi alındığı görülmektedir. Bu vergi, “resm-i yaylak-ı Şardağı”²⁰⁹ adı altında, isminden de anlaşılacağı üzere yazın Şardağı’na gelen koyun sürülerinden alınan vergidir. Bunun haricinde yine Rudine Nâhiyesi’nin vergi kalemleri içerisinde 3.835

²⁰⁹ BOA, TD 368, v.22-a.

akçalık adet-i ağnam vergisi bulunmaktadır. Bu vergi kalemleri, Rudine Nâhiyesi'nin başka bir sancağa bağlanmasından dolayı, 1570 ve 1590 sayımlarındaki dökümlerde görülmemektedir.

1570 tarihli tahrirde sadece bir köyde bu vergiye rastlanmış ve yaylaktan 100²¹⁰ ve kışlaktan 30²¹¹ akça gelir elde edildiği görülmüştür. Bu vergi, mezra olarak kaydedilmiş, fakat buranın bir yaylak olduğu açıklamada belirtilmiştir. Tırgovişte Nâhiyesi'ndeki bazı köylerin halkının yaylaya çıkıp bazı yerleri ziraat ettikleri ve sahib-i arza öşürlerini verdikten sonra kanun üzere resm-i yaylaklarını verdikleri ifade edilmiştir.²¹²

1590 tarihli tahrirde ise yaylak ve kışlaktan elde edilen vergi 240 akçadır. Bu tarihte ağıl vergisine sadece Tırgovişte Nâhiyesi'ne tabi Dolani Karyesi'nde rastlıyoruz.²¹³ Bu vergi kaleminden elde edilen gelir sadece 10 akçadır. Bu durum Prizren sancağında küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin azaldığını göstermektedir.

Arıcılık, Prizren mufassal tahrir defterlerinde “resm-i kovan veya öşr-i küvvere” adı altında kaydedilmiştir. Bu vergi reâyanın elindeki arı kovanlarının mahsullerinden, yani baldan alınmaktadır. Arıcılık faaliyetini yürüten reâya, arıyı beslemek için başka bir sipahinin toprağına götürürse resmin yarısını raiyyet sahibinin, diğer yarısını peteğin bulunduğu yerin sahibinin alacağı belirtilmiştir.²¹⁴ Bu vergi kalemi defterlere herhangi bir ölçü veya miktar gösterilmeden hâsıl olarak kaydedilmiştir. Bal üreticiliğinin sancakta oldukça yaygın olduğu ve neredeyse her karyede bal üretildiği görülmektedir.

1550 yılına ait tahrirde 21.725 akçalık bal üretildiği görülmektedir. 1570'de bu vergi sancak genelinde 26.374 akça seviyesine ulaşmıştır. 1590'da 24.395 akçalık değeri vardır. (Bkz. Tablo-40). XVI. yüzyılın ortalarına doğru balın okkasının 4 akça olduğu dikkate alındığında²¹⁵, genel toplam olarak, 1550 yılına ait tahrirde 5.431,25 okka, 1570'de 6.593,5 okka ve 1590'da 6,098,75 okka bal elde edildiği görülmektedir.

²¹⁰ BOA, TD 368, v.151-b.

²¹¹ BOA, TD 368, v.126-a.

²¹² BOA, TD 495, v.151-b.

²¹³ TK, KKA 55, v.136-b.

²¹⁴ Neşet Çağatay, “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üni. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, c. V, TTK, Ankara 1947, s.509.

²¹⁵ Ünal, *Harput Sancağı*, s.123.

Prizren sancağında yaşayan Hıristiyanların, iktisadî hayatlarında hınzır (domuz) yetiştiriciliği hatırı sayılır bir oranı işgal etmektedir. Hınzır yetiştiriciliği mufassal defterlere “henâzır” başlığı altında kaydedilmiştir. Domuzdan alınan resim 1550 yılına ait tahrirde 15.751 akça, 1570’te 5.951 akça ve 1590’da sancak genelinde hınzırdan alınan vergi 10.086 akçadır. Defterlerde bazı karyelerde “henâzır ve bojik” vergisi birlikte yazılmıştır. Bojik, domuz selhânesi yani kasabhanesi demektir²¹⁶. Henâzır ve bojikten alınan vergi 1550 yılına ait tahrirde 25, 1570’de 3.828 akçadır. Tabloda hınzır ve bojikten alınan vergileri bir arada verdik. (Bkz. Tablo-40)

Tahrir verilerinden hareketle, Prizren’de hayvancılıktan elde edilen hâsılânın, sancağın iktisadî hayatında çok da önemli bir yere sahip olmadığını söylemek mümkündür. Esasen tarım ağırlıklı bir geçim ekonomisinin var olduğu bir coğrafyada, hayvancılık bu sektörün tamamlayıcı unsuru olarak kalmaktadır ki, Prizren’de de durum bu vaziyettir.

Prizren sancağında, ziraî ürünler içerisinde hayvan yetiştiriciliği yaklaşık olarak sancak üretiminin % 3’ünü oluşturmakta ve bu oran yıllara oranla fazla bir değişiklik göstermemektedir.

Tablo 40. Prizren Sancağında Hayvancılık (1550-1590)

TARİH	KOVAN	HINZIR VE BOJİK	DUHAN-YAYLAK-KIŞLAK-OTLAK	TOPLAM (AKÇA)
1550	21725	15776	3700	41201
%	52,7	38,2	8,9	100
1570	26374	9779	130	36273
%	72,7	27	0,3	100
1590	24395	10086	240	34721
%	70,2	29	0,6	100

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, Prizren sancağında yaylak, kışlak ve koyun (adet-i ağnam) vergilerinin düşük olmasından dolayı bölgede hayvancılığın pek gelişmediğini söyleyebiliriz. Sancak genelinde en çok yetiştiriciliği yapılan hayvancılık türü kovan yani arı yetiştiriciliğidir. Arıcılığı, henâzır adı altında kaydedilen domuz yetiştiriciliği takip

²¹⁶ Çağatay, agm., s.493.

etmektedir. Arıcılık ve domuz yetiştiriciliği hemen hemen bütün sancağın karyelerinde yapılmaktadır.

1.6. Ticarî ve Sinaî Faaliyetler

Ticarî ve sinaî faaliyetlerden alınan vergileri “değirmen”, “bozahane ve meyhane”, “pazar”, “dükkân-gümrük” ve “şıra” gibi alt bölümlere ayırarak inceleyeceğiz. Bu vergilerden ilk olarak inceleyeceğimiz değirmen, defterlerde “*resm-i asiyab*” olarak geçmektedir ve hemen hemen her köyde bulunmaktadır. Bunun nedeni, Prizren sancağının su kaynakları açısından zengin olması ve sancaktaki hububat ürünlerinin işlenmesi için değirmene olan talebin yüksek olmasıdır. Değirmenden alınan vergi zamana göre değişiklik göstermektedir. Prizren Kanûnnâmesinde değirmen ile ilgili kayıtlar şu şekildedir; “*yıl tamam yürüyen un değirmenden otuz akçe ve nim sal değirmenden on beş akçe ve kebe değirmenden on beş akçe alınur*”.²¹⁷ Kanûnnâmeden anlaşıldığı üzere, Prizren sancağında bütün yıl çalışan değirmenden otuz akça ve 6 ay (nim sal) çalışan değirmenden on beş akçe alındığı görülmektedir. Asiyab, su ile çalışan değirmene verilen addır. Defterlerde gördüğümüz asiyab-ı kebenin farkı ise yünlü kumaş ile ilgili sıkıştırma tezgahı olmasıdır.²¹⁸

1550 yılına ait tahrirde değirmenden alınan vergi *resm-i asiyab*, *asiyab-ı reâya*, *asiyab-ı kebe*, *asiyab-ı kebe-i reâya* altında ayrı ayrı vergilenmiştir. Resm-i asiyabdan elde edilen gelir 13.293 akçadır. Asiyab-ı Bazar-ı Hoça başlığı altında ise, toplam 550 akçelik bir vergi kaydedilmiştir.²¹⁹ Asiyab-ı kebeden 645 akça, asiyab-ı kebe-i reâyadan 150 akça gelir elde edilmiştir. Tabloda bütün gelirler değirmen başlığı altında toplanmış, 1550 yılında sancak genelinde değirmenlerden elde edilen toplam gelir 14.638 akça olarak gerçekleşmiştir. (Bkz. Tablo-41)

1570 tarihli tahrirde *resm-i asiyab* adı altında 236 tam ve 303’ü yarım yıl çalışan toplam 539 adet değirmen bulunmaktadır. Yine bu tarihte *asiyab-ı kebe* 24 adet yarım yıl çalışan ve *asiyab-ı reâya* 20 adet tam yıl çalışan, 8 adet yarım yıl çalışan değirmen bulunmaktadır. Müslümanların tasarruf ettiği 7 değirmen vardır ve bundan alınan vergi toplam 85 akçadır.

²¹⁷ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

²¹⁸ Machiel Kiel, “İskeçe”, *DİA*, c.22, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2000, s.554

²¹⁹ BOA, TD 368, v.31-a.

Bazen değirmenlerin sadece hâsılı verilmiştir. 1570 tarihinde, sancak genelinde değirmenlerden elde edilen vergi 12.860 akçadır. (Bkz. Tablo-41). Tabloda bu gelirleri değirmen başlığı altında topladık. Bu tarihte, Prizren sancağının genelinde 49 adet de harap değirmen bulunmaktadır.

1590'da 185 adet tam yıl çalışan ve 333 adet yarım yıl çalışan değirmen vardır ve bunlardan elde edilen vergi 10.722 akçadır. *Asiyab-ı debbağ* olarak kaydedilen 11 adet tam yıl, 17 adet yarım yıl çalışan değirmen mevcut olup bu değirmenden elde edilen vergi 585 akçadır. *Asiyab-ı kebe* 10 tam yıl, 31 yarım yıl çalışan değirmen vardır. Yalnız bazen bu değirmenlerin sadece hâsılı verilmiş olup değirmen sayısı verilmemiştir. Sancak genelinde *asiyab-ı kebeden* elde edilen vergi 1.187 akçadır. Tabloda gösterirken bu asiyab çeşitlerinden alınan vergileri değirmen başlığı altında topladık. Bu vergi kaleminden elde edilen toplam gelir 12.494 akçadır. (Bkz. Tablo-41)

1590 tarihli tahrirde 17 adet harap değirmen mevcuttur. 1570 tarihli tahrirde harab durumda olan birçok değirmenin işler duruma geldiği görülmektedir. Mesela, Prizren nâhiyesine bağlı Planyani, İsveti-Petri, gibi köylerde kayıtlı 2 harab değirmenin 1590'da işler hale geldiği ve bunlardan vergi alındığı görülmektedir.²²⁰ Buna rağmen aradan geçen 20 yıllık süreçte değirmen vergisinden elde edilen gelirin azaldığı görülmektedir.

Ticarî ve sınaî faaliyetler içerisinde inceleyeceğimiz *mumhâne* mufassal defterlerde “şemhâne” olarak kaydedilmiştir. Şemhane, mum imal edilen sınaî bir tesistir. Mumun, aydınlatma ihtiyacı için başta ibadethaneler olmak üzere evlerde de kullanılan temel gereçlerin başında geldiği bilinmektedir. 1530'da bu gelir kaleminden elde edilen vergi 2.000 akçadır. 1550 yılına ait tahrirde şemhânenen elde edilen gelir 3.697 akçadır. 1570'de bu vergi geliri 2.000 akçadır. Bihor kazasında ve Nikola-Çırkova Bazar Karyesi'nde bulunan mumhânenin 500 akçalık geliri, Bihor kazası ile İskenderiye Livası'nın Budumle kazasının gelirinin ortak olduğu belirtilmiştir.²²¹ 1590 tarihine ait tahrirde elde edilen vergi

²²⁰ BOA, TD 495,v. 11-b,v.14-a: “asiyab-ı harab I”, TK, KKA 55,v.6-b,v.9-a.

²²¹ BOA, TD 495,v. 159-b: “ Masul-ı şemhâne-i Kaza-i Bihor, Liva-i İskenderiye'den Budumle kazasının dahi şemhânesi mahsulü mukata-i mezburla maa zabt olunur”.

5.000 akçe olup, 500 akçalık gelir 1570’de olduğu gibi Bihor kazası ile İskenderiye Livası’nın Budumle kazasının geliri yine ortak olarak gösterilmiştir.²²²

Pazar ve kapan vergilerine gelince, tahrir defterlerinde, *resm-i ihtisâb ve bâc-ı bazar* olarak geçen bu vergiler pazarlarda yapılan alışverişlerden elde edilmekteydi. İhtisab, çarşı ve pazarlardaki alışverişin kontrol ve asayişine, ihtisab işlerini düzenleyen ve hisbe işini yürütmekte görevli olan kişiye de *muhtesib* denirdi.²²³

Prizren sancağında 1550 yılına ait tahrirde kapan vergisi asel ve revgan ile birlikte yazılmış olup toplam vergisi 3.333 akça, ihtisab vergisi 400 akça, bâc-ı bazar maa bid’at-ı henâzır²²⁴ ile birlikte yazılıp, bunlardan alınan vergi 7.200 akçedir. Sancakta bu döneme ait toplam pazar ve kapan vergisi 10.933 akçadır.

1570’de bac-ı bazar vergisi 5.900 akça, kapan vergisi asel ve revgan ile birlikte yazılmış olup toplam 5.000 akça gelir elde edilmiş olup, sancak genelinde pazar ve kapan kategorisi altında incelediğimiz bu vergilerden elde edilen gelir toplamı 10.900 akçadır. (Bkz. Tablo-41)

1590’da bac-ı bazar ve bid’at-ı henâzır birlikte yazılmış olup alınan vergi 9.000 akçadır. (Bkz. Tablo-41). 1550 yılına ait tahrirden, 1590 yılına ait tahrire kadar genel olarak pazar ve kapan vergilerinde düşüş görülmektedir.

Bilindiği üzere, *selhâne* (mezbaha) hayvan kesilip, yüzülen yerdir. Elimizde mevcut olan tahrir defterlerine baktığımızda Prizren sancağında her tahrir döneminde bir adet selhânenin mevcut olduğunu görmekteyiz. Kanûnnâmede ne kadar vergi alındığı yazmasa da hâsılınuzerinde “4 davara bir akça alunur”²²⁵ ibaresi yer almakta ve bütün defterlerde aynı kayda rastlanmaktadır. 1550 yılına ait tahrirde selhâne geliri 1.200 akça, 1570’de 1.250 akça ve 1590’da 1.300 akçadır. Yıllık geliri bin akçenin üzerinde olması salhânenin kapasitesinin çok büyük olduğunu göstermese de, hayvancılığın Prizren’de bir ziraî sektörü olduğunu göstermektedir.

²²² TK, KKA 55, v.153-a.

²²³ Cengiz Kallek, “Hisbe”, *DİA*, c. 18, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1998, s.133.

²²⁴ BOA, TD 368, v.26-b.

²²⁵ BOA, TD 368, v. 26-b; BOA, TD 495, v.21-b; TK, KKA 55, v.16-a.

Buzhane vergi kalemine gelince, 1550 yılına ait tahrirde 200 akça, 1570'de 300 akça, 1590'da 400 akçalık vergi geliri vardır. Görüldüğü üzere her tahrir yılında belli bir artış göstermiştir.

Ticarî ve sınaî vergi kalemleri içerisinde incelediğimiz diğer bir vergi çeşidi ise *mizan-ı harirdir*. Bu vergi ipek yetiştiriciliğinde elde edilen gelir olup, sancak genelinde önemli bir yer tutmaktadır. Sancak genelinde 1550'de 140.000, 1570 ve 1590'da 150.000 akçalık gelir payı vardır. (Bkz. Tablo-41)

Şıra üretimi, Prizren sancağındaki gayr-ı Müslimler genel nüfusun büyük çoğunluğunu teşkil ettiği için, vergileri de bir hayli yekûn tutmaktadır. Mesela, 1550 yılına ait tahrirde, ziraî faaliyetlerden alınan toplam 749.006,5 akça vergiden 186.062 akçası içki olarak kabul ettiğimiz öşr-i şıra oluşturmaktadır. Prizren kanunnâmesinde öşr-i şıra ile ilgili şu bilgiler kaydedilmiştir: “*Şıranın çuburu otuz ikişer akçeye mukarrer olmuştur ve nefsi-i Prizren'in kendü bağları iken kadimden dönüm vire gelmiştir üslub-ı sabık üzere her dönüm yine dörder akçe kayd olunmuştur ve şehirden hariç nâhiye bağlarının ve Hoça Nâhiyesi'nde olan bağat mahsuldâr olmağın onların kadiminden dönüm vire gelenleri altışar akçe dönüm kayd olmuştur*”.²²⁶

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere şıra, çubur adı altında ölçü birimi üzerinden alınmaktadır. Şıranın çuburundan 32 akça alındığı ifade edilmektedir. Bunun haricinde bağ vergisi de dönümüne 6 akça alınmaktadır. Yine bağı olanlar 2 akçe tekne vergisi ödedikleri görülmektedir.

1550'de, 7.752 çubur ve 186.062 akça değerinde şıra üretilmiştir. 1570 tarihinde sancakta şıra üretiminde bir miktar artış görülmüş ve bu tarihte sancakta toplam 5848 çubur ve 187.136 akçalık şıra üretilmiştir. 1590 tarihinde ise şıra üretiminde yaklaşık % 13'lük bir artış görülmektedir. Bu tarihte sancak genelinde toplam 6698 çubur ve 214.347 akçalık şıra üretilmiştir.

Şıra üretimi yapan Gayrimüslimler, şıranın onda birini sipahiye vermek zorundaydılar. Sipahi bu şırayı satmak için tımarı dahilindeki şıra fiçilerini mühürler ve şıra satışını

²²⁶ Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

yasaklayarak manapolye ilan ederdi²²⁷. Manapolye tutmak olarak adlandırılan bu süreç, kanunnamede belirtildiği üzere iki ay on gün olup, sipahi isterse iki ay bir defada ve dilerse bir ay bir mevsimde ve bir ay aher mevsimde manapolye tutar ve bağı olan reâya evden eve sahib-i arza resm-i tekne deyü beşer akçe verirdi²²⁸. 1550 yılına ait tahrir defterinde manapolye vergisinden elde edilen gelir 7.500 akçadır. Bir sonraki tahrir yılı olan 1570’de bu vergide bir düşüş görülmüş ve bu tarihte sancakta toplam 5.500 akça manapolye vergisi alınmıştır. Bunun nedeni yukarıda da belirttiğimiz gibi sancakta meydana gelen idari değişikliktir. Son tahrir yılı olan 1590’da manapolye vergisi toplam 6.000 akçaya yükselmiştir.

²²⁷ Coşkun Üçok, “Osmanlı Devleti Teşkilâtında Tımarlar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.2, Sayı:1, Ankara 1944, s.77.

²²⁸ ... şıra için iki ay on gün manapolye tutulmak kanun-ı kadimdir sipahi dilerse iki ay bir defada ve dilerse bir ay bir mevsimde ve bir ay aher mevsimde dutar ve bağı olan reâya evden eve sahib-i arza resm-i tekne deyü beşer akçe virür. Bkz. Prizren Sancağı Kanunnâmesi (bkz. Ek I).

Tablo 41. Prizren Sancağında Ticarî ve Sınâî Faaliyetler (1550-1590)

TARİH	DEĞİRMEN	ŞİRA	BAC-I HAMR	BUZHANE-SELHHANE	PAZAR-KAPAN	MİZAN-i HARİR	HATAB	TEKNE	MUMHANE	GÜMRÜK-i HARİR	KAPAN-I ASEL VE REVG	BEYTÜ'L-MAL VE YEVA VE KAÇGUN VE MAL-I GAİB VE MAL-I MEFKUD	MADEN	PANAYIR	SALHANE	BUZHANE	TOPLAM
1522	-	-	-	-	-	-	-	-	-	360000	6000	-	-	-	-	-	366000
%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	98,3	1,6	-	-	-	-	-	
1530	-	-	-	-	-	-	-	-	2000	355000	-	2000	55770	337	-	-	415107
%	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	27,6	-	0,1	4,3	0,02	-	-	
1550	14638	186062	25407	1400	10933	140000	-	14080	3697	-	-	-	-	-	1200	200	397617
%	3,6	46	6,2	0,3	4,5	34,6	-	3,4	0,9	-	-	-	-	-	0,2	0,002	
1570	12860	187141	25456	1550	10900	150000	19863	12057	2000	-	-	4000	-	-	1250	300	427377
%	3	43,7	5,9	0,3	3,8	35,1	4,6	2,8	0,4	-	-	0,9	-	-	0,2	0,06	
1590	12494	214347	27021	1700	9000	150000	23100	12174	5000	-	-	-	-	-	1300	400	456536
%	2,7	46,5	5,8	0,3	3,2	32,5	5	2,6	1,08	-	-	-	-	-	0,2	0,08	

Prizren sancağındaki ticarî ve sınâî ürünlerinden elde edilen vergi hâsılâtından hareketle, bu alanın sancağın iktisadî hayatındaki yerini tespit etmek mümkündür. Tablodan anlaşılacağı üzere, içki üretimini ihtiva eden *şıra ve bac-ı hamr* vergileri, sancak gelirlerinin %50'sini teşkil etmektedir. Prizren'in nüfusunun büyük kısmının Gayrimüslim olması dolayısıyla, içki üretiminin büyük boyutlara ulaşmasını normal karşılamak gerekiyor. Tabiatıyla bu sektörün, sancaktaki tarıma dayalı sınâî faaliyetine büyük katkı sağladığını söylemek mümkündür. Keza, ticarî faaliyeti gösteren gümrük vergileri de önemli bir yekûn tutmaktadır. Özellikle ipekten elde edilen gümrük geliri, bu kategorideki gelirlerin % 35'ine yakındır. Bunların haricinde diğer sınâî ve ticarî faaliyetlerin oranı oldukça düşüktür. 1530 tarihindeki % 4,3 orana sahip maden vergisi ile, her sayımda mevcut olan değirmen vergileri ortalama % 3 civarında iken diğerleri % 1'in altındadır.

Tablo 42. Prizren Sancağında İktisadi Faaliyetler ve Vergilendirme

%	1590		%	1570		%	1550		TARİH		
	TARIM			HAYVANCILIK			TİCARİ VE SİNİ FAALİYETLER			RAİYYET VE ARIZİ VERGİLER	
	HUBUBAT			BAKLİYAT			SİNİ ÜRÜNLER			BAĞ VE BAHÇE	
17,7	334850	18,9	356625	16,5	296040	1550	BUĞDAY				
6,9	131520	6,3	120204	6,2	111972		ARPA				
5,5	105372	4,4	84096	2,1	37821		ÇAVDAR				
3,5	67740	1,4	28160	2	36687		ALEF				
3,6	68200	2,7	51480	0,4	8064		KAPLUCA				
1,3	26434	0,7	14696	0,7	12559		GİYAH				
0,5	10756	0,4	8290	0,2	3721		ERZEN				
6,3	120865	6	112778	9,2	165808		MAHLUT				
0,1	1900	0,06	1210	0,4	8190		MERCİMEK				
0,2	5515	0,1	3464	0,1	1860		BURÇAK				
0,008	154		40		35		BAKLA				
2,9	56000	2,6	49081	3,4	62139		KETEN				
1,2	23100	1,05	19863				HATAB				
0,007	138	0,03	605	0,03	605		SİR VE PİYAZ				
1,2	23124	1,07	20134	1,01	18227		BOSTAN				
0,1	2848	0,1	2121	0,1	3205		MEYVE				
0,05	1094	0,05	965	0,03	656		CEVİZ				
1,01	19112	1,2	23812	0,5	9460		GAH				
0,1	2868	0,2	5614	0,05	938		BAĞ				
0,7	13792	0,7	13912	1,06	19048		ÇAYIR, TARLA, ZEMİN				
1,2	24395	1,4	26374	1,2	21725		KOVAN				
0,5	10086	0,5	9769		15776		HINZIR VE BOJİK				
0,6	12494	0,6	12860	0,8	14638		DEĞİRMEN				
5,5	105581	9,9	187136	10,3	186062		ŞİRA				
1,4	27021	1,3	25456	1,4	25407		BAC-IHAMR				
0,09	1700	0,08	1550	0,07	1400		BUZHANE-SELHHANE				
0,7	15000	0,8	16400	1,03	18433		PAZAR-KAPAN				
7,9	150000	7,9	150000	7,8	140000		MİZAN-I HARİR				
0,6	12174	0,6	12057	0,7	14080		TEKNE				
0,2	5000	0,1	2000	0,2	3697		MUMHANE				
0,7	13894	0,6	13115	0,3	5806		KORUCULUK				
0,01	240	0,006	130	0,2	3700		DUHAN-YAYLAK-KIŞLAK-OTLAK				
2,5	47304	2,09	39300	2,9	53458		CÜRM-İ CİNAYET VE BÂD-İ HEVÂ VE RESM-İ ARUS VE GAYRUHU				
22,9	433792	23,9	450660	26,9	481669		ÇİFT-BENNAK-MÜC.-İSPENÇE-DÖNÜM				
	1874063		1863957		1782886		TOPLAM (AKÇA)				

Prizren sancağının iktisadi yapısına dair genel değerlendirmemiz şöyledir: Sancağın coğrafi yapısı, iktisadi hayatında belirgin rol oynamıştır. Şar Dağları ve Paştirik çevresinde kurulan yerleşim merkezlerinde hayvancılık yaygın iken, düzlük ve ovalık alanlarda tarım ve tarıma dayalı sınıai faaliyet ekonominin temelini oluşturmaktadır. Özellikle Prizren şehrinin ortasından geöçen nehir ve bu nehrin ulaştığı sahalarda, yüksek tarım potansiyelini fark edebiliyoruz.

Tarım ürünleri çok çeşitli değildir. Tablo 42’de görüldüğü üzere, tahıl ürünleri, bakliyat ve bağ bahçe ürünleri, Rumeli coğrafyasının genel tarım çeşitliliğini yansıtacak özelliğe sahiptir. Buğday, tahıl ürünlerinde başat rol oynarken (sancak genelinde %16,5), bakliyat, meyve ve bağ ürünleri oldukça düşüktür (% 1’in altında). Buna rağmen, daha çok sınıai ürün olan keten, sancağın iktisadi hasılasının % 3,4’ünü oluşturmaktadır. Diğer sınıai ürünler ise, şıra üretimi hariç %1’in altında ve yok denecek kadar azdır. Şıra üretimi sancak genelinde %10’un üzerinde olup, ham tarım hem de içki üretimine dayalı bir sınıai faaliyeti yansıtmaktadır.

Prizren sancağında en yüksek gelir hanesinin kuşkusuz en üstünde raiyyet vergileri gelmektedir. Tablo 42’de görüldüğü gibi, %25-30 aralığında bir vergi geliri oranına sahiptir ki, Osmanlı sancaklarındaki gelir kategori oranlarını yansıtacak niteliktedir.

2. Vergiden Muaf Olanlar

Prizren sancağında vergiden muaf olan bazı zümrelerin de defterlere kaydedildiği görülmektedir. Vergiden muaf olanlar, müsellemler, akıncılar ve bazdârlardır. Müsellemler ve akıncılar, savaşa gitmeleri karşılığında, bazdârlar ise kuşların yakalanması, bakımı ve eğitimi ile ilgilenmek için görevlendirilmişler ve vergiden muaf tutulmuşlardır. Bunların yanı sıra vergiden kısmen muaf tutulan gruplar da vardır. Bunlar; Derbençi, köprücü, meremmetçi ve eşkincilerdir. Derbençi, köprücü, meremmetçiler devlete çeşitli hizmetler sunmaları karşılığında, raiyyet rüsûmu adı altında kaydedilen, ya hiç vergi ödemeyen veya vergiden kısmen muaf tutulan kesimlerdir. Eşkinciler de, belirli dönemlerde sefere gitmeleri karşılığında vergilerden kısmen muaf tutulmuşlardır.

2.1. Müsellemler

Osmanlı Beyliği'nin ilk zamanlarında muharip sınıftan sayılırken, daha sonraki dönemlerde belli hizmetleri karşılığında ücret ödemek koşulu ile bazı gençler askerî sınıfa dâhil olmuşlar ve Osmanlı Devleti'nin ilk muntazam askerlerini meydana getirmişlerdir²²⁹. Savaş zamanlarında, devamlı askere gitmeleri karşılığında bu askerî gruba çiftlikler tahsis edilmiş ve böylece, askerî hizmete girmiş olan ve müsellemler adı ile anılan bu kişiler, geri hizmet kıtası olarak Osmanlı Devleti'ne hizmet eden askerî bir grubu oluşturmuşlardır.²³⁰

Genel olarak inşaat, madencilik ve hayvancılık alanında hizmet verip, inşaat işlerinde çalışan müsellemler, savaşta ve barışta yol, köprü gibi yapıların yapımından ve aynı zamanda sefere giderken topların taşınması ve bakımından da sorumluydular.²³¹ Hayvancılık ile ilgilinen müsellemler ise saray için iyi cins hayvan yetiştirmektedirler.²³²

Prizren sancağında, müsellemler ilk olarak 1530 tarihli tahrir kayıtlarında karşımıza çıkmaktadırlar²³³. 1550 yılına ait tahrir defterinde, Prizren Nâhiyesi'ne tabi Planyani Karyesi'nde 5 müsellemler bulunmaktadır²³⁴. 1570²³⁵ ve 1590²³⁶ tarihli tahrirlerde de bu müsellemlerin aynı nâhiyede ve karyede varlıklarını devam ettirdiği görülmektedir.

²²⁹ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara 1998, s.114.

²³⁰ Feridun Emecen, "Yaya ve Müsellemler", *DİA*, c. 43, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2013, s.355.

²³¹ Halime Doğru, *Osmanlı İmparatorluğunda Yaya-Müsellemler-Taycı Teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı)*, Eren Yay., İstanbul 1990, s. 12-13.

²³² Doğru, *age*, s.13.

²³³ BOA, TD 167, v.194-a; "İşbu zıkr olunan müsellemler eşküncüler olub be-nevbet yılda birini sefer-i hümayuna eşerler imiş ve ellerinde olan yerlerine mutasarruf olub öşr ve ispençlerin ve avâz-ı divâniyelerin ve tekalif-i örfiyelerin virmiyeler deyü hükm-i hümayunları olmağın gönderildi noksanı teknil olunub defter-i cedide kayd olundular".

²³⁴ BOA,TD 368, v.3-a; "Mezkur müsellemler ağa-yı babü's-saadet İbrahim Ağa hazretlerinin karındaşları ve karındaşları oğulları olub haraçtan ve ispençten ve adeti ağnâmdan ve cizyeden ve salğundan ve kürekçiden ve nüzüülve bi'l-cümle avâz-ı divâniye ve tekalif-i örfiyeden muaf olalar deyu ellerinde hükm-i şerif-i vacibü'l-inkiyâd (?) verilmeğın ber-muceb-i hükm-i şerif defter-i cedid-i hakaniye kayd olundu."

²³⁵ BOA,TD 495, v.11-b; "Mezkur müsellemler sabıka kapu ağası İbrahim Ağa'nın karındaşları ve karındaşı oğlanları olub haraçtan ve ispençten ve âdet-i ağnâmdan bilcümle avâz-ı divâniye ve tekâlif-i örfiyeden muaf olalar deyu ellerinden hükm-i hümayunları vardur deyü defter-i atikte mukayyed olub haliya mezkûrun zimmiler dahi ol müsellemlerın oğulları ve oğlu oğulları olub vech-i meşrûh üzere muaf olmak için mücerreden hükm-i şerif irad eyledikleri ecilden defter-i cedidde olub sabık üzere müsellemler kayd olundular."

²³⁶ TK, KKA 55, v. 7-b; "Mezkur müsellemler sabıka kapu ağası İbrahim Ağa'nın karındaşları ve karındaşı oğlanları olub haraçtan ve ispençten ve âdet-i ağnâmdan bilcümle avâz-ı divâniye ve tekâlif-i örfiyeden muaf olalar deyu ellerinde hükm-i hümayunları vardur deyü defter-i atikte mukayyed olub haliya mezkûrun zimmiler dahi ol müsellemlerın oğulları ve oğlu oğulları olub vech-i meşrûh üzere muaf olmak için müceddeden hükm-i şerif irad eyledikleri ecilden defter-i cedide üslub-ı sabık üzere müsellemler kayd olundular"

2.2. Eşkinciler

Eşkinci, sefere giden askerî sınıf demektir.²³⁷ Eşkinci, sipahilerin ve bazı geri hizmet birliklerinin sefere katılanlarına verilen ad olup, tımarlı sipahi eşkincilerinden kalede oturanlara “kale eri” veya “müstahfız” adı verilirdi.²³⁸

Prizren mufassal tahrir defterlerinde *eşkinciyan* olarak kaydedilen bu grup, her yıl sefere giden askerler olarak görülmekte olup, bazı vergilerden de muaf olduğu bilgisi mevcuttur. 1570 yılında Bihor nâhiyesine tabi Radiva-glava Karyesi’nde bir baştinanın eşkinci olduğu ve bazı vergilerden muaf tutulduğu görülmüştür.²³⁹ Bihor nâhiyesinde farklı karyelerden gelen 12 eşkinci gruba rastlanmaktadır. Bunların görevi de sefere gitmektir ve bunun karşılığında bazı vergilerden muaf tutulmuşlardır. Bu eşkinciler ile ilgili “*Nâhiye-i Bihor tabi-i kaza-i m. Sefer-i hümayun vaki oldukça be nevbet yılda birer eşer. Âşâr-ı şer’iyye ve rüsûm-ı örfiyeden muaf olub ellerinde olan berata mutasarrıfıdır. Ber muceb-i hükm-i şerif defter-i atik*”²⁴⁰ bilgisi mevcuttur.

1590 tarihine baktığımızda, Bihor Nâhiyesi’ndeki eşkinci sayısının 13’e çıktığı ve sefere gitmeleri karşılığında bazı vergilerden muaf oldukları görülmektedir.²⁴¹ Yine bu tarihte, Gubofça Karyesi’nde bir eşkinci bulunmaktadır.²⁴²

deyü defter-i atikte mukayyed olmağın mezburun zimmiler haliya tahrîr olundukda bu dahi kadimden müsellemler olub bazı evlad-ı müsellemlerden olub sâl-be-sâl Prizren Kalesi’ne ikişer himl erzen eda etmek kabul eylemeğın hizmetleri mukabelesinde vechi meşruh üzere haraçtan ve ispençeden ve adet-i ağnamdan ve bi’l-cümle avâz-ı divâniye tekalif-i örfiyeden üslub-ı sabık mucebince muaf ve müsellemler olmak üzere defter-i cedide kayd olundular.”

²³⁷Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yay., İstanbul 2010, s.119.

²³⁸ Abdülkadir Özcan, “Eşkinci”, *DİA*, c. 11, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1995, s.469.

²³⁹Bkz. BOA, TD 495, v.185-a.

²⁴⁰BOA, TD 495, v.202-a.

²⁴¹ TK, KKA 55, v.195-b; “Nâhiye-i Bihor tabi-i kaza-i m. Sefer-i hümayun vaki oldukça be nevbet yılda biri eşer. Aşar-ı şer’iyye ve rüsûm-ı örfiyeden muaf olub ellerinde olan yerlerine mutasarrıfıdır. Ber muceb-i hükm-i hümayun defter-i atik”.

²⁴² TK, KKA 55, v.189-a.

¹⁷⁸ Mehmet Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c.I, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983, s.425.

2.3. Derbentçi, Köprücü, Meremmetçi

Askerî ve ticarî yolların korunması, köprü ve suyollarının tamiri için görev yapanlara derbentçi adı verilirdi.²⁴³ Meremmetçi ise, genel anlamda tamir işleri ile meşgul olanlara denirdi.²⁴⁴

Yollar askerî ve ticarî amaçlar için önemliydi. Bunun yanı sıra, halkın güvenliği sağlamak için devletin, bu yolları güven altına alması gerekiyordu. Bu nedenlerden dolayı, yolların daima açık tutulması ve bakımının yapılması şarttı. Yolların, bu hizmetleri karşılayabilmesi için devletin derbentçi tayin ettiğini biliyoruz. Devlet, bu derbentçileri teşkilatlandırarak, *derbentçi* adı verilen köyler teşkil ediyordu. Bu köylerin ahalisinin derbentçi olarak kaydedilmesi için bir takım şartlar gerekiyordu. Buna göre, derbentçi köyü olarak yazılacak yerin bir derbent olduğunu, kaza kadısına ispat etmek zorundaydılar ve ayrıca, muhafaza edeceği yerlerde daima insan bulundurmaları zorundaydılar.²⁴⁵

Prizren sancağı tahrir defterlerine baktığımız zaman da, sancaktaki bazı köylerin derbentçi olarak kaydedildiğini görmekteyiz. Defterlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, bu köylerde yaşayan reâyânın yollar, dağ geçitleri ve köprülerin bakım, onarımı ve genel tamiri ile ilgili bir takım görevler üstlendiği anlaşılmaktadır. Bu görevi üstlenen reâyâ bazı vergilerden muaf tutulmuştur.

1570 tarihinde Jajna Nâhiyesi'ne tabi Rogozna Karyesi derbentçi köyü olarak kaydedilmiştir. Bu karyede 19 hane mevcuttur. Bu karyede yaşayan reâyâ derbentçi hizmetini yerine getirdikleri için reâyâ kadar vergi vermezler. Reâyâ, 25 akçe ispenç vergisi ödemekte iken, bu derbençiler 10 akçe ispenç vergisi ödemekle yükümlü idiler. Bununla ilgili kayıt defterde şöyledir: “*Zikr olunan karye Bosna ve Hersek ve İskenderiye canibine giden mahuf ve muhataralu Rogozna nam dağın üzerinde olub ve her canibinde gelen yolcunun ve kervanın konağı olmağın zikr olunan mahâl mahuf vesair derbentler ki hıfz ve riâyet iderler hıdmetleri mukabelesinden onar akçe ispenç ve her haneden bir denk buğday ve bir denk arpa ve öşr-i kovan ve bac-ı hamr ve cürm-i cinayet verirler deyü defter-i atikde mukayyed olmağın mademki mahall-i mezbûru sair derbentler gibi riâyet*

²⁴⁴ Pakalın, age, c.II , s.31.

²⁴⁵ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbent Teşkilâtı*, Eren Yay., İstanbul 1990, s.63.

iderler kemâken adet-i derbendiye verüb avâriz-ı divâniye ve tekâlîf-i örfiyeden muaf olmak üzere ber müceb defter-i atikde ve defter-i cedidde yine derbend kayd olundu”.²⁴⁶ Kayıttan anlaşıldığı üzere, Rogozna dağı geçidi stratejik bir noktadır. Geçiş güvenliğini sağlamak amacıyla bu bölgede derbent köylerinin kurulduğunu görmekteyiz. Prizren’e giden seyyahlar da Arnavutluk’tan Prizren’e giderken yolların güvenli olmadığını, tehlikeli kayalıklar ile çevrili olduğunu bildirmektedirler.²⁴⁷ XVI. yüzyılın sonlarına doğru Prizren ve çevresinde şekâvet olaylarının arttığını mühimme kayıtlarından öğrenmekteyiz.²⁴⁸ Bu derbent köyünün 1570’lerde ilk defa teşkil edilmiş olması şekâvet hadiselerine karşı alınan tedbirlerle ilgili olmalıdır.

Buna ilaveten, 1570 tarihinde Jajna nâhiyesine tabi Baniska Karyesi’nin de derbentçi köyü olduğu ve yukarıda bahsettiğimiz gibi bu karyede yaşayan halkın 10 akçe ispençe verdiği defterde görülmektedir. Bu reâya 11 hanedir.²⁴⁹ Baniska Karyesi’nin de yukarıda şekâvet ile ilgili izah ettiğimiz benzer hadiselerden dolayı derbent köyü olarak teşkilatlandığı anlaşılmaktadır.

1590’lardan sonra yeni derbent köylerinin ihdas edildiğini görmekteyiz. Bunlardan Muşotište Karyesi ilk defa derbent olarak teşkil edilmiştir. Bu derbent köyü, İskenderiye, Leş, İpek ve Dukakin’den giden yol güzergâhı üzerinde bulunan Gradiç derbendinin muhafaza ve tamiri ile görevlendirilmiştir. Bu görevlerinden dolayı da vergiden muaf tutulmuşlardır.²⁵⁰ Prizren’in doğu

²⁴⁶BOA, TD 495, v.89-b.

²⁴⁷Edmund Spencer, *Travels in European in Turkey in 1850*, c. II, Colburn and Co Publishers, London 1851, s.8.

²⁴⁸Bkz. BOA, MD, III, 137, 192, 193, 718, ; BOA, MD, VII, 2322, BOA, MD, XXIII, 781;BOA, MD, XXVIII, 265,266.

²⁴⁹BOA, TD 495, v.90-a; “Zikr olunan karye Bosna ve Hersek ve İzvornik caniblerine giden mahuf ve muhataralu Rogozna nam dağın altında hali ve ıssuz yer olub ve her canibden gelen yolcunun konağı olup karye-i mezbur halkı muhafaza edüb hizmetleri mukabilinde aşar-ı şeriyeye ve rüsüm-ı örfiyelerin derbent adeti üzere 10’ar akçe ispenç ve haneden birer denk buğday ve arpa ve öşr-i kovan ve bidat-ı henazır ve cürm-i cinayet ve resm-i arusane bi’t-tamam eda edüp avâriz-ı divâniye ve tekâlîf-i örfiyeden muafdır deyü defter-i atikde mukayyed olmağın ber muceb-i defter-i atik mademki muhafaza-i hizmet eda ederler vech-i meşruh üzere derbend adeti verip defter-i cedide kemâ kâne derbend kayd olundu.”

²⁵⁰TK, KKA 55,v. 19-a, “Liva-i iskenderiye ve Leş ve İpek ve Dukakin caniblerinden Üsküb ve iç illere giden tarik-i ammin üzerinde vaki olan Gradiç Nam derbend gaib mahuf ve muhataralu yer olub daima ... ehl-i fesattan hali olmayub hıfz ve hırsseti lazım ve ehemdür deyü ayan-ı vilayet haber virmeğın mezkur Muşotište nam karye halkı derbend-i mezbur üzerine vaki olub ayende ve revendenin konağı olub riâyet eylemeın avâriz-ı divâniye ve tekâlîf-i örfiyeden Yeniçeri oğlanı vermekten muafiyeti ile mukayyed derbend-i mezburu hıfz ve hırsset edüb ve tarik-i mezkurun câ be câ ta’mire muhtaç olan yerleri görüb ve gezüb ve ayende ve revendeye riâyet etmesine mütezzim oldukları sebepten mademki derbend-i mezburu hıfz ve hırsset edüp hidmetde kusurları olmaya hizmetleri mukabilinde avâriz-ı divâniye ve tekâlîf-i örfiyeden muaf olalar deyü ellerinde hükm-i hümayunları olmağın vech-i meşruh üzere avâriz-ı divâniye ve tekâlîf-i örfiyeden muaf olmak üzere defter-i cedid-i hakaniye kayd olundu.”

canibine giden Üsküp yolu üzerinde teşkil edilen bu derbent reâyalarıayını zamanda ticarî güzergâhı emniyet altına almak amacıyla da görevlendirilmiştir. Yeniçeri oğlanı vermek dâhil birçok avâriz, divâniye ve tekâlif-i örfiyeden muaf olan bu derbent köyü ahalisinin, kusurları bulunması halinde bu muafiyetlerden men edileceği anlaşılmaktadır. Prizren nâhiyesine tabi Prozarava Karyesi de derbençi köyü olup burada bulunan 18 nefer hanenin de 10 akçe ispenç verdiği görülmektedir.²⁵¹

Prizren nâhiyesinde Lupoçeva Karyesi'nde bir müselleme bulunup, köprü bakımı ile ilgilendiği için vergiden muaf tutulmuştur.²⁵²

2.4. Akıncılar

Akıncı askerî teşkilatının kuruluş dönemi kesin olarak bilinmemekle birlikte, Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinden itibaren, Osman Gazi zamanında temellerinin atıldığı bilinmektedir.²⁵³ Akıncı gruplar sürekli bir askerî birlik değildi, bunlar Rumeli'de sınır boylarına yakın yerlerde oturur ve genellikle yaz aylarında, zaman zaman düşman topraklarına akınlar düzenlerlerdi.²⁵⁴ Devlet bunlara para ödemez, teçizat ve silah sağlamaz, bunlar elde ettikleri ganimetler ile geçinirlerdi.

Akıncıların maaşları yoktu fakat vergiden muafdırlar. Akıncı olabilmek için bazı şartlar gerekiyordu. Bunların başında bir akıncının genç ve güçlü olması ve her akıncının imam veya köy kethüdası veya dürüst bir kişiyi kefil gösterme mecburiyeti geliyordu. Akıncı beyini ise devlet görevlendirirdi. Akıncılar barış zamanı kendi işleri ile meşgul olurlar, savaş zamanı ise ordudan birkaç mesafe önünden giderek, keşif yaparlar, ordunun geçeceği yol ve köprülerin güvenliğini sağlardı.²⁵⁵

1530 tarihinde vergiden muaf 40 akıncı bulunmaktadır. 1550 yılına ait tahrirde ise, sadece 5 akıncıya rastlanmış olup, bu akıncılar 1550 yılında olduğu gibi, ayrı bir grup halinde değil hane

²⁵¹TK, KKA 55,v. 35-b; “Bu derbençi köyü ile ilgili kayıt şöyledir: “Karyede on sekiz nefer derbendci kayd olub her nefer başına onar akçe ispenç ve birer denk bugday ve birer denk arpa ve bac-ı hamr ve bad-ı heva ve cürm-i cinayet verirler deyu defteri atikde mukayyed olmağın vechi meşruh üzere 18 nefer derbendci ve sair reaya kayd olundu deyu defteri atikde mastur olmağın haliya üslub-u sâbık üzere defteri cedid-i hakaniye dahi kayd olundu.”

²⁵² TK, KKA 55,v.41-b.

²⁵³ Abdülkadir Özcan, “Akıncı”, *DİA*, c.2, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1989, s.249.

²⁵⁴ Özcan, agm, s.249.

²⁵⁵ Özcan, agm, s.249-250.

içerisinde kaydedilmiştir. Prizren nâhiyesine tabi Çarşu nam-ı diğer Yakub Bey Mahallesi'nde 1²⁵⁶, Tırgovişte nâhiyesine tabi Raduşa Karyesi'nde 2²⁵⁷ ve Tırgovişte nâhiyesine tabi Godova Karyesi'nde 1²⁵⁸ olmak üzere 5 akıncı bulunmaktadır. Bu akıncıların da vergiden muaf oldukları görülmektedir. 1570 tarihli tahrir yılında Godova²⁵⁹, Yorkova²⁶⁰, Holuy²⁶¹, Çirmiş²⁶², Senik²⁶³ karyelerinde 1, Brosniç (?) karyelerinde 3²⁶⁴, Raduşa Karyesi'nde 2²⁶⁵, Rasova Karyesi'nde 3²⁶⁶, olmak üzere 13 akıncı mevcuttur.

1590 tarihli tahrir yılında da akıncılar varlığını devam ettirmişlerdir. Bu tarihte akıncıların bulunduğu karyeler ve akıncı sayıları şöyledir: Dolna-Lukaviçe (?) 1²⁶⁷, Bozoniç (?) 2²⁶⁸, Nikola-Çirkova Bazar 1²⁶⁹, Ravna 1²⁷⁰, Beginçe 1²⁷¹, Yablanova 1²⁷², Çrişnova 1²⁷³, Gubafça 1²⁷⁴, Brezava 1²⁷⁵, Senik 1²⁷⁶ ve Dolna-Trobine 1²⁷⁷ olmak üzere sancak genelinde 12 akıncı bulunmaktadır.

2.5. Bazdâr (Kuşçu, Avcı, Doğancı)

Bazdâr “doğancı, alıcı kuş besleyen kimse” anlamına gelmektedir.²⁷⁸ Bu bağlamda bazdâr, sarayın ihtiyacı olan kuşların yakalanması, bakımı ve eğitimi ile ilgilenen kişilere verilen addır ve bu kişilerin baktıkları kuşların adlarına göre de çakırcı, doğancı, şahinci de denirdi.²⁷⁹ Prizren

²⁵⁶BOA, TD 368, v.24-a.

²⁵⁷BOA, TD 368, v.38-b.

²⁵⁸BOA, TD 368, v.114-b.

²⁵⁹BOA, TD 495, v.116-a.

²⁶⁰BOA, TD 495, v.121-a.

²⁶¹BOA, TD 495, v.185-a.

²⁶²BOA, TD 495, v.195-a.

²⁶³BOA, TD 495, v.198-a.

²⁶⁴BOA, TD 495, v.132-a,135-a.

²⁶⁵BOA, TD 495, v.136-b.

²⁶⁶BOA, TD 495, v.177-a.

²⁶⁷TK, KKA 55, v.99-a.

²⁶⁸TK, KKA 55, v.129-a.

²⁶⁹TK, KKA 55, v.153-a.

²⁷⁰TK, KKA 55, v.162-a.

²⁷¹TK, KKA 55, v.166-b.

²⁷²TK, KKA 55, v.170-b.

²⁷³TK, KKA 55, v.178-a.

²⁷⁴TK, KKA 55, v.189-a.

²⁷⁵TK, KKA 55, v.191-b.

²⁷⁶TK, KKA 55, v.192-a.

²⁷⁷TK, KKA 55, v.194-b.

²⁷⁸ Abdülkerim Özyayın, “Av-İslâm Tarihi”,c.4, *Türkiye Diyanet Vakfı Yay.*, İstanbul 1992, s.101.

²⁷⁹Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü-I, *MEB*, İstanbul 1971, s.182.

sancağında bazdâr sayısı oldukça azdır. 1570 yılında 15 bazdâr ve 1590 tarihinde ise 23 bazdâr bulunmaktadır. Bunlarda vergiden muafırlar.

2.6. Eflâklar

Eflâklar; Hristiyan unsurlardan teşekkül eden yarı askerî sınıftır. Muhtelif hizmetler karşılığında toptan bir resim ödedikleri için ispenç ödemezlerdi.²⁸⁰ Prizren sancak genelinde eflâk vergisi, “resm-i eflâkiye” adı altında kaydedilmiş olup, bunlardan alınan vergi beher hane 100 akça olarak kaydedilmiştir.²⁸¹ Yani, Prizren sancağında eflâklardan alınan vergi 100 akçadır ve bu yıllık olarak alınmaktadır. Bunun yanında eflâklardan alınan vergilerin sancaktan sancağa değiştiği görülmektedir. Mesela, Semendre livasındaki eflâklar ile ilgili kanûnnâmede “bujik”lerden, feodal dönem kalıntıları olduğu anlaşılan bir takım kulluk hizmetleri yerine, beher haneden altmış üçer akçe vergi alınmakta olduğu bilgisi mevcuttur.²⁸²

Prizren sancağına ait mufassal tahrir defterlerinde bazı karyeler eflâk olarak kaydedilmiştir. Bu karyelerin eflâkiye dışında herhangi bir vergi mükellefiyetleri olmadığı görülmektedir. 1550 tarihli tahrir defterinde 60 Gayrimüslim eflâk ve 3 Müslim eflâk kaydedilmiştir. 1570 tarihli kayıtlarda sancak genelinde 144 nefer hane eflâk bulunmaktadır. 1590 tarihinde ise sancak genelinde 148 nefer hane eflâk vardır.

2.7. Voynuklar

Voynuk Osmanlı Devleti’nde askerî hizmette bulunmuş Bulgar kökenli gruplara verilen addır.²⁸³ Voynuklar, Rumeli’nin Osmanlılar tarafından fethi öncesinde var olan, yerli Hristiyan sipahilerdir.²⁸⁴ Fetihden sonra ise bu voynuklar, eski durumlarını tamamen devam ettirmeseler de, tımar ya da baştına yetkisiyle toprak tasarruf ederek varlıklarını devam ettirmişlerdir.²⁸⁵ Voynuklar, Osmanlı Devleti’nin Rumeli’yi fethetmesinden hemen sonra, geri hizmetlerde akıncılar ile birlikte görev almışlardır. Ayrıca, derbent ve sınır kalelerini beklemek gibi görevlerde buldukları da görülmektedir.

²⁸⁰ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, s.61.

²⁸¹ “Resm-i Eflâkiye fi beher hane 100 akçe”, BOA, TD 495,v.192-b;Ayrıca bkz.BOA,TD 495,v.168-1,168-b,184-b,189-b,190-a,192-b,193-a,195-a,197-a.

²⁸² Barkan, *Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları*, s.324-325.

²⁸³ Sami, age,s.1502.

²⁸⁴ İnalçık, *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler*,s.180-181.

²⁸⁵ Yavuz Ercan, *Osmanlı İmparatorluğunda Bulgarlar ve Voynuklar*, TTK, Ankara 1989, s.2.

Voynukların genel anlamda vergiden muaf oldukları bilinmektedir. Ancak, Prizren sancağında ilk olarak 1550 yılında karşımıza çıkan ve defterlere “voynugan” olarak kaydedilen voynuklardan yirmi beş akçe ispenç vergisi alındığı görülür.²⁸⁶ Yani, Gayrimüslim reâya ile aynı ispenç tutarı ödemektedirler. Sancağın 1570 ve 1590 tarihli tahrir defterlerine baktığımız zaman voynuklarla ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

C- SANCAK GELİRLERİNİN BÖLÜŞÜMÜ

Osmanlı tımar sisteminde devletin bütün gelirleri tespit edilirken, aynı zamanda bu gelirler, başta padişah olmak üzere, tımarlı sipahiye kadar birçok idareci arasında paylaştırılırdı. Gelirleri toplayan dirlik sahipleri tasarruf ettikleri oranda asker beslemek ve savaşa hazırlamak mecburiyetinde idiler. Dolayısıyla tahrir defterlerinin icmâl türünde olanlar tamamen gelirlerin paylaşımına yönelik tutulmuştur. Sancak gelirinin toplanması ve hangi şekillerde paylaşıldığı hakkında tahrir defterlerinde detaylı bilgiler bulunmaktadır.

Devlete ait gelirler bu şekilde dağıtılırken üç kategori halinde tanımlanmıştır. Hâs, 100 bin akçeden sonra, zeâmet 20 bin ile 100 bin akça arasında, tımar 20 bin akçaya kadar olan gelir gruplarıdır.²⁸⁷ Sancak gelirleri mufassal tahrir defterlerine bütün ayrıntıları ile kaydedilirken, icmâl defterlerinde tasarruf sahiplerine göre sancak paylaşımı kaydedilip, ayrıntılı bilgiler yerine özet bilgiler mevcuttur. İki tahrir yılı arasında tımar kayıtları ile ilgili değişiklikler söz konusu olduğunda bu değişiklikler Tımar Ruznamçe ve Tımar Tevcih Defterlerine kaydedilirdi. Bu defterler çerçevesinde Prizren sancak gelirlerinin bölüşümü ile ilgili ayrıntılı bilgiler elde etmekteyiz.

1. Hâslar

Devlet gelirlerini en büyük oranda tasarruf eden üst düzey dirlik sahiplerinin gelir kalemi olup, geliri 100 bin akça ve yukarısı olan dirliklere hâs denilmektedir.²⁸⁸ Başta padişah olmak üzere, şehzadeler, valide sultanlar, sadrazam ve vezirler, beylerbeyi ve sancak beylerine hâs gelirleri tahsis edilirdi. Bir sancakta hem padişah hâssı hem de vezir ve sancak beyinin hâs gelirleri

²⁸⁶BOA, TD 368, s.37-b.

²⁸⁷ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013, s.190.

²⁸⁸Pakalın, age, s.750.

bulunabilirdi. Prizren sancağında, padişah hâsları, mirliya hâsları ve Rüstem Paşa ve Ayas Paşa gibi bazı vezir ve beylerbeyi hâsları mevcuttur.

1.1. Padişah Hâsları

Tahrirlere, “hâssahâ-i padişah-ı âlem-penah” veya “hâssahâ-i hümâyûn” olarak kaydedilen padişah hâsları, doğrudan devlet hazinesine alınan gelir kaynaklarıdır. Padişah gelirlerini genel itibarıyla köy ve mezraların gelirleri, yani mahsûlât gelirleri ile sınaî ve ticarî işletme ve faaliyetlerinden oluşan mukataalardan elde edilen gelirler olarak gruplandırabiliriz.

Bilindiği üzere mukataalar genellikle padişah hâsları içerisinde yer almaktadır. Prizren sancağında mukataa gelirlerinin büyük çoğunluğu padişah hâsları içerisinde yer alsa da, bazı tarihlerde mukataa geliri Mirliya hâssı içerisinde de görülmektedir. Elimizde mevcut olan sancağın mufassal tahrir defterlerine göre;1550, 1570 ve 1590 tahrirlerinde “buzhane, selhhâne” mukataalarının mirliya hâssı içerisinde olduğu görülmektedir.²⁸⁹

1522 tarihli tahrire göre, sancak genelinde padişah hâsları toplamı 1.399.049 akça olup bu hâssın 278.049 akçası köy ve mezra gelirlerinden, 1.121.000 akçası mukataa gelirlerinden elde edilmiştir. 1530 yılındaki tahrirde ise, 1.291.575 akça mukataa geliri, 49.418 akça köy ve mezralardan elde edilen gelirler olmak üzere, sancak genelinde toplam 1.340.993 akça padişah hâssı geliri vardır. Bir sonraki sayım yılı olan 1550 tarihinde padişah hâsları; 56.033 akçe karye ile mezralardan ve 145.500 akça mukataalardan elde edilen gelirlerdir. Bu veriler ışığında, 1550’de sancakta toplam padişah hâssı 201.533 akçadır. Aradan geçen yirmi yıllık süre içerisinde padişah hâslarında ciddi bir düşüş görülmektedir. Bu düşüşün temel sebepleri arasında mukataa gelirlerinin azalması gelmektedir.

1530 tarihinde Prizren’e ait olan Kurna(?) Madeni gelirleri toplamı 55.770 akçadır. Ancak, 1550 yılında bu madene rastlanmamaktadır. Mukataa gelirlerinin azalmasının bir diğer nedeni ise, Padişah hâslarındaki bazı gelir kalemlerinin diğer hâs gelirlerine aktarılmasından kaynaklanmaktadır. Sancak genelinde toplam 868.890 akça olan adet-i ağnam yani küçükbaş hayvanlardan alınan vergi, 1530’da padişah gelirleri içerisinde yer alırken, 1550’de Rüstem

²⁸⁹ BOA, TD 368, v. 26-b;BOA, TD 495, v.21-b; TK, KKA 55,v.16-a.

Paşa'nın gelirleri arasında yer alması padişah hâslarının azalma sebeplerinin bu yönüne örnek teşkil etmektedir.

1570 tarihli tahrirde, 124.080 akça köy ve mezralardan, 160.500 akça mukataalardan elde edilen gelirler olmak üzere toplam hâs geliri 284.580 akçadır.

1580 tarihli tahrirde ise padişah hâssı gelirlerinin bir önceki tahrire göre arttığı görülmektedir. Bu tarihte, 339.780 akça olan hâsların 300.500 akçası mukataalardan ve 39.280 akçası da köy ve mezralardan elde edilen gelirlerdir.

1590 tarihli tahrirde ise padişah hâssı geliri sancak genelinde toplam 283.730 akçadır. Bunun, 123.230 akçası köy ve mezralardan, 160.500 akçası mukataalardan elde edilen gelirlerden oluşmaktadır.

Tablo 43. Gelir Çeşitine Göre Padişah Hâsları (1522-1590)

GELİR ÇEŞİDİ	1522	1530	1550	1570	1580	1590
Köy ve Mezralar	278.049	49.418	56.033	124.080	39.280	123.230
Mukataalar	1.121.000	1.291.575	145.500	160.500	300.500	160.500
TOPLAM (AKÇA)	1.399.049	1.340.993	201.533	284.580	339.780	283.730

Tablo 44. Prizren Sancağı'nda Padişah Hâsları

1518			1530			1550			1570			1590		
NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR
1	Gümrük-i harir nefsi-i Prizren	360000	1	Mukata-i gümrük-i harir Nefs-i Prizren	355000		Mukata-i Mizan-ı harir Nefs-i Prizren	140000	1	Mahsul-ı Resm-i mizan-ı harir der Nefs-i Prizren	150000	1	Mahsul-ı Resm-i mizan-ı harir der Nefs-i Prizren	150000
2	.. ve şem-i asel Kaza-i Bihor	6000	2	Mukata-i ... ve şem-i asel	2000	1	Mukata-i Beytü'l-mal ve yava ve kaçgun ve Mal-ı gaib	1167	2	Mahsul-ı Kapan-ı asel ve revgan der Nefs-i Prizren	5000	2	Mahsul-ı Kapan-ı asel ve revgan der Nefs-i Prizren	5000
3	Ale'l-etnam Nâhiye-i Prizren	855000	3	Mukata-i Beytü'l mal ve mal-i gayb ve mal-ı ma'kud Kaza-i Prizren	2000	2	Mukata-i Şemhane-i Kaza-i Prizren	1000	3	Mahsul-ı Şemhane-i Kaza-i Prizren	1500	3	Mahsul-ı Şemhane-i Kaza-i Prizren	1500
	Yekûn	1221000	4	Mukata-i mahsulat-ı hâssa-ı Maden-i Kuruşa ve gayruhu der Prizrin	55770	3	Mukata-i Kapan-ı asel ve revgan nefsi-i Prizren	3333	4	Mahsul-ı Beytü'l-mal ve yava ve kaçgun ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf	4000	4	Mahsul-ı Beytü'l-mal ve yava ve kaçgun ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf	4000
	Karyeler		5	337	4	Yekûn	145500		Yekûn	160500		Yekûn	160500
1	Baniska	2601	6	Mahsul-ı ... Ale'l-etnam	868890	5	Karyeler			Karyeler			Karyeler	
2	Yoşaniçe	7446		Yekûn	1283997	6	At-viran (İdvoran)	6975	1	Kuruşe	15000	1	Siroş	8000
3	Dolna-Gnejdadani	1661	7	Karyeler		7	Gorna-İvranik	4225	2	Planyani	8000	2	Kuruşe	15000
4	Gorna-Gnejdadani	1256	8	Banisne	2601	8	Planyani	7181	3	Gorna İvranik	9500	3	Planyani	8000
				Luşaniçe	7446	9	Dubokova	1479	4	At-viran (İdvoran)	8500	4	Gorna-İvranik	9500
5	Koşova	613		Dolna-Gnejdanani	1661	10	Krebno	1472	5	Çirno-glave?	7000	5	İdvoran/ At-viran	8500
6	Rahova	2038	1	Gorna-Gnejdanani	1356	11	Çırlan	818	6	İsveti-Petri	5000	6	Çirno-glave	7000
7	Betrova	6749	2	Koşova	613	12	Baniska	624	7	İstrotide (İskovitda)	2500	7	İsveti-Petri	5000

1518			1530			1550			1570			1590		
NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR	NO	GELİRİN CİNSİ	TUTAR
8	Groboviç	2628	3	Rahova	2038	13	Çirniçe	1266	8	Busine	2500	8	...	2500
9	Pridoviçe	2004	4	Birova	6749	14	Şmrka	400	9	Grakofça	2700	9	Busine	2500
10	...	2268	5	Groboviç	2628	15	İzvor	844	10	İstratinofç	3500	10	Grakofça	2700
11	Voyçe	4786	6	Pridoviçe	2004	16	Rahova	1169	11	Ginofça	2300	11	İstratinofça	3500
12	Popovça	1641	7	Bihovik	2268	17	Birova	4753	12	Seliç	1100 0	12	Ginofça	2300
13	Krebno	2092	8	Voyçe	4786	18	Gorna-Gnejdadani	900	13	Rogozna?	1200	13	Belaniçi	11000
14	Dubokova	4258	9	Popovça	1641	19	Dolna-Gnejdadani	1314	14	Birova	3500	14	Rogozine?	1200
15	Şmrka	1420	10	Krebno	2092	20	Yoşaniçe	3209	15	Baniska	800	15	Birova	3500
16	Çirlan	1494	11	Dubokova	4258	21	Groboviç	894	16	Pridoviçe	1550	16	Baniska	800
17	İzvor	1454	12	Şmrka	1420	22	Mihkotovik?	1032	17	Çirniçe	2500	17	Pridoviçe	1550
18	Çirniçe	2909	13	Çirlan	1494		Popovça	846	18	Miyackovik	1030	18	Çirniçe	2500
19	Planyani	8571	14	İzvor	1454		Pridvoriçe	1090	19	Dubokova	3500	19	Miyackovik	1030
20	Horpešte	6462	15	Çirniçe	2909		Voyçe	3272	20	Voyçe	4000	20	Dubokova	3500
21	Bratyakovin ik	2910	16	Yekûn GENEL TOPLAM (AKÇA)	49418		Koşova	412	21	Krebno	1400	21	Voyçe	4000
22	Çirna-yile	2320	17		1333415		Nikola-Çirkova Bazar	7624	22	Rahova	1300	22	Krebno	1400
23	Nikola- Çirkova ve Orah ve ...	8239	18				Yekûn	51799	23	...	4500	23	Rahova	1300
24	İstratinofça	3358					GENEL TOPLAM (AKÇA)	197299	24	Yoşaniçe	4000	24	...	4500
25	İsveti-Petri	5224							25	Gorna-Gnejdanani	1200	25	Yoşaniçe	4000
26	Gorna- İvranik	5270							26	Dolna-Gnejdanani	1500	26	Gorna-Gnejdanani	1200

1.2. Mirliva hâsları

Padişah hâslarından sonra en büyük gelir grubunu mirliva hâsları teşkil etmektedir. Mirliva hâsları Prizren sancak beylerinin tasarruf ettiği gelirleridir. Tahrir dönemlerine göre mirliva hâs gelirlerini şöyle değerlendirebiliriz: 1522 tarihli tahrirde mirliva hâsları ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Daha sonraki tahrir yılı olan 1530'da sancak genelinde bu hâs gelirin toplamının 442.420 akça olduğu görülmektedir. 1550 tahrir yılında ise mirliva hâsları yaklaşık % 40 oranında azalarak 263.556 akçaya düşmüştür. 1570 tarihinde de mirliva hâs gelirleri % 9 oranında azalmış ve 239.757 akçaya inmiştir. En son tahrir yılı olan 1590'da da sancak genelinde % 21 oranında azalarak, 188.570 akçaya düşmüştür.

Tahrir defterlerine göre, mirliva hâslarına ait gelirler köy ve mezralardan elde edilen gelirlerden oluşmaktadır. Önceki dönemlere oranla genel itibarıyla mirliva hâssı gelirlerinde azalma gözlenmektedir.

Tablo 45. Tahrirlere Göre Prizren Sancağı Mirliva Hâsları (1550-1590)

1550		1570		1580		1590	
GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)
Karyeler		Karyeler		Karyeler		Karyeler	
Nefs-i Prizrin	44616	Nefs-i Prizrin	35280	Nefs-i Prizren	50.900	Nefs-i Prizren	57280
Lubijde	18936	Lubijde	2391	Lubijde	29955	Lubijde	29955
Muşutişte	18026	Küçük Lubijde	500	Küçük Lubijde	600	Küçük Lubijde	600
Dolna-sopine	4842	Muşutişte	24000	Muşutişne	28915	Muşutişte	28915
Pigan	14886	Peğani	13800	Pigan	13800	Pigan	13800
İstireçka	7707	Küçük Peğani	200	Küçük Pigan	200	Küçük Pigan	200
İsmaki	1818	Dolna-Sopine	7000		124370	Dolna-Sopine	6000
Venova	1705	Velje	1700	Nefs-i Bazar-ı Hoça	43272	Nefs-i Bazar-ı Hoça	43272
Bazar-ı Hoça	29228	Reçani-i Büzürk	7088		12000	Nefs-i Tirovişte maa mahallât	15449
Ravna-Dubrava	9080	Suha-rika	3354		55272	Sibeçeva	15000
Küçük Boviska?	470	Küçük Suha-rika		Nefs-i Tirovişte	14000	Korite-i Büzürk	8400
Yablaniçe	2595	Nefs-i Bazar-ı Hoça	35000	Sihova	15000	Korite-i Küçük	500
Dolna-Sopine (Hopine)	207	Ravna-Dubrava	9500	...	12000	Neşani	3000

1550		1570		1580		1590	
GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)
Karyeler		Karyeler		Karyeler		Karyeler	
Radosteva	4519	Dolna-Hoça	4500	Suho-dol	10000	Virbniçe	9300
Mrasor	1668	Beloçiç	832	...	8000	Dobrovine	3300
Hraštani	1189	Sibeçeva	13300	Korite-i Büzürk	8400	Ravna	1440
Küçük Hoça nam-ı diğer Dolna-Hoça	3521	Korite-i Büzürk	15000	Korite-i Küçük	500	Blato	1560
Beloçiç	832	Korite-i Küçük	2500	... Nâhiye-i Tırgovište ...ve nisf-ı timarha-i sipahiyan	8500	...	12000
Lupoçeva	2365	...	8000		76400	Suho-dol	10000
Leskofça	247	Suho-dol	8000	Virbniçe	9300	Dolna-...	8000
Küçük Drayçine	704	Zasmirçe	7000	Dobrine	3300	Yekûn (Akça)	267971
Gorna-Sırbçe	1814	Dolna-Lukaviçe?	7000	Ravna	1440		
Dolna-Olasniçe	1120	Grahova	6000	Blato	1560		
Sinani	385	Zakamen	3400	... Nâhiye-i Bihor ...	10000		
Dobro-dol	315	Korite-i Büzürk	6500	Yekûn (Akça)	537684		
Nefs-i Tırgovište	12578	Korite-i Küçük	500				
Sihova	12049	...	4500				
İslatine (Voynugan-ı Mensuh)	1334	Virbniçe	9000				
İslatine	5597	Dobrine	3000				
Voynugan-ı Mensub	125	Ravna	1200				
Bojanik	2400	Blato	1300				
Gorna-Lukaviçe	2052	Yekûn (Akça)	241345				
Gorna-Lukaviçe	993						
Raduša	1683						
Leskova-glave	1434						
Leskova-glave	1696						
Voynova	904						
Korite-i Büzürk	8095						
Korite-i Büzürk	13725						
Tuzine	6456						
Tuzine-i Küçük	675						
Suho-dol	7723						
Dolna-Ramoşeva	437						

1550		1570		1580		1590	
GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)	GELİR KAYNAĞI	MİKDARI (AKÇA)
Karyeler		Karyeler		Karyeler		Karyeler	
Baniska	4710						
Çerovik	1622						
Çerovik	486						
Sotine?	3904						
Sotine?	117						
Gračor?	4900						
Küçük Korite	1590						
Birinovaç	1148						
Dragošine?	820						
Virbniçe	984						
Dobrine	3198						
Dolna-Lozine	1732						
Dolna-Lozine	506						
Lestovili?	1120						
Rastoka	1622						
Bodbraje	1550						
Gorna-Lozine	1469						
Yekûn (Akça)	284229						

1.3. Diğer Hâslar

Prizren'nin hâsılatı birçok sancakta olduğu gibi, sadece o sancakta bulunan askerî sınıfın tasarrufunda değil, aynı zamanda diğer sancakların sancak beyi, beylerbeyi ve dirlik sahiplerinin de sancak gelirlerinde hisseleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, Prizren sancağının tahrir defterlerinden elde edilen bilgiler çerçevesinde Osmanlı sadrazamları olan Rüstem Paşa ve Ayas Paşa'nın bir kısım hisselerinin Prizren sancağında olduğu görülmektedir.

Osmanlı veziriâzamı olan Ayas Paşa, Avlonya yakınlarındaki Himera'da doğmuştur.²⁹⁰ 1519 yılından itibaren önce sancak beyi daha sonra ise beylerbeyi görevlerinde bulunmuştur. Canbirdi Gazâlinin isyanının bastırılmasında Anadolu beylerbeyi olduğu bilinmekle birlikte, 1521'de Şam beylerbeyliğinde, 1522'de Rumeli beylerbeyliğinde bulunmuştur.²⁹¹ İbrahim Paşa'nın idamından sonra 15 Mart 1536 tarihinde veziriazam olan Ayas Paşa, 13 Temmuz 1539 tarihinde vefat etmiştir. Prizren sancağı tahrir defterlerinde Ayas Paşa, ilk olarak 1522 tarihli tahrir defterinde

²⁹⁰ Bekir Kütükoğlu, "Ayas Paşa", *DİA*, c. 4, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1991, s.202.

²⁹¹ Kütükoğlu, agm., s.202.

karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde Rumeli beylerbeyi olan Ayas Paşa'nın Prizren'deki hâsları 86.971akçadır.²⁹² 1530 tarihli tahrirde ise, Ayas Paşa'nın geliri artmış ve 91.188 akçaya ulaşmıştır.²⁹³ Ayas Paşa'nın 1539 tarihinde vefat etmesinden dolayı daha sonraki tahrir kayıtlarında adına rastlamıyoruz.

Sancakta bulunan diğer hâs sahibi ise Rüstem Paşa'dır. Rüstem Paşa'nın 1500'li yılların başında Saraybosna yakınlarındaki Butomir veya Sarajevsko Polje'nin batısındaki bir köyde doğduğu rivayet edilmektedir.²⁹⁴ Rüstem Paşa, veziriazam İbrahim Paşa'nın katlinden sonra, paşanın yakın adamlarından Mehmed Paşa'nın azledilmesiyle Dulkadır beylerbeyliğine getirilmiş, Karaman beylerbeyi Lütfi Paşa'nın Rumeli beylerbeyliğine tayin edilmesinden sonra ise Karaman valisi olmuştur.²⁹⁵ 1538 yılında Anadolu beylerbeyliğine getirilmiş ve 1539 tarihinde vezir rütbesi almış olup, 1544 yılında veziriazam tayin edilmiştir. 1553 yılında veziriazamlıktan azledilmiş, 1555 yılında tekrar veziriazam olmuş ve altı yıl bu görevde kaldıktan sonra vefat etmiştir. Bazı seyyahların eserlerinde Rüstem Paşa'nın ileriye gören, zeki bir insan olduğundan bahsedilmiştir.²⁹⁶

Prizren tahrir defterlerinde ilk olarak 1550 yılına ait defterde kaydı bulunan Rüstem Paşa o tarihte yukarıda da bahsettiğimiz gibi Osmanlı sadrazamı idi. Bu tarihte 41 karyede toplam 85.174 akça hâs geliri bulunmaktadır. Rüstem Paşa'nın 1561 tarihinde vefatından dolayı daha sonraki tahrir kayıtlarında geliri bulunmamaktadır.

2. Zeâmetler

Prizren sancağında zeâmet gelirleri sancak gelirleri içerisinde pek fazla yekûn tutmamaktadır. 1522 tarihli icmâl deftere göre Prizren sancağında iki adet zeâmet kaydedilmiş olup, bunlardan biri Dukakin Paşası, Ahmed Paşa'nın çavuşu Ayas olduğu görülmektedir.²⁹⁷ Ribar, Medvece, Çera-Polani, Virşoviç ve Petroşinçe köyünü tasarruf eden Be-nâm-ı Ayas Çavuş'un zeâmeti 17.179 akçadır.²⁹⁸ Yine bu tarihli tahrirde İstaviç nâhiyesine tabi Zasmirçe, Zakamen, Grahova, Bukofça köylerini, Prizren nâhiyesine tabi Dolna-Kuruşa (?) karyesi ve Bihor nâhiyesine tabi

²⁹² BOA, TD 92, v.59-b-60-b.

²⁹³ BOA, TD 167, v.198-b;199-a.

²⁹⁴ Erhan Afyoncu, "Rüstem Paşa", *DİA*, c. 35, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1991, s.288.

²⁹⁵ Afyoncu, agm., s.288.

²⁹⁶ Ogier Ghiselin Busbecg, *Türkiyeyi Böyle Gördüm*, Kervan Kitapçılık, s.90.

²⁹⁷ BOA, TD 92, v.17-b "Zeâmet-i Benam Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin".

²⁹⁸ BOA, TD 92, v.17-b.

Dolaç Karyesini tasarruf eden Mehmed bin Üveys Bey'in zeâmeti 28.261 akçadır.²⁹⁹ Mehmed bin Üveys Niğbolu sancağında zeâmet tasarruf ederken ma'zul olduktan sonra Prizren'de kendisine zeâmet verildiği anlaşılmaktadır.³⁰⁰ Bu tarihte sancak genelinde zeâmet gelirleri toplamı 45.440 akçadır.

1530 tarihli muhasebe icmâl defterinde dirlik sahiplerinin isimleri belirtilmemiştir. Defterde “*zuamâ ve sipahiyân*” başlığı altında kaydedilmiştir. Dolayısıyla bu defterde yer alan zeâmet gelirlerini tam olarak tespit edemiyoruz. Daha sonraki tahrir yılına ait verilerden hareketle 1522'de zeâmet sahiplerinin varlıklarını sürdürdüğü görülmektedir.

1550 yılına ait mufassal tahrir defterinde zeâmet tasarruf edenlerin isimleri zikredilmektedir. Buna göre bu dönemde toplam 4 zeâmet bulunmaktadır. 1522 tahririnde zeâmet sahibi olan “*Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin*”, 1550 yılına ait tahrirde “*Be-nâm-ı Ayas Bey Miralay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin*” adı ile tekrar karşımıza çıkmakta ve 1518'de 5 köy tasarruf etmekte idi. 1550 yılına ait tahrirde ise 7 köy ve toplam 23.208 akça tasarruf etmektedir.³⁰¹ Bu tarihte *Zeynelabidin* ise 10 köy ve bunlardan elde edilen toplam 20.459 akçalık zeâmet tasarruf etmektedir. *Mahmud bin Mustafa* 3 köy ve 14.669 akça ve *İlbasanlı Hasan* 17 köy ve 32.224 akça zeâmet tasarruf etmektedirler. 1550 yılına ait tahrirde sancak genelinde zeâmetler toplam 90.560 akça zeâmet tasarruf edilmiştir. Zeâmet sahiplerinin isimlerinin yanında nereli olduğuna dair bilgiler bulunmaktadır. Bunlardan Hasan'ın İlbasanlı olduğu yani zeâmet sahipleri arasında Arnavutluk'tan olanların da var olduğu görülmektedir. Yine, Dukakinli Ahmed Paşa'nın Arnavutluk olduğu ve Osmanlı ordusunda önemli bir görevde bulunduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır³⁰².

1570 yılına ait mufassal tahrir defterinde ise 8 zeâmet bulunmakta olup bunların isimleri belirtilmiştir. Ali Miralay Yesar-ı Liva-i Paşa, Be-nâm-ı Mustafa, Ali bin Malkoç Bey, İbrahim, Abdurrahman, Pir Mehmed, ... Müteferrika-i Dergâh-ı Âli ve Be-nâm-ı Mahmud 1570 yılında zeâmet tasarruf edip, sancak genelinde toplam 175.020 akça gelirleri olduğu görülmektedir.

1580 yıllına ait kayıtlar içeren başka bir icmâlde 17 zeâmet bulunmaktadır. Zeâmetler ve bu zeâmetlerin tasarruf ettikleri miktarlar; Be-nâm-ı Mehmed 22.970 akça, Be-nâm-ı Mustafa 20.000

²⁹⁹ BOA, TD 92, v.36-b.

³⁰⁰ BOA, TD 92, v.36-b.

³⁰¹ BOA, TD 368, v.47-b;50-a.

³⁰² Bkz. BOA, TD 368, v.47-b;50-a.

akça, Be-nâm-ı Katib Nehmed bin Mehmed 6.000 akça, Be-nâm-ı Mustafa bin Sinan Bey 32.500 akça, Be-nâm-ı İskender Miralay Liva-i Prizren 27.000 akça, Be-nâm-ı Mustafa bin Mehmed Bey 21.600 akça, Be-nâm-ı Mahmud Çavuş Dergâh-ı Âli 13.000 akça, Be-nâm-ı Ali Kethüda 20.600 akça, Be-nâm-ı Mataracı Mustafa Çavuş Dergâh-ı Âli 4.500 akça, Zeâmet-i Be-nâm-ı Kurd 2.700 akça, Be-nâm-ı Mehmed bin Hacı Hürrem 22.984 akça, Be-nâm-ı Ohriü Üveys 22.297 akça, Be-nâm-ı Sinan Çavuş Dergâh-ı Âli 20.550 akça, Be-nâm-ı Ali 16.200 akça, Be-nâm-ı Mustafa 13.600 akça, Be-nâm-ı Süleyman Çavuş Dergâh-ı Âli 8.400 akça, Be-nâm-ı Yahya 8.236 akçadır. Bu dönemde zeâmetler sancak genelinde toplam 282.637 akçalık zeâmet tasarruf etmektedirler.

Yukarıda adı geçen *Mustafa, Mahmud Çavuş ve Mehmed'in* 1590 yılında hâlâ zeâmetlerini tasarrufa devam ettikleri görülmektedir. Bu zeâmetlerle birlikte 1590 tarihinde toplam sancak genelinde zeâmet sayısı bir önceki tahrir yılı ile aynıdır. Ali Kethüda, Mehmed bin Hacı Hürrem, Ali, Mustafa bin Sinan Bey, Mehmed Çavuş Dergah-ı Ali, İskender Miralay, Ali, Mehmed bin Hacı Hürrem maa Şüreka, Süleyman Çavuş, Kurd, Sinan Çavuş Degâh-ı Ali, Ohriü Üveys, Abdi, ve Yahya son tahrirde adı geçen isimler olup Prizren sancak genelinde bu dönemde 218.068 akça zeâmet tasarruf etmektedirler.

Tablo 46. Prizren’de Zeâmet Sahipleri ve Gelirleri (1522-1590)

1522		1550		1570		1580		1590	
Zaim	Geliri (Akça)	Zaim	Geliri (Akça)	Zaim	Geliri (Akça)	Zaim	Geliri (Akça)	Zaim	Geliri (Akça)
Ayas Çavuş	17179	Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin	23208	Ali Miralay Canib-i Yesar-ı Liva-i Paşa	15750	Be-nâm-ı Mehmed	22970	Mustafa	23650
Mehmed bin Üveys Bey	28261	Zeynelabidin	20459	Be-nâm-ı Mustafa	12100	Be-nâm-ı Mustafa	20000	Mahmud Çavuş	1000
		Mahmud bin Mustafa	14669	Ali bin Malkoç Bey	32700	Be-nâm-ı Katib Mehmed bin Mehmed	6000	Mehmed	7000
		İlbasanlı Hasan	32224	İbrahim	20000	Be-nâm-ı Mustafa bin Sinan Bey	32000	Ali Kethüda	4300
			90560	Abdurrahman	44000	Be-nâm-ı İskender Miralay	27000	Mehmed bin Hacı Hürrem	19992
				Pir Mehmed	13470	Be-nâm-ı Mustafa bin Mehmed Bey	21600	Ali	9100
				... Müteferrika-i Dergah-ı Ali	15000	Be-nâm-ı Mahmud Çavuş Degâh-ı Âli	13000	Mustafa bin Sinan Bey	44000
				Be-nâm-ı Mahmud	22000	Be-nâm-ı Ali Kethüda	20600	Mehmed Çavuş Dergah-ı Ali	15000
						Be-nâm-ı Mataracı Mustafa Çavuş Degâh-ı Âli	4500	İskender Miralay	28500
						Be-nâm-ı Kurd	2700	Süleyman Çavuş	8400
						Be-nâm-ı Mehmed bin Hacı Hürrem	22984	Kurd	2700
						Be-nâm-ı Ohrilü Üveys	22297	Sinan Çavuş Dergah-ı Ali	20550
						Be-nâm-ı Sinan Çavuş Dergâh-ı Âli	20550	Ohrili Üveys	21596
						Be-nâm-ı Ali	16200	Abdi	4000
						Be-nâm-ı Mustafa	13600	Yahya	8280
						Be-nâm-ı Süleyman Çavuş Degâh-ı Âli	8400		
						Be-nâm-ı Yahya	8236		
TOPLAM	45440		90560		175020		282637		218068

3. Tımarlar

1522 ve 1590 tarihleri arasındaki tahrir defterlerinde yer alan ayrıntılı bilgiler sayesinde Prizren tımarlarının bu dönemde ayrıntılı bir şekilde incelenmesi mümkün olmaktadır. Bu bağlamda, tımar ile ilgili ilk bilgileri elde ettiğimiz 1522 tarihli tahrirde Prizren sancağında 225 tımar bulunduğu ve sancak genelinde toplam tımar gelirlerinin 1.095.142 akça olduğu görülmektedir. Bu tarihte tımarların büyük çoğunluğunun geliri 2.000 ve 3.000 akçe arasında değişmektedir.

1530 tarihinde tımar sahiplerinin adları ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Deftere tımarlar kaza başlığı altında kaydedilmiştir. Bu cümle itibarıyla, “tımarhâ-i Kaza-i Prizren” başlığı altında bu dönemde Prizren kazasının tımar geliri 635.467 akçadır. “Tımarhâ-i Kaza-i Bihor” yani Bihor kazasının tımar geliri 356.196 akçadır. Bu tarihte sancak genelinde toplam gelir bir önceki tahrire göre bir miktar azalma göstererek 991.663 akçaya düşmüştür.

1550 yılına ait tahrirde 237 tımar sahibi vardır ve bunların toplam gelirleri 1.136.559 akçadır; 1570 tarihinde 239 tımar sahibi vardır ve toplam gelirleri 1.059.580 akçadır; 1580 tarihinde 230 tımar sahibi olup toplam geliri 1.298.858 akça ve Prizren sancağının en son 1590 tarihli tahririne baktığımız zaman 235 tımar sahibi olup, sancak genelindeki gelirleri 1.082.053 akça olarak kaydedilmiştir.

Bütün bu veriler göz önüne alındığında, sancakta yıllara oranla tımar sahiplerinin sayısında büyük değişikliklerin olmadığını ve yine sancak genelinde tımarlı sipahilerin gelirlerinin yıllara göre çok fazla bir değişiklik göstermediğini görüyoruz. Buda Prizren sancağında XVI. yüzyılda tımar sisteminin istikrarlı bir düzen içerisinde devam ettiğinin bir göstergesidir. İlk tımarlı sipahilerle ilgili bilgi edindiğimiz 1522 yılına ait tahrirde ve en son yapılan 1590 yılındaki tahrirde tımarlı sipahi sayısının değişmemesi ve toplam gelirlerinde önemli bir değişiklik olmaması tımar sisteminin bu sancakta düzenli bir şekilde uygulandığının en önemli göstergesidir.

Prizren sancağına ait defterlerden elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda XVI. yüzyılda Prizren sancak genelinde bütün tımar sahiplerinin Müslüman olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra

yeni Müslüman olan tımar sahiplerine de defterlerde rastlanmaktadır.³⁰³ Tımar sahipleri arasında Oruç, Budak, Aydın, Kurd gibi Türkçe kökenli isimlere çok sık rastlanmaktadır. Bunun yanı sıra Abdullah, Hüdaverdi ve Ataullah gibi İslamî kökenli isimlere de defterlerde oldukça sık görülmektedir.

Tımar sahiplerinin isimlerinden yola çıkarak iş ve görevleri hakkında bilgi elde etmek mümkün olmuştur. Mesela, 1522 tarihli tahrirde Dolani Köyü'nde 3.283 akçalık tımar tasarruf eden Mustafa'nın Yeniçeri olduğu belirtilmektedir.³⁰⁴ Yine 1570 yılındaki tahrirde 6 köyü tasarruf eden ve toplam 11.700 akçalık geliri olan Murad'ın da yine Yeniçeri olduğu defterde belirtilmiştir.³⁰⁵ 1590 yılında 1.600 akçalık tımar tasarruf eden Ahmed'in Prizren Kalesi'nde kedhüda olduğu görülmektedir.³⁰⁶

Defterlerde görev adı verilen dirlik sahipleri ise kadı ve imamlardır. 1580 yılına ait defterde "*Tımar-ı Kadı-ı Prizren*" başlığı altında dirlik sahibinin adı zikr edilmeden kaydedilmiştir.³⁰⁷ Yine aynı defterde Bihor kadısı bu defa ismi ile kaydedilmiştir. Bu kişi, 1567 akçelik tımar tasarruf eden Kadı Mevlana'dır.³⁰⁸ Yine defterlerde Prizren ve Bihor Kaleleri'nde imam olarak görev yapan tımar sahipleri de bulunmaktadır. 1550 yılına ait tahrirde "*Tımar-ı Mevlana Hacı Ali İmam Kal'a-i Prizrin*"³⁰⁹ ve "*Tımar-ı Hüseyin İmam Kal'a-i Bihor*"³¹⁰ adı altında kadıların kimlikleri de belirtilmiştir. 1590 tarihli tahrirde 3.000 akçalık tımar tasarruf eden "*Tımar-ı Ahmed Halife İmam-ı Kale-i Prizren*" belirtilmiştir.³¹¹

Bazı tımar sahiplerinin lakaplarından hangi memleketten geldikleri de anlaşılmaktadır. Mesela, 1522 tarihli tahrirde "*Arnavud Mehmed*"³¹², 1590 tarihli tahrirde adı geçen "*Arnavud Ali*" ve "*Kırçovalı Pervane*"³¹³ isimleri buna örnektir.

³⁰³ BOA, TD 368, v.125-b;126-b, "Tımar-ı Ahmed Müslim-nev", BOA, TD 495, v.128-b;129-a, "Tımar-ı Mustafa Müslim-nev", TK, KKA 55, v.147-b, "Tımar-ı Hasan Müslim-nev".

³⁰⁴ BOA, TD 92, v.39-a.

³⁰⁵ BOA, TD 495, v.169-a;170-a.

³⁰⁶ TK, KKA 55, v.46-a.

³⁰⁷ BOA, TD 368, v.77-b,78-a.

³⁰⁸ BOA, TD 368, v.177-a.

³⁰⁹ BOA, TD 368, v.220-a;222-a.

³¹⁰ BOA, TD 368, v.224-a,224-b.

³¹¹ TK, KKA 55, v.84-b.

³¹² BOA, TD 92, v.16-a.

³¹³ TK, KKA 55, v.122-b,123-a.

1522 tarihli tahrirde tımar sahiplerinin çoğuna neden tımar verildiği deftere kaydedilmiştir. Buna göre çoğu tımar sahibinin başka sancaklarda hissesi olup, Prizren sancağında tımar verilen sipahiler de bunlardan oluşturmaktadır. Buna göre Paşa, Evlonya, İskenderiye, Vidin, Alacahisar, Hersek, Semendire, Köstendil, Mora, Vılçitrın, Bosna, Budin, Vılçitrın, Tırhala, Eğriboz ve Özi sancaklarında tımar tasarruf eden sipahilere Prizren sancağında da tımar verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Anadolu’da Kütahya sancağında tımarı olup Prizren sancağında da tımar hissesi verilen sipahi bulunmaktadır.³¹⁴ Sarayda görevli olanlara da sancakta tımar verildiği görülmektedir. Buna göre sarayda yeniçeri³¹⁵, ağa bölükbaşı³¹⁶ ve bekçi³¹⁷ olanlara yine bu sancakta tımar verilmiştir.

Defterlerden elde ettiğimiz veriler çerçevesinde tımarların babadan oğula miras yolu ile geçtiği anlaşılmaktadır. Mesela, 1522 tarihli tahrirde “*Mezkur babası ...tasarruf eder ki fevt olmağın verildi*”³¹⁸ gibi. Babasının elinden çeşitli sebeplerle tımarı alınıp oğluna bu tımarın verildiği de vakidir.³¹⁹ Babası başka sancaklarda fevt olup bunun üzerine oğluna Prizren sancağından tımar verildiği de kayıtlarda mevcuttur.³²⁰

Tımar gelirleri incelendiğinde Prizren sancağında ilk dönemlerde (elimizde mevcut olan sancağın ilk tahriri olan 1522 tarihi gibi) tımarların çoğunun cebelü sağlamakla sorumlu olmadıkları sonucuna varabiliriz. Bilindiği üzere 3.000 akçeden fazla geliri olan sipahiler sonraki her 3.000 akçe için cebelü beslemek ve savaşa hazırlamak zorunda idiler³²¹. Mesela, yukarıda da belirttiğimiz gibi 1522 tarihinde toplam 225 tımar sahibi vardır. Bu tımar sahiplerinden sadece 83 tımarlının cebelü temin etmekle yükümlü olduğu görülmektedir. Daha sonraki dönemlerde cebelü yetiştirme sayısının arttığını görüyoruz. Prizren sancağının en son tahriri olan 1590 yılındaki tahrirde 235 tımar sahibinden 155’inin cebellü beslemekle yükümlü olduğunu görüyoruz.

³¹⁴ BOA, TD 92, v.8-a.

³¹⁵ BOA, TD 92, v.4-b,7-b, 11-b, 16-a, 28-a.

³¹⁶ BOA, TD 92, v.6-a.

³¹⁷ BOA, TD 92, v.6-b,46-b.

³¹⁸ BOA, TD 92, v.13-b.

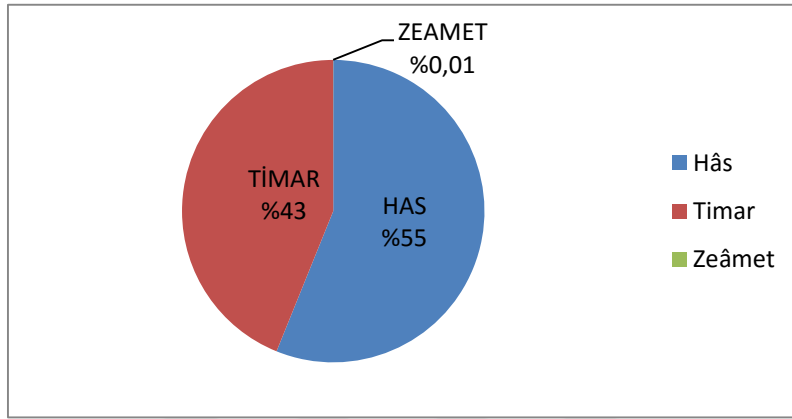
³¹⁹ BOA, TD 92, v.6-a, “*Mezkur ki babası pir na-tuvan olup sefer-i hümayuna eşmek akd ...olmayub ... kendüye tımar olunmak üzere oğlu Mehmed’e yarar ... olmağın verildi*”.

³²⁰ BOA, TD 92, v.6-a, “*Mezkur ki Paşa Sancağı’nda ... tımar tasarruf ederken fevt olmağın verildi*”.

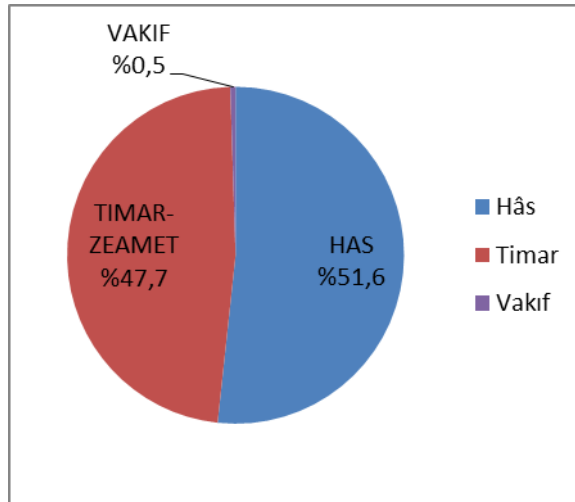
³²¹ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, (çev. Ruşen Sezer), Yapı Kredi Yay., İstanbul 2003, s.118.

Tablo 47. Prizren Sancağında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı (1522-1590)

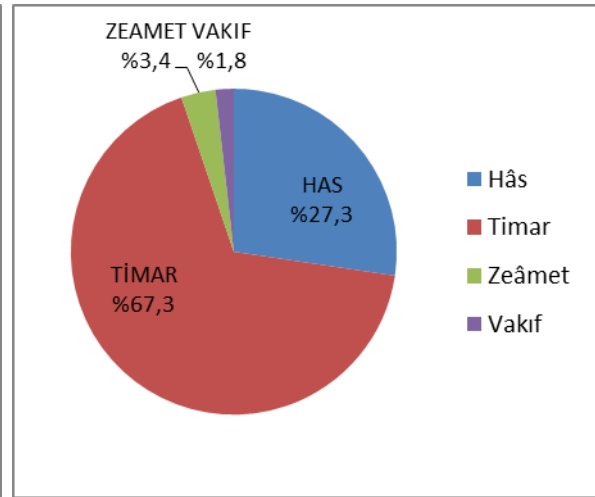
Tarih	Hâs	Timar	Zeâmet	Vakıf	Toplam (Akça)
1522	1.399.049	1.095.142	45.440	-	2.539.631
%	55	43	0,01	-	100
1530	146.6866	1.354.159	16.800	16.800	2.837.825
%	51,6	47,7	0,5	100	
1550	460.999	1.136.559	58.336	31.979	1.687.251
%	27,3	67,3	3,4	1,8	100
1570	524.337	1.059.580	175.020	112.360	1.871.297
%	28,01	56,6	9,3	6	100
1590	472.300	1.082.053	218.068	640.570	2.412.991
%	19,5	44,8	9,03	26,5	100

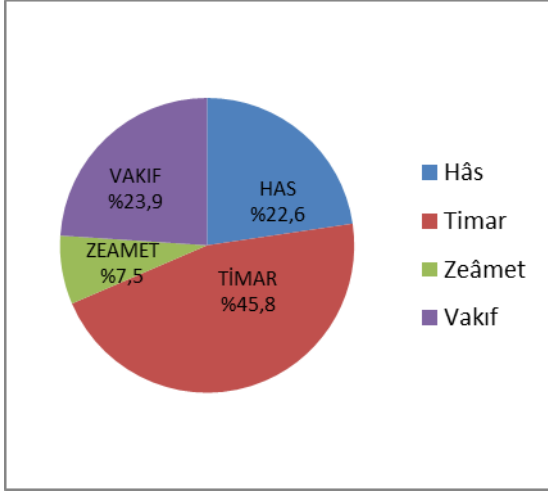
Şekil 12. 1522 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı

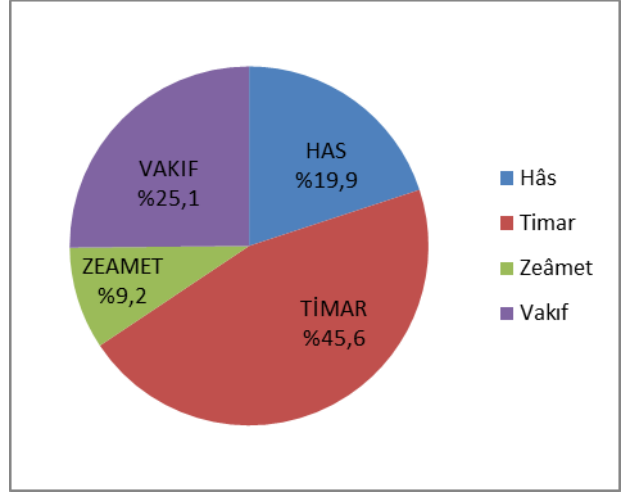
Şekil 13. 1530 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı

Şekil 14. 1550 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı

Şekil 15. 1570 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı

Şekil 16. 1590 Yılında Gelirlerin Dirliklere Göre Dağılımı

Prizren sancağının gelirleri, Osmanlı sancaklarında usul gereği, başta padişah olmak üzere, dönemin önde gelen vezir ve paşaları ve sancak beyi tarafından paylaşıldığını görmekteyiz. Keza, zeâmet ve timarlar da genel nisbette sancak gelirlerini tasarruf etmektedir. Ancak, Prizren sancağına mahsus farklı uygulamalar vakıflarda görülmektedir. Sancağın 1570'lere kadar ki gelirleri arasında vakıfların payı hemen hemen yok gibidir. Bu durum bazı şüpheleri beraberinde getirmektedir. Osmanlı şehir hayatında vakıfların bu derecede yer edememiş olması düşündürücüdür. Düzenli sayımlara rağmen, dönemin tahrir defterleri ve vakıf kayıtlarında eksiklik görülmemektedir. Müslim nüfusun genel nüfus içerisindeki nisbetinin %2-3 oranlarında olması önemli bir etken olsa da, az sayıda olan dinî ve eğitim hizmetlerinin dahi sancağın dahilinde gelirleri olan vakıflar üzerinden yürütüldüğünü düşünmemiz icap etmektedir.

D. SOSYAL VE DİNÎ YAPILAR

Vakıf, sözlük anlamı olarak durmak, durdurmak, alıkoymak anlamına gelmekte olup, terim olarak ise, bir mal sahibinin dini, içtimaî ve hayrî bir amaçla ebediyen malını bu yola tahsis etmesi demektir.³²² Vakıf sahipleri ölümden sonraki hayatlarını temini için bir takım hayır işlerini yani su ihtiyacı için çeşmelerin yapılması yada fukaraya yiyecek ve giyecek dağıtmak, yolcuların ihtiyaçlarını karşılamak suretiyle vakıf kurulduğu görülmektedir.³²³ Vakfın, Allah rızası için yoksul ve fakir insanları ihtiyaçlarını karşılamak için kurulduğu söylenebilir.³²⁴ Vakıf kurumunun İslam devletleri tarihinde çok önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. İslâm'ın ilk dönemlerinden itibaren vakıf kurumlarının mevcut olduğu ve faaliyetleri hakkında bir çok kaynakta bilgiye rastlanmaktadır. Peygamber Efendimiz'in bizzat kendi mülkü olan hurma ağaçlarını hayır için vakf etmesi ile başlayan bu süreç Hz. Ömer'in döneminde daha geniş kurumsal bir yapıya ulaştığını temel kaynaklardan öğrenmekteyiz.

Emevi ve Abbasiler döneminde vakıf kurumlarının İslam toplumlarında önemli bir sosyal fonksiyonu yerine getirdiği, birçok dinîve hayrî kurumların teşkilinde önemli rol oynadığını görmekteyiz. İslam medeniyetinin gelişim ve yükselmesinde etkili olan vakıf kurumları daha sonraki dönemlere bir vakıf geleneği devrederek, özellikle Karahanlılar, Selçuklular, Memluklar ve diğer İslam memleketlerinde tekâmüle uğrayarak İslam toplumlarının vazgeçilmez sosyal ve dinî kurumları haline gelmiştir.

Türk-İslam devletler geleneğini bünyesinde barındırarak daha da geliştiren Osmanlılar vakıfları da zamanın şartlarına uyarlayarak XV. ve XVI. yüzyıllarda devletin en önemli kurumsal yapıları haline dönüştürmüştür. Öyle ki bizzat padişah ve devletin ileri gelenleri olmak üzere birçok yönetici ve ilmiye sınıfından olanlar ve varlıklı insanlar, vakıf kurarak, toplumun sosyal, dinî ve eğitim kurumlarının yaşatılmasında ve varlıklarını sürdürmesinde

³²² Bahaeddin Yediyıldız, "Vakıf", *DİA*, c.42, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2012, s.479.

³²³ Ömer Lütfi Barkan, Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstilâ Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler, *VD*, Sayı:II, Ankara 1942, s.294

³²⁴ Fuad Köprülü, "Vakıf Müessesesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü", *VD*, Sayı: II, Ankara 1942, s.5.

önemli rol oynamışlardır. Öyleki, ilk Osmanlı hükümdarlarından Sultan Orhan'ın İznik'te bir medrese inşa ettirdiğini ve ihtiyaçları için zengin gelirler vakfettiği bilinmektedir.³²⁵

Vakıflar ile ilgili kayıtlar her sancağın tahrir defterlerinde mevcuttur. Genellikle tahrir defterlerinin son kısmına yerleşim birimleri esas alınarak o sancağa ait bütün vakıflar; bu vakıfların gelirleri ve giderleri ile faal oldukları hayır ve hizmet alanları belirtilmekte idi. Bazen bir sancakta vakıfların sayısı fazla yer işgal ediyorsa, müstakil vakıf defteri de düzenlenmekteydi. Bunların yanında muhtelif vakıf kayıtları ve vakfiyelerin tutulduğu hususu, arşivlerimizde yer alan muhtelif evrak ve defterlerde mevcuttur.

Evkâf defterlerine, sosyal hizmet için kurulan cami, medrese, mescit, mektep, imarethane, çeşme, suyolları, köprüler gibi hayır için vakfedilen müesseseler ve bu müesseselerde görev yapanların görevleri ve bu görev karşılığı ödenecek olan maaşları kaydedilmiştir.³²⁶ Bunun yanında sosyal ve dinî hizmetler için para ve altın gibi menkul ve arazi, bağ, bahçe, han, hamam, bedesten v.b. gibi gayr-ı menkul mallar vakfa gelir olarak bu defterlere kaydedilmiştir.³²⁷ Prizren sancağına ait müstakil bir vakıf defteri bulunmamakta, vakıf ile ilgili bilgilere sancağa ait tahrir defterlerinin son sayfalarında rastlamaktayız.

1. Prizren Sancağında Bulunan Vakıflar

Prizren sancağındaki vakıflar da yukarıda izah ettiğimiz Klasik dönem Osmanlı vakıf kayıt sistemine göre tertip edilmiştir. Prizren'e ait ilk vakıf kayıtlarını 1530 tarihli muhasebe icmâl defterinde görmekteyiz. Bu defterde sancağa ait sadece iki vakfin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Prizren'in nefsinde bulunan bu vakıflar, Ahmed Bey bin Evranos ve Yakub Bey'e ait olanlardır. Vakıfların şehir gelişimini hızlandırdığı bilinmekte olup, bu tarihte kale dizdârı Yakub Bey'in vakıf kurduğunu görmekteyiz. Bu iki vakıf, 1530 tarihinde Ahmed Bey bin Evranos'un kurmuş olduğu ve yıllık geliri 15.200 akça olan vakıf ile yine, yıllık geliri 1.600 akça olan ve Yakub Bey'in kurmuş olduğu vakıftır.³²⁸ Bu vakıflar, şehrin imarında ve şehirde yaşayan insanların ihtiyaçlarının karşılanması ve şehrin İslamlaşmasında büyük rol oynamıştır.

³²⁵ Ali Himmet Berki, "Vakıf Kuran İlk Osmanlı Padişahları", *VD*, Sayı: V (1962), Ankara 1962, s.127.

³²⁶ Hüseyin Çınar, "Defter-i Evkâf-ı Livâ-i Kuds-i Şerif", *Vakıflar Dergisi*, Yıl:Aralık 2015-Sayı:44, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2015, s.146.

³²⁷ Çınar, agm, s.146.

³²⁸ BOA, TD 167, v.190-a.

Prizren vakıflarını birkaç başlık halinde tasnif etmemiz mümkündür. Bu vakıfları hizmet alanına göre adlandırdığımız zaman; dini, sosyal ve beledî olmak üzere üç ana kısma ayırmak mümkündür. Bunları da kendi içerisinde muhtelif kategoriler halinde izah etmeye çalıştık. Vakıf ve diğer kayıtlara göre cami ve mescitlerin tamamı Prizren'in merkezinde bulunmaktadır.

1.1. Dinî Hizmetler İle İlgili Vakıflar

1.1.1. Camiler

Vakıf kurumlarının, temel fonksiyonları toplumun dini, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu bağlamda, toplumun ibadet ihtiyacını karşılamak amacıyla Prizren'de de cami ve medreselerin yapıldığı görülmektedir. Bunun yanında belirli zamanlarda Kur'an ve mukabele okumak için kurulan dinî amaçlı vakıflarda mevcuttur.

Üzerinde çalıştığımız dönemde, Prizren sancağında ikicaminin mevcut olduğunu görmekteyiz. Özellikle bu camilere mahsus vakıflar olmadığı için haklarında çok fazla bilgi elde etmek mümkün olmadı.

Mehmed Bey bin Hızır Kukli Cami Vakfı: Kukli Mehmed Bey, XVI. ilk yarısında Prizren'in en önemli kişileri arasında olup, bir akıncı beyidir. Rumeli'de İslâm dininin yayılmasında büyük rol oynamış ve kurduğu vakıflarla Prizren ve çevresinin imarına katkıda bulunmuştur.³²⁹ Kukli Mehmed Bey'in kurmuş olduğu, *Kukli Mehmed Bey Cami* diğer adıyla *Saraçhane Cami* günümüzde hala ayakta ve bu cami 1534-1535 yılında inşa edilmiştir³³⁰. Kukli Bey'in en önemli faaliyetlerinden birisi ise, Prizren'in Arnavutluk kıyılarındaki Leş ve İşkadro limanlarına bağlayan bir yol üzerinde en az yedi kervansaray inşa etmesidir³³¹. XVI. yüzyılın sonlarına doğru Prizren ve çevresinde şekâvet olaylarının arttığını mühimme kayıtlarından anlıyoruz³³². Kukli Bey'in bu yol üzerinde kervansaray inşa etmesi hiç kuşkusuz ki Prizren ticaretinin gelişmesi için son derece önemlidir.

³²⁹ Vırmiça, *Menakıb*, s. 64.

³³⁰ Vırmiça, *Kosova'da Osmanlı Mimari Eserleri*, s.62.

³³¹ Kıl, "Prizren", s.349.

³³² Bkz. BOA, MD, III, 137, 192, 193, 718.

Hızır Kukli'nin oğlu Mehmed Bey adına kurulan vakfın vakfiyesinden H. 944 (M.1537/1538) tarihine ait olduğu anlaşılmaktadır.³³³ Bu tarihte bir mescit, iki cami, 157 dükkân, 16 değirmen ve 11 kervansarayın vakfedildiği görülmektedir³³⁴.

1570 tarihli tahrir defterine göre, vakfın gelirleri 113 dükkân, 5 değirmen, 2 kıta bağ ve 73.000 nakit akçadır. 1590 tarihli defterde de herhangi bir değişiklik olmamış ve vakfın bünyesinde bulunan gelirler devam etmiştir.

Hasan Çelebi Cami Vakfı: İlmiye sınıfına mensup olduğu anlaşılan Hasan Çelebi'nin kurmuş olduğu vakfın kayıtlarına, 1570 ve 1590 tahrir yıllarında rastlıyoruz. Bu tarihlerde gelirler aynı olup, 9 dükkân, 2 asiya, 1 kıta bağ ve 68.620 akça nakit paradır. Bu gelirlerin nereye vakfedildiğine dair ulaşabildiğimiz kayıtlarda herhangi bir bilgi mevcut değildir.

1.1.2. Mescidler

Yakub Bey Mescidi Vakfı: Yakub Bey'in, Fatih Sultan Mehmed'in rikabdarı³³⁵ ve Prizren Kalesi Dizdârı olduğunu görmekteyiz. Prizren'deki vakfın akarlarını kendi adı ile kurduğu mescide şart koşturmuştur. Bunlar, 1530 tarihinde 1.600 akça değerinde olup, 9 değirmen ve 4 dükkânlardan elde edilen gelirlerden ibarettir. Yakub Bey Vakfı'nın 1550 tarihlerinde kayıtlara göre gelirlerinde azalma görülmektedir. Bu azalmanın nedeni, vakfın akarları arasında yer alan değirmenlerin bu tarihte harab hale gelmesi ve dükkânların gelirlerinin ise 1.200 akçadan 626 akçaya düşmesidir.³³⁶

Bir sonraki tahrir yılları olan 1570 ve 1590 tarihinde vakfın gelirlerinin arttığı görülmektedir. Daha önce harab olan dört değirmenin işler duruma geçtiği için bu artışın gerçekleştiği söylenebilir. Bu tarihlerde vakfın toplam geliri 1.850 akçaya çıkmıştır.

Tercüman İskender Mescidi Vakfı: Bu mescidle ilgili kayıtlara ilk olarak 1550 yılı tahrir döneminde rastlıyoruz. 1570 ve 1590 yılında vakfın gelirleri arasında 40.000 nakit

³³³ VGMA, nr. 590, 198/179.

³³⁴ Kukli Mehmed Bey Vakfiyesi (bkz. Ek-IV)

³³⁵ "Vakf-ı Mescid-i Merhum Yakub Bey Rikabdar-ı Merhum Sultan Mehmed Han aleyhü'r-rahmân ve'l-gufrân"; BOA, TD 495, v.202-b.

³³⁶ Bkz. BOA, TD 368, v.233-a

akça, 5 dükkân ve 2 kıta bağ bulunmaktadır, fakat bu gelirlerin meşrutası ile ilgili herhangi bir bilgi defterlerde bulunmamaktadır.

Hacı Ramazan Mescidi Vakfı: Obteruşe Karyesi'nde bulunan ve 1570 ve 1590 tarihinde karşımıza çıkan bu vakfın geliri 90.000 nakit akça ve 2 kıta bağdan ibarettir. Vakıf hakkında fazla bilgi bulunmayıp, gelirlerinin nereye vakfedildiği hakkında da herhangi bir kayıt mevcut değildir.

Katib Sinan Mescidi Vakfı: Bu vakıf 1550 yılında vakfın tasarrufunda 4 asiyab olup, bu asiyabdan toplam 120 akça gelir elde edilmektedir. 1570 ve 1590 tarihli tahrir yıllarında rastlanan bu vakfın geliri sadece 1 adet değirmendir.³³⁷

Mevlana Sûzi Mescidi: Adı, Mehmed b.Mahmûd b. Abdullah olan Sûzi, yaptırdığı vakıflarla Rumeli'de önemli kişilerinden biridir. Kalkandelen'de kadının halka zulm etmesi nedeniyle padişaha yazdığı gazelle Kanuni Sultan Süleyman'ın taktirini kazanmış ve padişah Mevlana Sûzi'ye Prizren'de bugün de mevcut olan Grajdenik çiftliğini vermiştir³³⁸. Bu çiftlikteki çayır ve tarla mahsulünü, orada bulunan canlılar ve diğer gelirleri, değirmen, üç çayırı çiftlik içinde bulunan evleri kızı Ayşe'ye vakf ettiği görülmektedir³³⁹. Suzi Çelebi'nin Kuka Mahallesi'nde bir mescid, kütüphanesinde bulunan bazı değerli kitapları, çeşme ve köprüyü vakf ettiği görülmektedir³⁴⁰. Bugün hala Prizren'de mevcut olan, Suzi Cami Prizren'de Osmanlı-İslâmi ve Mimari eserlerinden biridir.

Mevlana Sûzi mescidine ilk olarak, 1550 yılına ait tahrir defterinde bahsedilmektedir. Bu mescid Ayas Bey Mahallesi'nde bulunmakta idi.³⁴¹ Vakfın akarı olarak Grajdenik Karyesi'nde 3 değirmen, 1 kebe değirmen, 1 kıta çayır ve 1 çiftlik bulunmaktadır. Asiyab 150 akça, Çayır 80 akça ve çiftlikten 200 akça gelir sağlanmaktadır.³⁴² 1570 tarihinde, Grajdenik Karyesi'nin çiftlik başlığı altında kaydedildiği görülmektedir.³⁴³ Vakfın

³³⁷ BOA, TD 495,v.204-a, TK, KKA 55,v.198-a

³³⁸ Meliha Y. Sarıkaya, "Sûzi Çelebi", *DİA*, c. 38, İstanbul-2010, s.4-5.

³³⁹ Osman Baymak, *Kosova-Prizren'de Osmanlı Eserleri*, Bay Yay., Prizren 2001, s.53.

³⁴⁰ Baymak, age., s.53-54.

³⁴¹BOA, TD 368, v.231-b .

³⁴² BOA, TD 368, v.231-b.

³⁴³ BOA, TD 495,v.204-a, "Çiftlik mezra-i Grajdenik dimekle marufdur".

bünyesinde bu çiftliğin yanı sıra 3 değirmen, 1 kebe değirmen ve 1 kıta çayır mevcuttur. 1590 tarihli tahrir yılında da bu durum değişmemiştir.³⁴⁴

Derviş Çelebi Mescidi Vakfı: 1570 ve 1590 tarihli tahrir kayıtlarında karşımıza çıkan vakfa 80.000 nakit akça ayrıldığı görülmektedir.³⁴⁵ Bu bilgi dışında vakıf ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir.

Emin Mehmed Mescidi Vakfı: Prizren sancağında aynı isimde bir de mahalle bulunmaktadır. 1570 tarihinde karşımıza çıkan bu mescit 70.000 akça nakit vakfedilmiştir.³⁴⁶ Vakıfda 1590 tarihinde de aynı miktar akçe bulunmaktadır.³⁴⁷ Bu gelirler, Emin Mehmed Mescidi'nin giderlerine meşrut kılınmıştır.

Budak Hoca Mescidi Vakfı (1570-1590): Geliri 40.000 nakit akça olup, meşrutası ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Ayas Bey Vakfı: Ayas Bey, Prizren'in nefsinde kendi adıyla anılan mahallede bir mescit bina etmiş ve bir de vakıf kurmuştur. 1550 yılında, 4 asiyab, 5 dükkân, 4 harab asiyab ve 1 kıta bağdan elde edilen gelir toplam 1.352 akçadır. 1570 ve 1590 tarihine geldiğimizde bu vakfin kaydına rastlıyoruz fakat gelirleri ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir.

Fatma Hatun Vakfı: İskender'in zevcesi olduğu ifade edilen Fatma Hatun'un kurmuş olduğu vakfın, 1550 tarihinde 4 dükkân ve 1 kıta çayırdan elde edilen geliri toplamda 300 akçadır. Bu gelirler, Yakub Bey Mescidi'ne vakfedilmişken, yine vakfın mülkleri olan hane ve bostan Yakub Bey Mescidi'nde görevli imam ve müezzine meşruttur. Fatma Hatun Vakfının kayıtlarını daha sonraki tarihlerde göremiyoruz.

Hoca Şaban Vakfı: İlmiye sınıfından olduğu anlaşılan Hoca Şaban'ın kurmuş olduğu vakfın, 1550 tarihinde gelirleri 6 dükkândan meydana gelmek olup, yıllık hâsılâtı 392 akçadır. Vakfın gelirleri Yakub Bey Mescidi'ne şart koşulmuştur. Bu vakfa ait kayıtlar diğer tahrir yılları olan 1570 ve 1590 kayıtlarında görülmemektedir.

³⁴⁴ TK, KKA 55,v.198-a

³⁴⁵ BOA, TD 495,v.203-a, TK, KKA 55,v.198-a

³⁴⁶ BOA, TD 495,v.203-b.

³⁴⁷ TK, KKA 55,v.198-a

Ahmed Bey bin Dukakin Vakfı: Prizren'in nefsinde kurulan bu vakfın 1550 yılındaki gelirleri 3 asiyab, 2 kıta çayır, ... Köyü'nde bulunan bağ ve çiftliktir. Bu gelirlerden elde edilen yıllık gelir 1.575 akçadır. Bu vakıf 1570 ve 1590 yılında da varlığını sürdürmüş, ancak hâsıl belirtilmemiştir. Dukakin oğlu Ahmet Bey'in kurmuş olduğu bu vakfın gelirleri ... mahallesinde bulunan mescide meşruttur.

Ayşe Hatun Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri 5 dükkân ve 1 hanedir. Çarşu mahallinde imam olan kişilere meşrut kılınmıştır.

1.2.Nukud Vakıfları

Nukud vakıfları, bazı vakıfların varlıklarını devam ettirebilmeleri için bir miktar para vakfedilirdi ve vakıf mütevellisi bu paray yıllık % 15'i geçmeyecek bir oranda kâr veya gelir getirecek şekilde isteklilere borç verebilmekte idi.³⁴⁸

Helvacı İbrahim Vakfı (1570-1590): Geliri 10.000 akça olup, bu meblağı kendi adına okutulacak cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Hacı Üveys Vakfı (1570-1590):Vakfın geliri 10.000 akça nakit para olup,bu meblağ cüz salavatı için meşrut olunmuştur.

Mehmed Ağa Vakfı (1570-1590): Bu vakfın geliri de 10.000 akça olup, cüz salavatına vakfeylemiştir.

Ahmed Bey Vakfı (1570-1590): 9.000 nakit akça geliri vardır ve bu gelir cüz salavatı için vakfedilmiştir.

Hacı Mustafa Vakfı (1570-1590): Bu vakfın geliri ise 3.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Kadı Mehmed Vakfı (1570-1590): Geliri 3.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

³⁴⁸ Abdullah Saydam, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Kitabevi Yay., İstanbul 2015, s.240.

Hasan Emin Vakfı (1570-1590): Bu vakfın geliri 4.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Hızır Çavuş Vakfı (1570-1590): Bu vakfın geliri de 3.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Abide Hatun Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri 2.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Nazlı Hatun Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri de 2.000 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Bezirgân Mustafa Vakfı (1570-1590): Esnaf sınıfına mensup olduğu anlaşılan Bezirgan Mustafa'nın kurmuş olduğu vakfın geliri 1.100 nakit akça olup, cüz salavatı için vakfeylemiştir.

Mehmed Paşa Vakfı: Prizren'de bir cami, medrese, 34 dükkân ve bir çift hamam, Prizren'e tabi Leşani kasabasında bir cami ve 2 değirmen, Eyoraniye kasabasında bir hamam, Selanik'te Gelmediye kapısı yakınında 3 adet Yahudi hane, 17 dükkân ve 1 han, bunların yanında 403.300 akça nakit para vakfeyletiği anlaşılan Mehmed Paşa Vakfı'nın H.988 (M.1580/1581) tarihinde kurulmuş olduğu görülmektedir.³⁴⁹

Kurulduğu dönemde Köstendil Sancağı beyi olduğu ifade edilen Mehmed Paşa'nın, 1590 tarihli tahrir yılında İskenderiyye Mirlivası olduğu bilinmektedir.³⁵⁰ Bu dönemde vakfın 40.000 akça nakit geliri bulunmaktadır. Bu akçanın mescit ve medrese yapmak için vakfedildiği anlaşılmaktadır.³⁵¹

Selime Hatun Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri 1.000 nakit akça ve 1 kıta bağ olup, giderleri ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir.

³⁴⁹ VGMA, nr. 989, 73/56; Bkz. Mehmed Paşa Vakfiyesi (Ek-III)

³⁵⁰TK, KKA 5, v.201-b.

³⁵¹TK, KKA 5, v.201-b.

1.3. Beledî Hizmetler İçin Kurulan Vakıflar

Vakıflar, dinî hizmetlerin yanı sıra bir takım beledî hizmetleride yerine getiriyordu. Bunların başında halkın su ihtiyaçlarını karşılamak için çeşme ve su kanalları, köprüler ve bu köprülerin bakım ve onarımı, yol yapımı v.b. bir takım imar faaliyetleri yer almaktadır.

İskender Subaşı Vakfı: İskender Subaşı'nın kurmuş olduğu vakfın gelirleri 1550 yılında, 4 değirmen ve 5.000 nakit akça olup, değirmeni kendisi için cüz salâvat okunmak üzere ve nakit akçayı da Prizren'de bulunan köprülerin tamiri için vakf etmiştir. 1570 ve 1590 tahrirlerinde ise nakit akça miktarı 6.000'e yükselmiştir. Bu dönemlerde değirmen ve nakit paraları kendisi tarafından kurulan köprünün tamirâtı için vakfeylemiştir.

Huri Hatun Vakfı: Mehmed Bey bin Hızır Kuka'nın zevcesi olan Huri Hatun'un kurmuş olduğu vakfın gelirleri 1570 ve 1590 tahrirlerinde 15 dükkân ve 3.300 nakit akçadır. Bu vakfın gelirleri Prizren'in merkezinde olan çeşme tamirâtı için vakfedilmiştir.

Kasım Bey Vakfı: Kasım Bey'in kurmuş olduğu vakıf 1570 ve 1590 yıllındaki tahrir kayıtlarında mevcut olup, geliri 25.000 nakit akçadır ve bu geliri, suyolları tamirine meşrut etmiştir.

Bali Bey Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri nakit 3.000 akça olup, nefsi Prizren'de bulunan köprü tamirine vakfedilmiştir.

Hacı Mustafa Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri 2.000 akça olup, köprü tamirine vakfedilmiştir.

Ferhad Voyvoda Vakfı (1570-1590): Vakfın geliri 1.000 nakit akça olup, köprü tamiri için vakfedilmiştir.

Debbağ Hasan Vakfı (1570-1590): Esnaf sınıfından olduğu anlaşılan Debbağ Hasan'ın kurmuş olduğu vakfın geliri 2.000 akça olup, köprü tamirine vakfedilmiştir.

1.4. Sosyal Hizmetler İçin Kurulan Vakıflar

Bu tür vakıflar da esas itibarı ile hayır amaçlı olup, toplumsal yapıyı güçlendirici hizmetlere matuf vakıflardır.

Hüseyin ... Vakfı (1570-1590): 9.000 nakit akça geliri olup, bu gelir Lobişe?, Çarşu ve Debbağlar Mahallelerinin tekâlif-i divâniye ...vakfeylemiştir.

Yeniçeri Hacı Süleyman Vakfı (1570-1590): Gelirleri 1 hane ve 1.000 nakit akçadan ibarettir. Kendisi ve evladı münkariz olduktan sonra İskender Mescidi imamına oturması şartı ile vakfeylemiştir.

Derzi Evra Vakfı (1570-1590): Zanaatkâr sınıfından olduğunu anlaşılan Derzi Evra'nın kurmuş olduğu vakfin geliri 10.000 nakit akça olup, kendisi tarafından kurulan mektebine vakfeylemiştir.

Hasan Subaşı Vakfı: Prizren sancağının subaşı olduğu düşünülmemiz Hasan Subaşı kendi adına kurmuş olduğu vakıf ile ilgili ilk kayıtlara sadece 1550'de rast gelmekteyiz. Bundan sonraki tahrirlerde bu vakfı ile ilgili herhangi bir kaydın görülmemesi vakfin harap olduğu veya isminde değişiklik olduğu ihtimalini akla getirmektedir. Vakfin akarları olan 1 kerbânsaray, 7 dükkân, Nefs-i Prizren'de 3 asiyab, Karye-i ... asiyab ve Karye-i ...5 dönüm bağdan toplam 3.484 akça gelir elde edilmektedir. Bu vakfin gelirlerinin nereye meşrut olduğu belirtilmemiştir.

Mehmed ve Yusuf bin Katib Cafer Vakfı: Katib Cafer'in oğulları olan Mehmed ve Yusuf'un kurmuş olduğu vakfin 1550 yılındaki gelirleri, arasında kerbânsaray, Prizren'de bulunan 2 asiyab ve 6 dükkân, Arnavud Kazası'nda 1 hamam ve dükkânlarbulunmaktadır. Bu vakfin meşrutası hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Daha sonraki yıllarda bu vakfin kaydına rastlanmamıştır.

Ahmet Bey bin Evranos Bey Vakfı: Ahmet Bey'in, Rumeli'de bulunan meşhur Evranosoğulları'ndan olduğu anlaşılmaktadır. 1530 tarihinde kurduğu vakfin gelirleri arasındahamam, dükkân ve asiyab bulunmakta ve toplam gelirleri 15.200'ya ulaşmaktadır. 1550 yılında ise Ahmed Bey Vakfı'nın gelirlerinin 15.200'den 17.800 akçaya yükseldiği

görülmektedir. Bu vakfin gelirleri 1570 ve 1590 tahrirlerinde 18.700 akça çıkmıştır. Ahmet Bey'in kurmuş olduğu vakfin meşrutası ile ilgili herhangi bir bilgiye rast gelmedik. Ancak, bir vakfin amacı olması gerektiği hükmünden hareketle bu gelirlerin bir hayır kurumuna veya bir hizmete matuf olması düşünölmektedir. Tahrir defterlerdeki kayıtlardan hareketle gelirlerin, hemen bu vakfin ardından yazılan Yakub Bey Mescidi'ne vakfedildiğini tahmin etmekteyiz.

Tablo 48. Prizren Sancağında Bulunan Vakıflar ve Gelirleri(1530-1590)

VAKFIN ADI	1530	1550	1570	1590
V. Ahmed Bey Evranos	15200	18700	18700	18700
V. Mescid-i Yakub Bey	1600	636	1850	1850
V. Hasan Subaşı	-	3474	10000	-
V. Merhum Hatice Hatun zevce-i İskender	-	300	495	-
V. Hoca Şaban	-	392	-	-
V. Merhum Ayas Bey	-	1352	-	-
V. Katib Sinan	-	120	-	-
V. Merhum Ahmed Bey	-	1575	1350	9000
V. Mehmed ve Yusuf bin Katib Hızır	-	-	10950	-
V. Mescid-i Merhum Mevlana Suzi	-	430	-	-
V. İskender Subaşı	-	5000	900	6000
V. Mescid-i Tercüman İskender	-	-	6000	40000
V. Mescid-i Hacı Ramazan	-	-	13500	90000
V. Mescid-i Derviş Çelebi	-	-	12000	80000
V. Kasım Bey el-Merhûm	-	-	3750	25000
V. Merhûm Mehmed Paşa Mirliva-i İskenderiyye	-	-	-	40000
V. Bali Bey el-Merhûm	-	-	450	3000
V. Mescid-i Emin Mehmed el-Merhûm	-	-	10500	70000
V. Mescid-i Budak Hoca	-	-	6000	40000
V. Helvacı İbrahim	-	-	1350	10000
V. Hacı İvas	-	-	1350	10000
V. Hasan	-	-	1350	9000
V. Mehmed Ağa	-	-	1500	10000
V. Hacı Mustafa	-	-	450	3000
V. Derzi Evra?	-	-	1500	10000
V. Merhum Hasan Emin	-	-	600	3000
V. Debbağ Hasan	-	-	300	3000
V. Hızır Çavuş	-	-	300	3000
V. Abide Hatun	-	-	300	2000
V. Nazlı Hatun	-	-	300	2000
V. Selime Hatun	-	-	150	1000
V. Bazırgan Mustafa	-	-	165	1100
V. Ayşe Hatun	-	-	-	-
V. Ferhad Fakih	-	-	150	1000
V. Yeniçeri Hacı Süleyman	-	-	150	1000
V. Merhum Ahmed Bey Kethüda	-	-	-	-
V. Cami Merhum Hasan Çelebi	-	-	-	68620
V. Cami-i Merhum Mehmed Bey bin Hızır Kukli	-	-	-	73000
V. Huri Hatun	-	-	-	3300
V. Merhum Kadı Mehmed	-	-	-	3000
Toplam Vakıf Geliri (Akça)	16800	31979	112360	640570

Sancak gelirlerinin dağılımı ile ilgili olarak, yukarıda kısaca bilgilerini aktardığımız, Prizren vakıflarının XVI. yüzyılın son çeyreğine kadar sancak genelinde fazla bir varlığı sözkonusu değildir. Hatta, Prizren sancağı dâhilinde merkez hariç, vakıfların yaygın olmadığını söyleyebiliriz. Bunu, hem bölgenin şehirleşme oranından hem de sancağın hâsıllarından görebiliyoruz. Nâhiye merkezlerini anlatırken büyük nüfuslu yerleşim birimlerinin sancakta görülmemesini, bir yerde vakıf etkisinin az olmasına bağlayabiliriz. Şehirlerin kurulup, büyümesinde fiziki mekânların ve buna bağlı alanların oluşmasında vakıf kurumlarının büyük rolü olduğu bilinmektedir. Hatta büyük alış-veriş merkezlerinin (bedesten, han vb...) ve sosyal binaların vakıflar sayesinde işletildiğini ve yaşatıldığını da bu alan ile ilgili yapılan çalışmalar ortaya koymuştur.

Sancakta, şehrin imarı için kurulan vakıfların sayısı diğer vakıflara oranla daha fazladır. Köprü, çeşme ve suyollarının tamiri için kurulan vakıflar, şehirlerin imarı için önemli bir yere sahiptir. Mehmed Bey bin Hızır Koka'nın zevcesi Huri Hatun çeşme, Kasım Bey suyolları, Bali Bey, İskender Subaşı ve Ferhat Voyvoda köprü tamiri için vakıf kurmuşlardır.

Prizren sancağı vakıflarını incelediğimiz de bunların bir kısmının vakıf kurucularının üst düzey yöneticiler olduğu görülmektedir. Bu kesim bir bölgenin kurulup, gelişmesinde her zaman için önemli rol üstlenen şahsiyetler olmuştur. Prizren sancağında da İskender Paşa'nın (Sabık İskenderiyye Mirlivası), Evranos oğullarından Ahmed Bey'in ve Subaşı, Yeniçeri, Katib gibi askerî kesime mensup şahısların vakıflar kurduğu anlaşılmaktadır. Buna ilave olarak sancağın hayırsever zümresinden birçok şahsın da vakıf kurduğu görülmektedir.

Vakıf kurucuları arasında, Abide Hatun, Nazlı Hatun, Huri Hatun, Selime Hatun, ve Ayşe Hatun gibi kadın vakıf kurucuları da bulunmaktadır. Bunlar muhtemelen üst düzey yöneticilerin eşleridir. Mesela, Huri Hatun, Prizren sancağında cami vakfeden Mehmed Bey bin Hızır Kuka'nın zevcesidir.³⁵²

³⁵² BOA, TD 495,v.202-b.

SONUÇ

XV. ve XVI. yüzyıl Prizren üzerine yaptığımız çalışmada, yaklaşık yüz yıllık bir sürede, klasik dönem Osmanlı taşra yapısının temelini teşkil eden bir sancağın ; idarî, iktisadî, sosyal yapısıyla, iskân süreci ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Arşiv kaynakları ve dönemin eserlerine dayalı ortaya konulan verilerden hareketle, Osmanlı Rumeli'sinin orta kısımların teşkil eden Kosova coğrafyasında tatbik ettiği, Osmanlı idari ve iskan siyaseti tam anlamıyla ortaya konulmuştur. XV. yüzyıla ait veriler yeterli olamasa da, XVI. yüzyıldaki arşiv koleksiyonlarının tam olması dolayısıyla, geriye doğru zaman zaman projeksiyonlar yaparak bu boşluk doldurmaya çalışılmıştır. Bu temel verilerle, Prizren ve çevresinde yaptığımız coğrafi saha araştırmalarından elde ettiğimiz bilgiler mukayese edilerek, bölgenin tarihi coğrafyası ile ilgili daha sağlıklı bir yaklaşım sergilenilmiştir.

Üzerinde çalıştığımız dönemde, başta Prizren şehri olmak üzere, bir çok kasaba ve köyde, Türk iskânına ait temel yapı taşları olan, mimari yapı, dini ve sosyal kurumlar, şehir altyapısı olan ulaşım ağları inşa edilirken, toplumsal yaşam için gerekli olan sınaî ve ziraî faaliyetler teşvik edilmiş, üretimi artırıcı kanun ve nizamlar vaz olunarak tatbik sahasına sokulmuştur. Keza büyük çoğunluğunu Hıristiyanların teşkil ettiği bu iskan mıntıkasında, Müslümanlarla birlikte uyumlu bir toplumsal yapı teşekkül edilmiştir.

Prizren sancağı Osmanlı taşra idaresine emsal teşkil edecek bir hususiyet göstermektedir. Osmanlı hâkimiyeti öncesinde, Sırbistan hâkimiyetinde bulunan Prizren'in Osmanlılar tarafından 1455 yılında fethedilmesiyle birlikte, Prizren sancağı adı altında Rumeli eyaletine tâbi bir sancak haline gelmiştir. Prizren, idarî bakımdan klasik bir Osmanlı sancağı görünümündedir. Yani, sancakta tahrir yapılmış, tımar sistemi uygulanmış ve sancakbeyi merkez tarafından atanmıştır. Prizren fetih edildikten sonra, diğer sancaklarda olduğu gibi, klasik sancaklarla sahip olduğu şartları taşıdığı görülmektedir. Gerek sancak idarî üniteleri gerekse yöneticileri açısından Rumeli Eyaleti'nde var olan diğer idari birimlerin yapılanmasını yansıtmaktadır.

Osmanlı idaresi, Prizren sancağının coğrafi ve dini özelliklerini göz önüne alarak 1522-1550 yılları arasında Prizren, Bihor, Tırgovişte, Eflakân, İstaviç, Gora, Opolye, Piştirik, Debri, Dumoştiçe, Rudine ve Radovine nahiyeye ayırmıştır. 1550 yılından sonra ise, sancakta idari anlamda değişiklikler meydana gelmiş ve sancak bu tarihten sonra Prizren, Hoça, Jajna, Tırgovişte ve Bihor olmak üzere beş nahiyeye ayrılmış ve son tahrir yılı olan 1590 tarihine kadar bu idari düzeni devam ettirmiştir. Prizren’de çalıştığımız dönemde kurulan Osmanlı idari yapısı, daha sonraki süreçte varlığını koruyarak devam etmiştir.

Prizren sancağının XV. ve XVI. yüzyıllardaki iktisadi yapısını, elimizde mevcut olan kaynaklar çerçevesinde ortaya konulmuştur. Osmanlı taşrasındaki her hangi bir coğrafi alanın iktisadi yapısını ortaya çıkarmak için, reyanın hukuki yapısından toplanan vergiler ve üretimden alınan vergiler ve bunların dökümü, yıllara göre artışı ve dağılımı bize önemli ipuçları sunmaktadır. Bu veriler ışığında çalıştığımız döneme ait Prizren’in genel iktisadi yapısı ve Osmanlı Rumeli’sinde tatbik edilen Osmanlı sosyo-ekonomik düzenine ait genel karakteristik özelliklerini ortaya koymak mümkündür.

Osmanlı fetihleri ile birlikte Prizren’in iktisadi hayatında büyük bir canlanma olduğunu düşünülmektedir. Osmanlı idari düzeninin belirli aşamalarında tutulan kayıtlardaki verilerden hareketle, özellikle tarımsal ürünlerin çeşitliliği ve sınai faaliyetlerde görülen yoğunluğun sürekli artışı, bu bakışın en temel göstergelerinden biridir. Osmanlı timar sisteminin vaz geçilmez kurallarında biri olan, tarım arazilerinin boş bırakılmaması ilkesi gereği, ziraatın kesintiye uğraması önlenmiştir. Benzer bir şekilde, dirlik sahiplerinin gelirlerinde görülebilecek her hangi bir aksamaya mahal vermeyecek şekilde, hayvancılık ve sınai faaliyetlerdeki üretimi artırmaya yönelik her türlü teşviki ve kontrolü sağlamıştır. Özellikle, asayiş ve ulaşım imkanları sağlanarak, ticaretin gelişmesine katkıda bulunulmuştur.

Prizren sancağının iktisadî yapısını tarım teşkil etmektedir. Sancak genelinde tarım faaliyetleri içerisinde en büyük payı hububattan alınan vergiler oluşturmaktadır. XVI. yüzyılda Prizren sancağında zirai üretim en büyük kısmını sırasıyla buğday, mahlut ve arpa teşkil etmektedir. En önemli besin maddesi olan buğdayın, hububat ürünleri içerisindeki oranının yarıya yakınına teşkil etmesi, halkın beslenme konusunda temel ihtiyaçlarının sağlandığına delalettir.

Bakliyat üretimi, bölgenin iktisadi hayatında önemli yer kaplamamaktadır. Bunlar rasında en çok burçak ve mercimek, sınaî ürünlerde ise, keten yetiştirildiği görülmektedir. Bağ ve bahçe ürünlerinde de ilk sırada bostan gelirken, meyvecilikten elde edilen gelirler arasında en fazla yekûnu ceviz üretimi teşkil etmektedir.

Hayvancılıkta arıcılık ve domuz yetiştiriciliği ön plandadır. Sancağın dağlık alanlarında özellikle Opolye ve Gora nahiyelerinin bulunduğu Şar Dağları'nın eteklerinde büyük ve küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu görülmektedir. Vergilerden anlaşıldığı kadarıyla, domuz besiciliği, sancağın bütün bölgelerinde mevcuttur. Keza, arıcılık da sancağın iktisadi yapısı içerisinde hatırı sayılır orandadır.

Prizren sancağındaki ticari ve sınaî ürünleri de sancağın iktisadi hayatındaki önemli yer edinmiştir. İçki üretimini ihtiva eden *şıra ve bac-ı hamr* vergileri, sancak gelirlerinin %50'sini teşkil etmektedir. Prizren'in nüfusunun büyük kısmının Gayrimüslim olması, içki üretiminin bir hali yüksek olmasının neden olmuştur. Tabiatıyla şıra üretimi, sancaktaki tarıma dayalı sınaî faaliyetine büyük katkı sağlamıştır. Keza, ticari faaliyeti yansıtan gümrük vergileri de önemli bir yekun tutmaktadır. Özellikle ipekten elde edilen gümrük geliri, ticari ve sanayi gelirlerin % 35'ne yakındır. Bunların haricinde faaliyet alanlarını oranı oldukça düşüktür. 1530 tarihindeki % 4.3 orana sahip maden vergisi ile, her sayımda mevcut olan değirmen vergileri ortalama % 3 civarında iken diğerleri % 1'in altındadır.

Prizren sancağında vergiden muaf olan ve kısmen muaf olan, yarı askeri zümreler toplumu yapısını teşkil eden unsurlar da mevcuttur. Vergiden muaf olanlar, kale erleri, müsellemler, akıncılar ve bazdarlardır. Müsellemler ve akıncılar, savaşa gitmeleri karşılığında, bazdarlar ise kuşların yakalanması, bakımı ve eğitimi ile ilgilenmek için görevlendirilmişler ve vergiden muaf tutulmuştur. Bunun yanı sıra vergiden kısmen muaf tutulan gruplar da vardır. Bunlar; derbençi, köprücü, meremmetçi ve eşkincilerdir. Derbençi, köprücü, meremmetçi devlete çeşitli hizmetler sunmaları karşılığında, raiyyet rüsumu adı altında kaydedilen, ya hiç vergi ödemeyen veya vergiden kısmen muaf tutulan kesimlerdir. Eşkinciler ise, belirli dönemlerde sefere gitmeleri karşılığında vergilerden kısmen muaf tutulmuşlardır.

Prizren sancağının gelirleri, Osmanlı sancaklarında usul gereği, başta padişah olmak üzere, dönemin önde gelen vezir ve paşaları, sancak beyi tarafından paylaşıldığı görülmektedir. Keza, zeamet ve timarlar da genel nisbette sancak gelirlerini tasarruf etmektedir. Ancak, Prizren sancağında farklı olan durum vakıflarda kendini göstermektedir. Sancağın 1570'lere kadar ki gelirleri arasında vakıfların payı hemen hemen yok gibidir. Sancaktaki vakıf gelirleri 1570 tarihinden itibaren önemli artış gözlenmiştir.

Prizren sancağındaki vakıflar, klasik dönem Osmanlı vakıf kayıt sistemine göre tertip edilmiştir. Prizren'e ait ilk vakıf kayıtlarını 1530 tarihli muhasebe icmal defterinde görmekteyiz. Bu defterde sancağa ait sadece iki vakfın mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Prizren'in nefsinde bulunan bu vakıflar, Ahmed Bey bin Evrenos ve Yakub Bey'e ait olanlardır. Bu vakıflar, şehrin imarında ve şehirde yaşayan insanların ihtiyaçlarını karşılaması ve şehrin İslamlaşmasında büyük rol oynamıştır. 1550 tarihinde vakıf sayısı 10 civarında iken, 1570 tarihinden itibaren hem gelir hem de sayı itibariyle bir hayli artış göstermiştir.

Prizren vakıflarını birkaç başlık halinde tasnif etmemiz mümkündür. Bu vakıfları hizmet alanına göre adlandırdığımız zaman; dini, sosyal ve beledî olmak üzere üç ana kısma ayırdık. Bunları da kendi içerisinde muhtelif kategoriler halinde izah etmeye çalıştık. Vakıf ve diğer kayıtlara göre cami ve mescitlerin tamamı Prizren'in merkezinde bulunmaktadır.

İnsanın biri birinden ayıramaz ve biri diğerini tamamlayan iki ana özelliğini oluşturan iskan ve nüfus, iç içe geçmiş bir yapıyı teşkil etmektedir. Prizren'in şehirleri ve nahiyelerini tek tek ele alarak; bu idari birimlerin iskan özelliklerini, fiziki yapılarını, sosyo-ekonomik potansiyelini, nüfusunu ve bu beşeri hususiyetlerdeki değişme ve eğilimler ortaya çıkarılmıştır.

Prizren sancağında nefis olarak ifade edilen ve nüfusu az olan bazı şehirler vardır ki bunlar hem ticarî ve ziraî faaliyetler açısından hemde coğrafi konumu açısından öneme sahiptirler. Mesela, Hoça ve Tırgovişte nahiyelerinin merkezleri, önemli tarım potansiyeline sahip iki yerleşim birimi olmasına rağmen, nüfusları itibariyle ancak büyük bir karye mesabesinde dirler.

Bu çerçevede baktığımızda, Prizren şehri haricinde, sancağa tâbi şehirlerin küçük birer yerleşim birimi olduğu anlaşılmaktadır. XVI. yüzyılın başlarında şehirlerin geliştiğini fakat XVI. yüzyılın ortasında Hoça şehri hariç, şehirlerin küçüldüğü görülmektedir. Buna mukabil, köylerde büyük nüfus artışı görülmektedir. Bu durum, köylerden kasabalara göç yaşanmadığını, aksine kasabalardan köylere yerleşen reayaların var olabileceği ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

Prizren sancağını nüfusu, 1530 yılında 80-81 bin civarında olduğu, 1550 yılında ise toplam nüfusta 23.910 kişilik bir azalma görülerek 56-57 bin olduğu görülmektedir. 1570 yılında sancak nüfusunun 4040 kişi azalarak 52-53 bin olduğunu görmekteyiz. 1550-1570 yılları arasındaki bu nüfus azalışının sebebi, sancağın idari anlamda küçülmüş olmasından kaynaklanmaktadır. En son tahrir yılı olan 1590 tarihine geldiğimizde sancak nüfusu 59-60 bine çıkmıştır.

Prizren sancağına ait yukarıdaki veriler çerçevesinde, yükselme döneminde, Osmanlı merkezi idaresine tabi tipik bir taşra idaresinin askeri, sosyo-ekonomik ve toplumsal yapısı ortaya çıkarılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

I) ARŞİV ESERLERİ

1)Başbakanlık Osmanlı Arşivi

- Tapu Tahrir Defterleri: No. 368, 495, 92, 167, 1029, 499.
- Ruznamçe Defterleri: No.27, 28,34, 44, 49, 166, 185, 207, 217, 229, 244,259,268
- Mühimme Defterleri: No.I, III, XVII, XXIII, XXVIII.

2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nden Kuyûd-ı Kadîme Tasnifi

- Tahrir Defterleri: No: 55, 5, 360.

3) Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi

- Vakfiyeler: No. 989, 590

II) ARAŞTIRMA ESERLER

ACUN, Fatma, *Karahisar-ı Şarkî ve Koyluhisar Kazaları Örneğinde Osmanlı Taşra İdaresi (1485-1569)*, TTK Yay., Ankara 2006.

AFYONCU, Erhan, “Rüstem Paşa”, *DİA*, c. 35,Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1991, s. 288-290.

AGOSTON, Gabor, *Osmanlı'da Strateji ve Askerî Güç*, (çev. M. Fatih Çalışır), Timaş Yay., İstanbul 2012.

AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi*,c.II, Cem Yay., İstanbul 1974.

....., *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası*, Bilgi Yay., Ankara 1975.

BARKAN, Ömer Lütfi, “ Türkiye’de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri (I)”, *İÜİFM*, c.2,(1940-41), s.20-59.

....., *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I*, TTK, Ankara 1988.

....., *XV. ve XVI. ıncı Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları*, c.I Kanunlar, Türk İktisat ve İçtimaiyat Tarihi Araştırmaları Merkezi Yay., İstanbul 2001.

....., *Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstilâ Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler*, *VD*, Sayı:II, Ankara 1942, s.279-386.

- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Ankara 2010.
- BAYKARA, Tuncer, “Kaza”, *DİA*, c.25, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2002, s.119-120.
-, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I*, Anadolu'nun İdari Taksimatı, Ankara Üni. Basımevi, Ankara 2000.
- BAYMAK, Osman, *Kosova-Prizren'de Osmanlı Eserleri*, Bay Yay., Prizren 2001.
- BERKİ, Ali Himmet, “Vakıf Kuran İlk Osmalı Padişahları”, *VD*, Sayı: V (1962), Ankara 1962, s.127-129.
- BUSBECG, Ogier Ghiselin, *Türkiyeyi Böyle Gördüm*, Kervan Kitapçılık.
- CEVAD, Ali, *Memalik-i Osmaniye'nin Tarihi ve Coğrafya Lugatı*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul 1313.
- ÇAĞATAY, Neşet, “Osmanlı İmparatorluğunda Reâyadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üni. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, c. V, TTK, Ankara 1947, s.483-511.
- ÇALIK, Sıddık, *Çirmen Sancağı Örneğinde Balkanlar'da Osmalı Düzeni (15.-16. Yüzyıllar)*, Bosna-Hersek Dostları Vakfı Yay., Ankara 2005.
- ÇINAR, Hüseyin, “Defter-i Evkâf-ı Livâ-i Kuds-i Şerif”, *VD*, Yıl:Aralık 2015-Sayı:44, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2015, s.146-150
- DANIŞMEND, İsmail Hâmi, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Türkiye yay., c.1, 1961.
- DEMİRCİOĞLU, Halil, *Roma Tarihi*, c.I, Cumhuriyet, TTK, Ankara 2011.
- DENY, j., “Sancak”, *İA*, c.X, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1967, s.186-187.
- DOĞRU, Halime, *Osmanlı İmparatorluğunda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı)*, Eren Yay., İstanbul 1990.
- EMECEN, Feridun, “Baştına”, *DİA*, c.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1992, s.135-136.
-, “Bennâk”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1992, c. 5, s.458-459.
-, “Çift Resmi”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay.,c.8, İstanbul 1993, s.309-310.
-, “Yaya ve Müsellem”, *DİA*, c.43, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2013, s.354-356
- ERCAN, Yavuz, “Osmanlı İmparatorluğu'nda GayriMüslimlerin Ödedikleri Vergiler ve Bu Vergilerin Doğurduğu Sosyal Sonuçlar”, *Belleten*, c. LV, s.212-214, TTK, Ankara 1991, s.371-391

-, *Osmanlı İmparatorluğunda Bulgarlar ve Voynuklar*, TTT, Ankara 1989.
- FAROQHI, Suraiya, *Town and Townsmen of Ottoman Anatolia- Trade, Crafts and Foods Production in an Urban Setting, 1520-1560*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.
- GENÇ, Mehmet, *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yay., İstanbul 2013.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyib, “Nâhiye”, *MEB*, c. IX, İstanbul 1964, s.37-39
- GÖYÜNÇ, Nejat, “Hâne”, *DİA*, c.15, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1997, s.552-553.
- GÜLTEN, Sadullah, “Prizren Vakıflarına Dair”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.6, Sayı 24, 2013, s.133-141.
-, “XVI. Yüzyılda Prizren Kazası”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.5, sayı:20, s.184-199.
- GÜMÜŞÇÜ, Osman , *XVI. Yüzyıl Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, TTK, Ankara 2001.
- HALAÇOĞLU, Yusuf , *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara 1998.
- HOCA SADETTİN EFENDİ, *Tacü't-Tevarih*, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı Yay.,c.3, Ankara 1979.
- İNALCIK, Halil, *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar-I*, TTK, Ankara 2014.
-, “Çiftlik”, *DİA*, c.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1993, s.313-314
-, “İspence”, *DİA*, c.23, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2001,s.177.
-, “Köy, Köylü ve İmparatorluk”, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yay., İstanbul 2009.
-, “Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu”, *Osmanlı İmparatorluğu-Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 2009, Eren Yay., s.36-37.
-, “Rumeli”, *DİA*, İstanbul 2008, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., s.232-235.
- “Eyalet”, *DİA*, c.11, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1995, s.548-550.
-, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, TTK, Ankara 1987.
-, *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, (çev. Ruşen Sezer), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003.

- İNCE, Mustafa, 16. Yüzyıl Sonunda Osmanlı İktisadi Tasavvurunun Sınırları, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.1, Sayı-1,2003, s.451-452.
- İSLAMOĞLU-İNAN, Huricihan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İletişim Yay., İstanbul 1991.
- İŞBİLİR, Ömer, “Yük”, *DİA*, c.44, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2013,s.4648.
- JORGA, Nicolae,*Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, (çev. Nilüfer Epçeli), Yeditepe Yay., c.1, İstanbul 2005.
- KALLEK, Cengiz,“Hisbe”,*DİA*, c. 18, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1998, s.133-143.
- KANKAL, Ahmet, *Türkmen'in Kaidesi Kastamonu (XV. ve XVI. Yüzyıllar Arası Şehir Hayatı)*, Zafer Matbaası, Ankara 2004,
- KATIC, Tatjana , “15. ve 16. Yüzyılda Prizren”, *OTAM*, Sayı:33/Bahar 2013, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2014, s.113-138
- KIEL, Machiel, “Prizren”, *DİA*, c.34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007, s.349-351.
-, “İskeçe”, *DİA*, c.22, Türkiye Diyanet Vakfı Yay, İstanbul 2000, s.553-555.
- KÖPRÜLÜ, Fuad, “Vakıf Müessesesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihî Tekâmülü”, *VD*, Sayı: II, Ankara 1942, s.1-35.
- KÜÇÜKAŞÇI, Mustafa Sabri, “Şehir”, *DİA*, c.38, Türkiye Diyanet Vakfı Yay.,İstanbul 2010, s.441-446.
- KÜTÜKOĞLU, Bekir, “Ayas Paşa”, *DİA*, c.4, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1991,s.202-203.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine” “*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi*, Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1988, s.95-112.
- LOWRY, Heath W., *Trabzon Şehrinin İslamlaşması ve Türkleşmesi 1461-1583*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, (çev.Demet ve Heath Lowry), İstanbul 1998.
- MADRAN, Nurettin, *Tarım Sözlüğü*, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1966.
- MEHMED NEŞRÎ,*Kitâb-ı Cihan-Nümâ Neşri Tarihi*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı.
- ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbent Teşkilâtı*, Eren Yay., İstanbul 1990.

- ORTAYLI, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.
- OSTROGORSKY, George, *Bizans Devleti Tarihi*, (çev. Fikret Işıltan), TTK, Ankara 2011.
- ÖZ, Mehmet, *XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı*, TTK Yay.,Ankara 1999.
- ÖZAYDIN, Abdülkerim, “Av-İslâm Tarihi”,c.4, *Türkiye Diyanet Vakfı Yay.*, İstanbul 1992, s.101-104.
- ÖZCAN, Abdülkadir, “Akıncı”, *DİA*, c.2, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1989- s.249-250.
-, “Eşkinci”, *DİA*, c. 11,Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1995,s.469-471.
- ÖZERGİN, Kemal, KALESİ Hasan, EREN, İsmail, “ Prizren Kitabeleri”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı VII, İstanbul 1968, s.76.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü-I, *MEB*, İstanbul 1971.
- PAŞA, Lütfi , *Tevârih-i Âli Osman*, Lütfi Paşa, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1341.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Ruznamçe”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi*, Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Edabiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1988, s.113-141.
- SAMİ, Şemseddin ,*Kâmûsü'l-a'lâm*, C.II., İstanbul 1899.
-, “*Kâmûs-ı Türkî*”, Çağrı Yay., İstanbul 2001.
- SARIKAYA, Meliha Y., “Sûzî Çelebi”, *DİA*, c. 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul-2010, s.4-5.
- SAYDAM, Abdullah, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Kitabevi Yay., İstanbul 2015.
- SPENCER, Edmund, *Travels in European in Turkey in 1850*, c. II , Colburn and Co Publishers, London 1851.
- ŞAHİN, İlhan, “Nâhiye”, *DİA* ,c.32,Türkiye Diyanet Vakfı Yay, İstanbul 2006, s.306-307.
- TABAKOĞLU, Ahmet, “Öşür-Osmanlılar”, *DİA*, c. 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2007,s.100-103.
- TANOĞLU, Ali, *Nüfus ve Yerleşme I*,İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Yay.,İstanbul 1969.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, c.1, TTK, Ankara 1982.
-, *Osmanlı Tarihi*, c.II, TTK, Ankara 1983.

ÜÇOK, Coşkun , “Osmanlı Devleti Teşkilâtında Tımarlar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.2, Sayı:1, Ankara 1944.

ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013.

....., *XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı*, TTK yay. Ankara 1999.

ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, TTK yay. Ankara 1989.

VİRMİÇA, Raif , *Hacı Mehmet Tahir Efendi-Menakıb*, Yeni Dönem Yay., Prizren 2001.

..... *Suzi ve Vakıf Eserleri*, TTK, Ankara 2002.

....., *Emin Paşa Vakfiyesi*, Kosova Türk Araştırmacılar Derneği Kitap Yay., Kosova-Prizren 2006.

....., *Kosova Hamamları*, TDB yay., Prizren 1998.

....., *Kosova'da Osmanlı Mimari Ederleri I*, TTK, Ankara 1999.

....., *Prizren Camileri*, TDB yay. , Prizren 1996.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin, “Vakıf”, *DİA*, c.42, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2012, s.479-486

YİĞİT, Yücel, “Prizren Sancağı'nın İdari Yapısı (1864-1912)” *History Studies*, Volume 2/1, 2010. s.

EKLER

EK-I. 1570 Tarihli Prizren Kanûnnâmesi

Re'âya-i kefereden müzevveç ve mücerrededen yirmi beşer akçe ispenç alunur ve buğday ve arpa ve sâ'ir keyl olan hubûbâttañ öşürler salarlık yedide sekizde bir alunur ve livâ-i mezbûrun yükü İstanbul kilesi ile altı kile vaz' olunmuşdur ve buğday ve nahud ve mercimek ve burçak ve baklanın yükü kırk akçedir ve arpa ve alef ve kablucanın yükü yirmi birer akçe tutulmuşdur deyü defter-i atîkte mukayyed olunub fe-emmâ nefsi Prizren'de ve nevâhîsinde ve livâ-i mezbûrun sâ'ir nâhiyelerinde bi'l-fi'il cârî olan himlin a'lâsı on İstanbul kilesi ve ednâsı sekiz İstanbul kilesi der-kadîmü'l-eyyâmdan bu üslûb üzere ola gelmişdir eyle olsa buğday ve nahud ve mercimek ve ceviz ve baklanın himli ellişer akçe ve arpanın himli yirmi dörder akçedir deyü burçak ve erzenin himli kırkar akçe ve çavdarın otuz altışar akçedir ve alef ve kaplucanın himli yirmişer akçe mukarrer olmuşdur ve şıranın çaburu otuz ikişer akçeye mukarrer olmuşdur ve nefsi Prizren'in kendü bağları iken kadimden dönüm vire gelmişdir üslûb-ı sabık üzere her dönüm yine dörder akçe kayd olunmuşdur ve şehirden hariç nâhiye bağlarının ve Hoça Nâhiyesi'nde olan bağât-ı mahsûldâr olmağın anların kadîminden dönüm vire gelenleri altışar akçe dönüm kayd olmuşdur ve şıra için iki ay on gün menapolyede tutulmak kânûn-ı kadîmdir sipahi dilerse iki ay bir def'ada ve dilerse bir ay bir mevsimde ve bir ay âher mevsimde dut ve bağı olan re'âya evden eve sâhib-i 'arza resm-i tekne deyü beşer akçe virür ve her müzevveç beşer akçe resm-i giyâh ve ikişer akçe bir resm-i bostan ve ikişer akçe resm-i hatab virür kânûn-ı kadîmdir ve defter-i 'atîkde her karyede âdet-i deşt-banîdir deyü birer mikdâr akçe kayd olunub Prizren ve Hoça nâhiyelerinde üslûb-ı mezkûr üzere yine mukarrer olub fe-emmâ Tırgovişte ve Jajna ve Bihor nâhiyelerinde her müzevveç haneden deşt-bânî deyü kadîmden ikişer akçe resm-i koruculuk aluna gelüb müceddeden tahrirde dahi vire geldikleri mukarrer olmağın üslûb-ı mezkûr üzere kadîmden ** altışar akçe resm-i koruculuk virmek üzere kayd olunmuşdur ve yıl tamam yürüyen on değirmenden otuz akçe ve nîm sâl değirmenden on beş akçe ve kebe değirmenden on beş akçe alunur ve bidât-ı canavar yabanda yürüyen canavardan ikisine bir akçe resm alunur ve reaya yemek ve satmak için besleyüb boğazlarsa her birinden birer akçe alunur.

تذکره اهل بیت علیهم السلام

خدایای غمخیز منور و مجرب در گریه بشراچیه ایست
 و بعدای واپس و سایر کمال و انجمن با بدنه شریکها
 بدی ده سنگرد بر النور و آوازه مزبورن یومی استایل
 کله بی ایلدانی کله وضع اولمشه و بعد ای و محو
 و مخرج و بوجاف و اقلدک یومی قرف لچه واپس
 و علف و قبلوچک یومی کرمی بر اچله در وقت شد
 دیوزمه عقیدت مفید او یوب فاقا نفس بره زینک
 و نواحی سندن و لواء مزبورن سایر ناحیه زنده بقعد
 جاری اولان حجاب عالی اولان استانبول گلپوی و
 لایسای سکر استانبول گلپوی قدیم آبادی یومی
 اولوب اولوزن اولی کله در ایلد اولان ابف کله
 و خود و مخرج و سخن و هفت لک جمالی لکیشراچیه
 و ازینک جمالی کرمی در در اچیه و بوجون اولوزنک
 جمالی قرقاچیه و جودارک اولوزن لکیشراچیه و علف
 و قبلوچک جمالی کرمی شراچیه مقرر اولمشه و غیره
 چو بی اولوزن لکیشراچیه مقرر اولمشه و غیره

کله و بیلاری کی قیدند کله و غیره کله و بیلاری
 اولوزن هر و غیره در در اچیه قید اولمشه و غیره
 خارج ناحیه بیلارن و حوج نایسیندن اولان باغات
 محصور اولان اولغین لکیشراچیه قیدند و غیره کله ای لکیشرا
 لچه و غیره قید اولمشه و غیره لکیشراچیه ای ای اولوزن
 مسأ اولیدر اولوزن و غیره قیدند و سایر کله ای ای
 بر دهن و دیلر لکیشراچیه برای بر بومدن و برای لکیشراچیه
 و باجی اولوزن علیا اولوزن اولوزن صاچ لکیشراچیه
 بشراچیه و بر و هر مزوج بشراچیه تر کله و لکیشراچیه
 ستم و استاز لکیشراچیه تر حطت و غیره اولوزن قیدند
 و در عقیدت هر قریه علون دشتبانی دیوزن مقرر
 لچه قید اولوب بره و حوج نایسیندن اولوزن
 مذکور اولوزن و غیره مقرر اولوب فاما غوشه مقرر
 و دیوزن لکیشراچیه هر مزوج خاندن دشتبانی دیوزن
 لکیشراچیه مقرر اولوزن لکیشراچیه مقرر اولوزن
 و غیره کله کله مقرر اولوزن لکیشراچیه مقرر اولوزن
 لکیشراچیه مقرر اولوزن لکیشراچیه مقرر اولوزن

T.T - 0495

قيدا وانشده ويذكر ان يزين اوزر كمنذروا في

ويذكر ان كمنذروا في اوزر كمنذروا في

بش اوزر كمنذروا في اوزر كمنذروا في

الذي كمنذروا في اوزر كمنذروا في

وصا اوزر كمنذروا في اوزر كمنذروا في

هذه اوزر كمنذروا في

الذي

مستند من

T.T - 0495

EK-II. 1590 Tarihli Prizren Kânûnnâmesi

Kânûn-ı nâme-i Livâ-i Prizren ma'â tevâbihâ

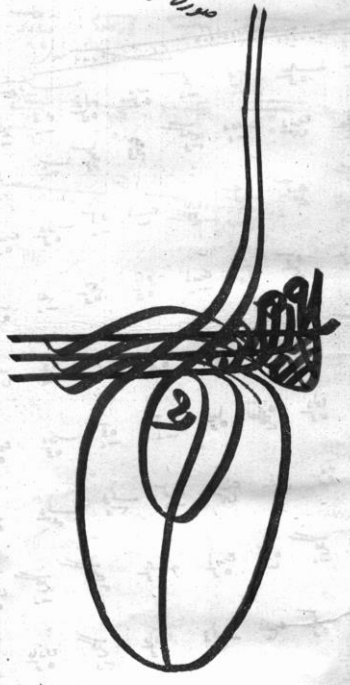
Re'âya-i kefereden müzevveç ve mücerreden yirmi beşer akçe ispenç alunur ve buğday ve arpa ve sâir keyl olan hubûbâtta 'öşürler salarlık yedide sekizde bir alunur ve livâ-i mezbûrun yükü İstanbul kilesi ile altı kile va'z olunmuşdur ve buğday ve nahud ve mercimek ve burçak ve baklanın yükü kırk akçedir ve arpa ve alef ve kablucanın yükü yirmi birer akçe tutulmuşdur deyü defter-i atıkta mukayyed olunub fe-emmâ nefsi-i Prizren'de ve nevâhîsinde ve livâ-i mezbûrun sâ'ir nâhiyelerinde bi'l-fi'il cârî olan himlin a'lâsı on İstanbul kilesi ve ednâsı sekiz İstanbul kilesi der-kadîmü'l-eyyâmdan bu üslûb üzere ola gelmişdir eyle olsa buğday ve nahud ve mercimek ve ceviz ve baklanın himli ellişer akçe ve arpanın himli yirmi dörder akçeye erzenin himli kırkar akçe ve çavdarın otuz altışar akçeye ve alef ve kaplucanın himli yirmişer akçe mukarrer olmuşdur ve şıranın çaburu otuz ikişer akçeye mukarrer olmuşdur ve nefsi-i Prizren'in kendü bağları iken kadîmden dönüm vire gelmişdir üslûb-ı sâbık üzere her dönüm yine dörder akçe kayd olunmuşdur ve şehirden hariç nâhiye bağlarının ve Hoça Nâhiyesi'nde olan bağât-ı mahsûldâr olmağın anların kadîminden dönüm vire gelenleri altışar akçe dönüm kayd olmuşdur ve şıra için iki ay on gün menapolyede tutulmak kânûn-ı kadîmdir sipâhi dilerse iki ay bir defada ve dilerse bir ay bir mevsimde ve bir ay aher mevsimde dut ve bağı olan re'âya evden eve sâhib-i 'arza resm-i tekne deyü beşer akçe virür ve her müzevveç beşer akçe resm-i giyâh ve ikişer akçe bir resm-i bostan ve ikişer akçe resm-i hatab virur kânûn-ı kadîmdir ve defter-i 'atıkde her karyede âdet-i deşt-bânîdir deyü birer mikdâr akçe kayd olunub Prizren ve Hoça nâhiyelerinde üslûb-ı mezkûr üzere yine mukarrer olub fe-emmâ Tırgovişte ve Jajna ve Bihor nâhiyelerinde her müzevveç hânedan deşt-bânî deyü kadîmden ikişer akçe resm-i koruculuk aluna gelüb müceddeden tahrirde dahi vire geldikleri mukarrer olmağın üslûb-ı mezkûr üzere kadîmden vire geldikleri gibi yine ikişer akçe resm-i koruculuk virmek üzere kayd olunmuşdur ve yıl tamam yüryen on değirmenden otuz akçe ve nîm sâl değirmenden on beş akçe ve kebe değirmenden on beş akçe alunur ve bidât-ı canavar yabanında yürüyen canavardan ikisine bir akçe resm alunur ve re'âya yemek ve satmak için besleyüb boğazlarsa her birinden birer akçe alunur deyü defter-i 'atıkde mestûr ve mukayyed olmağın hâliyen ber-mûceb-i defter-i 'atık defter-i cedîd-i hâkâniye dahi kayd olundu.

قانون نامه لوازه برترین مع توابعها
 رعایای کهره دن مزوج و مجرده دن یکی بنزای سبب الوز
 و بغدادی و اویده و سایر کیلا و لان جو با بن غیر لیا ابر
 یدین سکده بر الوز و لوازه بر بودن و کاستنا بول
 کله بی ایله الی کلده وضع اولمشد و بنیادی و خود و عیال
 و بورجان و باغله نیک بوی قرق اچیره و اریه و غله و قوت
 بوی یکی بر اچیره و اولمشد و بود فتر عیقل قید اولوب
 فاما برزیندن و نواحی سندن و لوازه مزبورک سایر ایلی
 بال فعل جاری اولان حاکم اعلی اوز استابول کلری
 و ادناجی کوا استابول کلری در قیام الی امدن و اولوب
 اوزده اولمشد ایله اولسا بغدادی و خود و عیال
 و قله نیک علی التی اچیره و اریه نیک علی یکی در در اچیره
 و اوز نیک علی قرا اچیره وجود ارنک اوز التی اچیره و غله
 و قلو ج نیک علی کو میتر اچیره مقرر اولمشد و شیر نیک جوی
 اوز اکثر اچیره مقرر اولمشد و فی نیک کدی باغله
 تدین دوزم و کلمشد اوسلوب سابق اوزده هر دوزم
 در در اچیره قید اولمشد و شهر دن خارج ناحیه نالین و

ناجه سندن اولان باغات محصول ادا اولمشد انک تری
 دوزم و کلکله التی اچیره دوزم قید اولمشد و شیر اچیره
 اچراخی اوز کون متابولیه و تلیق قانون قیدر سپاهی دوزم
 اچراخی بر نفع و در لسه بر اخی زمین و اخی زمین دوزم
 و باغی اولان رعایا اوز دن اوه صاحب ارضه هم کتر دیو
 بنزای اچیره و هر مزوج بنزای اچیره کما و اکثر اچیره
 کما اکثر اچیره دوزم خطب و بره قانون قیدر و دوزم عیقل
 هر قریده عادت دشتیا شیره و بر مقدار اچیره قید اولوب
 برترین و حوجه ناچله نزه اوسلوب مذکور اوزده
 فاما تر غوشت و زردنه و بعد ناچله نزه هر مزوج حاکم
 دشتیا شیره و قیدر اکثر اچیره دوزم قیقل اولوب
 مخیره دوزم کلکله مقرر اولمشد اوسلوب مذکور اوز
 تدین و کلکله یکی بنزای اچیره مقرر اولمشد و شیر اوز
 قید اولمشد و سبب نام برترین اوزن کرمندن اوز اچیره
 سال کرمندن اوز بنزای اچیره و کید کرمندن اوز بنزای اچیره
 و بعدت جا اوز بیابان و دین جا اوز دن اکیسه بر اچیره
 و رعایایک و صاتی ایچون بسکیوب بوغله هر نین

برای فی الزرد بود فرعیته مسطور و مقید اوله
حالی بر و نتیجتی دفتر جدید حافظی بر چی قید اولدی

مجلس حفظ اولو قیاسان
مور و بید ۱۵۰۰

EK-III. MEHMED PAŞA VAKFIYESİ

Merhûm Mehmed Paşa'nın Prizren'de vâki' câmi'-i şerîf ve medresesi ve Prizren Kazâsı'na tâbi' Leşani Kasabası'nda kâin câmi'-i şerîfi tevliyetleri 8 Cemâziye'l-âhir 1311 târihinde sadr olan irâde-i aliyye mücebince kayd olunmuşdur.

Hâzihi's-sûretu'l-menkûletu an aslihe'l-mümzâ mimmâ hurrira fihi mine'l-vakfi ve's-şerâiti ve'l-vasiyyi ve kuyûdihâ sahha indî ve kadaytu bi-sıhhatihî ve lüzûmihî âlimen bi'l-hilâfi ve râ'iyyen li-mâ yecibu ri'âyetuhû fi-sıhhati'l-hükmi ale'l-evkâf ve ene'l-fakîr Ahmed bin Mustafa el-kassamu'l-askerî be-Livâ-i Üsküb ve Prizren, gufira anhumâ.

Hamd-i cemîl-i bî-gâye ve şükr-i cezîl-i bilâ nihâye ol vâkîf-ı hafâyâ ve esrâr ve vâsîf-ı evliyâ ve ebrâr olan ve râzık-ı perverdigâr celle celâluhû ve amme nevâluhû dergâhına sezâvâr ve vacîbu'l-iktisârdır ki cemî'-i kâinât acîbu't-terkîb ve cümle-i mevcûdâtı garibu't-tertîb-i bî-nazîr ve bî-misâl bî-kayd-ı fütûr-ı ihtilâl nemâk-ı fâik üzere ibdâ' husûsen benî âdemi kudret-i kâmile ve hikmet-i şâmîle birle nemât-ı zâik üzere ihtirâ idüp sülehâ-i ağniyânın mesâkin ve fukarâ-i zevi'l-hâcât için itdikleri evkâf-ı sadakâtın şerî'a-i duhûl-i cennât-ı evliyâ fukarâ ve ağniyâ-i uli'l-hasenât için itdikleri münâcât-ı da'vânın zerî'a-i ref'-i derecât eyledi. Nahmeduhu alâ-na'maihi'z-zâhireti'l-mütekâsire ve neşkuruhu alâ-alihi'l-bahireti'l-mütevâfire ve cevâhir-i salâvât-ı layıka-i bi-siyâr ve zevâhir-i teslîmât-ı bî-şumar ol sultân-ı cumhûr-ı enbiyâ ve ünân-ı menşûr-ı asfiyâ bâ'is-i feyz-i hakayık-âsâr ve hâfız-ı dekâik-i esrâr İmâm-ı Ka'be-i Kuds ve hümâm-ı medîne-i ins sadr-ı safâ-i izzet ve bedr-i kubbe-i şefâ'at-i resûl-i ekrem Muhammed mükerrrem salla'llâhü aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı mutahhar ve merkâd-i münevverlerine her bâr adîl-i katarât-ı emtâr ve mesîl-i zerrât-ı aktâr îsâr ve nisâr olunır ki mü'minîn ve mü'minâtı envâr-ı şems-i şerî'at birle tarîkat-ı hasenâta münâdî ve müslimîn ve Müslimâtı akbar-ı hidâyet ve ma'rifet ile hakîkat-ı sadakât ve hayrâta hâdi oldı. Sa'lla'llahu aleyhi ve alâ men ünîbe ileyhi mine'l-âlî ve'l-ashab ellezî eşrefe'l-asdikâ' ve'l-ahbab ve ba'd;

Kasaba-i Prizren sâkinlerinden fâhrü'l-emâcid ve'l-ekârim Osman bin Mehmed Paşa ve Mustafa bin Mehmed Paşa ve Ayşe bint Mehmed Paşa nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf ve mahfel-i dîn-i münîfte ıkrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem merhûm ve mağfûrûn-leh vâlidimiz olan Mehmed Paşa eskene'llâhu te'âlâ fi'l-kabri haysu yeşa' vakta ki mecârî-i

umûrunda tefekkürü tâmm idüp zaman-ı âfiyetinde ve hâl-i hayâtında mülâhaza-i âfiyet ve fikr-i âhir ve âhret kılub "ed-dünyâ mezra'atü'l-âhire" mefhûmuyla kasd-ı mesûbat-ı fâhireye âzim olup bu mezra'a-i fâhireden ve mahsada-i zâhire âna münâsib zâd ve ikâd ki hayrât ve hasenât ve tâ'at ve ibâdâtır alâ-hasebi'l-makdûr ve kadri'l-meysûr iddihâr ve iktisâb eyleye kim ânda tedârük-i esbâb ve mühimmât mümkün olmayıp "Küllü imriin bi-mâ kesebet rehîn." mücebince her kişinin keyfiyet-i hâli âmâline menût ve ef'âline merbûttur ve şübhe yoktur ki envâ'-i sadakâtın ekmele ve efdâli vakıftır ki fevâidi berdevâm ve avâidi bî-hitâmdır. Kale'n-nebiyyü'l-muhtâr aleyhi salâvâtü'l-gaffâr "İzâ mâte ibnu âdeme inkata'a ameluhû (illâ) an-selâsin ilmin yuntefe'u bihî ve veledin sâlihîn yed'û lehû" ve sadakâtın câriyetin alâ ve hiye'l-vakfu ve bu atıyye-i uzmâ ve hibe-i henıyye-i kübrâ ki mahz-ı tevfik-i rabbanî birle müyesser olur dünyâ el vermişken karîbine mağrûr ve handesine mesrûr olmayup ashâb-ı sadakât-ı câriye ve erbâb-ı hasenât-ı bakiye silkinde muntazım olmak için zimâm-ı hemtîn-i cânib-i hayrâta ma'tûf ve inân-ı azîmetin semt-i hasenâta masrûf kılup Köstendil Sancâğı beyi iken Kasaba-yı Prizren'de bir câmi'-i şerîf ve bir medrese ve Prizren Kazâsı'na tâbi' Leşane nâm karyede câmi'-i şerîf ve bir mekteb binâ ve vakf idip ve atyeb-i mâlından dört kere yüz bin ve otuz bin üç yüz akça ifrâz ve ihrâc ve vakf idip ve akardan dahi kasaba-i Prizren'de otuz dört dükkân ve bir çifte hamâm ve kasaba-i Eyoraniye'de bir hamâm ve karye-i Leşani'de iki bâb değirmen ve Mahmiyye-i Selanik'de Gelmediye Kapsu kurbında üç Yâhudi hâne ve on yedi bâb dükkân ve bir hân vakf idüp mütevellîsi olan Memişah bin Mahmud'a teslîm idip ol dahi kabûl ve kabz idip ve şart eyledi ki;

Mâdâm ki Memişah hayâtta ola mütevellî-i evvel ola ve Memişah'dan sonra evlâdının zükûru batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin mütevellî ve nâzır olalar ve ba'de'l-inkırâz sânehumu'llâhu te'âlâ ani'l-inkırâz ütekâ ve evlâd-ı ütekâyâ şart eyledi ve zikr olunan dört kere yüz bin ve otuz bin üç yüz akçeyi onu on bire olmak üzere rehn-i kavî ve kefil-i melî ile istirbâh ve akâr-ı mezkûr istiğlâl olup hâsıl olan rıbh ve gallenin yevmî yirmi beş akçesi medrese-i mezbûre müderrisine virile ve yevmî üç akçesi mu'idine virile ve yevmî ikişer akçe beş nefer dânişmendlerine virile ve yevmî on beş akçe mütevellîsine virile ve beş akçe kâtibine virile ve yevmî dokuz akçe Kasaba-i Prizren'de vâki' câmi'de imâm ve hatîb olana virile ve ba'de salâti'l-fecr yevmî bir akçe ile Sûre-i Yâsin-i şerîf ve ba'de salâti'l-işâ yevmî bir akçe ile Sûre-i Tebâreke ve yevmî bir buçuk akçe ile bir cüz'-i şerîf tilâvet ide ve yevmî bir akçe ser-mahfillik câmi'-i mezbûrda imâm ve hatîb olana

virile ve iki nefer müezzinlerinin her birine yevmî üçer akçe virile ve yevmî bir cüz'-i şerîf tilâvet için bir buçuk akçe virile ve devr için buçuk akçe virile ve câmi'-i mezbûrda yevmî bir akçe ile her kim na't-hân olur ise ve yevmî bir buçuk akçe ile bir cüz'-i şerîf ve buçuk akçe ile devr için ve yevmî bir akçe ile ba'de salâti'l-asır Sûre-i Amme tilâvet eyleyene ve iki nefer kimesne buçuk akçe ile devr ve bir buçuk akçe ile bir cüz'-i şerîf tilâvet idip cum'a günlerinde salâda ve ramazân-ı şerîf'de mahfilde müezzinlere mu'âvenet eyleyeler ve yevmî bir akçe ile câmi'-i mezbûrda her kim mu'arrif olur ise yevmî bir buçuk akçe ile bir cüz'-i şerîf tilâvet ve bir buçuk akçe devr-hân ola ve vakf-ı mezbûrda her kim câbî olursa yevmî altı akçe virile ve yevmî beş akçe kâtibine virile ve kayyımına yevmî iki akçe ve bevâbına bir akça ve sâ'atçısına bir akçe virile ve şem' ve hasır için yevmî üçer akçe sarf olına ve ramazân-ı şerîf'de ve leyâlî-i mu'tâdede ve câmi'-i şerîf'de ve minârede yanan kandillerin rûganı için her senede sekiz yüz akçe sarf olına ve Karye-i Leşani'de olan câmi'-i şerîf'de her kim imâm ve hatîb olursa ve ser-mahfil ve mu'allim olursa yevmî dört akçe hitâbet ve yevmî üç akçe imâmet ve yevmî üç akçe mu'allimlik ve yevmî bir akçe ser-mahfillik için virile ve câmi'-i mezbûrda her kim kayyum ve cum'a günlerinde âşır-hân olursa yevmî dört akçe virile ve şem' ve hasırına yevmî bir buçuk akçe sarf olına deyü şart ve ta'yîn eyleyip evkâf-ı mezbûrede vech-i meşrûh üzere teslîm-i ile'l-mütevellî ve tescîl-i şer'î olındıktan sonra eimme-i izâm beyninde hilâfa âlim olan hâkim-i vakt dahi ba'de ri'âyeti mâ yecibu ri'âyetuhû evkâf-ı mezbûrenin sıhhat ve lüzûmuna hükm idüp minvâl-i meşrûh üzere nice müddet cârî olındıktan sonra merhûm mûma-ileyh hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde vasiyyet eylemiştir ki vefâtından sonra cemî'-i mâlımdan sülûsü ifrâz ve ihrâc olunup kasaba-i mezbûrede vâki' olan câmi'-i şerîf kurbında bir imâreti ve beş ocaklı bir kârbânsarây binâ olunup ve mâ'adâya onu on bir olmak üzere rehn-i kavî ve kefil-i melî ile istirbâh ve istiğlâl olunup fe-emmâ reybi-ri ribâdan ârî tarîk-i marzî üzere cârî olup hazret-i râzık-ı müte'âl rıbhında her ne ihsân ederse ihsân eylediği mâlımdan imâret-i mezbûrede her ayda Prizren keyli ile yirmi iki keyl buğday hesâbı üzere yevmî kırk bir çift fodula tabh olına ve her fodulası doksan dirhem ola ve yevmî buçuk keyl buğday ile dört vukıyye koyun eti ile şorva tabh olına ve cum'a gecelerinde sekiz vukıyye koyun eti ve dört vukıyye iç yağı ile keşkek tabh olına ve ramazân-ı şerîf'de yevmî bir şenik pirinç ve bir vukıyye rûgan-ı sâde ve üç vukıyye asel ile zerde tabh olına ve sekiz vukıyye et ve dört vukıyye iç yağı ile keşkek tabh olına ve yevmî iki akçelik zaferân zerde için alına ve yevmî nemek için ve basal için ve nohûd için ikişer akçe sarf olına ve yevmî hatab için on ikişer akçe sarf olına ve tabh olunan tâ'andan yevmî iki kepçe şorva

ve dört aded fodula kasaba-i mezbûrede binâ eylediği medresenin müderrisine virile ve bir kepçe şorva ile bir çift fodula kilercisine virile ve yevmî ikişer fodula ile birer kepçe şorva altı nefer dânişmendlerine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva hatîb ve imâma virile ve yevmî bir çift fodula ile birer kepçe şorva câmi'-i mezbûr müezzinlerine virile ve yevmî bir çift fodula ile birer kepçe şorva câmi'-i şerîf-i mezbûrun na't-hânına ve masrafına virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva âmme tilâvet idene virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva câmi'-i mesfûrun kayyımına virile ve yevmî ikişer çift fodula ile ikişer kepçe şorva vakf-ı mezbûrun mütevellisine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva kâtibine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva câbîsine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva şeyhine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva vekîl- harcına virile ve yevmî çift fodula ile bir kepçe şorva ferrâşına virile ve yevmî iki çift fodula ile iki kepçe şorva tabbahına virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva tabbah şakîrdine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva evkâf meremmetçisine virile ve yevmî bir çift fodula ile bir kepçe şorva imâret habbâzına virile ve yevmî sekiz çift fodula ile sekiz kepçe şorva sekiz nefer tâlib-i ilim sûhtelere virile ve yevmî beş çift fodula ile beş kepçe şorva zikir olunan kerbânsarâyı beş aded ocağına konan nâzil olan müsâfirine virile ve yevmî on beş akçe vakf-ı mezkûr mütevellisine virile ve yevmî on beş akçe kâtibine virile ve yevmî dört akçe câbîsine virile ve yevmî iki akçe câbî kâtibine virile ve yevmî üç akçe imâret-i mezbûre şeyhine virile ve yevmî üç akçe vekîl harcına virile ve yevmî iki akçe ferrâşına ve yevmî beş akçe imâret tabbahına virile ve yevmî üç akçe evkâf meremmetçisine virile ve yevmî iki akçe habbâzına virile deyü vech-i meşrûh üzere vasiyyet eylemişti. Hâlâ biz dahi cemî'-i mâlından hâsıl olan altı yüz bin ve doksan bin fidda râyicü'l-vâkit akçe sülüsü ifrâz ve ihrâc idip vasiyyet-i meşrûhasına tenfîz idip meblağ-ı mezbûr tamamen ve kâmilen liecli't-tescîl mütevellî nasb eylediği Memişah bin Mahmud'a teslîm eyledik mütevellî-i muşârun-ileyh dahi kabz ve tesellüm eyledi deyü ikrâr ve i'tirâf eylediğinden sonra mütevellî-i mûmâ-ileyh dahi mukırrûn-ı mezbûrünü ikrâr-ı meşrûhlarında tasdîk idip meblağ-ı mestûru vech-i meşrûh üzere nice müdded mütevellîleri sâir evkâfdan tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledikten sonra mukırrûn-ı mezbûrunu meclis-i şer'-i hâzırûn olup takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm kılıb derâhim ve denânîr vakfının eimme-i selâse katında adem-i cevâzına binâen vakf-ı mezbûrdan rücû' idip verâsetimiz hasebiyle mülkiyete istirdâd ideriz müteveli-i mezbûrdan meblağ-ı mezkûru bize teslîm eylesün deyü da'vâ ve husûmet eylediklerinde mütevellî-i mezbûr dahi cevâb-ı savâba müteveccih olup

vakf-1 derâhim ve denânîrin imâm-1 hümâm-1 rehber Hazret-i İmâm-1 Züfer'den İmâm el-Ensârî aleyhi rahmetü'l-bârî rivâyeti üzere sıhhatinde asla şüphe yoktur deyü münâza'a ve muhâsama idüp sadr-1 kitâbda tevfiğ-i refî' olan hâkim-i refî'ü'l-kadr huzûrında mürâfa'a oldıklarında hakim-i mûma ileyh esbaga'llâhu ni'amehû-aleyh cânib-i vakfî evlâ görüp rivâyet-i mezbûre üzere vakf-1 derâhim ve denânîrin sıhhatine hükm ittikte mukırrîn-i merkûmûn bu bâbda matlablarına zafer bulıcak inânı vekîl-i gâr ve semt-i âhera masrû kılup sıhhat-i vakfî derâhim ve denânîr eğer ki imâm-1 muhad kavî-i müselleme ve makbûle fakî-i sahîh ile merviyeye-i menkûldür lâkin ol mikdâr ile rücû' bâb ile sened olmaz zirâ sıhhat-1 vâkıf İmâm-1 Züfer katında lüzûmu müstelzim değildir ve çünkü sıhhat-1 vakf-1 derâhim ve denânîre hükm ânın mezheb-i üzere cârîdir ve lâkin lüzûm devâmdan ârîdir vakfiyyetinden rücû' ve mütevellî-i mezbûrdan istirdâd asl-1 mâla şürû' itdiklerinde mütevellî-i mezkûr cevâp virip; eğerçi sıhhat-1 vâkıf mestûr-1 re'yi imâm-1 mezkûr üzere lüzûmundan ârîdir ve hükmü evvel re'y üzere cârîdir lâkin bade'l-hükm sıhhatı sâire-i eimme re'yelerine sârîdir zirâ ittîfâk-1 müctehidîn bunun üzerinedir ki hükm-i hâkim mahall-i ictihâdda mülâkî ve musâdif olsa ol hükm nâfiz ve muhterem ve cumhûr katında makbûl ve müselleme olup pes mahall-i nizâ'da hükm-i hâkim ile sıhhatı cumhûr-1 ulemâ-i ümmet katında muhakkak olıcak imâmeyn-i mezkûreyn re'yelerine hod sıhhat-1 vakfa lâzım-1 beyyinedir lâ-cerem ânların re'y-i reşîdleri üzere lüzûm-1 hükm olınmak taleb iderim didikde hâkim-i muşârun-ileyh temhîd-i kavâ'id-i hayrâtı evlâ ve teşyîd-i mebânî-i birr u hasenâtı ahrâ görüp meblağ-1 mezbûrun vakfiyyetinin lüzûmuna dahi hükm idip tescîl etti min-ba'd nakz ve nakîzine mecâl muhâl ve ihtilâl ve ibtâl mümteni'ü'l-ihtimâl oldu. "Femen beddelehû ba'demâ semî'ahû fe'innemâ ismuhû ale'llezîne yubeddilûnehû inne'llâhe semî'un alîm" ve ecrü'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm.

Cerâ zâlike ve hurrîre fî evâil-i şehr-i Muharremi'l-harâm sene semâne ve semânîn ve tis'a mie. (988)

Şuhûdu'l-hâl:

- el-Hâcc Ali ibn Hızır el-imâm,
- el-Hâcc Dervîş el-imâm,
- Ali Dede birâderi,
- Mevlânâ Ömer Halife en-nâib,
- el-Hâcc Ali eş-şehîr Baba Nasır,
- el-Hâcc Hasan Bali et-tâcir,

- Mustafa Çelebi bin Davud,
- Mevlânâ Mehmed Halife bin Hüsam el-hatîb,
- Mevlânâ Ali Halife ibn Turgut,
- İbrahim Halife ibn Dimeşki,
- Dimeşki Ali Dede,
- Ahmed Velude bin Mesihüddin,
- Ser-asker Kurd el-Cüнди,
- Feyzi Hilmi ez-za'im,
- Osman Dede ibn İdris
- Ve gayrum mine'l-huzzâr.

Handwritten notes at the top right of the right page, including a signature and date.

دردی که بیانش نماند برین دفعه... (Main text of the right page)

هذا الموضع... (A block of text, possibly a header or a specific section title)

Main body of handwritten text on the right page, continuing the medical or philosophical discourse.

Handwritten notes at the top center of the left page.

Main body of handwritten text on the left page, continuing the medical or philosophical discourse.

امام فقیده لزوم مستند و کلمه و جمله صحیح و وقف در حکم و نظایره حکم انک من ذهب اوزر جابیده و کلمه لزوم و در وقت
 جابیده و قیفنده رجوع و متوا مزبور دم است داد اصل مال شروع ایند کلام خوا نکور جواب در وقت اگر چه وقت
 مطور ای امام فکار اوزر فرزند جابیده و حکم اول ای اوزر جابیده کلمه بعد حکم صحت حاکم آنرا ابرئیم ساید
 زیرا انفا وجه بجهت بیرون اوزرینم در ک حکم ها که علی اجزاء هر ملاخ و معارف اول حکم فاقه لزوم و جود
 قنده مقبول و مسلم اولوب پس علی تراعه حکم ها که ایل صحت مجبور علما امت قنده مفسده و بجهت ارمیه نکوریم ایزرینم
 ضد صحت وقف لازم بینم در لاجرم انک ای شبیه ای اوزر لزوم حکم اولنقه طلب ابریم دیدار حکم فکار ای
 تمهید قواعد فیدان ادا و تشید سابق بود صناد افری کوروب مبلغ مزبوران و قیفندک لزوم و حق حکم ایزریم
 نسبی ایزی مه بعد قفسه و فقطه مجال حکم و اختلاف و ابطال تمتع الزعمال اولی نموده بام بعد ماسمه فاقه اثر
 علم الذمه بیرون انه اسه سیم علم و اجر الواقف علم الی الجواد الکبیر جری ذلالت و صرخه از ان شد محرم الحرام سنه

بهر حال غنای المال

سماه و نمازیه و تسماة

الحکم علی	الحکم در دست	عم دود	مولونا عر حله	اولی علی السه	اولی علی السه	محقق علی
علی لولم	الاولم	برادری	السما	بیان	کاش	داود
مولونا عر حله	مولونا عر حله	مولونا عر حله	مولونا عر حله	مولونا عر حله	مولونا عر حله	مولونا عر حله
علم الحطب	دور عور	دور عور	دور عور	دور عور	دور عور	دور عور

EK-IV. KUKLİ MEHMED BEY VAKFIYESİ

Medîne-i Prizren'de vâki' ashâb-ı hayrâtın Kukli Mehmed Bey vakfının 28 Zi'l-ka'de 1310 târîhinde sâdır olan irâde-i aliyye mûcibince kaydolunmuştur.

Ba takrîr

Mâ hurrire fihi mine'l-vakfi'l-mücemmel ve'l-habsi'l-mükemmel sahha indi vaka'a ledeyye ve hakemtu bi-sihhatihi ve lüzûmihi ve ene'l-abd ellezi bi-hulûsi ileyh el-Hâcc Mustafa Avni el-müvellâ hilâfeti bi-kazâ-i Prizren ma'a Sahriyaka Ufiye anhumâ.

El-Hamdü li'llâhi'llezî zeyyene ibâ'dehu bi-lutfihi'l-kerîm ve erşede tâlibehu bi-avni inâyetihi ilâ sirati'l-müstakîm “yağfirü li-men yeşâ'u ve yu'azziru mem yeşa ve huve'l-azizü'l-hâkim neşhedü en-lâilâhe i'llâllah vahdehü lâ şerîke lehü şehâdetu yatribü bi-hettâbî's-selîm ve encâhum ani'n-nârı ve'l-cahîm ve sa'llallâhü alâ Seyyidina Muhammedin ve âlihi'l-izâm ve ashâbî'l-kirâmı el-mutavattını fi cennâtin nâim rabbenâ takabbel minnâ inneke ente's-semîu'l-alîm vetüb aleynâ inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti amma yâsifun ve selâmun ale'l-mürselîn ve'l-Hamduli'llâhi rabbi'l-âlemin.

Emmâ bâ'du kıdvetül-kuzat ve'l-mücâhidin kâtîli'l-bugâti ve'l-mu'ânidin muhyi'l-milleti ved-dîn Mehmed Bey ibn Hayrettin Zadallâhu te'âlâ hayrâtihi ve da'afe hasenâtihi ilâ yevmi'd-dîn. Vakta'kîm alâyık-ı irtibatât vâ'iziyye-i islâhı durrat ? sem'-i kabülle ısgâ ve safha-i hatırda inşâ idüp çeşm-i basîreti alem kuşâyı ve dîde-i bekâreti cihânnümâyı açup âlem-i şuhûd-ı zuhur hadîsât-ı hade sâniyyeye mazhar ve sudûr-ı vâki'atı vekâyı-i zamâniyyeye masdâr olduğundan hades ettiki dünyâyı dîn-i mahall-i mihnet ve menzil-i rihlet olup her zerrekim zulumât-ı ademden envâr-ı vücûde zuhur eder lâ budde dâr-ı fehâdan dâr-ı bekâyâ rahil olsa gerekdir ki kemâ kala'llâhü azze ve celle “küllü nesin zâikatü'l-mevt” pes âkil oldur ki sâlik-i muhsinin sebîline sülük idüp zümre-i müstazillini fi zılâli sadakâtihim âdâdında mâ'dûd olmak gerek idüğüne mütefattin olup vücûh-ı hayrâtın vech-i uhrâ ve hasenâttan tarîk-i ûlâ ashâb-ı müslimîne ve erbâb-ı mü'minîne bir mahalle mescid ve iki câmi'-i şerîf binâ etmeğe mütekayyin oldıysa Hazreti Seyyidi'l-mürselîn ve senedi'l-mü'minin salâvatüllahi aleyhi ve selâmuhu ilâ yevmî “men bena mesciden lillâhi benallâhu lehü beyten fi'l-cenne” dediğü hadîs-i şerîfin fehvâ-yı münîfiyle âmil olup

mahrûse-i Prizren'de ve kazâ-i Haslar'da Opula Nâhiyesinde Zinova nâm kasaba'da atyeb-i emvâlinden ve ahsen-i eksâbından müstağnî ani'l-hudût bir Mahalle mescid ve iki câmi'-i şerîf binâ idüp hasbeten li'llâhi te'âlâ ve taleben li-merdâti yevmin yestezillü'l-mer'û fi zill-i sadakâtihi vakf ve haps idüp içinde evkât-ı hamseye müdâvemet olunmağı ve Cuma namâzı kılınmağı şart ettikten sonra izn-i sultâni ile salât-ı cum'a ve beş vakit namâz dahî kılındı ve vâkıf-ı mezkûr de'affa'llâhu hasenete hû ilâ gâyeti'd-duhûr dilediğı bu binâ eylediğı mescid ve câmi'-i şerîfler inkırâz-ı zamâna ve gâyet-i devrâna değın ma'mûr ve muhalled ola pes bu maslahat için mahrûse-i Prizren'de Oluş Bey oğlu Ahmed dükkânlarıyla ve tarîk-i âmm ile mahdûd yirmi beş bâb dükkânların ve Süleyman Hoca'dan satın aldığı üç dükkânların ve Şirmerd oğlu Derviş'den satın aldığı dört bâb dükkânların ve Hacı Şabân'dan satın aldığı beş dükkânların ve Yakup Bey Mescidi'yle ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve kârbânsarâyaların ve taşrasında divarına muttasıl dükkânların vakf ve haps eyledi ve mezbûr kârbânsarây önünde beyne'n-nehreyn olan on bâb dükkânların Çarşı başında Timurcûlar dükkânları kurbunda olan on bâb dükkânların Câmi'-i Atık Mahallesi'nde merhûm Sücûdi Köprüsü kurbunda beyne'n-nehreyn olan on bâb dükkânların ve Eski Pazarda binâ ettiği elli bâb dükkânların vakf ve haps eyledi ve geru Eski Pazar'da dükkânlar ardında binâ eylediğı üç kilârı üzerlerinde olan fevkânî çardaklarıyla vakf ve haps eyledi ve Cesrucelbiden? satın aldığı iki göz âsiyâbın suyun şehirluya Atmeydâni'na ve musliya ve aşğa bahçelere varınca vakf ve habs eyledi ve Eskipazar kurbunda hudûd-ı erba'ası tarîk-i âmmle Bistrice nâm nehreyle mahdûd Balaban Çelebi yerlerinde binâ eylediğı fevkânî ve tahtânî kârbânsarâyın vakf ve haps eyledi ve geru nefsi-i Prizren'de Terzi Abd ve Hasan beni Abdullah emlâkiyle ve kilisaya tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd Ferhad Bey ve Davud Voyvoda'dan satın aldığı yerlerde binâ eylediğı kârbânsarâyın vakf ve haps eyledi ve bu cümle yer olağı içinde bostân olup ki iki cânibi tarîk-i âmm ile ve bir cânibi ve kazâ-i haslarda Zinova nâm kasaba'da binâ eylediğı hamâmını vakf ve haps eyledi ve nefsi-i Prizren'de Debbâğlar Mahallesi'nde ve su argıyla ve tarîk-i âmm ile ve vakıf bostân ile mahdûd Ahmed Bey oğlu Mehmed Çelebi'den satın aldığı bostanı vakf ve haps eyledi ve bu cümle yer olağı içinde bostân olup ki iki cânibi tarîk-i âmm ve bir cânibi debbâğlar mahallesi ve bir cânibi şehirlunun câirleriyle mahdûtdur vakf ve haps eyledi ve giru Prizren civârında Atmeydâni'ndan aşğa hudûd-ı erba'ası tarîk-i âmm ile ve sefir suyu argıyla mahdûd ve mümtâz olan bahçesin eşcâr-ı müsmiresiyle debbâğıyle, ve asmâlarıyle ve cemî'-i tevâbî'yle ve levâhikiyle vakf ve haps eyledi ve mahrûse-i Prizren'de Eskipazar kurbunda Paşteru oğlu değirmenleri denmekle

meşhûr olan bir hâne içinde beş bâb âsiyâbın ve mahrûse-i Prizren'de Saraçlar çarşısı kurbunda Papasoğlu Mustafa'nın değirmeni ile bir hânedede Ravusavuz ve Nakradan satın aldığı bir göz âsiyâbını vakf ve haps eyledi ve Topluca nâm nehir üzerinde dâir olan zav'da dört bâb âsiyâbını vakf ve haps eyledi ve haslar kazâsında Race nâm Karye içinde vâki' olan iki oda dört bâb âsiyâbını vakf ve haps eyledi ve mahrûse-i Üsküpte Boyacılar Mahallesi'nde hudûd-ı erba'ası Serave nâm nehir ile ve üç tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan fevkânî ve tahtânî kârbânsarâyın vakf ve haps eyledi ve Leş Kalesi varoşunda binâ ettiği kârbânsarâyın ve elli bâb dükkânların ve fevkânî ve tahtânî çardakların ve otluk ve saman için binâ eylediği hânesin ve hammâmın vakf ve haps eyledi ve nefsi-i İskenderin binâ eylediği fevkânî ve tahtânî kârbânsarâyın ve Dokakin Nâhiyesi'nde Maguşî nâm karyede binâ eylediği kârbânsarâyın ve Dokakin Kalesi kurbunda binâ eylediği fevkânî ve tahtânî kârbânsarâyın ve Kulûmyine Karye'de binâ ettiği kârbânsarâyın ve Aspas iskelesinde binâ ettiği kârbânsarâyın ve Gudn nâm karyede binâ ettiği kârbânsarâyın ve Prizren kazâsında Mahuşa nâm karyede binâ ettiği kârbânsarâyın ve Üsküp kazâsına tâbi' Suyudunca nâm karyede binâ ettiği kârbânsarâyın vakf ve haps eyledi ve bu cümle kârbânsarâyaların kurblerinde binâ olunan kilârların ve ambarların şol şartla vakf eyledi ki içinde oturan kârbânsarâyıcılar veyâhut âhar kimesneler zikrolan kilârları ve anbârları kirâ ile dutup ve kirâdan hâsıl ettikleri akçe-i kârbânsarâyaların meremmâtlarına sarf edeler ve eğer vefâ etmeyip dahî ziyâde harç lâzım olursa evkâf hâsılından harç edeler ki kârbânsarâyılar harâb olmayıp ma'mûr ola ve Üsküp ve İstanbul yollarında herne yerdeki kârbânsarâyılarım vardır bekleyip ve silip süpürüp hizmet eden kimesnelere yevmî ikişer akçe vereler ve şart eyledi ki İskenderîde ve nefsi-i Leş'de binâ eylediği kârbânsarâyılardan ve fevkânî tahtânî çardakından ve hamâmından hâsıl olan kirânın akçesiyle Sokakin? ve İstanbul yollarında rızâen li'llâhi te'âlâ binâ ettiği kârbânsarâyaların meremmâtlarına ve bekleyip süpürenlerin ücretlerine toprak kâdîları mâ'rifetleriyle ikişer akçe sarf olına femmâ bekleyenler kendileri silmek süpürmek şartıyla evlâd-ı bâ'dehu bir kimesne gelip benim vakfıma sa'yim vardır deyup gözetmeğe ve süpürmeğe yevmî birer akçe ulûfe ile kabûl ederse verile ziyâde kalan akçe vakfa ilhâk edeler ve Kazân Kalkandelen'de Vardar üzerinde binâ eylediği köğrü gözedip meremmât eylemek için yılda üç yüz altmış akçe ta'yîn eyledi ve üstü ve yanında köprü lâzimiçün koru olan ormanlığı ve havlusunu gözetmek için yılda üç yüz âltmış akçe ta'yîn eyledi şu şartlaki köprü kurbunda olan Jilne nâm Karye halkından her kim gözedirse yılda üç yüz altmış akçe ücret verile ve Kalkandelen kâdîsına yılda altmış akçe hakk-ı nezâret ta'yîn eyledi şol şartlaki mezkûr

koru kimseye gidermiye tâki köprüye zarar müterettip olmaya ve dahî vâkıf-ı mezkûr ahlas-ı emvâlimden ve ehass-ı menâlimden ellibin fidde-i cedîd-i meslûk-i sultânî fi'l-vakit akçesin bâ'de'l-ifrâz vakf ve haps eyledi ve Babası Hayrettin bin İlyas kendi cânibinden mütevellî nasb eyledi ve meblağ-ı mezbûru ve bu cümle evkâf mülkiyetten ihrâc idüp âna teslîm eyledi şer'-i şerîf-i âti îcâb eylediğiçün ol dahî evkâf-ı mezbûr tevliyetini bi-tamâmıha cihetiyle alıp kabûl idüp ve meblağ-ı mezbûru ve evkâf-ı mezkûru kabz eyledi ve vâkıf-ı mezkûr şöyle şart eyledi ki bu cümle evkâfin tevliyeti ve tasarrufâtı ve tebdîli ve tağyîr ve tahvîli ve İmâm ve Muallim ve sâiril ehl-i azli ve nasbı mâdem ki kendi cevindedir elinde ola kendi bi-takdîra'llâhu te'âlâ dâr-ı fenâdan saray-ı bekâya rihlet ettikten sonra tebdîl ve tağyîri mütevellîler elinde olmıya ve mezkûr babası âhirete intikâl eyledikten sonra vâkıf-ı mezbûrun utekâsından zükûrunun aslahı vakfa enfa'nı mütevellî ola ve mezkûr utekâmın evlâdından aslah ve vakf enâsı neslen bâ'de neslin ve batnen bâ'de batnin mütevellî olalar ve vâkıf-ı mezbûrun akrabâsından aslahı ve vakfa enfa-ı neslen bâ'de neslin ve batnen bâ'de batnin nâzır ola amma mütevellînin ve nâzırın vakfa zarârı ve ziyânı müterettip olur ise hâkimü'l-vakt cemâ'at ve hatîbler ve müezzinler mâ'rifetleriyle aslah müslimînden yarar ve maslahatgüzar vakfa enfa' kimesneleri tevliyete ve nezârete nasb eyleye ve hâkimü'l-vakt dahî cemâ'at ma'rifetnûr. Ehl-i cihâttan bir ahâdîn cihet-i âhara tevcîh eylemiye ve vâkıf-ı mezkûr Sebbetehu'llâhu'l-Melîki'l-gafûru fi külli'l-mevâkıf kezâlik şart eylediki dekâkîn ve tavâhın-ı mezkûrda ve hucerat ve menâzil-i mesfûre îcâre-i şer'yye ile gallelenip ve meblağ-ı mezbûr istirbâhı şer'yye ile nemâlanıp îcâre-i şer'yyeden ve nemâ-yı mer'yyeden hâsıl olan akçeden nefsi-i Prizren'de ve kazâ-i Haslarda vâki' olan evkâfa mütevellî olana yevmî on akçe ve kâtibine yevmî beş akçe ve evkâfa nâzır olana yevmî beş akçe ta'yîn eyledi ve mezkûr mütevellî nâzır ile kâtibiyle yılda bir kerre cümle vilâyetlerde olan evkâfı gezip görüp mezkûr kârbânsarayların ve kilârların ve köprülerin harâbesin ta'mîr idüp ve muhâsebe defterlerin kâdî mâ'rifetiyle berîn mütevellî ve berîn nâzır ola ve Zinova nâm kasaba'da olan câmi'-i şerîfin hatîbine imâmına yevmî dört akçe ve mu'allimine yevmî iki akçe ve halîfesine yevmî bir akçe ve iki müezzinlere yevmî ikişer akçe ve kayyımına yevmî buçuk akçe ta'yîn eyledi ve Kur'ân-ı azîmden iki cüz tilâvet edenlere ki birisi vâlidesi rûhiyçün okuna ve birinin savâbını Hazreti Seyyidi'l-mürselîn Muhammedeni'l-Mustafa'nın ruhu münevverine ihdâ eyleyeler zikr olunan cüzleri yevmî birer akçe ile müezzinlere şart eyledi ki vazîfeleri yevmî üçer akçe ola ve mahrûse-i Prizren'de olan câmi'-i şerîfin hatîbine imâmetine yevmî dört akçe ve mu'allimine yevmî iki akçe ve halîfesine yevmî bir akçe ve iki müezzinlerine yevmî

ikişer akçe ve kayyımlıklarına herbirine yevmî buçuk akçe ta'yîn eyledi ve her Cuma günü altı aşır okunmak için üç buçuk akçe ta'yîn eyledi bir akçesi ser-mahfelin ola ve iki buçuk akçesi beş aşır hânların ola ve ser-mâhfel okuduğu aşrın savâbın Hazreti Seyyidi'l-mürselin Muhammedeni'l-Mustafa'nın rûh-ı mukaddesine ihdâ eyliye ve iki aşrın müezzinler atası rûhiçün okuyalar ve bir aşrın câmi'-i şerîfin mu'arrifi okuya ki buçuk akçe aşrıdan ve buçuk akçe mu'arriflikten yevmiyesi bir akçe ola ve iki aşrın Hacı Kasım Mahallesi mescidinin imâmı ve müezzini okuya ve zikrolan mescidin imâmına yevmî iki buçuk akçe ve müezzin ve kayyımlığıyla yevmî bir buçuk akçeki câmi'-i şerîfde okuduğu aşrın buçuğu ile yevmiyesi iki akçe ve imâmı okuduğu aşrın buçuğ ile yevmiyesi üç akçe ola ve mu'allimine yevmî iki akçe ve halîfesine yevmî birakçe ta'yîn eyledi ve şart eyledi ki eğer bi-kudretillâhi te'âlâ nefsi-i Prizren'de dâr-ı âhirete intikâl idüp mezârım vâki' olur ise her gün bâ'de salâti'z-zuhr iki aşırhân Kurân-ı azîmden birer aşır okuyup rûh-ı muravvahıma ihdâ eyleyip du'â edeler her birine yevmî birer akçe ta'yîn eyledi ve zikrolan mescidlerin şem' ve hasırlarına yevmî birakçe ve Prizren kâdîsına yılda yüzelli akçe va haslar kâdîsına yüz akçe hakk-ı nezâret ta'yîn eyledi ve iki bahçenin bâğbânlarına her birine yevmî ikişer akçe ta'yîn eyledi şol şartla ki bahçelerin havlusun meremmet edeler ve suların salalar ve meyvelerin vesâir mahsûlâtın gözedeler amma içindeki bâğların ve asmâların vesâirlerin harcın mütevellî-i vakıftan eyleye ve musallinin kurbunda vâki' tekye misâfirine âyende ve revendeye vakf ve haps eyledi ve tekye-nişîne yevmî üç akçe ta'yîn eyledi bir akçesi pınarı ayırılmak için ve koğasına ve âbiyyine ola ve iki akçe namâzgâhın havlusu meremmâtına vesâir hizmetine ola ve hâsılı otluğu tekye-nişînin ola ve tekyenin kurbunda olan vakıf bahçenin hizmeti için yevmî iki akçe ta'yîn eyledi eğer tekye-nişîn kâdir olursa ol iki akçesi dahî alır bahçenin hizmetin ol göre eğer kâdir olmaz ise bir bahçivan tutûlup iki akçe ana vereler ve Zinova nâm kasabada câmi'-i şerîfin kurbunda olan kârbânsarayın gözidüp silmine yevmî bir akçe ta'yîn eyledi ve şart eyledi ki ehl-i cihetten eğer imâm ve eğer müezzin ve eğer gayriden çiftçi olurlar ise cihetlerin âhara vereler ve her yıl başında hatîbler ve müezzinler ve cemâ'at mâ'rifetleriyle hâkimân-ı mezbûran mütevellînin ve nâzırın ve kâtibin müfredât defterlerinden evkâfin mahsûlâtın ve masrûfâtın görüp ve ihrâcâtın görüp ve muhâsebesin alıp sicillâtlarına kaydedeler ve gördükleri muhâsebenin imzâ-i şerîfleriyle ve mühürleriyle birin mütevellî eline ve birin nâzır eline verip İndallahi'l-kerîm aldıkları hakkı nezâret kendulere halâl ola ve yine kezâlik vâkıf-ı mezbûr şart eyledi ki Zinova nâm kasaba'da câmi'-i şerîfte her senede vâki' olan îd-i fitırda ve îd-i edhâda mütevellî-i vâkıf olan her îd de beşeryüz akçe sarf eyleyip îdeyn-i mezbûraynde

ta'am pişirip bâ'de salâti'l-îd müslümânların fukarâsının ve agniyâsının önlerine çeküp anlar dahî henîen merîen ekl idüp hazreti seyyidi'l-mürselîn ve vâkıfın rûhuna du'â edeler ve îdeyn-i mezbûreynde ta'am pişmek için iki kazân ve elli adet sini vakf ve haps eyledi ve yine kezâlik şart eyledi ki cemî'-i evkâfın hâsıl olan akçesinden köprülerin ve dükkânların vesâir evkâfın meremmâtı lâzımelerine sarf edeler zevâyid yetişmez ise rakabeye tutûlup meremmât ola vakta kim vâkıf-ı mezbûr umûru vakf-ı şerâyi'tiyle tamâm idüp mülkiyetinden ihrâc idüp tefâhüliyle Babası Hayrettin'e teslîm idüp ol dahî kabûl idüp evkâf-ı mezbûreye tevliyeti cihetle Mübâşeret idüp tasarruf ettiyse vâkıf-ı mezbûr zikr olunan evkâfın sıhhati şer'an müttefakun aleyh iken lüzûmunun imâmü'l-hümâm el-Azâm Ebû Hanîfe Numan bin sâbiti'l-kûfi radiyallâhu anh kavlince lâzım olmaz ben dahî zikr olan emlâkimin vakıf olmasından rücû' ettim el'ân mukîmdir deyu mütevellî-i mezbûrdan sâbiku'z-zikr evkâfi talep idüp almak istedikte mütevellî-i mezbûr Hayrettin dahî İmameyn Muhammed bin el-Hasani'ş-Şeybâni ve Ebû Yusuf bin Yakup el-Ensâri radiyallâhu anhuma kavillerince vakıf ilâ mülkü'llâhtır ilâ mülkü'l-vâkıf değildir (?) sıhhat vakfiyetine ve lüzûmuna illetin cevaza (?) ve şerâit-i mesfürenin sıhhatine ve vukû'una inde cemî'i'l-müctehidîn vâkıf-ı mezkûr muvâcehesinde hükm etti hükmen sahîhan şerriyyen nezâreti cemî'i'l-havânit ve't-tavâhin ve'l-menâzil ve'l-arâzi ve'l-mebâliğ ve'l-büyûti'l-mezkûre külleha vakfen sahîhan şer'yyen lâzımen müttefekan aleyh ve müseccelen sarîhan muhalleden hâliyen an cemî' mâ yu'îdu ve mâ yübtihû lâzımen inde külli'l-müctehidîn Rıdvânullahi te'âlâ aleyhim ecmaîn felâ yahillü li-ahadin en yugâyire şeyen min evkâfi'l-mezkûreti ve'ş-şerâiti'l-mezbûreti an hâlihi "femen beddelehû bâ'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû innallahe semî'un alîm" ve men sa'a fi iptâli kaydın min kuyûdihi ev tağyîr ev tahvîli şartın min şurûtin ev nakzı şey'in men yusevviğuhu el-vâkıfıl-mezkûr fe-aleyhi lânetûllahi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn ve ecri'l-vâkıf-ı ala'llâhi'l-cevâdi'l-kerîm ve alâ hâzihî vaka'ati't-tahrîru ve'l-işhâdu fi evâili şehri Şevvali'l-mükerrem li sene erba'a ve erbaîne ve tis'a miete.

Şühûdü'l-hâl

-Mevlâna el-Hâcc Şabân el-Hatîb Câmi'-i Atîk, ve Mevlâna Mehmed bin Mustafa, ve Kâtibü'l-hurûf Turgut bin Abdurrahman ve gayruhum.

سنة ١٢٠٠ ربيع وفتح اصحاب خيزنه قفلى محمد بن قنصت ٤٨١ ولفظ ١٢١ ما يفتح صناديقه
ارادة عليه من غير قيد الخلد

Y. Hanfleur le kaydi
D: 2316
Ser: 152
Si: 171

ما يقرب

ما جرد من الوصف المحل والحس المثل مع عدى ودمع لرى
وهكلم رضى ولرور وانا الصمد لى كمل من الس الحام وقللى
عنق الحولى جلاوه بقصا و برور مع صمد له عفى عسى

١١٧٩

الحمد لله الذى زينه عباده بلطفه الكريم وشده لهما ليه بقوه عنانية الى طرف المسقم بفق لم يبار بعينه
مديتار وهو العزيز الحكيم تشهد له لاله الا الله وحده لا شريك له شتاره لربنا الى الطمع السلام
وانما هم عبدنا والحمد لله وصل الله على سيدنا محمد واله الطام واصحاب الازم الموقنفة فى جنات النعيم
بنا نقبل ما انت انت السميع العليم وتعالى انت اللوات ارجهم سبحانه بدينك رسالة عمارة صوفى وسلام
على الرسالة والحمد لله العالمية اما بعد فذرة القارة والمجاهدية فان البقاء والمعانية هي المنة والدية محمد
ابن عبد الله - والله لفت خيزنه وما عاف حسنة الى يوم الدين وقاكم علا ليه ارتباطات واعظية اصلاح دنيا
مع قولنا اصفا وصفوه جاهل رده انت ايدوب جنم بصرت عالم انبى وديرة بصارت جلاوه بما اوجب
عالم سبور ظهور حاربات همدانية به ظهر وصدور وقفات وقايم زمانية به صدر والبعثه حمت انبى
ونباى ربه محل تحت ونزل رحلت اولوب هرزه كيم ظلمات عدده انوار وجوده ظهور ايدوب رفاة
ر بقاء راجل ارس لكره كما قال الله عز وجل كل نفس ذائقة الموت بس عاقب اوله كرسالة كمنه
سبنة سلوك ايدوب فوره متطلبه فى ظلال صدقاتهم اعدوا مع معدود اوله كرس ايدوبه متفظة انبى
وجود خيزنه و جافرى وسانده طوبى ادى اصحاب ملكية وارباب مومنية برحمه مسجى وابلج جمع برف
با ايجله متفظة اوله بر حوض سيد المرسلية وسند الموقنفة صلوات الله عليه وسلامه الى يوم مبعثى محمد الله
بنى به له بنا فى الجنة وديركى حمت برفان قواى بقصده عامل اولوب قور برور به ده وفضاى معلوم
ايدوبه فاجه سنن نبوه نبع فبهم الجيا مولود واصبه السانده منقبة عمره لخدور برحمه مسجى وابلج جمع
شريف بنا ايدوب حبه لله نعت ولها لرضانة يوم يسئل المرء فى صل صدقاته وقف وجس ايدوب بفتح
اوقات حبه صدقات الوفقى وجه عمارى فلتقى شرط انبى كرس ايدوبه سلفى ايدوبه حبه وسه وقف
نماز وقى قفلى ووقف ضكرو صاعف به حسنة الى غاية الهور دبليل برنا ابلدى بسج وجه برفان
انفراض زمانه وعبات ووزنه كرس معور وحمد اوله بس برصانته احوه محروس برور به ده اولوبى بس اوقى ايدوبه
وظلوعام ايدوبه محدود بدهر بس باب دكانك وسلام خذوه ده صانوه اللفى اوج دكانك وشير لاد على دروسى دم صون
اللفى رت باب دكانك ووجه شبانده صانوه اللفى بس دكانك وبقصوب بديك مسجى بديك ولفظ ايدوبه طابيه
سرايلك وطره سده بلوانه فضل دكانك وقف وجس ابلدى ورفور كاربانه كرس ايدوبه سبه لوزنه ايدوبه
باب دكانك حبانو باشه معور حبل دكانك فريده اوله ايدوبه باب دكانك وجمع عبقه فلدسه زوج مسجى
كدر بس فريده بسبه الله به اوله باب دكانك واسكى بارام بنا ابلدى الى باب دكانك وقف وجس ابلدى
وكبر واسكى بارام دكانك ايدوبه بنا ابلدى اوج كبلارى ايدوبه ايدوبه فرفانى جمار دكانك وقف وجس ابلدى وجمر
وجس ايدوبه صانوه اللفى ابلدى كرس اسبابك صوبك سنده آت مبدانه واصل به دساغ جوزوه دارى وقف وجس ايدوبه
واسكى بارام فريده محدود اللفى لرب عابد بسجى نام نهد محدود جمان جلى بران بنا ابلدى فرفانى فرفانى
سرايلك وقف وجس ابلدى وكبر وقى برور برورى عبه وجس ايدوبه امل كرس وكلسا به لوزنه لربوع ايدوبه
محدود فرفان بديك وادود وبه ده صانوه اللفى برام بنا ابلدى كرسا به وقف وجس ابلدى ونوع لربوع ايدوبه
ايجده بسوانه اولوب كرس ابلدى حبان فريده عام ايدوبه ورجمانى وقفنا جاصدود بود نبع فبهم بنا ابلدى حبانى
وقف وجس ابلدى ولفس برورى دبا عفر فلدسه معور عبد لاله علم ايدوبه وقف ووسانده ايدوبه محدود كرس ايدوبه

وهری و مکه درین روزی ... در روزی که در آن روز ... در روزی که در آن روز ...

وهری و مکه درین روزی ... در روزی که در آن روز ... در روزی که در آن روز ...

مراکز الفقهی ... مراکز الفقهی ... مراکز الفقهی ...

EK-V.1522 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 92) Göre Prizren Sancağı

PRİZREN NAHİYESİ	
-------------------------	--

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
1-b	Nefs-i Prizren (Mukata Gelirleri)		Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1221000
1-b	...	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2601
1-b	Yoşaniçe	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	7446
1-b	Dolna-Gnejdadani	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1661
1-b	Gorna-Gnejdadani	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1256
1-b	Koşova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	613
1-b	Rahova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2038
1-b	Betrova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	6749
1-b	Groboviç	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2628
1-b	Pridoviçe	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2004
1-b	...	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2268
1-b	Voyçe	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	4786
1-b	Popovça	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1641
1-b	Krebno	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2092
1-b	Dubokova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	4258
1-b	Şmirka	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1420
2-a	Çırlan	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1494
2-a	İzvor	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1454
2-a	Çirniçe	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2909
2-a	Planjani	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	8571
2-a	Horpeşte	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	6462
2-a	Gorna-İvranik	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	5270
2-a	At-viran	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	6772
2-a	Lokovica	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2241
2-a	Leşte	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2354
2-a	Çirno-glava	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	6281
2-a	Banisne	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	265
2-a	Osikovişte	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2292
2-a	Nefs-i Prizren		Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	74068
2-b	Muşutişte	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	21280
2-b	Dolna-Sopine	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	4230
2-b	Mrasor	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	8450
2-b	Pigan	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	14071
2-b	Busine	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	28600
2-b	Ravna-Dubrava	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	11657
2-b	Nefs-i Foça		Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	25867
3-b	Grajdenik	K	Ali bin Bali	T	250
3-b	Gorna-Krovine	K	Ali bin Bali	T	4142
4-a	Zagradička-Foça	K	Mehmed veled-i Ali ve İbrahim veled-i Murad	T	4955
4-a	Ostrojine	K	Mehmed veled-i Ali ve İbrahim veled-i Murad	T	526

VARAK	VERLEŞİM BİRİMİ	VERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
4-a	Odiç	Mz.	Mehmed veled-i Ali ve İbrahim veled-i Murad	T	530
4-a	Gorna-Krovine	K	Nasuh ve Cafer bin Mehmed	T	4888
4-a	Trebyani	K	Nasuh ve Cafer bin Mehmed	T	120
4-b	Muçnikova	K	Mahmud veled-i ...	T	5283
4-b	Hilançe	K	Mustafa bin İskender	T	3900
5-a	Nebregoşte	K	Burak ve Mustafa bin Süleyman	T	4757
5-a	Dopro-Dolani	K	Burak ve Mustafa bin Süleyman	T	2764
5-a	...	K	Mahmud bin Nalband Ali	T	2076
5-b	Ralenofça	K	Mehmed bin Hamza	T	4295
5-b	Hasıl-ı Gorna-Sırbiçe	K	Mehmed bin Hamza	T	1845
5-b	Daşnani	K	Doğan	T	3161
5-b	Popofça	Mz.	Doğan	T	22
6-a	Radosava	K	Süleyman veled-i Mahmud ve ... Bali	T	4279
6-a	Bela-çirkova	K	Aydın	T	8222
6-a	Boviska	K	Aydın	T	414
6-b	Momuşa	K	Ali bin Kasım	T	3746
6-b	Turyak	K	Ali bin Kasım	T	2896
6-b	Milanovik	K	Ali bin Kasım	T	957
6-b	Dolna-Savrova	K	Ali bin Kasım	T	750
6-b	Dolna-Ritula	Mz.	Ali bin Kasım	T	200
6-b	Suplani?	K	Üveys veled-i Kasım	T	3642
6-b	Gradçuça	K	Kadı-ı Prizrin	T	1479
7-a	Bokuş	K	Kadı-ı Prizrin	T	2623
7-a	Poloski-dol	K	Mustafa bin Pir Ali	T	4527
7-b	Çırnici?	K	Budak bin Hacı Ahmed	T	3849
7-b	Makirçe	K	Usta Hasan	T	1199
7-b	Petroşinçe	K	Usta Hasan	T	3126
7-b	Bratyanova	K	Usta Hasan	T	611
7-b	Goriç	K	Usta Hasan	T	353
	...	K	Usta Hasan	T	100
8-a	Gorna-Gunçan	K	Derviş bin Süleyman ve Haydar bin Süleyman	T	2142
8-a	İvranyak	K	Derviş bin Süleyman ve Haydar bin Süleyman	T	920
8-a	Zaplujani	K	Kara Hasan	T	516
8-a	Rahoviçe	K	Kara Hasan	T	645
8-b	Manastiriçe	K	Ahmed bin Mustafa ...	T	2855
8-b	Busine	K	Yusuf biraderi Kasım	T	1292
8-b	Luto-glave	K	Yusuf biraderi Kasım	T	1646
8-b	Gorna-Tumiçine	K	Yusuf biraderi Kasım	T	471
9-a	Dolna-Bırnaça	K	Ali bin Yusuf	T	2737
9-a	Luboyofçe	K	Ali bin Yusuf	T	252
9-a	Vinşor	K	Veli bin Mehmed	T	1231
9-b	Zirzeva	K	Ramazan bin İlyas	T	2927
9-b	Maçine	K	Kaplan	T	2520
10-a	İsmak	K	Hamza bin Ali	T	1651
10-a	Nestre	K	Hamza bin Ali	T	2844
10-a	Viniş	K	Hamza bin Ali	T	1892
10-a	Semetişte	K	Musa bin Ahmed	T	2376

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
10-a	Sihova	K	Musa bin Ahmed	T	1716
10-b	Rahoviçe	K	İskender mahdumu Yakub Baba?	T	11400
10-b	Dinçine	K	Hasan bin İsmail	T	1526
10-b	Duyak	K	Hasan bin İsmail	T	287
10-b	Hasıl-ı karye-i İslamodraje ve ...	K	Merdan?	T	2083
11-a	...	K	Hüsrev	T	2877
11-a	Virbiçani	K	Hüsrev	T	2499
11-a	Nogavçe	K	Hüsrev	T	1601
11-a	...	K	Hüsrev	T	171
11-a	Belo-polye	Mz.	Kurd ve Mehmed bin Cafer	T	500
11-b	Lokovica	K	Cüneyd-i Temrez	T	2775
11-b	Gorna-Birnas	K	Cüneyd-i Temrez	T	820
11-b	Poloskošte	K	Hamza ...	T	1242
11-b	Sibçani	K	Hamza ...	T	1252
11-b	Kobila-ıglava	K	Hamza ...	T	1696
11-b	İşbidaniye	K	Hamza ...	T	2828
11-b	Novasilani	K	Hamza ...	T	507
11-b	Lorkaviç?	Mz.	Hamza ...	T	227
12-a	İzişte	K	Ali bin Davud Bey	T	2860
12-a	İvladolovik	K	Ali bin Davud Bey	T	1617
12-a	İslavinçe	K	Ali bin Davud Bey	T	895
12-a	Bana	K	Ali bin Davud Bey	T	1272
12-a	Duplani?	K	Ali bin Davud Bey	T	255
11-a	Dinçine	K	Kurd ve Mehmed bin Cafer	T	5717
32-a	Hasıl-ı Rahoviçe	K	Mehmed ve Derviş bin Süleyman ve İsa	T	2200
13-a	Yançište	K	Mustafa bin Ali veled-i Keşan	T	2489
13-a	Zuviyik	K	İsa Bali bin Hamza	T	1882
13-a	Sirovine-İvlišniç	K	İsa Bali bin Hamza	T	991
13-b	Gorna-Ritula	K	Mustafa bin Abbas ...	T	4580
13-b	Brayaştiçe	Mz.	Mustafa bin Abbas ...	T	312
13-b	Brastovce	K	Mehmed bin İskender	T	
14-a	Popas	K	Ahmed bin Kasım	T	1110
14-a	Hasıl-ı Pagaruşa	K	Ahmed bin Kasım	T	820
14-a	Lupobovami	K	Ahmed bin Kasım	T	1861
14-a	Dranofça	K	Ali	T	5504
14-b	Samobci	K	Ali bin Evronos	T	1728
14-b	İvladolik?	K	Ali bin Evronos	T	
14-b	Balçitava	K	Ahmed	T	1438
15-a	İstaviç	K	Ahmed	T	1522
15-a	Lokovica	K	Ahmed	T	2292
15-a	Dolna-Botoçani	K	Mehmed mahdumu Sultan Ahmed	T	2422
15-a	Gorna-Botoçani	K	Mehmed mahdumu Sultan Ahmed	T	3120
15-b	Lika	K	Hasan bin Kasım	T	1844
15-b	Hilançe	K	Hacı	T	2589
16-a	Lutoviçe	K	T	2422
16-a	Moholani	K	T	2279
16-a	Vilçitrin	K	T	4756

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
16-a	Çaparça	K	Arnavud Mehmed	T	2562
16-b	Nokşor	K	Hasan bin Mustafa	T	2470
16-b	Leskova	Mz.	Hasan bin Mustafa	T	244
16-b	Hilançe	K	Hasan bin Mustafa	T	230
17-a	Reçani-i Büzürk	K	Ali bin Cafer ve Mehmed veled-i Ali	T	7128
17-a	Mohla	K	Dursun ve Mehmed bin ... Mehmed	T	2496
17-a	Golişova	K	Dursun ve Mehmed bin ... Mehmed	T	410
17-b	Petroşinçe	K	Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin	Z	255
18-a	Neşani	K	Piri veled-i Ali ve Cafer veled-i Mustafa	T	2195
18-a	Yahovaç	K	Piri veled-i Ali ve Cafer veled-i Mustafa	T	981
18-b	Hasıl-ı ...	K	Mehmed bin İskender	T	1122
18-b	Prozarava	K		T	1654
19-a	Mrasor	K	Süleyman ve Bayezid	T	1486
19-a	Popoçiç	Mz.	Süleyman ve Bayezid	T	594
19-a	Bodloje	K	Ali bin Bali ...	T	1819
19-a	Çaydarava	K	Ali bin Bali ...	T	1411
19-a	... Dopro-Doloni	K	Ali bin Bali ...	T	250
19-b	Popovik	K	Tmar-ı Mustafa bin Durali ve Ali bin Durali	T	2622
19-b	Dolna-Ribnik	K	Şahveli?	T	2695
19-b	Kostoriçe	K	Şahveli?	T	1525
19-b Oniçe	K	Şahveli?	T	400
20-a	Maroşova	K	Piri bin Abdulkerim ve Süleyman bin Bayezid	T	4242
20-a	Braton-dol	K	Ataullah ve Davud bin Nasuh	T	5988
20-b	Kovaç	K	Gazi	T	1101
20-b	Bratohaniçe	K	Gazi	T	787
20-b	Lubine	K	Gazi	T	1961
20-b	Jivgani	K	Kurd	T	2025
20-b	Dolna-Bonorçe	K	Kurd	T	300
21-a	Maroşova	K	Bektaş veled-i Koçi	T	1551
21-a	Domanik	K	Bektaş veled-i Koçi	T	671
21-a	Lubijde	K	Musa bin Ahmed	T	518
21-a	Hasıl-ı Gorna-Sırbiçe	K	Musa bin Ahmed	T	1200
21-a	Sinani	K	Musa bin Ahmed	T	262
21-a	Suho-rika	K	Musa bin Ahmed	T	216
21-a	Dolna-Sopine	K	Musa bin Ahmed	T	228
21-a	Bana	K	Musa bin Ahmed	T	118
21-a	Çaydarag	K	Musa bin Ahmed	T	306
21-a	Drayçilo	K	Musa bin Ahmed	T	803
21-b	Pusto-sile	K	Bali bin Ali	T	2261
21-b	Medvedeçe	K	Kurd	T	1491
22-a	Miruşa	K	T	4192
22-a	Hamovaç	K	...	T	993
22-a	Kruşçiça	K	T	421
22-a	Çırne-Luka	K	...	T	2311

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
22-a	Budak-ova	K	Malkoç	T	1650
22-b	Gorna-Blace	K	Ferman	T	1230
22-b	Dolna-Blace	K	Ferman	T	1019
22-b	Gradçaç nam-ı diğer ...	K	Ferman	T	1222
22-b	... Dolna-Blace	K	Ferman	T	
22-b	... Gorna-Blace	K	Ferman	T	
22-b	Reçani-i Küçük	K	Mehmed	T	2999
23-a	K	Mustafa bin Musa	T	4162
23-a	Dolna-Ostrozub	K	Yusuf bin Ahmed	T	1916
23-a	Leşte	K	Yusuf bin Ahmed	T	155
23-b	Leskova	K	Mehmed	T	2380
23-b	Hasıl-ı At-viran	K	Mehmed	T	620
23-b	Zahum	K	Mehmed bin Musa	T	348
23-b	Ponikova	K	Mehmed bin Musa	T	431
23-b	Yavor	K	Mehmed bin Musa	T	1792
23-b	...	K	Mehmed bin Musa	T	430
24-a	Noşpal	K	... bin Kasım	T	1527
24-a	Jalçişte	K	Mehmed ve Hasan bin Mustafa	T	8460
24-a	Grakofça	K	Mehmed ve Hasan bin Mustafa	T	2141
24-a	Novak	K	Mehmed ve Hasan bin Mustafa	T	1162
24-a	Şipçe	K	Mehmed ve Hasan bin Mustafa	T	985
24-b	Obteruşe	K	Murad ve Hasan	T	7251
24-b	Hraştani	K	Ahmed veled-i Davud? Ve Mahmud veled-i Davud?	T	2745
25-a	Gosti	K	Ali bin Çavuş Hasan	T	1281
25-a	Arhangel	Ms	Ali bin Çavuş Hasan	T	50
25-a	Dolna-Popoviçe	Mz.	Ali bin Çavuş Hasan	T	150
25-a	Suho-rika	K	Kaya veled-i Kemal	T	2035
25-a	Gorna-Olaşniçe	K	Kaya veled-i Kemal	T	857
25-a	Dolna-Gunçat	K	Kaya veled-i Kemal	T	1299
25-b	Hasıl-ı Reçani-i Büzürk	K	T	3340
25-b	Prozarava ...	K	T	1654
27-b	Ruplani ve ...	K	Burak ve Hasan bin Yusuf ve Hasan bin Yusuf	T	200
29-b	Dolna-Bonorçe	K	Kasım	T	2789
29-b	Dolna-Foça	K	Kasım	T	3504
29-b	Brestovaç	K	Gazi bin Hamza	T	2592
29-b	Labikova	K	Gazi bin Hamza	T	2000
35-b	Doyniçe	K	Ali bin Yusuf	T	514
25-a	Kırçime nam-ı diğer Kinac	K	Ali bin Çavuş Hasan	T	1561
36-b	Dolna-Kuruşa	K	Be-nâm-ı Mehmed bin Üveys Bey	Z	5991
36-b	Gorna-Kuruşa	K	İsa bin Hasan Subaşı	T	2439
36-b	Ulyar	K	İsa bin Hasan Subaşı	T	2225
38-a	Gorna-Bonorçe	K	Ali Subaşı ve Hasan	T	1645
43-b	Dolna-Radilofça	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	4594
46-a	Trebyani	K	...	T	1195
52-b	Trepetniçe	K	Hamza an merdan-ı Kal'a-i Prizrin	T	1996
52-b	Goraçeva	K	Hamza an merdan-ı Kal'a-i Prizrin	T	730

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
52-b	Çirniçe	K	Mustafa bin Cafer Kethüda-i Kal'a-i mezbur	T	800
52-b	Pokrovenik	K	Mustafa bin Cafer Kethüda-i Kal'a-i mezbur	T	855
53-a	Pirane	K	... İmam kal'a-i Prizrin	T	2080
54-b	İslamodraje	K			15816
54-b	Ostodençani	K			6853
54-b	Pigan	K			5614
TIRGOVIŞTE NAHIYESİ					
2-a	Bratyakovinik	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2910
2-a	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2320
3-a	Sihova	K	Mehmed bin ... Bey	T	14160
3-a	Voynova	K	Mehmed bin ... Bey	T	1009
3-b	Vareva	K	Hasan veled-i Yusuf	T	1602
6-a	Açutine	K	Aydın	T	1622
6-a	Marina	K	Aydın	T	1948
11-b	Roşay	K	T	2397
16-b	Kameşniçe	K	Mustafa bin Ali Bey ... ve Mahmud veled-i O	T	2076
16-b	Peştere	K	Mustafa bin Ali Bey ... ve Mahmud veled-i O	T	7961
20-a	Draga	K	Piri bin Abdulkerim ve Süleyman bin Bayezid	T	508
21-a	Hasıl-ı İsterofça	K	Bektaş veled-i Koçi	T	400
21-b	Goraniçe	K	Kurd	T	1108
25-b	Gorna-Graçani	K	Kara Hasan ve ... Bali ve Ahmed	T	4626
25-b	Çerovik	K	Kara Hasan ve ... Bali ve Ahmed	T	1859
25-b	İzlatar	K	Kara Hasan ve ... Bali ve Ahmed	T	1145
26-a	Hranotik	K	Bayezid	T	2059
26-a	Dolna-Graçani	K	Yusuf veled-i Mustafa	T	3090
26-a	Karye-i Manastır-ı Şihabbüd-din	K	Yusuf veled-i Mustafa	T	1000
26-b	Padal	K	Mehmed	T	2000
26-b	İzlati-kamen	K	Mehmed	T	698
26-b	Priboyofça	K	Aydın bin Hamza	T	1022
26-b	Osince	K	Aydın bin Hamza	T	1276
26-b	İsvibonçe	K	Aydın bin Hamza	T	274
27-a	Çirniş	K	İbrahim biraderi Mahmud Ağa	T	1858
27-a	Liçe	K	İbrahim bin Mustafa	T	2055
27-a	Karye-i Manastır-ı Şihabbüd-din	K	İbrahim bin Mustafa	T	1034
27-b	Gazi-vode	K	Burak ve Hasan bin Yusuf ve Hasan bin Yusuf	T	3332
27-b	Gorna-Gradiç	K	Burak ve Hasan bin Yusuf ve Hasan bin Yusuf	T	3265
28-a	Çera-Polye?	K	Emirşah bin Hasan ve Ali	T	2022
28-a	Okuşani	K	Emirşah bin Hasan ve Ali	T	200
28-a	Gorna-Kaluda	K	Mehmed ...	T	1882
28-a	Bırnaç	K	Mehmed ...	T	4100
28-a	Dolna-Olasniçe	K	Mehmed ...	T	1000
28-b	Ruşiči	K	Mustafa bin Mehmed ve İnebey? Bin Ali	T	1570

VARAK	VERLEŞİM BİRİMİ	VERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
28-b	Çihrine	K	Mustafa bin Mehmed ve İnebey? Bin Ali	T	497
28-b	Babudaviçe	K	Mustafa bin Mehmed ve İnebey? Bin Ali	T	995
28-b	Dubova	K	Cavid bin İnebey	T	765
28-b	Popik	K	Cavid bin İnebey	T	728
28-b	Hasıl-ı Dimitrova-Çirkova	K	Cavid bin İnebey	T	915
29-a	Çırniçe	K	Ömer bin Sinan Bey	T	4175
29-a	Balneva	K	Katib Mustafa ... Rumili	T	4692
29-a	Dolna-Nelodi	K	Katib Mustafa ... Rumili	T	2024
29-a	Jebreni	K	Katib Mustafa ... Rumili	T	7604
30-a	Bela-çirkova	K	İsa bin Hasan	T	2014
30-a	Male-Toçilova	K	İsa bin Kurd	T	2129
30-a	Yoşavik	K	İsa bin Kurd	T	1044
30-b	Korite	K	Ali bin Mahmud ve Mehmed bin İskender	T	7425
30-b	Tırnova	K	Mehmed bin Zagnos	T	2499
31-a	İsfitar	K	Latif	T	2135
31-b	Nova-sile	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	3010
31-b	Draga	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	3033
31-b	Megu-Gorye	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	1714
				T	
31-b	Luka	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	1299
31-b	Reçiçe-i Büzürk	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	2156
31-b	Male-Reçiçe	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	150
31-b	Gorna-Sile	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	945
31-b	Hodovik	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	1069
31-b	İslavkovik	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	735
32-a	Lukaviçe	K	Mehmed ve Derviş bin Süleyman ve İsa	T	5472
32-a	Raduş	K	Mehmed ve Derviş bin Süleyman ve İsa	T	913
32-b	Raduşa	K	Mehmed bin Mustafa	T	1459
33-a	İsterofça	K	Mustafa bin Bekir ve Mehmed bin Bekir ve Ali bin Bekir	T	2812
33-a	K	Piri	T	3492
33-b	Mostir	K	Mehmed ve Yusuf bin İskender	T	11419
33-b	Toçilova	K	Mustafa bin Bekir	T	3000
34-a	Dimitrova-Çirkova	K	Ali bin Hasan	T	4915
34-a	Lipiçe	K	Murad bin Hasan	T	1540
34-a	Poştan	K	Murad bin Hasan	T	1180
34-b	Zubçe	K	Yeniçeri Mustafa ve Hasan	T	5184
34-b	Gorna-Ramoşeva	K	Yeniçeri Mustafa ve Hasan	T	1250
34-b	Tuzine	K	Yeniçeri Mustafa ve Hasan	T	2620
34-b	Dolaç	K	Mehmed bin Bahri	T	1415
35-a	Gorna-Luka-Çirkova	K	... bin Ahmed	T	5376
35-b	Godova	K	Ali bin Yusuf	T	2694
35-b	Çırnoçe	K	Ali bin Yusuf	T	2220
35-b	Rudniçe	K	Mehmed bin Ali	T	2287
36-a	Ostroviçe	K	Ahmed ve Durhan bin Burak	T	2007
36-a	Podbile	K	Mustafa bin Yahya	T	1400
36-a	Rupe	K	Mustafa bin Yahya	T	1742

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
37-a	Dolna-Popik	K	İsa bin İshak	T	1784
37-b	Padal	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Pirali bin Hamza ve Durali bin Hamza	T	4220
38-a	Marina-Dubrava	K	Ali Subaşı ve Hasan	T	6960
38-b	Belice	K		T	1116
38-b	Zabregani	K	Yahya	T	891
38-b	Grijani	K	Yahya	T	224
39-a	Prujane	K	Cafer bin Mehmed	T	1360
39-a	Rajevik	K	Cafer bin Mehmed	T	1153
39-a	Dolani	K	Hasan bin Yeniçeri Mustafa	T	3283
39-b	Miraşeva-Luka	K	Mehmed bin Yusuf	T	2289
40-a	Muhovce	K	İsa Bali bin Mehmed ve Ali bin Mehmed	T	2995
40-a		K	İsa Bali bin Mehmed ve Ali bin Mehmed	T	500
40-a	Yerekar	K	Mustafa	T	789
40-b	Ulyarçe	K	Latifcan Bey	T	834
40-b	İçotanovik	K	Kurd bin Mehmed	T	1527
40-b	Belice	K	Kurd bin Mehmed	T	1283
44-b	Dolna-Ramoşeva	K	Mehmed bin İskender	T	396
46-a	Popovlani	K	...	T	2264
46-a	Vlahna	K	...	T	4560
51-b	Hasıl-ı Korite-i Büzürk	K	Yusuf	T	1400
58-a	Şikinofça	K		T	1920
BİHOR NAHİYESİ					
2-b	...	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2120
2-b	Radoyo-glave	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	800
2-b	Yablanova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	950
2-b	Medvedeçe	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	878
2-b	Sedlar	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	8040
2-b	Ramoşova	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1874
2-b	İzminiç	Mz.	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	150
2-b	Resnik	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	1129
2-b	Bolhan	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	2200
2-b	Prelug	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	824
2-b	Dragoşevine	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	820
2-b	Plana	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	492
2-b	Virh	K	Pâdişâh-ı Âlem-penah	H	900
3-a	İstuble	K	Mehmed bin ... Bey	T	1632
5-b	Lanişte	K	Doğan	T	200
9-b	Dragolin	K	Ramazan bin İlyas	T	446
23-a	Virbniçe	K	Mustafa bin Musa	T	984
27-a	Bodbraje	K	İbrahim biraderi Mahmud Ağa	T	1739
31-a	Brastaç	K	Latif	T	656
36-a	Zahumiska	K	Ahmed ve Durhan bin Burak	T	2230
36-a	Biyedik	K	Ahmed ve Durhan bin Burak	T	1010
36-a	Toçilova	K	Ahmed ve Durhan bin Burak	T	635
39-b	Savino-burye	Mz.	Timur bin Durhan?	T	240
41-b	Trepeze	K	Hasan bin Cafer	T	2509
41-b	Virbiçeler	K	İlyas ve Rüstem bin Cafer	T	5495

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
41-b	Zaluzne	K	İlyas ve Rüstem bin Cafer	T	1233
42-a	Rudine-bırda	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	1268
42-a	İslipaç-potok nam-1 diğer Nedakus	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	1268
42-a	Ruyişte	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	1709
42-a	Dolna-Trobine	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	529
42-a	Dobrovine	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	924
42-a	Gorna-Dubova	K	Ali bin Yusuf Sabuncu?	T	2584
42-a	Lukaviç	K	İbrahim bin Burak	T	1476
42-a	Gubavaç	K	İbrahim bin Burak	T	250
42-b	Rastoka	K	Mahmud bin Kasım	T	1841
42-b	Senik	K	Mahmud bin Kasım	T	563
42-b	Beliçe	K	Mahmud bin Kasım	T	1759
42-b	Gospotin-potok	K		T	666
42-b	Bare	K		T	911
43-a	Metan-potok	K	... ve Oruç bin Murad	T	2022
43-a	Nedakus	K	... ve Oruç bin Murad	T	3206
43-a	Hasıl-1 Nedakus nam-1 diğer Krokoçeva	K	... ve Oruç bin Murad	T	532
43-a	Nikovaç	K	... ve Oruç bin Murad	T	1290
43-a	Prepçik	K	Kadı-1 Bihor	T	1477
43-b	Pınar-1 Sagır	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	1092
43-b	Brod	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	1802
43-b	Orah	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	742
43-b	Brezava	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	824
43-b	Zihlak	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	1757
43-b	İzminiç	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	1246
43-b	Şepoviçe	K	Canpolad ve Cafer ve Mustafa bin Süleyman	T	1785
44-a	Çrişnova	K	Ali bin Veli ... ve Hacı bin Veliüddin	T	607
44-a	Kradenik	K	Ali bin Veli ... ve Hacı bin Veliüddin	T	1691
44-a	Rafçane	K	Ali bin Veli ... ve Hacı bin Veliüddin	T	588
44-a	Ruzinçe	Mz.	Ali bin Veli ... ve Hacı bin Veliüddin	T	150
44-a	...	K	Mustafa bin ... ve Ahmed biraderi Mustafa	T	2176
44-a	Podi	K	Mustafa bin ... ve Ahmed biraderi Mustafa	T	837
44-b	Beginçe	K	Mustafa	T	4722
44-b	Paluç	K	Mustafa	T	1542
44-b	Korite-i Küçük nam-1 diğer Baliyavaç	K	Mehmed bin İskender	T	1628
45-a	Kostaniçe	K	Abdulcabbar ve ... ve İlyas	T	2284

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
45-a	K	Abdulgabbar ve ... ve İlyas	T	679
45-a	Kalu-drag	K	Abdulgabbar ve ... ve İlyas	T	773
45-a	Bovisilik	K	Abdulgabbar ve ... ve İlyas	T	1265
45-b	Goduçani	K	Ali bin İlyas	T	1552
45-b	Leşniçe	K	Mehmed bin Cavid	T	2926
45-b	Serke-polye	Mz.	Mehmed bin Cavid	T	100
46-a	Dolna-Dubova	K	...	T	3709
46-a	Dolna-İstiranani	K	...	T	2647
46-a	Yasen	K	...	T	1245
46-a	Kuruşeva	K	...	T	245
46-a	Bihorye	K	...	T	1346
46-a	Biyoca	K	...	T	391
46-a	Muçoviçe	K	Bali bin Kasım	T	1559
46-b	Goşeva	K	Hasan ...	T	650
46-b	Ravna (eflakan resm verir)	K	Hasan ...	T	410
46-b	Bojigane	K	Hasan ...	T	755
46-b	İstaviç	K	Hasan ...	T	567
46-b	Vişočka	K	Hasan ...	T	820
46-b	Zakum	K	Hasan ...	T	1287
46-b	Zagrad	K	Hasan ...	T	1628
46-b	Podkırayçi	K	Hamza bin Kasım	T	996
46-b	Çuça	K	Hamza bin Kasım	T	656
47-a	Dobrine	K	Musa	T	2122
47-a	İhvaline	K	Musa	T	648
47-a	Broškova	K	Murad bin Mustafa	T	1379
47-a	Grinçar	Mz.	Murad bin Mustafa	T	164
47-b	Çirniş	K	Cafer bin İshak	T	2581
47-b	Vişnova	Mz.	Cafer bin İshak	T	196
47-b	Goduçani	K	Üveys bin Yeniçeri Hamza ve Yahya bin Hamza ...	T	3035
47-b	Mokrilug	K	Üveys bin Yeniçeri Hamza ve Yahya bin Hamza ...	T	917
47-b	Gorna-Trobine	K	Üveys bin Yeniçeri Hamza ve Yahya bin Hamza ...	T	1163
48-a	Tuçani	K	İsa Bali bin Mehmed	T	2395
48-a	Raşka-Gora	K	İsa Bali bin Mehmed	T	234
48-a	Megu-Potovce	K	Yahya bin Cafer	T	2000
48-a	Kaliçe	K	Yahya bin Cafer	T	404
48-b	Lagator	K	Yusuf Mirasor ...	T	2661
48-b	Litine	K	Yoldaş bin Köçi	T	1822
49-a	Bırçeva	K	Mustafa veled-i Mahmud	T	1295
49-a	Totik	K	Mustafa veled-i Mahmud	T	656
49-a	Gorna-İstiranani	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1587
49-a	Zavino-grad	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1576
49-a	Brayna-Luka	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1621
49-a	Brodarova	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	3508
49-a	Kornik	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1265
49-a	Holuy	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1057
49-a	Bodbraje	K	Ali veled-i Mehmed Bey	T	1417
49-b	Mostir	K	Mehmed bin Yeniçeri Hamza	T	2183
49-b	Vele (Dolna)-Polye	K	Mehmed bin Yeniçeri Hamza	T	1464

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
49-b	İvanye	K	Süleyman	T	2950
49-b	Havsarav	Ms.	Süleyman	T	50...
50-a	Orahova	K	Mustafa bin Ali	T	1002
50-a	İslatine	K	Mehmed bin Ali	T	1035
50-a	İstikovaç nam-ı diğer Raspor	K	Mehmed bin Ali	T	100
50-a	Dolna-İzminiç	K	Mehmed bin Ali	T	927
50-a	Leşniçe	K	Mehmed bin Ali	T	680
50-b	Viçkovine	K	Hasan bin Nasuh ve Nikola veled-i İstandol?	T	3034
50-b	Çaporovine	K	Haydar	T	1100
50-b	Virleşkova	K	Haydar	T	1064
51-a	Dolna-Luzine	K	... Mehmed	T	1503
51-a	Gorna-Luzine	K	... Mehmed	T	1015
51-a	Jurin	K	... Mehmed	T	1611
51-a	Velişkova	K	İbrahim	T	1804
51-b	Koprivine	K	Yusuf	T	734
55-b	Zaton	K	Kasım ... Kal'a-i Bihor	T	7437
55-b	Dobro-dol	K	Kasım ... Kal'a-i Bihor	T	1732
55-b	Gorna-Svetivan	K	Yusuf Topçu	T	1600
56-a	Botuçi	K	Ali Kaza-i İmam-ı Kal'a-i Bihor	T	939
56-a	Pişani	K	Ali Kaza-i İmam-ı Kal'a-i Bihor	T	765
56-a	Dolna-Svetivan	K	Ali Kaza-i İmam-ı Kal'a-i Bihor	T	312
56-b	Godeva	K	T	6660
56-b	Doroni	K	T	340
56-b	Zaton	K	T	200
56-b	...	K	Piri bin Mehmed an merdan-ı Kal'a-i Bihor	T	1400
57-a	Çırhala	K	Mustafa bin Aydın	T	1697
57-a	Ponor	K	Mustafa bin Aydın	T	952
57-a	İstan-dol	K	Mustafa bin Aydın	T	663
57-a	Kaline	K	Mustafa bin Aydın	T	883
57-a	Zaton	K	Mustafa bin Aydın	T	200
58-a	Virşeua	K			3048
58-a	Baroşik	K			1664
58-a	Radunik	K			1189
		K			
58-a	Doroni	K			237
58-a	Kovaç	K			577
58-a	Kaçmur	K			1068
16-b	Bançişka	K	Mustafa bin Ali Bey ... ve Mahmud veled-i O	T	4125
58-b	Ponor	K	Kaplan bin Kurd		2326
58-b	Suho-dol	K	Kaplan bin Kurd		4662
50-a	Jeli-vode	K	Mustafa bin Ali	T	684
17-b	Obrine	K	Yahya bin Ahmed	T	3840
26-b	Yunak	K	Aydın bin Hamza	T	727
27-a	Virbasik	K	İbrahim biraderi Mahmud Ağa	T	1622
17-b	Ribar	K	Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin	Z	11512
17-b	Medvece	K	Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin	Z	782

VARAK	VERLEŞİM BİRİMİ	VERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
17-b	Çera-polani	K	Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin	Z	3392
17-b	Virşoviç	K	Be-nâm-ı Ayas Çavuş Ahmed Paşa-i Dukakin	Z	1337
18-a	Homanik	K	Piri veled-i Ali ve Cafer veled-i Mustafa	T	941
18-a	İştirileva	K	Piri veled-i Ali ve Cafer veled-i Mustafa	T	1340
18-b	Komaran	K	Mehmed bin İskender	T	2277
28-a	Filine	K	Mehmed ...	T	1725
31-a	Şipova	K	Piri bin Ahmed ve Murad bin Ahmed	T	2396
31-a	Dolna-Bukova	K	Piri bin Ahmed ve Murad bin Ahmed	T	497
31-a	Hasıl-ı Ruşiçi	K	Piri bin Ahmed ve Murad bin Ahmed	T	200
31-b	Bela-joviçe	K	Mustafa bin Kasım ve Şahsuvar	T	177
32-a	Hasıl-ı Kraykova	K	Mehmed ve Derviş bin Süleyman ve İsa	T	500
32-b	İtordeşeva	K	Mahmud	T	8267
34-b	Smilaniçe	K	Mehmed bin Bahri	T	1964
35-a	Sveti	K	Mehmed bin İsmail ...	T	5291
35-a	Dolna-Luka-Çirkova	K	... bin Ahmed	T	2816
37-b	Gorna-Nelodi	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	3579
37-b	Gorna-Bukova	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	442
38-b	Potraka	K		T	1130
39-b	Şarvine-Lukaviçe	K	Timur bin Durhan?	T	1422
39-b	Vilişte	K	Mehmed bin Yusuf	T	1246
40-b	Murga	K	Latifcan Bey	T	1212
70-a	Dolna-Pakşa	K	Ali	T	880
70-b	Harami-Pınarı	K	Kasım bin Bayezit	T	2175
71-a	Gırmoş	K	İdris bin Bekir	T	1099
71-a	Prelyay	K			928
71-a	Patka	K			322
71-a	...	K			hal-i
60-b	Raça	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	6027
60-b	Mogliçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1419
60-b	Pruş	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	914
60-b	Jirkova	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	637
60-b	Gorine	Mz.	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	160
61-a	Firze	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1174
61-a	Duga-şuma	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	669

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
61-a	Digle	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	2217
61-a	Şığıç-i Büzürk	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	2818
63-b	Bardayna	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	729
64-a	Zup	K	Hasan bin Koçibey?	T	561
65-a	Şinkerek	K	Safer bin Koçi	T	491
66-b	Gorna-Bakşa	K	Mustafa bin Ali	T	1266
66-b	Lompej	K	Mustafa bin Ali	T	1622
67-b	Linik	K	Danyali?		2126
71-a		Prelay			
71-a		Patka			
71-a		...			
İSTAVİÇ NAHİYESİ					
36-b	Zasmirçe	K	Be-nâm-ı Mehmed bin Üveys Bey	Z	3768
36-b	Zakamet	K	Be-nâm-ı Mehmed bin Üveys Bey	Z	1612
36-b	Grahova	K	Be-nâm-ı Mehmed bin Üveys Bey	Z	2208
36-b	Bukofça	K	Be-nâm-ı Mehmed bin Üveys Bey	Z	12843
37-a	Leskova-glava	K	Seydi bin Mustafa ve ...	T	2254
37-b	Gorna-Başıçe	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	3210
37-b	Lomniça	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	3012
37-b	Sedegani	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	781
37-b	Dolna-Başıçe	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	5605
37-b	Trapovine	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	747
37-b	Dragini	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	1037
37-b	İzlo-glave	K	Ahmed ve Murad bin Yusuf ve Piralı bin Hamza ve Duralı bin Hamza	T	1382
GORA NAHİYESİ					
59-b	Kukolyan	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1632
59-b	Kristiç	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1143
59-b	Gorna-Radeşe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1879
59-b	Dikaniçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2251

VARAK	VERLEŞİM BİRİMİ	VERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
59-b	Globoçiçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2575
59-b	Kruşova	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2209
59-b	İvrani	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1862
59-b	Nova-sile	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2297
59-b	Topolyani	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	5113
59-b	İzli-potok	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2216
59-b	Gradişte	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2370
59-b	Şiştoviçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	3444
61-a	Borya	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1516
61-a	İvirçikle	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1158
61-a	Goşaviçe	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	901
61-a	Dolna-Zapluzani	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	674
61-b	Nifçe	K	Mehmed	T	2658
61-b	Şibkofça	K	Mehmed	T	1729
61-b	Lumne	K	Mehmed	T	1923
OPOLYE NAHİYESİ					
59-b	Zubofça	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	427
59-b	Belosnova	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	452
59-b	Gorna-Zapluzan	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1051
60-a	Prebek	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	750
61-b	Zuvica	K	Mehmed		1027
61-b	Buca	K	Ali		744
61-b	İstrele	K	Ali		125
63-a	Gradçaniçe	K	İlyas		592
63-b	Playanik	K	Be-nâm-ı Hasan ...		654
63-b	Kirman	K	Be-nâm-ı Hasan ...		264
63-b	Ovulne	K	Be-nâm-ı Hasan ...		479
64-b	Bendelovice	K	Mustafa bin Mehmed		217
65-a	Biloş	K	Abdurrahman Kadı-i Vilayet-i mezbur		2848
65-a	Brezne	K	Abdurrahman Kadı-i Vilayet-i mezbur		1559
65-a	Lobuşnik	K	Abdurrahman Kadı-i Vilayet-i mezbur		506
65-b	İzlarçe	K	Mehmed bin Mustafa ve Mustafa bin ... ve İlyas bin Mehmed		1523
68-a	Dolna-Radeşa	K	Ali bin ... Hasan		1781
68-a	Zirzeva	K	Ali bin ... Hasan		418
68-a	Placiler	K	Ali bin ... Hasan		670

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
68-a	Zubofça	K	Ferhad bin Hacı Mahmud		610
70-a	Dimitroviçe	K	Cafer ve İbrahim bin İskender		421
70-a	Groş	K	Cafer ve İbrahim bin İskender		885
DEBRİ NAHİYESİ					
60-a	Dragište	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	6585
60-a	Kıştayna	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2575
60-a	Milika	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	5608
60-a	Bistriçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	3711
62-b	Çayla	K	Mehmed bin Ahmed Dukakin ve Ahmed ve Ali bin Ramazan	T	12395
63-b	Kaliş	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	3422
66-a	Lusine	K	İshak	T	5565
66-b	Valovur	K	Mustafa bin Ali	T	800
66-b	Ulumişt	K	Mustafa bin Ali	T	800
68-a	İdovran	K	Ali bin ... Hasan	T	1324
PIRİŞTİNE NAHİYESİ					
60-a	Gırçine	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	921
60-a	Goden	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2728
60-a	Nikolik	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2062
60-a	Golan	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	3065
61-a	Zahariş	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1021
68-a	İşkitan	K	Ferhad bin Hacı Mahmud	T	706
63-b	İvranište	İvranište	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	5286
63-b	Kar	Kar	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	2198
63-b	Direktan	Direktan	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	5828
64-a	Buca	Buca	Mustafa bin İlyas	T	1405
64-a	Gora-Job	Gora-Job	Hasan bin Koçibey?	T	6885
64-b	Mizere	Mizere	Katib Mehmed	T	3010
64-b	Rogova	Rogova	Katib Mehmed	T	1445
65-a	Milište nam-ı diğer Panka	Milište nam-ı diğer Panka	Safer bin Koçi	T	1215
66-a	Mileşe	Mileşe	Süleyman	T	1742
66-a	Postayalar	Postayalar	Süleyman	T	1129
66-b	Zirez	Zirez	Abdi	T	2695
67-a	Turumuş	Turumuş	İskender bin Yusuf ...	T	646
67-a	İvlahne	İvlahne	Katib Hızır	T	3007
67-b	Krunya	Krunya	İskender bin Abdullah	T	2852
68-a	İşkitan	İşkitan	Ferhad bin Hacı Mahmud	T	706
68-b	Kelişan	Kelişan	Vahid bin İnebey	T	2684
69-a	Dumovište	Dumovište	Kemal Serasker hasha-i ...	T	2441
69-b	Krunya	Krunya	İbrahim bin Aydın	T	2011
70-b	Darda	Darda	Mustafa bin Hasan	T	2075

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
DUMOŞTIÇE NAHİYESİ					
60-a	Biştaziñçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1541
60-a	Nanak	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	922
60-a	İsmaki	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1946
60-a	Tırnova	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2033
60-a	Ramanya	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1622
60-a	Golişeva	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	805
60-a	Durbşiş	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1808
60-a	İzvinçe	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1557
60-a	Pina	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	765
60-b	Koştendin	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2330
60-b	Domyan	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	2426
60-b	Lupejde	K	Hazret-i Ayas Paşa Vilayet-i Arnavudan	H	1133
63-b	Lukinan	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	1424
63-b	Dolna-Dol	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	662
63-b	Kruşoviçe	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	868
63-b	İşkortani	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	619
64-a	Kanan	K	Hasan bin Koçibey?	T	1903
64-a	K	Hasan bin Koçibey?	T	2457
64-a	Ravidofça	K	Hasan bin Koçibey?	T	2189
64-b	Koloviş	K	Katib Mehmed	T	1522
64-b	Kraykova	K	Katib Mehmed	T	1903
64-b	Sakraniçe	K	Katib Mehmed	T	275
65-a	Draganik	K	Safer bin Koçi	T	569
66-b	Tuşişte	K	Mustafa bin Ali	T	1405
67-a	Ferekinçe	K	İskender bin Yusuf ...	T	685
67-b	Radotiñçe	K	İskender bin Abdullah	T	2792
68-b	Mazarak	K	Sefer	T	2789
69-b	İşfan	K	İbrahim bin Aydın	T	1102
70-b	Ginofça	K	Mustafa bin Hasan	T	1148
71-a	Sigic?	K	İdris bin Bekir	T	1052
RADOVİNE NAHİYESİ					
61-a	Polin	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1122
61-a	Gabraniç	K	İsa Bali ve Ali bin ...	T	1292
61-b	Şale	K	Ali	T	1810
61-b	Gorna-Gostiliç	K	Ali	T	1220
63-a	Bobrek	K	Hüseyin Ağa	T	2003
63-b	Kukovca	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	1211
63-b	Kırvanize	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	1072
63-b	Bogdaniçe	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	266

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	DIRLİK SAHİBİ	DIRLİK TÜRÜ	HASIL
63-b	Dolna-Gostiliç	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	830
63-b	Radogošta	K	Be-nâm-ı Hasan ...	Z	4102
64-b	Virbiçe	K	Mustafa bin Mehmed	T	1387
64-b	Kodsak	K	Mustafa bin Mehmed	T	451
64-b	Küçük Nanikofça	K	Mustafa bin Mehmed	T	677
64-b	İştikan	K	Mustafa bin Mehmed	T	857
64-b	Brankan	Mz.	Mustafa bin Mehmed	T	80
65-b	Dobraveşin	K	Mehmed bin Mustafa ve Mustafa bin ... ve İlyas bin Mehmed	T	2684
66-a	Büyük Nanikofça	K	İshak	T	2307
66-a	Viyovik	K	İshak	T	1782
66-a	İsveta-Petka	K	Süleyman	T	700
66-a	Bojelpor	K	Süleyman	T	284
66-a	Pandelni	K	Süleyman	T	958
66-a	...	K	Süleyman	T	2662
67-a	Melo-Boşin	K	İskender bin Yusuf ...	T	1716
67-a	Moynik	K	İskender bin Yusuf ...	T	602
68-a	Dobruş	K	Ali bin ... Hasan	T	862
68-a	Tatirze?	K	Ferhad bin Hacı Mahmud	T	778
69-a	Jur	K	Kemal Serasker hasha-i ...	T	2525
69-a	Boşad	K	Kemal Serasker hasha-i ...	T	1744
70-a	Kruşova?	K	Cafer ve İbrahim bin İskender	T	1022

EK-VI.1530 Tarihli Muhasebe-İ İcmal Defterine (BOA, TD 167) Göre Prizren Sancağı

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
CEM'AAT-İ AHÂLÎ-İ MADEN-İ JAJNA										
186-b	Banisne	K	15		2		3		Pâdişâh-ı Âlem-penah	2601
186-b	Luşaniçe	K	65		5		8		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	7446
186-b	Dolna-Gnejdanani	K	19		1		3		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1661
186-b	Gorna-Gnejdanani	K	12		4				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1356
186-b	Koşova	K	5		1				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	613
186-b	Rahova	K	31		3		4		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2038
186-b	Birova	K	55		4		6		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	6749
186-b	Groboviç	K	21						Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2628
186-b	Pridoviçe	K	13		1		2		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2004
186-b	Bihovik	K	12		1		4		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2268
186-b	Voyçe	K	54		3		5		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	4786
186-b	Popovça	K	24		1				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1641
186-b	Krebno	K	27				4		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2092
186-b	Dubokova	K	68		6		8		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	4258
186-b	Şmirka	K	24		3				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1420
186-b	Çirlan	K	19		3		3		Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1494
186-b	İzvor	K	17		1				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	1454
186-b	Çirniçe	K	40		4				Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	2909
									Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
PRİZREN NAHİYESİ										
186-b	Nefs-i Prizren								Pâdişâh-ı Âlem-penah	11839 97
187-a	Câmi'	Mh.		95			6		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Ayas-Bey	Mh.		28			11		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Yazıcı Sinan	Mh.		79			13		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Yakub Bey	Mh.		28			10		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Pop-Dimitri nam-ı diğèr Gor biraderi Radoslav	Mh.	30		4		15		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Eski-bazar	Mh.	45		3		15		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Vuk veled-i Dimitri	Mh.	38		3		13		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Nikola Mamzik nam-ı diğèr Niko veled-i Acopko	Mh.	69		8		19		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Olivir-İzlavçir	Mh.	28		6		11		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Petri Nikola	Mh.	26		3		18		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Kostandin Petkoçani nam-ı diğèr Bogay Ribar	Mh.	38		5		9		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Vasil	Mh.	58		5		18		Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-a	Radomir	Mh.	64		10		20		Hâshâ-i Mîrlivâ	
	Toplam Hasıl									74068
187-a	Muşişine	K	14 7	1	13		12		Hâshâ-i Mîrlivâ	21280
187-a	Dolna-Sopine	K	37		4		6		Hâshâ-i Mîrlivâ	4230
187-a	Sireçka	K	81		28		14		Hâshâ-i Mîrlivâ	8450
187-a	Pigan	K	68		6		9		Hâshâ-i Mîrlivâ	14071
187-a	Ravna-Dubrava	K	40		5		2		Hâshâ-i Mîrlivâ	11657
187-a	Lubişne	K	11 7				10		Hâshâ-i Mîrlivâ	28600
187-b	Horpeşte	K	77	3			11		Hâshâ-i Mîrlivâ	6423
187-b	Planyani	K	95	2	17		6		Hâshâ-i Mîrlivâ	8571
187-b	Grajdenik	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	
187-b	Gorna-Sopine	K	38		5		3		Hâshâ-i Mîrlivâ	4103
187-b	Zagraçka	K	35		6		3		Hâshâ-i Mîrlivâ	4955

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
187-b	Ostrojine	K	6	1			2		Hâshâ-i Mîrlivâ	526
187-b	Oniçe	Mz.							Hâshâ-i Mîrlivâ	530
187-b	Gradçuka	K	12		6		1		Hâshâ-i Mîrlivâ	1479
187-b	Lumijde	K	21		2				Hâshâ-i Mîrlivâ	2623
187-b	Gorina-Sopinik	K	29		4		2		Hâshâ-i Mîrlivâ	4888
187-b	Braytani	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	120
187-b	Muçnikova	K	58		7		5		Hâshâ-i Mîrlivâ	5281
187-b	İstratinofça	K	18	2	3		2		Hâshâ-i Mîrlivâ	3358
187-b	Hilançe	K	28		6		2		Hâshâ-i Mîrlivâ	3900
187-b	Yablançe	K	31		3		4		Hâshâ-i Mîrlivâ	2458
187-b	Gorni-Ribnik	K	9						Hâshâ-i Mîrlivâ	2607
187-b	Manastiriçe	K	32	2	2		4		Hâshâ-i Mîrlivâ	2855
187-b	Tirgovişte	K	67	5	4		5		Hâshâ-i Mîrlivâ	4757
187-b	Dopro-Doloni	K	34		3		1		Hâshâ-i Mîrlivâ	2864
187-b	İsveti	K	78		5		6		Hâshâ-i Mîrlivâ	5124
187-b	Malaçite	K	13		4		1		Hâshâ-i Mîrlivâ	3084
187-b	Ratkoçfa	K	41		13				Hâshâ-i Mîrlivâ	4695
187-b	Danyani	K	37		4		3		Hâshâ-i Mîrlivâ	3161
187-b	Radosava	K	30		5				Hâshâ-i Mîrlivâ	4279
188-a	Bela-çirhova (çirkova)	K	37		2		3		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	8332
188-a	Boviska	K	6						Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	414
188-a	Momuşa	K	18		4		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	3746
188-a	Dolna-Benarzova	K	5						Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	750
188-a	Duryak?	K	39				2		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	2894
188-a	Milanovik	K	9				1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	957
188-a	Dolna-Ritula	Mz.							Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	200
188-a	Duplani	K	13		2		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	3742
188-a	Poposkira	K	16		1		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	4527
188-a	Gorna-İvranik	K	45		19		2		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizren	5271
188-a	Dolna-Sırbiçe	K	22	1	3				Timârâhâ-i Kazâ-i	3849

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Prizren	
188-a	Makirçe	K	8		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1199
188-a	Miruşa	K	35		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3226
188-a	Braytonova	K	7		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	621
188-a	Goriç	K	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	352
188-a	Gorna-Gunçan	K	16		4		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3142
188-a	İvranyak	K	10						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	920
188-a	Zaplujani	K	43		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5450
188-a	Zahum	K	2						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	645
188-a	Kramovnik	K	39		8		5		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5058
188-a	Gorna-Savrova	K	19		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1574
188-a	Drayçine	K	37						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1372
188-a	Vinşor	K	9		3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1731
188-a	Rirak	K	26		5		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2927
188-a	Maçine	K	11						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2520
188-a	İsmak	K	13		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1651
188-a	Nestre	K	21		4		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2844
188-a	Vinşor	K	19		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1893
188-a	At-viran	K	33		5		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	6772
188-a	Şehşite	K	8		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2376
188-a	Sihova	K	7		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1716
188-a	Radoviçe (Rahoviçe)	K	50		2		6		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	11400
188-a	Dinçine	K	14		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1577
188-a	Duyak	K	1						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	387

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
188-a	...	K	21		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2877
188-a	Virbiçani	K	23		8		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2499
188-b	Bukovica?	K	5		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1601
188-b	Diņine	K	31		13		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5717
188-b	Belo-polye	Mz.							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	500
188-b	Leskofça	K	16		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2775
188-b	Gorna-Birnas	K	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	800
188-b	K	10		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1247
188-b	Kobila-ıglava	K	21		7		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1696
188-b	İşimişte	K	33		3				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2838
188-b	Pişçani	K	6				4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1252
188-b	Novasilani	K	7						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	507
188-b	Gorgofça	Mz.							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	227
188-b	İzbişte	K	21	1					Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2860
188-b	İvladolik	K	16		2		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1617
188-b	İslavinçe	K	8				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	895
188-b	Bana	K	5				2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1373
188-b	Duplani	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	255
188-b	Banisne	K	21		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2489
188-b	Zuviyik	K	16		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1882
188-b	Sirovine-İvlišniç	K	14						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	991
188-b	Gorna-Ritula	K	29				4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	4580
188-b	Branice	Mz.							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	312
188-b	Brestovaç	K	8						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1818

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Prizren	
188-b	Popas	K	13		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1110
188-b	Lupobovami	K	19		5		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1861
188-b	Ralenofça	K	18		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5504
188-b	Samobci	K	10		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1728
188-b	Balçitava	K	12		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1428
188-b	İstavıç	K	29		3		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2533
188-b	Bukovica	K	35	1	2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3292
188-b	Dolna-Botoçani	K	20		4				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3642
188-b	Gorna-Botoçani	K	17		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2120
188-b	Hilançe	K	16		6				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2589
188-b	Tinofça	K	15		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2241
188-b	Lutoviçe	K	29	1					Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2432
188-b	Modolani	K	21				2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2279
188-b	Vilçitrin	K	28		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	4756
189-a	Busine	K	18		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2354
189-a	Çaparça	K	22		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2563
189-a	Nokşor	K	12				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2470
189-a	Liseva	Mz.	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	242
189-a	Reçani-i Büzürk	K	50		7		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	7128
189-a	Mohla	K	17				2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2496
189-a	Golişova	K	4				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	410
189-a	Lika	K	14	1	1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1844
189-a	Belaniçi	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	230

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
189-a	Petroşinçe	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	255
189-a	Lişani	K	32				3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3195
189-a	Yahovaç	K	14						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	981
189-a	Pagaruşa	K	9						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1743
189-a	Prozarava	K	22						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1654
189-a	Popoçiç	Mz.	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	594
189-a	Mrasor	K	11		6				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1486
189-a	Çirno-glayova	K	37		8		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	6282
189-a	Caydarava	K	19		5		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1411
189-a	Leşte	K	5						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	365
189-a	Bodloje	K	8	2	2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1819
189-a	Popovik	K	32		4				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2626
189-a	Dolna-Ribnik	K	19		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	3695
189-a	Kostoriçe	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1525
189-a	Siroş	K	28		6		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	4243
189-a	Braton-dol	K	22		7		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5988
189-a	Oniçe?	K	11	1					Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1101
189-a	Bratoyançe	K	40						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	787
189-a	Busine	K	16				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1961
189-a	Jivgani	K	25		2		10		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2025
189-a	Dolna-Botoçani	K	11				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	605
189-a	Maroşova	K	8						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1551
189-a	Domanik	K	9				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	711
189-a	Lumijne	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	518

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Prizren	
189-a	Pigan	K	1						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	263
189-a	Suhorye	K	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	216
189-a	Dolna-Sopine	K	1						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	238
189-b	Bana	K	1						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	118
189-b	Çayırdañe	K	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	306
189-b	Drayçilo	K	10						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	802
189-b	Gorna-Sırbiçe	K	12		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1845
189-b	Pusto-sile	K	18	1	1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2261
189-b	Medvedeçe	K	15						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1491
189-b	Miruşa	K	40		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	4192
189-b	Hamovaç	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	993
189-b	Kruşçiça	K	5				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	411
189-b	Çırne-Luka	K	18				3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2311
189-b	Budak-ova	K	15						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1605
189-b	Gorna-Blace	K	20				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1567
189-b	Dolna-Blace	K	9		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1219
189-b	Veçani	K	31		2		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2999
189-b	Lupoçeva	K	36				4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	4163
189-b	Dolna-Ostrozub	K	15						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1916
189-b	Lişani	K	2						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	155
189-b	Leskova	K	23				4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2280
189-b	Rahdem	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	438
189-b	Ponikova	K	5						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	431

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
189-b	Daviddol	K	5						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	430
189-b	Bostan	K	10						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1522
189-b	Jalçište	K	39				4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	8460
189-b	Yavor	K	17		2		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1792
189-b	Bukovica	K	18		3		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2141
189-b	Novak	K	9				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1162
189-b	Ostrojine	K	36				8		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	7251
189-b	Dašnani	K	15						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2745
189-b	Gostin	K	18				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1230
189-b	Sudorejde	K	10		3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2035
189-b	Gorna-Olašniçe	K	10		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1252
189-b	Dolna-Gunçat	K	6						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1299
189-b	Gorna-Radilofça	K	9		1		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1360
189-b	Busine	K	56		9		5		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	5392
189-b	Popo-glava	K	15		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1646
189-b	Gorna-Lumişiçino	K	7						Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	471
190-a	Dolna-Birnaça	K	10		3				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2772
190-a	Popoçiç	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	252
190-a	Dolna-Olašniçe	K	10		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	1000
190-a	Labikova	K	24				3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizren	2000
190-a	Birinovaç	K	15				3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2593
190-a	Popovlani	K	19				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2264
190-a	Braytani	K	12				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1195
190-a	Dolna-Hoça	K	16				2		Timârhâ-i Kazâ-i	3503

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Prizrin	
190-a	Dolna-Borçe	K	33		5		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2789
190-a	Doyniçe	K	7						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	514
190-a	Dolna-Kuruşa	K	41				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	5991
190-a	Gorna-Kuruşa	K	20				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2439
190-a	Ulyar	K	19		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2424
190-a	Gorna-Pokorme	K	72		3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1645
190-a	Neşaniç	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	680
190-a	Bumir Haric	K	9		5		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1337
187-b	Vuçyak	K	36				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	
187-b	İstapan-Filip	K	40				8		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	
187-b	Dolna-Kray	K	43		2		13		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	
196-b	MUSTAHAFAZAN-I KAL'A-İ PRİZREN									
196-b	Olivirzişte	K	31		10		5		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2493
196-b	Çırniçe	K	9						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	800
196-b	Pokrovenik	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	853
196-b	Sirani	K	19		4				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2080
196-b	İslamodraje	K	80	4	2		11		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	15816
196-b	Ostodençani	K	46		3		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	6852
196-b	Goraçeva	K	9						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	730
196-b	Sinani	K	39		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	5614
196-b	Braniçe	K	21						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1996

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
TIRGOVIŞTE NAHİYESİ										
190-b	Pop-Dimitri	Mh.	16		3		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	Pop-Todor	Mh.	24		1		5		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	Pop-Bujidar	Mh.	24		2		8		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	Pop-Yovan	Mh.	13		4		10		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	Pop-Radovine	Mh.	30		4		8		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	Pop-Radoman	Mh.	14		2		5		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	
190-b	İslatine	K	74	1	5		5		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	6689
190-b	Lukaviçe	K	44		2				Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	3445
190-b	Bojanik	K	37		3		3		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	3107
190-b	Krarova	K	12		2				Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	1602
190-b	Sibeçeva	K	14 9		16		12		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	14160
190-b	Borovnik	K	25		1				Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	2406
190-b	Voynova	K	13		1				Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	1009
190-b	Bratyakovinik	K	35		2		5		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	2910
190-b	Çırna-yile	K	16		10		2		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	2320
190-b	Davidik	K	28		6				Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	2059
190-b	Gorna-Graçani	K	70		8		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	4636
190-b	Çerovik	K	24		4		1		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	1859
190-b	İzlatar	K	10		2		2		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	1145
190-b	Dolna-Graçani	K	43		13		3		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	3090
190-b	Padal	K	11		2		2		Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	2000
190-b	İzlati-kamen	K	7						Timârâhâ-i Kazâ-i Prizrin	698

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Prizrin	
190-b	Priboyoŕça	K	13		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1033
190-b	Osince	K	11		1		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1276
190-b	İsvoybonçe	K	3						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1132
190-b	Çirniş	K	18		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1858
190-b	Gazi-vode	K	28		11		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2333
190-b	Gorna-Gradiç	K	40		2		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3665
190-b	Çere-polye	K	43		5		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3032
190-b	Okuşani	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	
191-a	Liçe	K	34		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3055
191-a	Osince	K	7		4		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1570
191-a	Şihabeddin	Ms.	2						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2034
191-a	Çirine	K	5						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	497
191-a	Babudaviçe	K	6		3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	995
191-a	Gorna-Kaluda	K	26		5		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	
191-a	Bırnaç	K	62		21		10		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4100
191-a	Dubova	K	62		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	765
191-a	Popik	K	11						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	728
191-a	Hasıl-ı an Karye-i Dimitrova-Çirkova	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	915
191-a	Çirniçe	K	69		5		5		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4175
191-a	Balneva	K	65		10		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4692
191-a	Dolna-Nelodi	K	26		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2034
191-a	Vlahna	K	38		3		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4560
191-a	Jebreni	K	36		14		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	7604

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
191-a	Bela-çirkova	K	27		1		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2014
191-a	Male-Toçilova	K	26	3	10		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2139
191-a	Beşorik	K	9		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1044
191-a	Luzine	K	20 2		6		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	7425
191-a	Ruşçe	K	56		8		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	5184
191-a	Gorna-Ramoşeva	K	22		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1250
191-a	Tuzine	K	50		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2620
191-a	Tırnova	K	26	1	3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3499
191-a	Nova-sile	K	19		1		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3010
191-a	Draga	K	17		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3033
191-a	Megu-Gorye	K	13		3				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1714
191-a	Luka	K	14		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1399
191-a	Male-Reççe	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	150
191-a	Reççe-i Büzürk	K	32		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2156
191-a	Gorna-Sile	K	7		1		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	945
191-a	İslavkovik	K	5		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	735
191-a	İsfinar	K	17		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2135
191-a	Dobovik	K	6		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1069
191-a	Lukaviçe	K	24		12		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	5472
191-a	Raduş	K	7		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	913
191-a	Raduşa	K	12	1	1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1459
191-b	İsterofça	K	37		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2813
191-b	Küçük-Hamza	K	47		4		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3498
191-b	Mostir	K	13		10		12		Timârhâ-i Kazâ-i	11419

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
			0						Prizrin	
191-b	Dimitrova-Çirkova	K	35	3	10		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4915
191-b	Loçilova	K	49	1	8		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3000
191-b	Liçe	K	20		1		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1540
191-b	Osoyani	K	12		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1180
191-b	Krayikova	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	392
191-b	Dolaç	K	9		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1415
191-b	Gorna-Luka-Çreva	K	54		3		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	5376
191-b	Godova	K	44	2	5		6		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3694
191-b	Çırluçe	K	34	1	1		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2220
191-b	Brodiniç	K	36		2		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2285
191-b	Ostroviçe	K	23		2				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2007
191-b	Lodile	K	11		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1400
191-b	Rupe	K	22		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1742
191-b	Dolna-Popik	K	20		4		2		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1784
191-b	Osoyani nam-1 diğèr Oslofça	K	38		3		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3024
191-b	Marina-Dubrava	K	84		6		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	6960
191-b	Yerabiçe	K	22	1	6				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1116
191-b	Kameşniçe	K	59		3				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3076
191-b	Peştere	K	12 6		9		8		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	7961
191-b	Zabregani	K	13		1		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	891
191-b	Grijani	K	2				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	224
191-b	Prujane	K	19		1		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1360
191-b	Rajevik	K	15		5		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1153

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
191-b	Dolani	K	25	1	2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	3283
191-b	Breşova-Luka	K	15		2		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2289
191-b	Tovçe	K	19		4				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2995
191-b	Yerekar	K	6						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	789
191-b	İtordeşeva	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1500
191-b	İçotanovik	K	15		4		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1534
191-b	Beliçe	K	18		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1384
191-b	Ulyarçe	K	4						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	824
191-b	Goranıçe	K	8						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1108
191-b	Bradçaç nam-ı diğeri Davidik	K	12						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1233
192-a	Şipçe	K	13		4				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	985
192-a	Korite?	K							Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1400
192-a	Bugeva	K	32		7		1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2339
192-a	Bukaviçe	K	21		3				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1920
192-a	Suho-dol	K	81		4		3		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	4665
192-a	Açutine	K	16						Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1623
192-a	Roşay	K	30		4		4		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	2397
192-a	Bebrişe	K	13				1		Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	1948
192-a	Devrec	K	7		1				Timârhâ-i Kazâ-i Prizrin	508

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
BİHOR NAHİYESİ										
192-b	Mukata Gelirleri							75 78	Hâshâ-i Pâdişâh-ı Âlem-penah	
192-b	Radoyo-glava	K	8						Hâshâ-i Mîrlivâ	700
192-b	Yablanova	K	12		2				Hâshâ-i Mîrlivâ	950
192-b	Sredne-bırda	K	11		1				Hâshâ-i Mîrlivâ	878
192-b	Sedlar	K	8		2		1		Hâshâ-i Mîrlivâ	804
192-b	Rahova	K	23	2	2				Hâshâ-i Mîrlivâ	1874
192-b	Vişnik	K	8		1				Hâshâ-i Mîrlivâ	1139
192-b	İzminiç	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	150
192-b	Bolhan	K	18		6		1		Hâshâ-i Mîrlivâ	2200
192-b	Prelug	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	820
192-b	Dragosirka	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	820
192-b	Blace	K							Hâshâ-i Mîrlivâ	492
	Virh	K	6		3				Hâshâ-i Mîrlivâ	905
192-b	Nikola-Çirkova	K	58	3	5		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	8339
192-b	İstuble	K	19		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1632
192-b	Dolaç	K	22		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1739
192-b	Brah	K	46		4		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2509
192-b	Virbiçeler	K	82		12		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	5295
192-b	Zaluzne	K	14		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1333
192-b	Odine-bırda	K	13		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1268
192-b	İslipaç-potok nam- ı diğer Nedahus	K	8		1		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1268
192-b	Ruyište	K	25		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1709
192-b	Dolna-Lozine	K	5						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	529
192-b	Davavine	K	7						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	924
192-b	Lukaviç	K	11		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1476
193-a	Gorna-Dubova	K	56						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3584
193-a	Gubavaç	K	2						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	250
193-a	Rastoma	K	19				1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1841
193-a	Biyedik	K	6		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	563

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
193-a	Beliçe	K	6		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	759
193-a	Gohodin	K	6		1		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	666
193-a	Bare	K	11		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	911
193-a	Şihan-potok	K	25		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2022
193-a	Nedakus	K	31		4		4		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3206
193-a	Nedakus	K	6						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	532
193-a	İsnovaç	K	13						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1290
193-a	Mostir	K	34		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2181
193-a	Dolna-Polye	K	13		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1464
193-a	Bikareşte	K	11		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1092
193-a	Dolna-Radeyinofça	K	33		3		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	4594
193-a	Çrişnova	K	5		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	607
193-a	Brod	K	25		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1803
193-a	Orah	K	7		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	742
193-a	Brezava	K	8		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	824
193-a	Zihlak	K	27		3		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1757
193-a	İzminiç	K	19		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1346
193-a	Beboçe	K	21		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1785
193-a	Kurdinigi	K	25		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1691
193-a	Ruzinçe	K							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	150
193-a	Rafçane	K	10		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	588
193-a	Prepçik	K	15		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1477
193-a	Datı	K	37		3		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2176
193-a	Podi	K	11		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	837
193-a	Beginçe	K	55		6		4		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	4722
193-a	Palude	K	13		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1548
193-a	Korişe-i Küçük nam-ı diğeri Baliyavaç	K	17		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	
193-a	Dolna-Ramoşeva	K	6				1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	396
193-a	Dupniçe	K	31		1		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2284
193-a	...	K	8						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	689
193-a	Bovisilik	K	18						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1265
193-a	Hayodarava	K	6		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	773

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
193-b	Goduçani	K	22		3	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1053
193-b	İvane	K	51		3	2			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2950
193-b	Leşniçe	K	40		9	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2926
193-b	Dolna-Cirnova	K	51		6				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3709
193-b	Dolna-İstiranani	K	35		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2647
193-b	Serke-polye	Mz							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	100
193-b	Yasen	K	13		3	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1245
193-b	Kruşeva	K	3			1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	245
193-b	Bihorye	K	14		2	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1346
193-b	Havsarav	Ms							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	50
193-b	Biyoca	K	4	2					Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	391
193-b	Muçoviçe	K	20		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1559
193-b	Goşeva	K							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	650
193-b	Ravna	K	83						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	410
193-b	Blater (Eflakan)	K	83						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	656
193-b	Turinine	K	10		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	750
193-b	İspançe	K	6		1	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	567
193-b	Vişočka	K	82						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	820
193-b	Zakum	K	20						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1387
193-b	Vegrad	K	25		6	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1628
193-b	Podkırayçi	K	7						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	999
193-b	Çerçe	K	82						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	656
193-b	Havaniye	K	82						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2132
193-b	İhvaline	K	5						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	648
193-b	Broşkova	K	17		4	2			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1379
193-b	Çirniş	K	43		4	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3581
193-b	Goduçani	K	35		8	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3035
193-b	Grinçar	Mz	82						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	164
193-b	Vişnova Beginçe	Mz							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	196
193-b	Gorna-Prosine	K	11						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1163
193-b	Mokrilug	K	10			1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	917
193-b	Tuçani	K	27		4	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2395
193-b	Raşka-Gora	K	4		1	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	334
193-b	Meguyetovci	K	29		3	1			Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2000

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
193-b	Haliçe	K	5						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	404
193-b	Lagator	K	47		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3661
194-a	Litine	K	27		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1822
194-a	Orahova	K	13				1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1003
194-a	Bırçeva	K	9		7		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1395
194-a	Totik	K	82						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	656
194-a	İslatine	K	7		3		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1035
194-a	Dolna-İzminiç	K	12		1		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	927
194-a	İtkovaç nam-ı diğeri İpor	K	2	1					Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	100
194-a	Gorna-İstiranani	K	11		6		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1588
194-a	Zavino-grad	K	14		4		10		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1576
194-a	Brayna-Luka	K	17				3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1631
194-a	Brodarova	K	38		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3508
194-a	Kormik (Fornik)	K	6		5		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1265
194-a	Doluy	K	7		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1057
194-a	Bodbraşa	K	11		5		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1417
194-a	Halorine	K	8		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1100
194-a	Virleşkova	K	8				3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1064
194-a	Visovine	K	30		7				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3034
194-a	Dolna-Lozine	K	19	2	5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1503
194-a	Gorna-Lozine	K	14						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1015
194-a	Jurin	K	17		12				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1612
194-a	Velişkova	K	26				1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1804
194-a	Koprivine	K	10				1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	734
194-a	Nogobratine	K	20		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1729
194-a	Brastaç (Braynaç)	K	...						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	656
194-a	Zahumiska (Zakomiska)	K	28		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2330
194-a	Biyedik	K	7		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1010
194-a	Toçilova	K	7		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	635
194-a	Savino-burye	Mz							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	240
194-a	Virbniçe	K	...						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	984
194-a	Lanişte	K							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	300
194-a	Dragolin	K	6						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2844

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
194-a	Daşçe-rika	Mz							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	140
196-a	Zaton									
196-a	Dobro-dol	K	23		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1732
196-a	Gorna-Svetivan	K	14	3	3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1600
196-a	Godeva	K	80		11				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	6660
196-a	Poluçi	K	10		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	939
196-a	Pişani	K	9		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	765
196-a	Dolna-Svetivan	K	18		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1712
196-a	Çirhale	K	25		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1697
196-a	Ponor	K	18		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	952
196-a	İstan-dol	K	8						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	668
196-a	Kaline	K	11		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	883
196-a	Virşeva	K	52		10		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3048
196-a	Baronik	K	24		3				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1664
196-a	Radunik	K	15		4				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1189
196-a	Kraç	K	6						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	577
196-a	Doroni	K	7		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	677
196-a	Kaçor	K	10		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1068
VILÇITRIN NAHİYESİ										
195-a	Obrine	K	25		7		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3841
195-a	Yunak	K	8		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	737
195-a	Virbanik	K	11		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1623
195-a	Filine (Fitine)	K	18		3		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1750
195-a	Sveti	K	22		15				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2396
195-a	Dolna-Bukova	K	5	3					Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	497
195-a	Hasıl-ı karye-i Ruşiçi	K							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	200
195-a	Bela-joviçe	K	1						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	177
195-a	Krayikova	K	10						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	893
195-a	İtordeşeva	K	90		14		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	8267
195-a	Mimlanıçe	K	17		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1964
195-a	Sveti	K	35				3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	4184
195-a	Dolna-Luma-	K	44		3		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3816

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
	Çirkova									
195-a	Gorna-Bukova	K	6				2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	443
195-a	Bozka	K	8		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1130
195-a	Balička	K	26		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	4125
195-a	Şarvine-Lukaviçe	K	18		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1422
195-a	Vihişte	K	8		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1346
195-a	Vireva	Mz	3						Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1289
195-a	Murga	K	8		1		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1213
195-a	Jeli-vode	K	6		1		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	684
İSTAVIÇ NAHİYESİ										
195-b	Zasmirçe	K	65		10		4		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3868
195-b	Zakamet	K	24		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1612
195-b	Grahova	K	43		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3208
195-b	Lukofça	K	16 8		12		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	13843
195-b	Lesova-ıglava	K	29		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2254
195-b	Gorna-Babiniç	K	47		5		5		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3310
195-b	Lomniça	K	38		4		4		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3013
195-b	Sedegani	K	8		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	781
195-b	Dolna-Babiniç	K	54		5		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	5609
195-b	Trapovine	K	7	2					Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	747
195-b	Dragini	K	9		2		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1037
195-b	Gorna-Nelodi	K	31		2		2		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3579
195-b	İzno-glava	K	15		4		3		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1383
195-b	Pedale	K	50	1	17		6		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	4220
GORA NAHİYESİ										

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
198-b	Komlan	K	24		10	7			Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	1632
198-b	Hresteliçe	K	20		12		1		Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	1143
198-b	Gorna-Radeşe	K	40		14				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	1879
198-b	Dikaniçe	K	50		15				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	2251
198-b	Globoçiçe	K	53		20				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	2570
198-b	Kosova	K	50		15				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	2209
198-b	Orliška	K	40		16				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	1863
198-b	Nova-sile	K	50		17	3			Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	2297
198-b	Topolyani	K	10 7		59	3			Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	5113
198-b	İzlipolok (İzli-potok)	K	50		15	1			Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	2316
198-b	Şilişnoviçe	K	89		18				Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	3444
198-b	Zabod (Jabod)	K	7		1		1		Hasha-i Hazret-i Ayas Paşa	427
199-a	Borya	K	30		10				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1516
199-a	Orcuşta	K	20		13	1	2		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1158
199-a	Gradişte	K	56		17	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2370
199-a	Goşaviçe	K	20		5				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	901
199-a	Lumne	K	20		4				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1933
199-a	Nifçe	K	95		6	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2658
199-a	Klançişite	K	29		5				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1797
199-a	Oraşka	K	37		5	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2343
199-a	Mekon	K	12	1	3	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	905
199-a	Brekiline	K	17		4		1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2231
199-a	Piştan	K	20		2		1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1455
199-a	Glovnik	K	5			2	1		Timârhâ-i Zûama maa	928

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Sipahiyan	
199-a	Lelonik	K	25		3	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1857
199-a	Krava	K	18		4	2	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1408
199-a	Rapçe	K	42		3	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3814
199-a	Brod	K	11 4		12	2	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	7623
199-a	Boşarişte	K	13		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1355
199-a	Pakişa	K	3			4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	907
199-a	Jabod	K	18		7	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2028
199-a	Orgošta	K	17		5	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1453
199-a	Milika	K	6	4		3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	742
199-a	Orcušta	K	10						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	954
199-a	Şibkofça	K	28		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1729
199-a	Koloşyan	K	31		4	5			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1657
199-b	Çırne-Liva	K	8		1	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1109
199-b	Kristiç	K	35		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2035
199-b	Turiya	K	28		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1834
199-b	İstrejova	K	20		1	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1515
OPOLYE NAHIYESİ										
199-b	Dolna-Zapluzani	K	12		4	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	674
199-b	Agboti	K	2			1	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	335
199-b	Zirzeva	K	2			3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	418
199-b	Dolna-Radeşa	K	17		4	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1781
199-b	Placiler	K	7			2			Timârhâ-i Zûama maa	670

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Sipahiyan	
199-b	Dimitroviçe	K	4			2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	431
199-b	Playanik	K	8						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	654
199-b	Ovulne	K	1	1		7			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	479
199-b	Zubofça	K	6		1				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	610
199-b	Groş	K	10		2	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	889
199-b	Buca	K	12						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	744
199-b	Plava	K	7		2	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	663
199-b	Zuvica	K	14		2	6			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1027
199-b	Kirman	K	3						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	262
199-b	İzlariçe	K	11	3	3	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1523
199-b	Mirzine	K	12		3	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1559
199-b	Lobuşnik	K	9						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	506
199-b	Biloş	K	38		3	4	2		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	
199-b	Gradcamime	K	9		1	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	592
199-b	İstrelava	K	1	2			1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	145
199-b	Bendelovice	K	3			1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	217
198-b	Belosnova	K	5		2	3	1		Hazret-i Ayas Paşa	452
198-b	Gorna-Zapluzan	K	23	1	8				Hazret-i Ayas Paşa	1051
198-b	Prebek	K	10	1	7	6			Hazret-i Ayas Paşa	750
RADOVİNE NAHİYESİ										
199-b	Polini	K	21		10	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1122
199-b	Gabraniç	K	26		15				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1392
199-b	Dobruş	K	4		1	3			Timârhâ-i Zûama maa	862

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Sipahiyan	
200-a	İştikan	K	14		2	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	857
200-a	Virçiçe	K	10			9			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1387
200-a	Kodsak	K	6			3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	451
200-a	Bobik-Nanikofça	K	28		1	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2307
200-a	Boşad	K	20		3	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1744
200-a	...	K	18		3	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2535
200-a	Dobraveşin	K	18		4				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2684
200-a	Kuruşoviçe	K	14		3	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1024
200-a	Viyonik	K	17		2	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1783
200-a	Küçük-Nanikofça	K	9		1				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	677
200-a	Bobrek	K	24		9	16			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3003
200-a	Melo-Boşin	K	14		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1716
200-a	Kırvanize	K	14		1	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1037
200-a	Pandelni nam-1 diğer Pangala	K	15		2	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	958
200-a	Bragan	Mz							Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	80
200-a	İsveta-Petka	K	9		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	700
200-a	Bogdaniçe	K	8						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	366
200-a	Bojelpor	K	5			1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	284
200-a	Tatirze	K	10		2	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	778
200-a	Şale	K	29		5	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1810
200-a	Gorna-Gostiliç	K	18		1				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1330
200-a	Dolna-Gostiliç	K	8			3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	830
200-a	Kokovca	K	22		5				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1311

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
200-a	Moynik	K	6		1	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	602
DEBRİ NAHIYESİ										
200-a	Kaliş	K	35		9	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3433
200-a	İdovran	K	20		4	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1334
200-a	Lusine	K	87		11				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	5565
200-a	Çayla	K							Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	13395
200-a	Ulumiş	K							Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	800
200-a	Valovur	K							Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	800
198-b	Dragıştine	K	15 1		46	14			Hazret-i Ayas Paşa	6585
198-b	Mestaniye	K	80		32	1	1		Hazret-i Ayas Paşa	3575
198-b	Milika	K	14 0		30	80	3		Hazret-i Ayas Paşa	5608
PİŞTİRİK NAHIYESİ										
200-a	Zahariş	K	20		8	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1031
200-a	...	K	61		20	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3133
200-a	Krunya	K	25		6	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1174
200-b	...	K	27		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	669
200-b	K	54		16		1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2217
200-b	K	66		17				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2818
200-b	...	K	29		2	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2198
200-b	Milişte nam-ı diğeri Palika	K	12		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1215
200-b	İvlahne	K	30		4				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3007
200-b	Yorkova	K	5						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	646
200-b	İplaka	K	15		2	1			Timârhâ-i Zûama maa	1743

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
									Sipahiyan	
200-b	Dumugruşte	K	14		4	4	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2241
200-b	Mizere	K	25		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3010
200-b	Zirez	K	29		7	11			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2695
200-b	Koviştine	K	27		2	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3853
200-b	Gora-Job	K		1	20	11	2		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	6885
200-b	Kelişan	K	39		5	8	3		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2674
200-b	Darda	K	25		4		1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2075
200-b	Postayalar	K	20		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1199
200-b	Obretişte	K	56		6	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	5286
200-b	Kode	K	3		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3011
200-b	Direktan	K	56		10	14			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	5698
200-b	Buca	K	12		4	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1405
200-b	İskitan	K	5			4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	706
198-b	K	80		29	3	1		Hazret-i Ayas Paşa	9711
198-b	Gırçine	K	21		3				Hazret-i Ayas Paşa	921
198-b	Goden	K	53		28	5			Hazret-i Ayas Paşa	2728
198-b	Nikolik	K	45		16	1			Hazret-i Ayas Paşa	2062
198-b	Golan	K	64		20	7			Hazret-i Ayas Paşa	3065
198-b	...	K	22		10	8	1		Hazret-i Ayas Paşa	1541
DUMOŞTİÇE NAHİYESİ										
201-a	K	58		7		1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	4102
201-a	Kırmoş	K	33		5	2	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1523
201-a	Sakraniçe	K	3						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	275
201-a	Krova	K	24		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2789

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
201-a	Zibova	K	20	1	2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2189
201-a	Lupejde?	K	11	1		2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1405
201-a	Kanan	K	22		2	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1903
201-a	Kraykova	K	23		2	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1903
201-a	Draganik	K	9			1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	569
201-a	Şigiç-i Küçük	K	7			3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1052
201-a	Ferekinçe	K	4						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	685
201-a	Dolna-Dol	K	9		1	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	662
201-a	Kruşotiçe	K	10		1	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	868
201-a	Koktan	K	14	1	2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1434
201-a	Lupofça	K	9			1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1109
201-a	Ravidofça	K	37		4	1	1		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2457
201-a	İşfan	K	8						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1028
201-a	Rakoniç	K	27		5	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2794
201-a	İzofça	K	12		3	3			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2662
201-a	Rogova	K	16	1	4	4			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1445
201-a	Linkoryani	K	3		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	619
201-a	...	K	8		2	2			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1148
198-b	Manak	K	13		6	7			Hazret-i Ayas Paşa	922
198-b	İsmaki	K	40		16	1			Hazret-i Ayas Paşa	1946
198-b	Tırnava	K	33		13	7			Hazret-i Ayas Paşa	2033
198-b	Ramanya	K	24		11	2			Hazret-i Ayas Paşa	1622
198-b	Golişeva	K	12		7				Hazret-i Ayas Paşa	805
198-b	Dobririş	K	20		10		1		Hazret-i Ayas Paşa	1808
198-b	İzvinçe	K	22	1	10	2			Hazret-i Ayas Paşa	1557
198-b	Pina	K	10		5	2			Hazret-i Ayas Paşa	765

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
198-b	Koştendin	K	50		17	1			Hazret-i Ayas Paşa	2330
199-a	Domyan	K	47		17	3			Hazret-i Ayas Paşa	2426
RUDİNE NAHİYESİ										
199-a	Raça	K	10 7		60	11			Hazret-i Ayas Paşa	6027
199-a	Mogliçe	K	40		7	6			Hazret-i Ayas Paşa	1519
199-a	Pruş	K	15		7				Hazret-i Ayas Paşa	914
199-a	Gorna-Dol	K	6		2	1			Hazret-i Ayas Paşa	524
199-a	Jirkova	K	15		4				Hazret-i Ayas Paşa	637
199-a	Porika	Mz							Hazret-i Ayas Paşa	160
199-a	Raça	K	10 7		60	11			Hazret-i Ayas Paşa	6027
199-a	Mogliçe	K	40		7	6			Hazret-i Ayas Paşa	1519
199-a	Pruş	K	15		7				Hazret-i Ayas Paşa	914
199-a	Gorna-Dol	K	6		2	1			Hazret-i Ayas Paşa	524
199-a	Jirkova	K	15		4				Hazret-i Ayas Paşa	637
199-a	Porika	Mz							Hazret-i Ayas Paşa	160
200-b	Zup	K	7		1				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	581
200-b	Kray-pınarı	K	30		4				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	2175
200-b	Gırmoş	K	3		1	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1099
200-b	Prelay	K	16		3				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	928
200-b	Linik	K	40		3		2		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3196
200-b	Gorna-Bakşa	K	23	7	5				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1366
200-b	Dolna-Bakşa	K	18		2				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	880
200-b	Lom-Peter	K	17		2		2		Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	1623
200-b	Şinikerek	K	7						Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	491
200-b	Kraykoz	K	53		5				Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	3217
200-b	Bardayna	K	6		1	1			Timârhâ-i Zûama maa Sipahiyan	729
200-b	Yanya	K	3							322

VARAK	YERLEŞİM BİRİMİ	YERLEŞİM TÜRÜ	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM MÜCERRED	BAŞTINA	BİVE	AKINCI	DİRLİK SAHİBİ	HASIL
PRİŞTİNE NAHİYESİ										
194-b	Ribar	K	10 1		30		6		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	11513
194-b	Medvece	K	5		1				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	782
194-b	Çera-polani	K	28		5		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	3392
194-b	Virşoviç	K	9		5		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1337
194-b	Homanik	K	6		2				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	941
194-b	İştirileva	K	19		5		6		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1740
194-b	Komaran	K	25		7		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2377
194-b	Kırçime nam-ı diğeri ...	K	22		3		1		Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	1561
194-b	Dolna-Popovliçe	K							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	150
194-b	Arhancek	Ms							Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	50
194-b	Lalatic	K	21		5				Tımârhâ-i Kazâ-i Bihor	2480

EK-VII. 1550 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 368) Göre Prizren Sancağı

PRİZREN NAHİYESİ

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTİNA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
2-a	At-viran (İdvoran)				35	2	15															4				An hassa-i Pâdişâh-ı Âlem- penah	H	6975
2-b	Gorna-İvranik				41	2	17												1							An hassa-i Pâdişâh-ı Âlem- penah	H	4225
3-a	Planyani				73	2	7																			An hassa-i Pâdişâh-ı Âlem- penah	H	7181
23-a	Nefs-i Prizren	Cami-i Sultan Mehmed		108																						Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
23-b	Nefs-i Prizren	Ayas Bey		64			7																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
23-b	Nefs-i Prizren	Yazıcı Sinan		89			4																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
24-a	Nefs-i Prizren	Çarşu nam-ı diğer Yakub Bey		17			3											1								Hâshâ-i Mîrlivâ	H	4616

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
24-b	Nefs-i Prizren	Gebzan-ı Nefs-i Prizren			11	5							1													Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
24-b	Nefs-i Prizren	Eski Pazar			20	7	4																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
24-b	Nefs-i Prizren	Nikola-Mamzik			36	4	6																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
25-a	Nefs-i Prizren	Haymanegan-ı Mahalle-i Nikola Mamzik											3			1													
25-a	Nefs-i Prizren	Vepopo Jidar tabi-i Mahalle-i Mamzik			10																					Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
25-a	Nefs-i Prizren	Vasil			21	6	12																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
25-b	Nefs-i Prizren	Anderlac Arlod tabi-i Mahalle-i Vasil Haymenegân											15													Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
25-b	Nefs-i Prizren	Vuk			13	4	3						4													Hâshâ-i Mîrlivâ	H		
25-b	Nefs-i Prizren	Petri-Nikola			15	6	3																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H		

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
26-a	Nefs-i Prizren	Boguy-Ribar			17	5	3						2							2						Hâshâ-i Mirlivâ	H		
26-a	Nefs-i Prizren	Radomir			25	11	16						12	1						1						Hâshâ-i Mirlivâ	H		
26-b	Nefs-i Prizren	Olivir-İzlavçir			11	5	1						1		22											Hâshâ-i Mirlivâ	H		
	Nefs-i Prizren	Haymanegân-ı Nefs-i Prizren											19		3													H	
26-b	Nefs-i Prizren	Ayas Luka Haymenegân											12													Hâshâ-i Mirlivâ	H	40000	
27-a	Lubijde	...			36	3	8						1													Hâshâ-i Mirlivâ	H		
27-a	Lubijde	Boğdan			26	3	4																			Hâshâ-i Mirlivâ	H		
27-b	Lubijde	Radosava			29	3	2																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	18936	
27-b	Muşutişte	Boğdan			10		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H		
28-a	Muşutişte	Duyk			25	4	5																			Hâshâ-i Mirlivâ	H		
28-a	Muşutişte	İvaniş			17	2	3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H		
28-a	Muşutişte	Miladin			30	1	4																			Hâshâ-i Mirlivâ	H		
28-b	Muşutişte	İstanmir			24	1	5																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	18026	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
28-b	Dolna-sopine				27	3	5																			An Hassa-i Mir Liva	H	4842
29-a	Pigan				20	1	4																			An Hassa-i Mir Liva	H	
29-a	Pigan	...			16	1	2																			An Hassa-i Mir Liva	H	
29-b	Pigan	...			23	2	2																			An Hassa-i Mir Liva	H	14886
29-b	İstireçka				68	4	23																	1		An Hassa-i Mir Liva	H	7707
30-b	İsmaki				15																					An Hassa-i Mir Liva	H	1818
30-b	Venova				12	2	3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	1705
32-a	Yablaniçe				26	3	2																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	2595
32-b	Dolna-Sopine (Hopine)				3																					Hâshâ-i Mirlivâ	H	207
34-a	Lupoçeva				13	3	2																	2		Hâshâ-i Mirlivâ	H	2365
34-b	Leskofça																					1		1		Hâshâ-i Mirlivâ	H	247

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
34-b	Küçük Drayçine				9		2																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	704
34-b	Gorna-Sırbiçe				13	1																				Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1814
35-a	Dolna-Olasniçe				6		5																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1120
35-a	Sinani				1																					Hâshâ-i Mîrlivâ	H	385
35-a	Dobro-dol		Brayaştiçe																									315
47-b	Ribar	Dimitri			18		3																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
47-b	Ribar	Plaka			9																					Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
47-b	Ribar	Vukaşin			13	2	2																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
47-b	Ribar	Radonya			7		1																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-a	Ribar	İhovan?			15		2																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-a	Ribar	Negraga?			18	1	3																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-a	Ribar	Zaton nam-1 diğer Radiç?			5		1																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
48-a	Ribar	Neneda			5		1																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-a	Ribar	Vakaşin- Kovine?			7		1																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-b	Ribar	Dekasin- Dançol?			11		2																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	
48-b	Ribar	David			8		3																			Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
48-b	Ribar	Obrik?			4																					Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	11936
48-b	Çera-Polani				23	4																				Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	3278
49-a	Medvece				6																					Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	586
49-a	Virşoviç				7	2																				Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	1456

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
49-b	Petrosiñe																									Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	230
49-b	Lalatik				15	2																				Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	3022
50-a	Lişani				15																					Be-nâm-ı Ayas Bey Mir Alay Hoş Ahmed Paşa-i Dukakin?	Z	2700
50-a	Popovlani				16	1	2																			Zeynelabidin	Z	2213
50-b	Diryani?				7		2																			Zeynelabidin	Z	1196
55-b	Gorna-Sopine				24		7																			Ali Serasker	T	3058
55-b	Gorna-Savrova				12		5																			Ali Serasker	T	2103
56-a	Başıñe?				1																	1				Ali Serasker	T	321

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
56-a	Grajdenik				3											2										Ali Serasker	T	250
56-b	Siroş		Kosmas?																							Ali Serasker	T	1084
56-b	Lutoviçe				13	1	2																			Mehmed bin Bali	T	3636
57-b	Nebregoste				41	3	7																			Seyfi ve Mustafa bin Ali	T	4868
58-a	Dopro-Dolani				42	4	3																			Seyfi ve Mustafa bin Ali	T	2413
58-b	Dopro-Dolani								3	1																Seyfi ve Mustafa bin Ali	T	500
58-b	Siroş				20	2	5																			Hüseyin bin Yusuf ve Mehmed bin Ali	T	4250
59-b	Doyniçe				5	1	1																			Murad bin Ahmed	T	677
60-a	Prozraka				16		2																			Murad bin Ahmed	T	993
60-a	Prozraka				7																					Murad bin Ahmed	T	919
61-a	Rahdem				3	1																				Kasım bin Hamza	T	551

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
61-b	Lubine				37	4	11																			Yusuf biraderi Kasım	T	5245
62-a	Popo-glave				12		2																			Yusuf biraderi Kasım	T	1784
62-a	Gorna-Tumiçine				10		3																			Yusuf biraderi Kasım	T	695
62-b	Dolna-Tumiçine				1		2																			Yusuf biraderi Kasım	T	295
64-a	Rahoviçe-i Büzürk				33	3	8															1				Mustafa, Çavuşan-1 Dergiyâh-1 Ali ve Yusuf	T	9722
64-b	Rahoviçe-i Küçük				2																					Mustafa, Çavuşan-1 Dergiyâh-1 Ali ve Yusuf	T	991
65-a	Obrine				24		4																			Yahya bin Ahmed	T	3877
65-a	Pağaruşa				6		1																			Yahya bin Ahmed	T	1153
65-b	Dinçine				14	1	1																			Piri bin Kemal	T	1563

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
65-b	Dinçine		Lurkaviç?																							Piri bin Kemal	T	4341
66-a	Reçani-i Büzürk				30	1	9																	1		Ali bin Hızır ve Haydar bin Mehmed	T	6468
66-b	Reçani-i Küçük				20	2	4																			İbrahim	T	3012
66-b	Pupovine?				11		3																			Gazi bin Latif	T	2064
67-a	Tubeç				8																	1		1		Gazi bin Latif	T	1187
67-a	Bratohaniçe																									Gazi bin Latif	T	222
67-a	Daviddol				5																					Gazi bin Latif	T	507
67-b	Leskova?				15																	1	2			Ali bin Cündi...	T	2030
68-a	Kostoriçe				5		1																			Ali bin Cündi...	T	799
68-a	Komaran				20	3	6																			Kılıç bin Hasan	T	2087
68-b	Yavor				9	2	1																			Kılıç bin Hasan	T	
68-b	Kırçime																									Kılıç bin Hasan	T	2743

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
69-a	Zagraçka-Koca?				37	3																				Mehmed bin Ali ve Arslan	T	7364
69-a	Ostrojine				3		1																	2		Mehmed bin Ali ve Arslan	T	572
69-b	Ostrojine		Rudinçe																							Mehmed bin Ali ve Arslan	T	530
69-b	Duhle				10		1																			Dursun	T	1487
70-a	Golişeva				3																					Dursun	T	440
70-a	Golişeva		Duyak																							Dursun	T	280
70-a	Domanik				7	2																				Mehmed bin Umur	T	1087
70-b	Mrasor				6																					Mehmed bin Umur	T	1278
70-b	Rudine				11		5																			Oruç bin Aydın	T	2382
71-a	Sirovine-Olasniçe				10	1																				Oruç bin Aydın	T	823
71-a	Popoçiç				10	1	4																			Mustafa bin Burak ve Yusuf ve İbrahim Burak ve Yusuf	T	1507

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
71-b	Dolna-Graçani				3		2																			Mustafa bin Burak ve Yusuf ve İbrahim Burak ve Yusuf	T	885
71-b	Budak-ova				8																					Mustafa bin Burak ve Yusuf ve İbrahim Burak ve Yusuf	T	1236
72-a	Suho-rika				10	2	3																			Hasan bin Ali	T	2454
72-b	İstrejova				21		1																			Ali bin Mehmed	T	1794
72-b	Yahovaç				8																	1		1		Ali bin Mehmed	T	828
73-a	Nezdi Karye-i Brođiniç		Milançi																							Ali bin Mehmed	T	234
73-a	Malaçite				11																			2	1	İbrahim bin Mehmed	T	1721
73-a	Domanik				4																					İbrahim bin Mehmed	T	600
73-b	Dolna-Sırbiçe				19	3	2																			Budak bin Pir Ahmed	T	3225
73-b	Lešte				2																					Budak bin Pir Ahmed	T	4233

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
74-a	Muçnikova				55		24																			Kaya bin Ahmed ve Lütü bin Ahmed	T	6529
74-b	Gorna-Olaşniçe				8																					Kaya bin Ahmed ve Lütü bin Ahmed	T	959
75-a	Mali-Çiteva				10	1	5																			Davud bin Ali	T	1262
75-a	Muculani?				6	1																				Davud bin Ali	T	753
75-b	Lika				10	1	1																			Ali bin Hüsrev	T	1844
76-a	Nova-sile				6																					Davud bin Nasuh	T	698
76-a	Zivinyani?				19																					İbrahim bin Mustafa	T	1915
76-b	Zaplujani				28	1	1																			Mehmed Muharrem Muhammed Bey Mirliva	T	5010
	Zaplujani																									Mehmed Muharrem Muhammed Bey Mirliva	T	190

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
77-a	Manastiriçe				12	3	4																			Gazi Üveys	T	2093
77-a	Küçük Caydarava				1																					Gazi Üveys	T	117
77-b	Neşaniç				4																					Gazi Üveys	T	655
77-b	Bokuş				12		6																			Kadı-i Prizrin	T	2419
78-a	Gradçuça				15	2	1																			Kadı-i Prizrin	T	1816
88-a	Drayçine				10	2	2																			Mustafa biraderi Mehmed	T	1322
88-b	Bonas?				3																					Mustafa biraderi Mehmed	T	664
90-a	Çaparça				20	1	1																			Mehmed bin Ali	T	2092
94-b	Virbiçani				22		3																			Toroz Cüнди	T	1560
96-a	Sibçani nam-1 diğer Grinçar				5		1													1						Nasuh	T	1264
99-b	İşbinadiye				23		2																			Yeniçeri Ali	T	2579
99-b	Belo-Şetişte?				7		2																1			Yeniçeri Ali	T	1186
100-b	Goriç				1																					Yeniçeri Hasan	T	420

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
35-b	Sihova	Gora-Radiçpop?			38		4																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
36-b	Sihova	Pop-Vadoçine?			59	2	6		9	1																Hâshâ-i Mîrlivâ	H	12049
37-a	İslatine (Voynugan-1 Mensuh)				9		1																				H	1334
37-a	İslatine				39	5	8																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	5597
37-b	Voynugan-1 Mensub								2																	Hâshâ-i Mîrlivâ	H	125
37-b	Bojanik				7		2																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	2400
38-a	Gorna-Lukaviçe				14	1	2																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	2052
38-a	Voynugân								12																	Hâshâ-i Mîrlivâ	H	993
38-b	Raduşa				17	1	1															2				Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1683
39-a	Leskova-glave				11	1	3																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1434
39-a	Voynugân-1 Mensuh tabi-i Karye-i Leskova-glave									8	3															Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1696
39-a	Voynova				11																					Hâshâ-i Mîrlivâ	H	904

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
39-b	Korite-i Büzürk	Kenkek?			6		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
39-b	Korite-i Büzürk	Lenosaki?			10		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
39-b	Korite-i Büzürk	Petrovik			12	1	1																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
40-a	Korite-i Büzürk	Todan?			11		2																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	5630
40-a	Korite-i Büzürk					1	3		7	3																Hâshâ-i Mirlivâ	H	
40-a	Korite-i Büzürk	Lenosalık?			57		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
40-b	Korite-i Büzürk	Petrovik?			5	1	1																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
40-b	Korite-i Büzürk	Novan?			6	2	2																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	8095
41-a	Tuzine				5		6																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	1682
41-a	Tuzine								24	8																Hâshâ-i Mirlivâ	H	4774
41-b	Tuzine-i Küçük				5		2																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	675
41-b	Suho-dol	Gazi-Mesno?			16		8																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	
41-b	Suho-dol	Vareva			21	1	5																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	4492
42-a	Suho-dol	Yako?			18		1		18	1																Hâshâ-i Mirlivâ	H	
42-a	Suho-dol	Vareva			7				7																	Hâshâ-i Mirlivâ	H	3231

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
42-a	Dolna-Ramoşeva				4																					Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	437
42-b	Baniska				28	2																				Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	4710
42-b	Çerovik				11	3																				Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	1622
43-a	Voynugân-1 Tirgovişte							4																		Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	486
43-a	Svetine?				19	2																				Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	3904
43-b	Voynugân-1 Karye-i Svetine?							1																		Hâşhâ-i Mîrlivâ	H	117
43-b	Graçor?				48																					Hâşhâ-i Mîrlivâ / Derdest-i Mehmed bin Ramazan?	H	4900
51-a	Vlahna				32	3	4																			Zeynelabidin	Z	3999
51-a	Zabregani				15	1	4																			Zeynelabidin	Z	2087
57-a	Rojay				11	2	2																			Mehmed bin Bali	T	2771
57-a	Voynugân-1 Karye-i Rojay							10																		Mehmed bin Bali	T	1166
59-a	Devrec				4	1	1																			Hüseyin bin Yusuf ve Mehmed bin Ali	T	449

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
59-a	Voynugân-1 Karye-i Devrec							4																		Hüseyin bin Yusuf ve Mehmed bin Ali	T	1027
59-b	Koru-1 Hrasne Begü-Koviç?				5																					Hüseyin bin Yusuf ve Mehmed bin Ali	T	459
63-b	Fitine nam-1 diğer Banoka?				10	1																				Ali bin Bali	T	1229
82-a	Açutine				14																					Mustafa Prizrin	T	1696
82-a	Miruşa				13	1																				Mustafa Prizrin	T	1948
82-b	Danyani				19	4																				Derviş bin Süleyman	T	2559
88-b	Cibil?				6																					Mustafa biraderi Mehmed	T	541
93-b	Gradçaç				7																					Kulağuz	T	817
102- b	Bukoviçe	Pop-Radoman			30	1	5																			Mahmud bin Mustafa	Z	
102- b	Bukoviçe	Vareva			24	1	5																			Mahmud bin Mustafa	Z	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
103-a	Bukoviçe	Ravko?			18	1	2																			Mahmud bin Mustafa	Z	9085
104-b	Marina-Dubrava				51		7																			Rüstem **	T	6643
105-a	Miraşeva-Luka				12		3																			Budak	T	1976
105-a	Vilište				4		2																			Budak	T	517
105-a	Samniç? nam-1 diğeri Riyadik?				1																					Budak	T	208
105-b	Sihova				14		5																			Sefer bin Şehsuvar	T	803
105-b	Dolna-Bukova				1																			1		Sefer bin Şehsuvar	T	522
106-a	Dobro nam-1 diğeri Bojanik				13																					Durali	T	1730
106-a	İsterofça				14		1																			Durali	T	1093
106-b	Çeroska?				8																					Üveys	T	1205
106-b	Voynugân-1 Karye-1 Çeroska?								10																	Üveys	T	577
107-b	Trapovine																									Üveys	T	928
107-b	Bugeva				3	1																				Üveys	T	443

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
107-b	Bugeva		Gorna-Lukora																							Üveys	T	315
107-b	İsfitar				14																					Mustafa bin Hasan	T	1770
108-b	Dimitrova-Çirkova				26	2	4																	4	Ali bin Mehmed	T	4929	
109-a	İtordeşeva	Yonan			10		2																			Mahmud ve Ali Bali	T	
109-a	İtordeşeva	*			7	2	1																			Mahmud ve Ali Bali	T	
109-b	İtordeşeva	Nigo?			10		2																			Mahmud ve Ali Bali	T	
109-b	İtordeşeva	*			14		5																			Mahmud ve Ali Bali	T	
109-b	İtordeşeva	Vekaşin?			10	1	3																					
	Hasıl																									6667		
110-a	Voynugân-1 Mensuh tabi-i Karye-i İtordeşeva	Yonan					1			6																Mahmud ve İsa Bali	T	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
110-a	Voynugân-1 Mensuh tabi-i Karye-i İtordeşeva	Rasoka					1		5																	Mahmud ve İsa Bali	T	
110-a	Voynugân-1 Mensuh tabi-i Karye-i İtordeşeva	Nigo?					5		11																	Mahmud ve İsa Bali	T	
110-a		Vekaşin?							5																	Mahmud ve İsa Bali	T	
110-a	Hasıl-ı Voynugân																										T	2653
110-b	Muhovce				15	1	3																			Mezid bin Mehmed ve Haydar bin Mehmed	T	2760
110-b	Muhovce								3																	Mezid bin Mehmed ve Haydar bin Mehmed	T	260
110-b	Küçük Yerekar				7		1																			Mezid bin Mehmed ve Haydar bin Mehmed	T	1049

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
111-a	Dolna-Graçani				24	2	5																			Ali bin Mustafa	T	2683
111-b	Vareva?	Manastır-1 İsveti Varov? der yed-i Simon																								Ali bin Mustafa	T	317
111-b	Kolani?				17		3																			Davud Serasker	T	2953
112-b	Osoyani nam-1 diğer Lenoviç				28	3	3																			Hüseyin bin Mustafa ve Ali bin Ramazan	T	
	Osoyani nam-1 diğer Lenoviç	Manastır-1 Bromine? İsvet- i Nikola																								Hüseyin bin Mustafa ve Ali bin Ramazan	T	3282
113-a	Dobovik				5																					Hüseyin bin Mustafa ve Ali bin Ramazan	T	1183
113-a	Gorna-Graçani				39	2	6																			Hızır Bali ve İbrahim bin Budak	T	3961
113-b	İzlatar				3		2																			Hızır Bali ve İbrahim bin Budak	T	925

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
113-b	Padal				11		2																			...	T	2169
114-a	İzlate-kamin				3		2																			...	T	663
114-a	Bela-çirkova				14	4	3																			Yusuf veled-i Aydın	T	2127
114-b	Rudniçe				25		4																			Mehmed bin Ali	T	1537
115-a	Medel				28		4																			Mehmed bin Ali	T	3046
115-a	Godova				29	3	11															3				Mustafa bin Yunus	T	2991
115-a	Godova								2																	Mustafa bin Yunus	T	219
115-b	Çirnoçe				24		2																			Mustafa bin Yunus	T	1826
116-a	Yerabiçe				8																					Mustafa bin Yunus	T	680
116-a	Yerabiçe								2	1																Mustafa bin Yunus	T	430
116-b			Direva																							Mustafa bin Yunus	T	505 mezbur: 6082
116-b	Büyük Toçilova	Borovnik			9		2																			İhtiyar ve Durali	T	
116-b	Büyük Toçilova	Melovik?			3																					İhtiyar ve Durali	T	
117-a	Büyük Toçilova	Hovik?			2																					İhtiyar ve Durali	T	3172

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
117-a	Voynugân-1 Karye-i Büyük Toçilova								25	4																		
117-b	Male-Toçilova				19		4																			Hamza Bali	T	2042
117-b	Voynugân-1 Karye-i Male- Toçilova								13	3																Hamza Bali	T	2360
118-a	Hranotik				4		1																			Musa Mehmed	T	711
118-a	Voynugân-1 Karye-i Hranotik								13	7																Musa Mehmed	T	1357
118-b	İçotanovik				7																					Musa Mehmed	T	761
118-b	Voynugân-1 Karye-i İçotanovik								8	3																Musa Mehmed	T	1415
119-a	Beliçe				10	1	1																			İlyas bin Mustafa?	T	821
119-a	Voynugân-1 Karye-i Beliçe								11	2																İlyas bin Mustafa?	T	2663
119-b	Prujane				6																					Hüseyin bin Budak	T	873
119-b	Voynugân-1 Karye-i Prujane								1																	Hüseyin bin Budak	T	123

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
120-a	Çirniçe				37	2	5																			Piyale	T	4609
120-b	Krayikova				22		1																			Musa bin İsmail	T	2583
120-b	Rajevik				4		1																			Musa bin İsmail	T	550
121-a	Draga				5	1	1																			Mehmed bin Zait	T	780
121-a	Voynugân-1 Karye-i Draga								13	2																Mehmed bin Zait	T	1756
121-a	Şarvine-Lukaviçe				4	1	1																			Mehmed bin Zait	T	1202
121-b	Voynugân-1 Karye-i Şarvine-Lukaviçe								12																	Mehmed bin Zait	T	852
121-b	Çerovik				10	1	3																			Beğci? bin Davud	T	2175
122-a	Voynugân-1 Karye-i Çerovik								6																	Beğci? bin Davud	T	706
122-a	Mostir				51	1	2																			Mehmed bin Tatar	T	10037
122-b	Voynugân-1 Karye-i Mostir								3																	Mehmed bin Tatar	T	226
123-a	İsvibonçe				3																	7				Mustafa ve Ali	T	504
123-a	...				8		2																			Mustafa ve Ali	T	1116
123-b	Yunak				6		1																			Mustafa ve Ali	T	697

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUĞAN	VOYNUĞAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
123-b	Priboyoğça				7	1	1																			Mustafa ve Ali	T	9000
124-a	Vareva				7																					Mehmed bin Mustafa	T	2100
124-a	Gorna-Ramoşeva				7	1	4																			İnehan bin Nasuh	T	937
124-b	Voynugân								27	6																İnehan bin Nasuh	T	2003
124-b	Peştere	Bob?			8		2																			Hüseyin mahdumu Hüsvrev Bey	T	
124-b	Peştere	Dolani?			2		3																			Hüseyin mahdumu Hüsvrev Bey	T	
	Hasıl																											2624
125-a	Voynugân-ı Karye-i Peştere						3		32	11																Hüseyin mahdumu Hüsvrev Bey	T	3845
125-b	Beşorik				10	1	2																			Mehmed bin Sefer	T	1525
126-a	Virtasin?				8	1	3																			Ahmed Müslim-nev	T	1012
126-a	Çirniş				12	1	2																			Ahmed Müslim-nev	T	1836

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
127-a	Krayikova				8		1																			Nasuh	T	830
127-a	Lipiçe				9		2																			Mehmed bin Yusuf	T	1503
127-b	Voynugân-1 Karye-i Lipiçe								4	1																Mehmed bin Yusuf	T	594
127-b	Bostan				10	2																				Mehmed bin Yusuf	T	1054
128-a	Megu-Gorye				5		1																			Ali	T	841
128-a	Voynugân-1 Karye-i Megu-Gorye								8	1																Ali	T	1036
128-b	Bratyakovinik				15		2																			Ali	T	1426
128-b	Voynugân-1 Karye-i Bratyakovinik								20	2																Ali	T	1747
129-a	Hrasna?				14	1	3																			Ali	T	2269
129-a	Voynugân-1 Karye-i Hrasna?								22	3																Ali	T	2235
129-b	Reçiçe-i Büzürk				11		3																			Hüseyin	T	1592
129-b	Voynugân-1 Karye-i Reçiçe-i Büzürk								14	9																Hüseyin	T	2394
130-a	Kameşniçe				6		2																			Ali bin Budak	T	1354

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
130-b	Voynugân-1 Karye-i Kameşniçe								12	3																Ali bin Budak	T	2342
130-b	Dolaç				6																					Hüsrev	T	
131-a	Smilaniçe				20	1	4																			Hüsrev	T	1339
131-a	Voynova				6	1																				Davud ve İnebey	T	907
131-b	Popik				10		1																			Davud ve İnebey	T	974
131-b	Gorna-Liko- Çerovi				31	3	12																			Koçu bin Ahmed ser bevvaban-1 merhum? Sultan Ahmed	T	3929
132-a	Dolna-Basiçe				42	4	14																			Koçu bin Ahmed ser bevvaban-1 merhum? Sultan Ahmed	T	4454
132-b	Voynugân-1 Karye-i Dolna- Basiçe								8	9																Koçu bin Ahmed ser bevvaban-1 merhum? Sultan Ahmed	T	508

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
133-a	Dolna-Luka-Çreva	...			8																					Koçu bin Ahmed ser bevvan-ı merhum? Sultan Ahmed	T	
133-a	Dolna-Luka-Çreva			15	1	3																			Koçu bin Ahmed ser bevvan-ı merhum? Sultan Ahmed	T	2475
133-a	Ruşçi				1																					İnebey	T	248
133-b	Male-Çiteva				4		1																			İnebey	T	490
133-b	Babudaviçe				8		1																			İnebey	T	843
134-a	Zebregani				18		4																			Ferhad ve Oruç bin Yusuf	T	3324
134-b	Voynugân-1 Karye-i Zebregani								22	6																Ferhad ve Oruç bin Yusuf	T	4512
135-a	Zubçe				56	1	4																			Yeniçeri Mustafa	T	5911
135-b	Balneva				24		6																			Mehmed bin Ahmed	T	2225

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
136-a	Dolna-Nelodi				12	2	3																			Mehmed bin Ahmed	T	1825
136-a				17		9																			Mehmed bin Ahmed	T	2895
136-b	Voynugan-1 Karye-i ...								30	7																Mehmed bin Ahmed	T	5883
137-a	Şikinofça				11	1	6																			Mehmed bin Ahmed	T	1760
137-a	Voynugân-1 Karye-i Şikinofça								3																	Mehmed bin Ahmed	T	427
137-b	Gorna-Gradiç				23		2																			Badi Yiğit ve Süleyman	T	4640
137-b	Gazi-vode				10																					Badi Yiğit ve Süleyman	T	957
138-a	Dolna-Sile nam-ı diğer Nova-silo				20	2	8																			Mahmud bin Mehmed Bey	T	2893
138-b	Draga				16	1	2																			Mahmud bin Mehmed Bey	T	2809

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
138-b	Hodovik				6																					Mahmud bin Mehmed Bey	T	1076
140-a	Luka				16	2	1																			İsa Bali bin İshak	T	1575
140-a	Dolna-Popik				12		1																			İsa Bali bin İshak	T	969
140-b	...				8																					Sefer bin Ali	T	996
140-b	Ulyarçe				4																					Sefer bin Ali	T	640
140-b	İslavkovik				2		1																			Ahmed bin Yusuf	T	529
141-a	Voynugân-1 Karye-i İslavkovik								5	1																Ahmed bin Yusuf	T	877
142-a	İstirofça-Gorna				18																					Pir Ahmed bin Mustafa	T	1812
142-b	Gorna-Babiniç				13	1	10																			Babay? Cüdi	T	2810
142-b	Voynugân-1 Karye-i Gorna-Babiniç								8	5																Babay? Cüdi	T	1355
143-a	İzlo-glave				7		4																			Babay? Cüdi	T	963

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
143-a	Voynugân-1 Karye-i İzlo- glave							4																		Babay? Cüdi	T	668
143-b	Osince				16	4	2																			Babay? Cüdi	T	1849
143-b	Voynugân-1 Karye-i Osince					1		9	1																	Babay? Cüdi	T	577
144-a	Gorna-Nelodi				19	1	4																			Babay? Cüdi	T	3270
144-a	Voynugân-1 Karye-i Gorna- Nelodi							10																		Babay? Cüdi	T	1009
144-b	Çere-polye				30	3	2																			Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	2270
144-b	Okuşani?		Okuşani																							Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	300
146-a	Rupe				6																					Ali bin Solak	T	800

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUĞAN	VOYNUĞAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
146-b	Podbile				6																					İnebey ve Mahmud çukadar-1 Hüseyin	T	1622
146-b	...				9		2																			İnebey ve Mahmud çukadar-1 Hüseyin	T	1912
147-a	Bırnaç				18		1																			İnebey ve Mahmud çukadar-1 Hüseyin	T	2052
147-a				6		3																			Ahmed mahdumu Mehmed Bey Mir	T	1704
147-b	Voynuğân-1 Karye-i ...								5																	Ahmed mahdumu Mehmed Bey	T	1363
147-b	Lokovica				35	3	6															1		1		Mahmud bin Mehmed	T	5308
148-a	Voynuğân-1 Karye-i Lokovica								8																	Mahmud bin Mehmed	T	1027
148-b	Male-...				1																					Mustafa bin Seyid Ahmed Bedevi	T	107
148-b	Voynuğân-1 Karye-i Male-...								1																	Mustafa bin Seyid Ahmed Bedevi	T	119

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
148-b	Voynugân-1 Prujane							1																		Mustafa bin Seyid Ahmed Bedevi	T	123
148-b	Voynugân-1 Graçan?							1																		Mustafa bin Seyid Ahmed Bedevi	T	112
149-a	Male-Reçiçe																									Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	(Hali ez-ziraat) 150
149-a	Blato				1																					Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	398
149-a	Dubova				5																					Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	610
170-b	Goraniçe				4	2																				Ali bin Mustafa ve Yahya bin Mustafa	T	694
170-b	Voynugân-1 Karye-i Goraniçe								1																	Ali bin Mustafa ve Yahya bin Mustafa	T	127
171-b	Jeli-vode				5	1																				Ahmed bin Mehmed	T	488

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
171-b	Goryak?				4		1																			Ahmed bin Mehmed	T	844
172-b	Megu-Potovce				13	1	4																			İne bin Aydın	T	1901
175-a	Grijani				2	1																				Mehmed	T	650
BİHOR NAHİYESİ																												
8-a	Nikola-Çirkova Bazar				37		9						26													Hassa-i Pâdişâh-ı Âlempenah	H	7624
44-a	Küçük Korite				12	1	1																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	1590
44-b	Birinovaç				13		1																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	1148
44-b	Dragoşevine				7		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	820
44-b	Virbniçe				12																					Hâshâ-i Mirlivâ	H	984
45-a	Dobrine				39																					Hâshâ-i Mirlivâ	H	3198
45-a	Dolna-Lozine				13																			4		Hâshâ-i Mirlivâ	H	1732
45-b	Voynugân								3																	Hâshâ-i Mirlivâ	H	506

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
45-b	...				9	1	3																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1120
46-a	Rastoka				16		1																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1622
46-a	Bodbraje				8	1	2																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	1550
46-b	Gorna-Lozine				7																					Hâshâ-i Mîrlivâ	H	963
46-b	Voynugân-1 Karye-i Gorna- Lozine								5																			506
51-b	Dolna-Dubova				33		13																			Zeynelabidin	Z	3844
52-a	Zahumiska				8		9																			Zeynelabidin	Z	
52-a	Voynugân-1 Karye-i Zahumiska							2	3																	Zeynelabidin	Z	2644
52-b	Blato Eflâkan										8															Zeynelabidin	Z	646
52-b	Yadik?				10																					Zeynelabidin	Z	960
52-b	Voynugân-1 Karye-i Yedik?							4	2																	Zeynelabidin	Z	496
53-a	Yasen				14		2																			Zeynelabidin	Z	1266
53-a	Voynugân-1 Karye-i Yasen								1																	Zeynelabidin	Z	122

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUĞAN	VOYNUĞAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
53-a	Voynugân-1 Karye-i Yasen							2	2																	Zeynelabidin	Z	311
56-b	Megu-Potovce Voynugân							4																		Ali Serasker	T	491
56-b	Goşeva		Dolobri?																							Ali Serasker	T	200/7507/8800
60-b	Raşka-Gora			4	1																					Cafer bin Mehmed	T	446
63-b	Voynugân-1 Metan-potok							1																		Ali bin Bali	T	266
82-b	Lanişte			4		1																				Derviş bin Süleyman	T	537
83-a	Voynugân-1 Karye-i Lanişte							1	1																			375
83-a	Momuşa			16	1	5																				Ali bin Kasım	T	4664
83-b	Turyak			18		8																				Ali bin Kasım	T	1850
83-b	Dolna-Savrova			2																						Ali bin Kasım	T	554
84-a	Dolna-Ostrozub			14		3																				Ali bin Kasım	T	1723
93-b	Holuy			6		5																				Kulağuz	T	1143

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
94-a	Vinşor				6																					Süleyman bin Hızır	T	1241
94-a	Salakor?				8	1																				Toroz Cüdi	T	1247
95-a	Bukaviçe		Koranik?																							Toroz Cüdi	T	179
95-a	Virh				5	3																				Toroz Cüdi	T	905
95-a	Voynugân-1 Karye-i Virh								13																	Toroz Cüdi	T	1749
95-b	Hanovik?				20	3																				Budak Osman	T	4332
107-a	Senik				7	1																				Üveys	T	941
107-b	Voynugân-1 Karye-i Senik								3																	Üveys	T	328
107-b	Beliçe							3																		Üveys	T	263
108-a	Brastaç				5	10																				Mustafa bin Hasan	T	1230
108-a	Liçe				24	2																				Hasan bin İbrahim ve Hasan bin İbrahim	T	3095
112-a	Leşte				18	8														1						Davud Serasker	T	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUĞAN	VOYNUĞAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
112-a	Voynugân-1 Karye-i Leşte								1																	Davud Serasker	T	2422
126-a	Nogobratine				14		3																			Ahmed Müslim-nev	T	1077
126-b	Voynugân-1 Karye-i Nogobratine								6																	Ahmed Müslim-nev	T	711
134-a	İhlavine				2																					Ali bin Çelebi	T	650
136-b	Lusnora?				3		5																			Mehmed bin Ahmed	T	624
139-a	Pagaruşa				3		2																			Mahmud bin Mehmed Bey	T	613
139-a	Voynugân-1 Karye-i Pagaruşa								4																	Mahmud bin Mehmed Bey	T	375
139-a	Zasmirçe					1			8	1																Mahmud bin Mehmed Bey	T	942
139-b	... nam-ı diğer				15																					Mahmud bin Mehmed Bey	T	1885
139-b	Voynugân-1 Karye-i Mokrilug								5																	Mahmud bin Mehmed Bey	T	670

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUĞAN	VOYNUĞAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
141-a	Bare				9																					Ahmed bin Yusuf	T	751
141-b	Muçoviçe				15	2																				Mehmed	T	1555
141-b	Dimitrova-Çirkova an Voynugân							4																		Turasan	T	640
145-a	Orah				4	2																				Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	798
145-a	Voynugân-1 Karye-i Orah								1																	Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	198
145-b	Voynugân-1 Karye-i Resnik								1																	Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	134

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
145-b	Voynugân-1 Karye-i Turnih?							3																		Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	428
145-b	Çaporovine				7		7																			Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	1387
146-a	Virtovska				7		1																			Turabi bin Ali ve Hüseyin bin Cafer Bali ve İsa bin Mehmed	T	1075
149-a	Voynugân-1 Karye-i Yasen							3																		Mustafa bin Seyid Ahmed Bedevi	T	338
149-b	Vişočka						1				10	1														Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	82?

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
149-b	Voynugân-1 Karye-i Vişoçka								1																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	113
149-b	Ravna? Eflâkan										6	1	2													Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	82
149-b	Voynugân-1 Karye-i İstan- dol								4																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	554
150-a	Voynugân-1 Karye-i Brodarova								5																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	598
150-a	Voynugân-1 Karye-i Mirçkovine								3																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	330
150-a	Bojigane				6		1																			Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-1 mir miran	T	579

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
150-b	Voynugân-1 Karye-i Bojigane							3	2																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-ı mir miran	T	399
150-b	Voynugân-1 Karye-i Dolaç							2	3																	Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-ı mir miran	T	525
150-b	Voynugân-1 ...							6																		Mahmud bin Şir-i Merd ve an-çavuşan-ı mir miran	T	7444/9900
151-b	Virh				35	37																				İlyas ve Kurd ve Mustafa	T	8785
152-a	Zaluzne				7	4																				İlyas ve Kurd ve Mustafa	T	1396
152-a	Radovine				7	2																				İsa bin Mehmed	T	921
152-b	Yablonova				10	2																	1	1		İsa bin Mehmed	T	890
152-b	Sredne-bırda				10	2																				İsa bin Mehmed	T	961
153-a	Voynugân-1 Karye-i Plana										5	1														İsa bin Mehmed	T	492

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
153-a	Kradenik				8		2																			Mustafa bin İskender ve Yusuf bin ...	T	1028
153-a	Voynugân-1 Karye-i Kradenik								2																	Mustafa bin İskender ve Yusuf bin	T	314
153-b	Hazan				12		7																			Mustafa bin İskender ve Yusuf bin	T	1391
153-b	Voynugân-1 Karye-i Hazan								2																	Mustafa bin İskender ve Yusuf bin	T	339
154-a	Paluç				14																					Mustafa bin İskender ve Yusuf bin	T	1750
154-a	Voynugân-1 Karye-i Paluç								1																	Mustafa bin İskender ve Yusuf bin	T	133

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
154-a	Dobro-dol				24		2																			Ali bin Yusuf ve Durak bin Yusuf	T	1864
154-b	Broškova				14	1																				Ali bin Yusuf ve Durak bin Yusuf	T	1253
155-a			Grinçar																							Ali bin Yusuf ve Durak bin Yusuf	T	246
155-a	Brod				16		1																			Yakub bin Şadi	T	1231
155-a	Voynugân-ı Karye-i Brod								2	6																Yakub bin Şadi	T	881
155-b	İslipaç-potok				9		3																			Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	1276
155-b	Rudine-bırda				17	1	1																			Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	1650
156-a	Ruyişte				6																					Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	1237
156-a	Dolna-Trobine				5																					Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	551

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
156-b	Dobrovine				6		1																			Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	1012
156-b	Gorna-Çırnova				34	2	7																			Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	2948
157-a	Voy nugân-1 Karye-i Gorna- Çırnova								2																	Ali Kusne? ve Kurd bin Mehmed	T	316
157-a	Koprivine				9		1																			Yoldaş bin Ömer	T	1030
157-a	Lodi				6																					Yoldaş bin Ömer	T	1007
157-b	Lodi		Serke-polye		3																					Yoldaş bin Ömer	T	300
157-b	Çrişnova				5		1																			Süleyman bin Nasuh	T	679
157-b	Voy nugân-1 Karye-i Çrişnova								15	1																Süleyman bin Nasuh	T	1600
158-a	Rafçane				6		4																			Süleyman bin Nasuh	T	608
158-a	Voy nugân-1 Karye-i Rafçane								7																	Süleyman bin Nasuh	T	646
158-b	Kalu-drag				9		2																			Yunus bin Turhan	T	995

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
158-b	Voynugân-1 Karye-i Kalu- drag								3																	Yunus bin Turhan	T	260
158-b	Bovisilik				7		5																			Yunus bin Turhan	T	896
159-a	...				8																					Yunus bin Turhan	T	513
159-a	Liçe				18		2																			Elvan bin Mustafa	T	1546
159-b	Voynugân-1 Karye-i Liçe								4																	Elvan bin Mustafa	T	428
159-b	Metan-potok				12	1	4																			Nuhte? Bali Cüdi ve Oruç bin Kurd	T	1960
160-a	Nedakus				26		7																			Nuhte? Bali Cüdi ve Oruç bin Kurd	T	3487
160-a	Beboçe				8		2																			Nuhte? Bali Cüdi ve Oruç bin Kurd	T	980
160-b	Ferekinçe				5		1																			Nuhte? Bali Cüdi ve Oruç bin Kurd	T	614
160-b	Bırçeva				11		7																			Mustafa bin Mahmud	T	1400
161-a	Polin Eflâkan										5	4														Mustafa bin Mahmud	T	738

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
161-a	Velişkova				16		6																			Musa bin Murad	T	1578
161-b	Voynugân-1 Karye-i Velişkova								6	2																Musa bin Murad	T	830
161-b	Tuçani				25		11															1		4		Hüdaverdi bin Mustafa	T	3993
162-a	Podkırayçi				5		2																			Ferhad	T	1050
162-a			Kosmay?		1																			4		Ferhad	T	1000
162-b	Çuça				8		3																			Ferhad	T	902
162-b	Çirniş				23	2	9																			Hızır bin İshak	T	2775
163-a			Vişnova		2																					Hızır bin İshak	T	318
163-a	Goşeva				13		5																			Osman bin Mehmed	T	1198
163-a	Mokrilug				7	1																				Osman bin Mehmed	T	655
163-b	Zihlak				17	2	6																			Musa	T	1528
163-b	Dolaç				16		6																			Musa	T	2291

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
164-a	Zagrad				11		4																			Mustafa bin Yeniçeri Ali	T	1162
164-b	Zakum				12		3																			Mustafa bin Yeniçeri Ali	T	1466
164-b	Lukaviç nam-1 diğeri Konaç				11		2																			Kurd bin Abdülmecid	T	1377
165-a	Gubavaç				3																					Kurd bin Abdülmecid	T	351
165-a	Sedlar nam-1 diğeri Şol				5																					Hasan bin Abdülmecid	T	590
165-a	Brezava				8		2																			Hasan bin Abdülmecid	T	889
165-b	Voynugân-1 Nefs-i Nikola Bazar								2																	Hasan bin Abdülmecid	T	255
165-b	Voynugân-1 Karye-i Çerepolje								2	1																Hasan bin Abdülmecid	T	421
165-b	Bojdarova?				21		4																			Ahmed bin Yusuf	T	2791
166-a	Voynugân-1 Karye-i Godeva								1																	Ahmed bin Yusuf	T	112

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
167-a	Mirçkovine Eflâkan										19		1													Nasuh bin Mustafa	T	2475
167-a	Beginçe				32		5																			Cüdi Canbay	T	3595
167-b	Goduçani				21	1	8																			Cüdi Canbay	T	2822
168-a	İvanye				38	2	8																			Hüseyin bin Burak	T	2658
168-a	Voynugân-1 Karye-i İvanye								13																	Hüseyin bin Burak	T	1292
168-b	Manastır-1 Davidava																									Hüseyin bin Burak	T	150
168-b	Gorna-İstiranani				14		2																			Cüdi Kansu	T	1692
169-a	Zavino-grad				10		4																			Cüdi Kansu	T	1355
169-a	Kornik				11																					Cüdi Kansu	T	1582
169-a	Obrine-Luka				13		3																			Cüdi Kansu	T	1371
169-b	Kostaniçe				12		5																			İlyas	T	1760
170-a	Voynugân-1 Karye-i Kostaniçe					3			9	2																İlyas	T	942
170-a	Lagator				23		4																			Ali bin Mustafa ve Yahya bin Mustafa	T	2903

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
170-b	Gorna-Trobine				10																					Ali bin Mustafa ve Yahya bin Mustafa	T	1828
170-a	Orahova				12	1																				Ahmed bin Mehmed	T	782
171-a	Voynogân-ı Karye-i Orahova								2																	Ahmed bin Mehmed	T	286
171-b		Turirine			18	7																				Hüseyin	T	
172-a		Kaliçe			14	4																				Hüseyin	T	2983
172-a	Gospodin-potok				6	1	1																			Hüseyin	T	700
172-b	Kaliçe				5																					Hüseyin	T	619
172-b	Leşniçe				3																					İne bin Aydın	T	507
173-a	İspançe				6		2																			İsa bin Yakub	T	577
173-a	Dragolin				7																					İsa bin Yakub	T	442
173-b	Podi				11	1																				İsa bin Yakub	T	871
173-b			İzminiç																							İsa bin Yakub	T	189

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
173-b	Dolna-İzminiç				4	1																				Ali mahdumu Mehmed Bey	T	474
174-a	İstikovaç nam-diğer Raspor				4																					Ali mahdumu Mehmed Bey	T	484
174-a	İslatine				10	4																				Ali mahdumu Mehmed Bey	T	1865
174-a	Rasova				16																					Receb Müslimnev	T	1309
174-b	Kruşeva				3	1																				Receb Müslimnev	T	245
174-b	Gorna-İzminiç				6	1																				Emirşah	T	977
175-a	Voynugân-ı Karye-i Gorna-İzminiç							5	4																	Emirşah	T	999
175-b	Dolna-İstiranani				23	6																				Mehmed	T	2343
175-b	Bihorik				11	1																				Ali	T	1063
176-a	Baliyavaç				4																	2				Ali	T	509
176-a	Guçine				5																					Haydar bin Mehmed	T	726

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
176-b	Voynugân-1 Karye-i Guçine					1			5																	Haydar bin Mehmed	T	840
176-b	Beliçe				8																					Haydar bin Mehmed	T	405
176-b	Voynugân-1 Dolna-İzminiç							3	2																	Haydar bin Mehmed	T	245
177-a	Prepçik				10	3																				Mevlana Kadı-i Bihor	T	1567
177-a	Ponor?				15																					Kurd bin Cüdi Abbas	T	1585
		HOÇA NAHİYESİ																										
31-a	Bazar-1 Hoça	Vuçyak			14	6																				Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
31-a	Bazar-1 Hoça	Filine			30	1	6																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
31-a	Bazar-1 Hoça	Dolna-Kray			27	2	6																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	
31-a	TOPLAM																											29228
31-b	Ravna-Dubrava				28	4	5																			Hâshâ-i Mîrlivâ	H	9080

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
32-a	Küçük Boviska?				5																					Hâshâ-i Mirlivâ	H	470
32-b	Radosteva				23	2	6																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	4519
33-a	Mrasor				17		1																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	1668
33-b	Hraštani				10																					Hâshâ-i Mirlivâ	H	1189
33-b	Küçük Hoça nam-ı diğer Dolna-Hoça				11		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	3521
34-a	Belociç				3		3																			Hâshâ-i Mirlivâ	H	832
61-a	Ulyar				14		4																			Kasım bin Hamza	T	2559
62-b	Bodlojne				6		2																1			Ali bin Bali	T	1252
63-a	Caydarava				11	1	2																			Ali bin Bali	T	569
63-a	Dolna-Bonorçe				7																					Ali bin Bali	T	1084
78-b	İstaviç				9	1	4																			Ahmed	T	1106
78-b	Bukovica				24	4	5																	2		Ahmed	T	2749
79-a	Gorna-Kuruşa				11		1																			Ahmed	T	1998

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
79-a	Dolna-Ribnik				5	1																				Ahmed bin Sinan Subaşı	T	725
79-b	Samopsi				11	2																				Ahmed bin Sinan Subaşı	T	2076
79-b	Zirzeva				28	3	4																			Ahmed bin Sinan Subaşı	T	3178
80-a	Popovik				22	7																				Piri bin Mustafa	T	2731
80-b	Dolna-Bırnaça				9	1	3																			Rüstem Müsellim-nev	T	2938
80-b	Popofça				4																					Rüstem Müsellim-nev	T	515
81-a	Boliska-dol?				8	5																				Muharrem bin Yusuf	T	3982
81-a	Bela-çirkova				27	1	1													1				1		Mustafa, Prizrin	T	
81-b	Bela-çirkova	Çiftlik-i Mehmed Çelebi, Manastırlı																								Mustafa, Prizrin	T	174,5

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
81-b	Bela-çirkova	Çiftlik-i Mir Ali Silahdar																								Mustafa, Prizrin	T	318
81-a	Boriska				6																					Mustafa Prizrin	T	461
84-a	Ostroşe				30	7	10																			Mehmed bin Kemal ve Kurd bin Kemal ve Ramazan bin Nasuh	T	10536
85-a	Brastovce				12	1	1																			Gazi bin Hamza	T	1979
85-a	Labikova				7	1	3																			Gazi bin Hamza	T	1074
85-b			Brastovce																							Gazi bin Hamza	T	1688
85-b	Braton-dol				19		2																			Ataullah	T	5500
86-a	Gorna-Gunçat				16		4																			Mustafa bin Süleyman	T	3051
86-a	Vranyak				9		1																			Mustafa bin Süleyman	T	1001
86-b	Ponikova				4																					Mustafa bin Süleyman	T	415

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
86-b	Yançışte				18	2	2																			Mustafa bin Ali	T	1541
87-a	Milanovik				9	1																				Mustafa bin Ali	T	977
87-a	Yosavil?				15		2																			Piri bin Ali	T	2351
87-b	Kramovik				18		2																			Mustafa biraderi Mehmed	T	3971
87-b	Hilançe				11	2																				Mustafa biraderi Mehmed	T	1507
88-a	Drayçine		Gorna-Birnaça		1																					Mustafa biraderi Mehmed	T	1143
88-b	Bostan				10		2																			Turgud bin Kasım	T	2000
89-a	Çeline				18		3																			Mustafa bin Kılıç biraderi Firuz Ağa ve Dursun bin Yahya	T	3358
89-b	Koblani?				13		2																			Oruç bin Ferhad ve Mustafa bin İbrahim	T	3214

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
89-b	Gostolin				7		8																			Mehmed bin Ali	T	1158
90-b	Dolna-Radeyinoçça				20	1	10																			Budak bin Cafer ve Hüseyin bin Ahmed	T	3392
90-b	Gorna-Radeyinoçça																									Budak bin Cafer ve Hüseyin bin Ahmed	T	650
91-a	Dranofça				15	2	2																			Ali	T	5542
91-a	Şeşite				8	1	4																			Mehmed bin Sinan Subaşı	T	2448
91-b	Senik				7																					Mehmed bin Sinan Subaşı	T	1648
91-b	Gorna-Zapline?				18	1	2																			Mustafa Ayas	T	4927
91-b	Gorna-Zapline?	Çiftlik-i veledan-ı Hamza																								Mustafa Ayas	T	277
92-a	Nokşor				6		2																			Hasan Mustafa	T	1218
92-b	Dinçine		Belo-polye																							Hasan Mustafa	T	700

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
92-b	Beşire?				8	1																				Kılıç?	T	1572
92-b	Medvece				8	2	1																			Kılıç?	T	1812
93-a	Gorna-Blace				5	1																				Kulağuz	T	1073
93-a	Dolna-Blace				2		2																			Kulağuz	T	
94-b	Bukaviçe				7		1																			Toroz Cüнди	T	1517
95-b	Gorni-Ribnik				5		1																			Ali bin Mehmed	T	1711
96-b	Baroşik				24	2	13																			Canım Cüнди	T	4139
96-b	Çırne-Nog?				17	1	2																			Canım Cüнди	T	2438
97-a	Hamovaç				4		1																			Canım Cüнди	T	1971
97-a	Hamovaç		Kruşçiça?																							Canım Cüнди	T	423
97-b	Odnişe?				11		1																			Ali bin Mehmed	T	2282
97-b	Vladolovik				19		4																			Ali bin Mehmed	T	2463
98-a	Yanya				3		2																			Ali bin Mehmed	T	653
98-a	Küçük Bana				1																					Ali bin Mehmed	T	150

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL			
98-a	Küçük Bana		Oblani?																							Ali bin Mehmed	T	305			
98-a	İslavinçe			4		2																				Ali bin Mehmed	T	948			
98-b	Küçük Suho-rika			1																						Ali bin Mehmed	T	309			
98-b	Dolna-Kuruşa			32		3																				Mehmed bin Durali ve Ali bin İlyas	T	6331			
99-a	Vılçıtrın			23	2	2																	1	1		Yeniçeri Ali	T	6217			
100-a	Petroşinte			21	2	5																		1		Yeniçeri Hasan	T	5015			
101-a	Kobila-ıglava			11	1	4																				Yeniçeri Hasan	T	894			
101-b	Maçine			8	1	2																				Mustafa bin Kemal	T	3394			
101-b	Dinçine			19	2																					Hüsrev mahdumu Sinan Paşa	T	2326			
İSTAVIÇ NAHIYESİ																															
103-a	Zasmirçe	Subak?		11		2																					Mahmud bin Mustafa	Z			
103-a	Zasmirçe	Barçoça?		15		3																					Mahmud bin Mustafa	Z			

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL			
103-b	Zasmirçe	Zasmirçe			9	1	1																			Mahmud bin Mustafa	Z	3913			
103-b	Zakamen				15	1	6																			Mahmud bin Mustafa	Z	1671			
GORA NAHİYESİ																															
9-b	Vikaniç				44																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2407		
9-b	Gorna-Radeşe				37																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1841		
10-a	Kruşova				40		9																				An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2677		
10-b	İzli-potok				45																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2635		
11-a	Globoçiçe				29		13																				An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2273		

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
11-a	Şiştoviçe				70																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	3249
11-b	Borya				35																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2142
12-a	Gradişte				40																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2192
12-a	Topolyani				134	19																				An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	5938
13-a	İvrantik				31																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1666
13-a	Kukolyan				24																		1			An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1823,5
13-b	Kristiç				33																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1738
195-a	...				2	1																		4		Mustafa bin Kasım	T	636
195-a	Zabod				22																			2		Hasan ve Abdi bin Veysi	T	1882

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
195-a	Dobruşt				19		4																1	2		Hasan ve Abdi bin Veysi	T	3193	
200-b	Orgoşt				23		3																			Hasan bin İskender	T	2565	
200-b	Milika				9																			4		Hasan bin İskender	T	1047	
201-a	Borya				33		6																			İsa Bali	T	2410	
205-a	Çirne-liva				12		1																			Mehmed bin Ali	T	1613	
206-b	Orcuşt				5		5																			Baba Hasan	T	1348	
206-b	Mekon				16																					Baba Hasan	T	1311	
211-a	Libovik				28																				1		Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1873
211-b	Leştan				24	1																			1		Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	3011
211-b	Hresteliçe				36		2																				Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	2366

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
212-a	İstrejova				22																				1	Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1739
212-a	Premine				26	7																				Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	2385
216-b	Brod	Radosava			8	1																				Mustafa	T	
216-b	Brod	Popovik			5	1																				Mustafa	T	
217-a	Brod			4	3																				Mustafa	T	
217-a	Brod	Göre...			8	1																				Mustafa	T	
217-a	Brod	Menliç...			1																					Mustafa	T	
217-a	Brod			12	2																				Mustafa	T	
217-a	Brod	Radove....			8	7																				Mustafa	T	
217-a	Brod	Radovik...			4	7																				Mustafa	T	
217-b	Brod	Denitovik?			10	5																				Mustafa	T	
217-b	Brod	Baçovik?			6	5																				Mustafa	T	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL			
217-b	Brod	Gotovik?			9		4																			Mustafa	T				
217-b	Brod	Atovik??			7		5																			Mustafa	T				
217-b	Brod	Adoyovik?			10		4																			Mustafa	T				
218-a	Brod	Abotovik?			6	1																				Mustafa	T	8000			
218-a	...				25		4																	5		Mehmed bin Ali ve Divane Hüseyin ve Mehmed bin Adem	T	3437			
OPOLYE NAHİYESİ																															
14-a	Gorna-Zapluzan				14																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1100		
14-a	Prebek				15																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	831		
14-b	Jabod				3																		1	7		An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	656			

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
14-b	...				9																		3	1	An Hâşhâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	688	
179-a	Kirman				2																			2	İlbasanlı Hasan	Z	364	
179-a	Ovulne				8																		1		İlbasanlı Hasan	Z	1279	
182-b	Playanik				7	1																				İlbasanlı Hasan	Z	719,5
192-b	Groş				14	1																	2		Divane Hüseyin ve Mehmed bin Memduh	T	1158	
192-b	Dimitroviçe				6																			3		Divane Hüseyin ve Mehmed bin Memduh	T	1252
199-a	İsveti-Petre				4																					İdris	T	462
199-b	Zubofça				10																					İdris	T	1629
202-b	Dolna-Zapluzani				16																			2	İsa Bali	T	944	
203-a	Teşaniç				23	3																	1	1	Mehmed bin Ali	T	2334	
203-a	Plava				9																			4		Mehmed bin Ali	T	982

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
203-b	Şibkofça				26		7																			Mehmed bin Ali	T	1934
203-b	Lubine				15		3																	2		Mehmed bin Ali	T	2075
205-b	Zuvica				3		3																	4		Mehmed bin Ali	T	823
205-b	İşkilan																									Mehmed bin Ali	T	7960
205-b	Goşaviçe				16																					Ali bin Kalkan	T	1203
207-a	Dolna-Radeşa				16	1	3																	1		İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	1825
207-b	Zirzeva				6																			1		İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	587
207-b	Placiler				9																		2			İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	890
208-a	Dobraveşin				18																					İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	1510
208-a	Dolna-Gostiliç ve ...		Maskere?																							İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	475 ez haric
208-a	İvirçikle				26	1	2															6				Ahmed bin Yusuf	T	2198
208-b	Glovnik				7		1																	1		Ahmed bin Yusuf	T	1097

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
208-b	Koşarişte				13		3																			Mehmed bin Toktamış	T	1484
209-b	İzlariçe				12																			11		Derviş bin Hamza Bali	T	1659
211-a	Gradçaniçe				12		1																	1		Sarraç Ali	T	998,5
212-b	Buca				9																			2		Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	775
215-a	Zuvica				18																					Mustafa bin Ali	T	1243
215-a	...				8																					Mustafa bin Ali	T	1591
215-b	Biloş				32	1	13																			Kadı Hasha-i Arnavud	T	2845
215-b	...				14		2																	4		Kadı Hasha-i Arnavud	T	1499
216-a	Lobuşnik				6																			4		Kadı Hasha-i Arnavud	T	652

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
		RADOVİNE NAHİYESİ																											
178-b	Kukovca			17		1																					İlbasanlı Hasan	Z	1313
179-b	Kırvanize			15																							İlbasanlı Hasan	Z	1350
179-b	Bogdaniçe			6		4																					İlbasanlı Hasan	Z	1067
179-b	Dolna-Gostiliç			11		2																					İlbasanlı Hasan	Z	640
180-a	Radogošta			35		5																					İlbasanlı Hasan	Z	4279
186-b	Viyovik			18		2																					Katib Cafer	T	2252
188-b	Milo-Bost			14	2	2																					İskender bin Yusuf	T	1971
189-a	Moynik			8		1																					İskender bin Yusuf	T	1083
190-a	Bojelpar			5																				1		Musa biraderi Mehmed	T	719	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
193-a	Kuruşoviçe				13	3																	2	2		Divane Hüseyin ve Mehmed bin Memduh	T	1635
194-b	İştikan				13	8																				Mustafa bin Kasım	T	2025
194-b	Küçük Nanikofça				9																					Mustafa bin Kasım	T	688
196-a	Pandele nam-1 diğer Pangala				18																					Hamza bin Mustafa ve Receb bin Mustafa	T	1047
196-a	Boşad				17																					Hamza bin Mustafa ve Receb bin Mustafa	T	1274
196-b	Gabraniç				32																					Hamza bin Mustafa ve Receb bin Mustafa	T	2525
197-b	Nanikofçe-i Büzürk				30	2																				İne bin Yusuf	T	2752
199-b	Bobrek				36	2																		2		Hüseyin Ağa	T	3714
200-a	Bobrek		Brankan		4																			1		Hüseyin Ağa	T	1007

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
210-a	Tatirze				14																				1	Derviş bin Hamza Bali	T	778	
210-a	Pakişa				8																						Derviş bin Hamza Bali	T	1058
210-a	Rapçe				45	1	4																				Sarraç Ali	T	3695
212-b	Gorna-Goştice				19		1																				Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1426
213-a	İstrelava																								3	Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	364	
213-b	İsveta-Petka				11																						Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1193
214-b	Şale				35																						Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1813
DEBRİ NAHİYESİ																													

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL			
14-b	Dragişte				65																			2	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	4820				
15-a	Buştriçe				48																			1	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	4082				
15-b	Milika				41																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	3752			
16-a	Kıştayna				51																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2907			
191-b	Ulumişt				22																					Mustafa bin Mehmed	T	1500			
191-b	Jur				25	5																				Mustafa bin Mehmed Serasker	T	4087			
209-a	Lusine				65																					Hürrem bin İlyas	T	5537			
216-a	İdovran				31																					Ferhad bin Hamza	T	1765			
PIŞTIRIK NAHİYESİ																															

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
19-b	Goden				48																			1		An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1912
20-a	Golan				20																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2066
20-a	Nikolik				26																			2		An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	4202
54-a	Zahariş				25	1																		4		An Hüseyin	T	1923
54-b	Dolna-Botoçani				17	3																				Memhed Mahdumu Sultan Ahmed	T	3327
55-a	Gorna-Botoçani				15	3																				Memhed Mahdumu Sultan Ahmed	T	2999
55-a	Dolna-Ritinle?																									Memhed Mahdumu Sultan Ahmed	T	6551
182-a	Kar				16	16																				İlbasanlı Hasan	T	2709

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
182-b	Gora-Job	Polyar?			17																				1	Behram bin Abdullah	T		
183-a	Gora-Job	...			6		3																				Behram bin Abdullah	T	
183-a	Gora-Job	...			8																						Behram bin Abdullah	T	
183-a	Gora-Job	Tirotini?			7		2																		1	Behram bin Abdullah	T		
183-a	Gora-Job	...			5		4																				Behram bin Abdullah	T	
183-a	Gora-Job	Kanoş?			5		4																				Behram bin Abdullah	T	
183-a	Gora-Job	Plaçe?			9																						Behram bin Abdullah	T	
183-b	Gora-Job	Branıçe			9		2																				Behram bin Abdullah	T	
183-b	Gora-Job			2		1																		1	Behram bin Abdullah	T	7075	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
184-a	Darda				26	1	3																			Mustafa bin Hasan	T	2275
184-b	Krunya				28		7																3			İskender bin Abdullah	T	4771
185-a	Kelişan				30	2	3																			Hızır bin İnebey	T	2773
185-b	Zirez				29		7																			Abdi	T	2696
186-a	İvlahne				28																			5		Katib Cafer	T	3167
186-a	Oraşka				28																			1		Katib Cafer	T	2410
188-a	Mizere				31		4																	1		Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Mehmed	T	3081
189-a	Turumuş				5																					İskender bin Yusuf	T	700
190-b	Mileşe nam-ı diğer Panka				10		5																			Sefer bin Koçi	T	1435
192-a	Dumovişte				17		8																			Mustafa bin Mehmed Serasker	T	3250
195-b	...				51	3	7																	2		Hüseyin bin Hasan	T	3577

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
213-a	...				18																				1	Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	2303	
213-b	Bostuşlar				17																				4	Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1274	
214-a	Buca				12	4																				Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1609	
214-b	Ginofça				12																					Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	2005	
21-a	Raça				53																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	3562	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
21-a	Mogliçe				32																				2	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1998	
21-b	Pruş				21																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1075
21-b	Gorna-Dol				6																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	582
22-a	Jirkova				13																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	839
182-a	Bardovine				5		3																				İlbasanlı Hasan	Z	729
184-b	Zup				8																						Mustafa bin Hasan	T	948
190-b	Şinkerek				7																						Sefer bin Koçi	T	641
191-a	Lompej				15		3																				Mustafa bin Mehmed	T	1755
191-a	...																										Mustafa bin Mehmed	T	1200
193-b	Gırmoş				14																						Ataullah bin Mehmed	T	1515

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
193-b	Şiğ-i Küçük				13																					Atullah bin Mehmed	T	1424
194-a	Virbiçe				17	2																		2		Mustafa bin Kasım	T	1626
194-a	Kodsak				5	4																		2		Mustafa bin Kasım	T	907
197-a	Kostur				35	3																				Ali bin Turali	T	2610
197-a	Gorna-Bakşa				23	4																				Ali bin Turali	T	1492
198-a	Linik				44	1																				Danyal	T	3190
198-a	Turiya				25	2																				Danyal	T	2402
198-b	Dolna-Pakşa				20																					Oruç bin Yeniçeri Yusuf	T	1113
198-b	Harami-pınarı				25	2	2																			Oruç bin Yeniçeri Yusuf	T	2014
199-a			Bronka																							Oruç bin Yeniçeri Yusuf	T	330
201-a	Şiğ-i Büzürk				35	7																				İsa Bali	T	
201-b	Şiğ-i Büzürk	Şiğ-i Küçük			7	2																				İsa Bali	T	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
201-b	Şiğ-i Büzürk	...			13																		1			İsa Bali	T	4437
201-b	Digle				70																					İsa Bali	T	3277
202-a	Dolna-...				19		1																			İsa Bali	T	1045
202-b	Polin-dol				14	1	12																			İsa Bali	T	1606
206-a	Firze				32																					Ali bin Kalkan	T	1859
206-a	Lanişte				26		3																			Baba Hasan	T	1538
207-a	Patka				5		2																1			Baba Hasan	T	596
213-a	Prelay				17		2																1			Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	1045
	OPOLYE NAHİYESİ																											
14-a	Gorna-Zapluzan				14																			7		An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1100

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
14-a	Prebek				15																				4	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	831	
14-b	Jabod				3																		1	7	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	656		
14-b	...				9																		3	1	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	688		
179-a	Kirman				2																				2	İlbasanlı Hasan	Z	364	
179-a	Ovulne				8																			1		İlbasanlı Hasan	Z	1279	
182-b	Playanik				7	1																					İlbasanlı Hasan	Z	719,5
192-b	Groş				14	1																		2		Divane Hüseyin ve Mehmed bin Memduh	T	1158	
192-b	Dimitroviçe				6																				3		Divane Hüseyin ve Mehmed bin Memduh	T	1252
199-a	İsveti-Petre				4																						İdris	T	462
199-b	Zubofça				10																						İdris	T	1629

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
202-b	Dolna-Zapluzani				16																				2	İsa Bali	T	944
203-a	Teşaniç				23	3																	1	1	Mehmed bin Ali	T	2334	
203-a	Plava				9																				4	Mehmed bin Ali	T	982
203-b	Şibkofça				26	7																				Mehmed bin Ali	T	1934
203-b	Lubine				15	3																			2	Mehmed bin Ali	T	2075
205-b	Zuvica				3	3																			4	Mehmed bin Ali	T	823
205-b	İşkılan																									Mehmed bin Ali	T	7960
205-b	Goşaviçe				16																					Ali bin Kalkan	T	1203
207-a	Dolna-Radeşa				16	1	3																		1	İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	1825
207-b	Zirzeva				6																				1	İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	587
207-b	Placiler				9																		2		İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	890	
208-a	Dobraveşin				18																					İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	1510

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
208-a	Dolna-Gostiliç ve																							İlyas Huveys? Ayas Ağa	T	475 ez haric
208-a	İvirçikle				26	1	2															6				Ahmed bin Yusuf	T	2198
208-b	Glovník				7		1																	1		Ahmed bin Yusuf	T	1097
208-b	Košarište				13		3																			Mehmed bin Toktamış	T	1484
209-b	Ízlatariçe				12																				11	Derviş bin Hamza Bali	T	1659
211-a	Gradčaniçe				12		1																		1	Sarraç Ali	T	998,5
212-b	Buca				9																				2	Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	775
215-a	Zuvica				18																					Mustafa bin Ali	T	1243
215-a	...				8																					Mustafa bin Ali	T	1591
215-b	Biloş				32	1	13																			Kadı Hasha-i Arnavud	T	2845

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
215-b	...				14		2																	4	Kadı Hasha-i Arnavud	T	1499	
216-a	Lobuşnik				6																			4	Kadı Hasha-i Arnavud	T	652	
DUMOŞTİÇE NAHIYESİ																												
16-a	Dobririş				28																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1244
16-b	Ramanya				31																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1603
16-b	Domyan				40																	1			An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1870	
17-a	Lupejde				36																			1		An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2378
17-b	Pina				13																					An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	773

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
17-b	Koştendin				28																				2	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	2119	
18-a	İsmaki				40																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1674
18-a	Biştazınçe				40																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1754
18-b	Tırnava				34																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1616
19-a	Gırçine				23																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1093
19-a	Golişeva				17																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	973
19-b	İzofça				20																						An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	1670
20-b	Nak?				13																				3	An Hâshâ-i Hazreti Rüstem Paşa	H	753	
180-a	... nam-ı diğer ...				11	5																			2	İlbasanlı Hasan	Z	1511	
180-b	İvranişte				48	10																			10	İlbasanlı Hasan	Z	2802	

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
181-b	Dolna-Dol				9		1																	1	1	İlbananlı Hasan	Z	1023
181-b	İşkortani				6		1																			İlbananlı Hasan	Z	767
181-b	Kruşoviçe				10		2																		1	İlbananlı Hasan	Z	1644
183-b	Davidofça				35		10																		1	Behram bin Abdullah	T	2625
185-a	Radotiņe				21		11																			İskender bin Abdullah	T	2975
187-a	Ziboça?				28																					Mehmed bin Hasan	T	3356
187-a	Koloviş				20		5																			Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Mehmed	T	2083
187-b				23																				1	Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Mehmed	T	1655
187-b	Sakraniçe				2		2																			Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Mehmed	T	466

VARAK	KARYE	MAHALLE	MEZRA	MÜSLÜMAN HANE	G. EMÜSLİM H	BİVE	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	VOYNUGAN	VOYNUGAN-MÜCERRED	EFLAKAN	EFLAKAN-MÜCERRED	EFLAKAN-MÜSLİM	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE-BİVE	MÜSLİM HAYMANE	HAYMANE MÜCERRE	OKÇU	BAŞTINA-HALİ	BAZDAR	EŞKİNCİYAN (mÜSLÜMAN)	EŞKİNCİ	BENNAK	NİM-ÇİFT	ÇİFT	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
188-a	Kraykova				22		9																			Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Mehmed	T	2099
188-b	...				4		2																			İskender bin Yusuf	T	825
189-b	Kanan				23		6																			Musa biraderi Mehmed	T	2739
189-b	Krava				20	1																	1			Musa biraderi Mehmed	T	1694
190-a	Dragomi				8		2																			Sefer bin Koçi	T	739
190-b	Tuşişte				11																			2		Mustafa bin Mehmed	T	1590
192-a	Mazarak				19		14																			Divane Hüsrev	T	4215
210-b	İşfan				6		2																			Sarraç Ali	T	1306
214-a	İzvinçe				18																					Mehmed Voyvoda ve Ali bin Mehmed ve Hüseyin	T	2663

EK-VIII. 1580 Tarihli Tahrir Defterine (BOA, TD 1029) Göre Prizren Sancağı

PRİZREN NAHİYESİ

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
2	Reçani-i Büzürk			Mehmed Paşa	H	7088
2	Suha-rika maa Küçük Suha-rika			Mehmed Paşa	H	3354
3	Lişani			Be-nâm-ı Ali bin Malkoç Bey	Z	2700
3	Ribar			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	7700
3	Medvedeçe			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	670
3	Virşoviç			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	1000
3	Çere-polye			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	2000
3	Lalatic			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	1000
3			Petroşinçe	Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	230
3	Gorna-Gunçan			Be-nâm-ı Mustafa	Z	4500
3	Dolna-Gunçan			Be-nâm-ı Mustafa	Z	1600
3	Popovlani			Be-nâm-ı Mustafa	Z	4500
3	Tırna			Be-nâm-ı Mustafa	Z	1500
3	Hraştani			Be-nâm-ı Abdurrahman	Z	3000
3	Zaplujani			Be-nâm-ı İbrahim ... Ahmed Paşa	Z	5000
3	Sredne-Olaşniçe			Be-nâm-ı İbrahim ... Ahmed Paşa	Z	1500
4	Lubine			Be-nâm-ı Ali Miralay	Z	**
4	...			Be-nâm-ı Ali Miralay	Z	5000
4	Dolna-Ostrozub			Be-nâm-ı Ali Miralay	Z	2000
5	Küçük Reçani			Üveys Kethüda	T	5200
5	Prozarava			Üveys Kethüda	T	2500
5	Popas			Üveys Kethüda	T	1300
5	Gorna-Savrova			Mahmud	T	4500
5	Dolna-Savrova			Mahmud	T	1000
5	Gorna-Botoçani			Mahmud	T	5500
5	İsmak			Mehmed	T	2500
6	İstireçka			Hacı Hasan	T	9000
6	Dolna-Radilofça			Yeniçeri Mustafa	T	6000

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
6	Doyniçe			Yeniçeri Mustafa	T	3000
6	Muçnikova			Derviş	T	9150
6	Leşte			Derviş	T	350
6	Tirgovişte			Rıdvan bin ...	T	6600
6	Sibçani		Gorgofça	Rıdvan bin ...	T	400
6	Braytonova			İskender bin Mehmed	T	1245
6	Caydarava			İskender bin Mehmed	T	719
6	Drayçine			İskender bin Mehmed	T	2000
7	Dolna-Srbiçe			Mahmud bin Ali	T	5000
8	Leskofça			Derviş bin Süleyman	T	7200
8	Yahovaç			Derviş bin Süleyman	T	1800
8	Gorna-Sopine			Hasan	T	6100
8			Grajdenik	Hasan	T	250
8	Yablaniçe			Hasan	T	500
8			Kaya	T	6000
8	Goriç			Kaya	T	1000
8	Lukofça			Ramazan	T	7000
9			Gorna-Radilofça	Mehmed bin Bali	T	700
9	Dupniçe			Mehmed	T	1000
10	Yablaniçe			Ali Çavuş İbrahim Paşa	T	3500
10	Lubijne			Ali Çavuş İbrahim Paşa	T	2500
10	Ostrojine			Ali Çavuş İbrahim Paşa	T	1000
10	Orlavi?			Hasan bin Cafer	T	6000
11	Manastiriçe			Ali Serasker	T	2700
11	Virbiçani			Ali Serasker	T	2000
11	Bokuş			Mustafa bin Cafer	T	6500
11	İstaviç nam-ı diğer Lutoviçe			Mehmed bin Ali	T	3500
11	Gorna-Ostrojob?			Mehmed bin Ali	T	2500
12	...			Mustafa bin Mehmed	T	3300
12	Maroşova			Mustafa bin Mehmed	T	2699
12	Senik			Korkud bin Mahmud	T	1999
12	Leskova			Piri bin Hüsrev	T	3499
12	Luto-glava			Piri bin Hüsrev	T	2500

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
13	Bokuş	...		Kurd bin Mahmud	T	500
14	...			Ataullah	T	16000
14	...			Mustafa bin Ahmed	T	16000
14	...			Mustafa bin Ahmed	T	3500
14	Makirçe			Mustafa bin Ahmed	T	1500
15	Trepeze			Hızır bin Musa	T	3000
15	Pagaruşa			Hızır bin Musa	T	1500
15	Gorna-Gunçat			Kara Hüseyin	T	4500
15	Dolna-Gunçat			Kara Hüseyin	T	1600
15	Popovlani			Kara Hüseyin	T	4500
15	Tırna?			Kara Hüseyin	T	1500
16	Lobijnik?			Zahid bin Hüseyin	T	3000
16	Lobijnik?		Kırçime	Zahid bin Hüseyin	T	1000
17	Gorna-Sırbiçe			Mustafa bin Davud	T	3000
18	Lupoçeva			Bektaş bin Umur	T	2300
18			Bektaş bin Umur	T	1000
18	Neşaniç			Bektaş bin Umur	T	200
18	Yeçani nam-ı diğer Grinçar??			Mehmed bin Mustafa	T	1500
18	Bonikova?			Mehmed bin Mustafa	T	500
18	Gorna-Olaşniçe			Yahya? bin Mehmed	T	1000
18	Nestre			Yahya? bin Mehmed	T	500
19	Leskova			Timur bin ...	T	2080
19			Timur bin ...	T	1200
19	Çaparça			İlyas bin Abbas	T	1300
19	Çırniçe			İlyas bin Abbas	T	700
19	...			Hızır bin Mahmud	T	1600
19	Kruşçiça			Hızır bin Mahmud	T	1400
20	Dolna ve Gorna- Bırnaça			Mehmed bin Mustafa	T	500
20			Ahmed bin Ali	T	2500
20	Yavor			... bin Hamza	T	1000
20	Dolna-Olaşniçe			... bin Hamza	T	1000
20	Küçük Drayçine			... bin Hamza	T	1000
20	Gradçuça			Ahmed bin Budak	T	2800

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
20	Gradçuça		Ahmed bin Budak	T	200
22	Malaçiteva			Mehmed bin Mrasor? Hasan	T	1800
22	Moholani			Mehmed bin Mrasor? Hasan	T	1200
26	Pokrovenik			... bin Ramazan	T	1300
27	Jivyani			Mustafa bin Yusuf	T	2500
27	Luboyofça			Hızır bin İbrahim	T	1600
28	Gilançe			Ahmed Hasan	T	2600
29	Zagradička Hoça?			Mehmed bin Mustafa	T	2500
29	Gorna-Sopine			Mustafa bin Ali	T	2000
29	Leskofça			İdris bin Hasan	T	2000
29	Domanik			Davud bin Mehmed	T	2000
29	Lubujnik		Butreka?	Davud bin Mehmed	T	500
31	Hasıl-ı Yablaniçe ve ...			Ali bin Mehmed	T	2000
31			Rudinçe	Kurd bin Elvan	T	250
32	Muçnikova			Rüstem	T	1500
32	Hasıl-ı Jivyani			Rüstem	T	500
32	Lika			Ali Hamza	T	2500
33	Trepetniçe			...	T	2500
33	Tubeç			Yusuf Kethüda-i Kala-i Prizrin	T	1500
33	Trepetniçe ...			Mahmud ... Kala-i Prizrin	T	1500
33	Tubeç			Mahmud ... Kala-i Prizrin	T	1500
HOÇA NAHİYESİ						
3	İslamodraje			Be-nâm-ı Ali bin Malkoç Bey	Z	18000
3	Rahoviçe-i Büzürk			Be-nâm-ı Ali bin Malkoç Bey	Z	10000
3	Rahoviçe-i Küçük			Be-nâm-ı Ali bin Malkoç Bey	Z	600
3	Dolna-Ribnik			Be-nâm-ı Ali bin Malkoç Bey	Z	1400
3			Be-nâm-ı Mustafa	Z	14000
3	Obteruşe			Be-nâm-ı Abdurrahman	Z	15000
3	Çeline			Be-nâm-ı Abdurrahman	Z	7000
3	Jalçište			Be-nâm-ı İbrahim ... Ahmed Paşa	Z	9500
3	Ratkofça			Be-nâm-ı İbrahim ... Ahmed Paşa	Z	4000

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
4	Momuşa			Be-nâm-ı Ali Miralay	Z	4722
4	...			Be-nâm-ı Ali Miralay	Z	2228
5 Dergâh-ı Ali	Z	8674
5	Diñçine			... Dergâh-ı Ali	Z	3326
5	Brestovaç			... Dergâh-ı Ali	Z	3000
5	Gorna-Blace			Üveys Kethüda	T	4000
5	Dolna-Blace			Üveys Kethüda	T	2000
5	Radosteva			Mehmed	T	5000
5	Medvedeçe			Mehmed	T	2300
5	Dolna-Ritimle			Mehmed	T	200
5	Gorna-Ritimle			Hasan bin Mustafa Bey	T	5500
5	İstaviç			Hasan bin Mustafa Bey	T	3000
5	Gorna-Kuruşa			Hasan bin Mustafa Bey	T	3500
5	Miruşa			Hasan	T	4862
5	Çırne-Luka			Hasan	T	2938
5	Hamovaç			Hasan	T	2200
5	Semetişte			Nasuh	T	4200
5	Kostoriçe			Nasuh	T	2300
5	Gorna-Tumiçine			Nasuh	T	1500
5	Dolna-Tumiçine			Nasuh	T	800
5	Kostoriçe		Brayaştıçe	Nasuh	T	200
6	Dranofça			Ali ...	T	8000
6	Bana			Ali ...	T	1200
6	Küçük Bana			Ali ...	T	200
6	Siroş			Mehmed bin Cafer	T	8500
6	Danyani			... Ali	T	3500
6	Vranyak			... Ali	T	2000
6	Popoçiç			... Ali	T	1300
6	Leskofça			... Ali	T	700
6	Daviddol			... Ali	T	500
6			Rıdvan bin ...	T	1000
6	Bodlojye			İskender bin Mehmed	T	1553
6	Dolna-Bonorçe			İskender bin Mehmed	T	1422
6	Goraçeva			İskender bin Mehmed	T	1050

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
7	Bela-çırhova		Mustafa ...	T	1000
7	Labikova			Mahmud bin Ali	T	2300
8			Kosmay?	Hasan	T	2150
8	Zirzeva			Hasan Çavuş	T	4000
8	Samopsi			Hasan Çavuş	T	3000
9	Tirovişte?			Hüseyin Müslüm-nev	T	6600
9	Nokşor			Mehmed bin Bali	T	1800
9	Dobro-dol			Hüsrev bin Abdullah	T	5200
9	Dragaçna?			Hüsrev bin Abdullah	T	1300
9	Dolna-Botoçani			Mehmed	T	5500
10	Bratodin-dol			Abbas bin Ali	T	7500
11	...			Ali Serasker	T	1300
12	Bela-çirkova			Ali	T	7000
12	Kramovnik			Mehmed	T	4500
12	İslavinçe			Mehmed	T	1499
12	Rudine?			Korkud bin Mahmud	T	4000
13	Bostuşlar			Mustafa bin Ali	T	4500
13			Belo-polye	Mustafa bin Ali	T	1499
13			Kurd bin Mahmud	T	2199
13	Kurd bin Mahmud	T	300
13	Budak-ova			Kurd bin Mahmud	T	2000
13	Zahum			Kurd bin Mahmud	T	1000
13	Dolna-Kuruşa			İskender	T	8000
15	Duplani			Oruç bin Timur	T	3600
15	Puski-dol	...		Oruç bin Timur	T	1000
15	Yançişte			Ali bin Kalender	T	3600
15	Milanovik			Ali bin Kalender	T	900
15	Bradotin-dol		Ali bin Mehmed	T	500
15			Kara Hüseyin	T	14000
16	Popovik			Bilal bin Safer	T	4500
16	Braton-dol			Mehmed bin Hamza	T	5500
16	Vladolovik			Muharrem	T	5000
16	Vladolovik		Ruplani	Muharrem	T	500
18	Zagradička			Macar İlyas	T	3500

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
18	Mrasor			Mehmed bin Mustafa	T	1500
18	Sovnik?			Yahya? bin Mehmed	T	2000
19	Dolna-Bırnaça			Mehmed bin Mustafa	T	3500
19	Gorna-Bırnaça			Mehmed bin Mustafa	T	200
19	Gostolin			İlyas bin Abbas	T	1000
20	Bratohaniçe....			Mehmed bin Mustafa	T	500
20	Braton-dol			Ahmed bin Ali	T	500
20	İzbişte			Mustafa bin Mehmed	T	3000
20	Gorna-Bonorçe			Musa bin Mehmed	T	2550
20	Gorna-Bonorçe		Kruşçiça	Musa bin Mehmed	T	450
22	Noşpal			Ahmed bin Hasan	T	3000
24	Homaytik			Hasan bin Ahmed	T	3000
24	Gorna-Ribnik			Mustafa bin Abbas	T	2500
24	Nogavçe			Ali bin Harim	T	1500
24	Kobila-ıglava			Ali bin Harim	T	1500
25	Maçine			Topçu Yahya	T	3000
26	Dolna-Kuruşa			Adem bin Safer	T	8000
26	Obteruşe			Mehmed bin Yahya	T	3000
26	Siroş			... bin Ramazan	T	1500
26	Vladolovik			Süleyman bin Hasan	T	150
26	Hasıl-ı Gorna ve Dolna-Blace			Süleyman bin Hasan	T	1000
29	Hasıl-ı Popovik			İdris bin Hasan	T	500
31	Gorna-Ritimle			İlyas bin Mehmed	T	5500
31	İstaviç			İlyas bin Mehmed	T	3000
31	Gorna-Kuruşa			İlyas bin Mehmed	T	3500
31	Dranofça			Ali bin Mehmed	T	1000
32	Radosova		Basoviç?	Ali Hamza	T	500
33			T	1500
33			T	500
33	...			Yusuf Kethüda-i Kala-i Prizrin	T	10600
33	Ulyar			Yusuf Kethüda-i Kala-i Prizrin	T	1300
33	Pirane			Fethi İmam Kala-i Prizren	T	2200
33	Pirane			Hasan bin Mehmed Toli?	T	800

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
33	Ulyar			Hasan bin Mehmed Toli?	T	700
33				Pir Ali bin Mustafa Serbölük	T	1600
33				Hamza bin Oruç	T	1400
33				Ahmed bin Ferhad	T	1400
33				Ramazan	T	1400
33				Mehmed bin İsmihan	T	1400
33				Osman bin Mustafa	T	1400
33				Hasan bin Kurd	T	1400
33				Hasan bin Kurd	T	1400
33	Sinani			?		10600
33	Ulyar			?		1300
BİHOR NAHİYESİ						
2	Virbniçe			?		9000
2	Dobrine			?		3000
2	Ravna			?		1200
2	Blato			?		1300
2			?		5500
5	Dolna-Lozine			Yeniçeri Murad	T	4000
5	Gorna-Lozine			Yeniçeri Murad	T	2200
5	Hazan			Yeniçeri Murad	T	2900
5	Lalatik?			Yeniçeri Murad	T	800
5	...			Yeniçeri Murad	T	1100
5	Mirçkovine			Budak	T	2600
5	Totik			Budak	T	1500
5	Şepoviçe			Budak	T	1300
5	İstaviç			Budak	T	1100
5	Koprivine			Budak	T	1000
7	Zavino-grad			Ali bin Yusuf	T	1992
7	Kornik			Ali bin Yusuf	T	1808
7	Trepeze			...	T	3800
7	Kaliçe			...	T	1000
7	Drogoşevine			...	T	1600

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
7	Toçilova			...	T	1100
9	Latişte			Derviş	T	2731
10	Nedakus			Rıza bin Yusuf	T	3800
10	Metan-potok			Rıza bin Yusuf	T	2700
10	Gorna-İstiranani			Süleyman	T	1800
10	Virtovska			Süleyman	T	1200
10	Nova-sile			Süleyman	T	922
10	Poluçi			Süleyman	T	2578
10	Dolaç			Yeniçeri İlyas	T	3491
10	İslatine			Yeniçeri İlyas	T	3009
11	Rastoka			Kurd Serasker	T	2422
11	Ruyişte			Kurd Serasker	T	1837
11	İsnovaç			Kurd Serasker	T	1741
11	...			Yoldaş	T	7000
11	Lanişte			Yoldaş	T	2000
11	Rahova			Kurd Serasker	T	2422
12	Gorna-Trobine			Veli	T	3322
12			Veli	T	650
12			Veli	T	1285
12	Dragolin			Veli	T	742
12	...			İsmail bin Abbas	T	5699
12	...		Velişkova	İsmail bin Abbas	T	500
12			Savino-burye	İsmail bin Abbas	T	300
12	Çirniş			İsmail bin Abbas	T	500
13	Çrişnova			Derviş	T	3100
13	Holuy			Derviş	T	1500
13	Radiva-glava			Derviş	T	1200
13	Dolna-Dubova			Receb bin Musa	T	5000
14	Bojigane			Ahmed bin Cafer	T	1200
14	Lagator			Mehmed bin Cafer	T	4000
14	Bovisilik			Mehmed bin Cafer	T	1000
14	Kostaniçe			Sefer bin Kasım	T	4000
14	Rasova			Sefer bin Kasım	T	1500

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
15	Nogobradine			Ali bin Mehmed	T	2500
15	Rafçane			Ali bin Mehmed	T	2000
15	Dolna-İstiranani			Ali bin Mehmed	T	2500
16	Zaluzne			Ali bin Müslim	T	1880
16	Sredne-bırda			Ali bin Müslim	T	21200
17	Dolna-Dubova			Receb	T	5000
17	Megu-Potovce			Osman	T	3000
17	Zakum			Ahmed	T	2900
17	Prelug			Ahmed	T	1100
17	Çirniş			Yusuf bin İlyas	T	3500
17	Gubofça			Yusuf bin İlyas	T	500
17	Brodarova			Gazanfer	T	4000
17	Raspor			Mustafa bin Davud	T	800
18	Tuçani			Kurd bin Murad	T	3600
18	Birova			Bali bin Ahmed	T	2500
18	Bela-Biyoca			Bali bin Ahmed	T	1000
19	Gorna-İzminiç			Hüsrev	T	2000
19	Dolna-İzminiç			Hüsrev	T	1500
19	Zagrad			İbn-i Şah?	T	2100
19			İbn-i Şah?	T	1000
20	Senik			Mehmed bin Mustafa	T	1000
20	Mokrilug			Mehmed bin Mustafa	T	1000
20	Brod			Mustafa	T	2000
20	Beginçe			Mustafa	T	1000
21	Dobro-dol			Yusuf	T	2200
21	Beliçe			Yusuf	T	800
21			Mehmed bin Kurd	T	3000
21	Dolna-İstiranani			Osman	T	3000
21	Velişkova			Hasan bin Musa	T	3000
21	Virbniçe			Mehmed bin Mustafa	T	1600
21	Gorna-Ramoşeva			Mehmed bin Ali	T	850
21	İvanye			Piri bin Yoldaş	T	7000
21	Latişte			Piri bin Yoldaş	T	2000
23	Prepçik			Mustafa	T	2300

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DIRLIK SAHİBİ	DIRLIK TÜRÜ	HASIL
23	Turuva			Mustafa	T	700
24	Plana			Mustafa bin Abbas	T	500
24	Yablanova			Cafer bin Kurd	T	1800
24	Dobrine			Cafer bin Kurd	T	1200
24	Kalu-drag			Mahmud bin Mustafa	T	1300
24	Savino-Pola?			Mahmud bin Mustafa	T	500
24	Vişočka			Mahmud bin Mustafa	T	1200
24	T	1500
24	İslipaç-potok			...	T	1500
25	Goduçani			Arslan bin Hasan	T	4500
25	Goduçani			Aydın	T	4500
25	Podi			Aydın	T	1500
25	Virh			Mehmed bin Mustafa	T	2500
25	T	500
25	Bare			Budak bin Osman	T	1500
25	Dolna-Graçani			Budak bin Osman	T	1500
25	Rudine-bırda			Kurd bin Oruç	T	3000
26	Lokovica nam-1 diğer			Veli bin Hasan	T	2000
26	Kostaniçe			Veli bin Hasan	T	500
26	Hasıl-1 Lokavica nam-1 diğer ...			Süleyman bin Hasan	T	200
27	Goşeva			Mustafa bin Süleyman	T	2500
27	Gospotin-potok			Hızır bin İbrahim	T	400
27	Zahumiska			Zülfikar	T	2500
27	Broškova			Ali bin İbrahim	T	1700
27			Ali bin İbrahim	T	800
27	Sedlar			Yusuf bin Hızır	T	1000
28	Rasova		İzminiç	Ali bin Davud	T	200
28	Dubokova			Ali bin İlyas	T	1300
28	Brayna-Luka			Ali bin İlyas	T	1200
29	Gorna-Dubova			Hasan bin Süleyman	T	2500
30	Orahova			Hasan bin Cafer	T	1800
30	Zihlak			Budak	T	2100
30	Bırçeva			Piri	T	2200

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
30	Çaporovine			Sefer	T	2500
30	Orah			Sefer	T	1500
30	Davidava			Sefer	T	200
30	Çaporovine			Yusuf bin Hasan	T	2500
30	Orah			Yusuf bin Hasan	T	1500
30	Davidava			Yusuf bin Hasan	T	200
30	Leşniçe			Hasan bin Yusuf	T	2200
30	Kradenik			Hasan bin Yusuf	T	1020
30	Hasıl-ı İslatine			Hasan bin Yusuf	T	500
31	Gorna-Dubova			Abbas Bali	T	1500
31			Hüdaverdi bin Mustafa	T	854
31	Kruşeva			Hüdaverdi bin Mustafa	T	400
31	Raşka-Gora			Hüdaverdi bin Mustafa	T	500
31	Gorna-İstiranani		Grinçar ...	Hüdaverdi bin Mustafa	T	246
31	Hasıl-ı Goşeva			İbrahim bin Cafer	T	1000
31	Virh			Hamza ... bin Hasan	T	500
31	Dolna-Trobine			Kurd bin Elvan	T	500
31	Goşeva		Dolaberi?	Kurd bin Elvan	T	250
32	Brezava			Musa bin Hasan	T	1650
32	...			Budak	T	1450
32	Luşaniçe			Ali bin Yusuf	T	2200
32	Kradenik			Ali bin Yusuf	T	1020
32	Megu-Potovce			Yusuf bin Süleyman	Z	2500
TIRGOVIŞTE NAHİYESİ						
3	Dubova?			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	7000
3	Lişani			Be-nâm-ı Pir Mehmed	Z	3000
3	Gerekar			Be-nâm-ı Mahmud	Z	4042
3	Radotiņe			Be-nâm-ı Mahmud	Z	3070
3	Lomniça			Be-nâm-ı Mahmud	Z	2426
3	İzlo-glava			Be-nâm-ı Mahmud	Z	1631
3	Dolna-....			Be-nâm-ı Mahmud	Z	1729
3	Diğer ...			Be-nâm-ı Mahmud	Z	1722

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
3	Liçe			Be-nâm-ı Mahmud	Z	3095
3	Çere-polye			Be-nâm-ı Mahmud	Z	2691
3	İzlâti-kamen			Be-nâm-ı Mahmud	Z	853
3	Çirlan?			Be-nâm-ı Mahmud	Z	541
3	İzlâti-kamen		Bradçaç	Be-nâm-ı Mahmud	Z	200
5	Draga			Derviş Çavuş	T	11000
5	...			Derviş Çavuş	T	4000
5	Dolna-Başıçe			Mehmed bin Cafer	T	6000
5	Gorna-Luka-Çreva			Mehmed bin Cafer	T	4000
5	Bukaviçe			Mehmed Kethüda	T	13100
5	...			Mustafa	T	10000
5	...			Mustafa	T	1000
5	İslatine			Hacı Harim	T	5500
5	Çirnoçe			Hacı Harim	T	2200
5	Dobrine			Hacı Harim	T	2700
5	Voynova	...		Hacı Harim	T	200
5	Virbasik			Budak	T	1500
5	Podbile			Budak	T	1000
5			Hasan mahdumu Hüsrev Bey	T	9500
5	...			Ali mahdumu Ali Paşa	T	90*
5	Marina-Dubrava			Mehmed bin Zagnos	T	11000
6	...			Mehmed bin Cafer	T	1000
6	...			Musa bin İsmail	T	12000
6			Mustafa bin Yahya	T	4673
7	Megu-Gorye			Mustafa bin Yahya	T	2127
7	Rajevik			Mustafa bin Yahya	T	1200
7	...			Malkoç	T	6000
7			Malkoç	T	2000
7	Dimitrova-Çirkova			Mustafa ...	T	5500
7	Diğer Dimitrova-Çirkova			Mustafa ...	T	1500
7	İçotanovik			Ali bin Yusuf	T	4000
8			Ali	T	4200
8	Yunak			Ali	T	1200

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
8			Ali	T	600
8	Vilişte			Ali	T	800
8	Kamaşniçe nam-ı diğeri Virbanik?			Ali	T	200
8	Mostir			Yeniçeri Ahmed	T	12000
8	Çirniçe			T	6250
8	T	500
8	Osoyani	T	250
9			Mahmud	T	3800
9	Radoviçe			Mahmud	T	2000
9	Male-Toçilova	...		Mahmud	T	1000
9			Zabregani	Mahmud	T	200
9	Gorna-Başiçe			Mustafa	T	5200
9	Çirniş			Mustafa	T	1500
9	Gorna-Luka-Çreva?			Kurd Çavuş Ahmed Bey?	T	5000
9	Şarvine-Luka			Kurd Çavuş Ahmed Bey?	T	1600
9	Dolani			Derviş	T	3800
9	Rojay			Mehmed bin Bali	T	4500
10	Gorna-Nelodi			Halil	T	5000
10	Dubova			Halil	T	1000
10	Reçiçe-i Büzürk			Cafer bin Mustafa	T	5400
10			Dubova	Cafer bin Mustafa	T	600
11	Godeva			Behlül bin Harim	T	4000
11	...			Behlül bin Harim	T	2000
11	Şikinofça			Cafer Serasker	T	2700
11	Dolna-Nelodi			Cafer Serasker	T	3300
12	Bratyakovinik			Mustafa	T	4000
12	Marina-Dubrava		Mustafa	T	1999
13	Luka			İbrahim Müslimlü?	T	4000
13	Babudaviçe			İbrahim Müslimlü?	T	1999
13	...			İbrahim Müslimlü?	T	1000
13	Bela-çirkova			Murad bin Ahmed	T	4250
13	Devrec			Murad bin Ahmed	T	1749
13	Savino			Behram	T	4000

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
13	Balneva		Behram	T	1500
13	Male-Toçilova			Receb bin Musa	T	4300
14			Ahmed bin Cafer	T	3500
14	Suho-dol ...		Sibçani?	Ahmed bin Cafer	T	300
14	Çerovik			Cafer	T	2122
14	Raduša			Cafer	T	2183
14	Diğer Raduša			Cafer	T	700
14	Dolna-Graçani			Durak bin Yusuf	T	3740
14	...			Durak bin Yusuf	T	1100
15	Leskova-glava			Ali bin Ferhad	T	3100
15	Gorna ve Dolna-Ramoševa		Ali bin Ferhad	T	1500
15	Beliçe			Ali bin Üveys	T	4300
15			Çirne-Luka	Ali bin Üveys	T	500
15	Kameşniçe			Ali	T	4300
16	İtordeševa			Hasan bin Mustafa	T	12000
16	Zasoviç?			Mustafa bin Ali	T	7000
17	Boroyovik			Osman	T	3500
17	Dragna?			Hasan bin Cafer	T	2700
17	Rupe			Hasan bin Cafer	T	1300
17	Venova			Mehmed bin Hasan?	T	1700
17			Mehmed bin Hasan?	T	1500
17	Beliçe			Mehmed bin Hasan?	T	300
17	Brosaniç			Mehmed bin Hasan?	T	500
18	Lipiçe			Yaşaran?	T	3500
18	Dulin??			Hacı bin ...	T	2500
18	Liçe			Hacı bin ...	T	1000
19	Yoşovik			Durak bin Osman	T	2000
19	Goraniçe			Durak bin Osman	T	1224
19	Kırna-yile			Mehmed bin Hasan?	T	3067
20	Padal			Ahmed bin Bayezid	T	2800
20	Male-Reçiçe			Ahmed bin Bayezid	T	200
21	Yerabiçe			Mehmed bin Mustafa	T	1400
21	Gorna-Ramoševa			Mehmed bin Ali	T	3650

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
21	Rasova			... bin Mustafa	T	3000
22	Vele-Polye			Mehmed bin Ferhad	T	3000
22	Osoyani nam-1 diğeri Oslofça			Mehmed bin Mahmud	T	3000
23	Büyük Toçilova			Pir Ali bin Hasan	T	3000
23	Büyük Toçilova			Hasan bin İlyas	T	3000
23	Brodiniç			Ali bin Mehmed	T	3000
24	Mostir nam-1 diğeri Petrad?			Mustafa bin Abbas	T	3000
24			Cafer	T	1800
24	Prujane			Cafer	T	1200
25	Dolaç			Yusuf bin Mehmed	T	1600
25	Dolna-popik			Yusuf bin Mehmed	T	1400
25			Halil	T	7000
26			Mehmed bin Musa	T	7000
26	Gorna-Bikova			Veli bin Hasan	T	500
26	Borovnik nam-1 diğeri ...			Üveys	T	2000
26	Popik			Üveys	T	1000
26	Mostir			Bali bin İskender	T	7000
27	Gorna-Graçani			Bektaş	T	5500
27	Balneva		Çarovine?...	Bektaş	T	50
27			Ali bin ...	T	3000
27	Semeraki?			Yusuf bin Hızır	T	1500
28	Balneva			Mahmud bin Serasker	T	1500
28	İsveti-...			Mahmud bin Serasker	T	1000
28	Çaporovine			Gazanfer bin Hamza	T	1600
28	Dolna-Bukova			Gazanfer bin Hamza	T	900
28	Gorna-Graçani			Ahmed bin Deha? Bali	T	2500
28	Turuva			Ali bin Davud	T	2300
28	Çirniş			Mehmed bin Hasan	T	1700
28	İzlata-Rudine			Mehmed bin Hasan	T	900
28	Ostroviçe			Süleyman bin İbrahim	T	1500
28	Bodbraje			Süleyman bin İbrahim	T	1000
29	Vareva maa Manastir Vareva	...		Mustafa Müslimnü?	T	2500

VARAK	KARYE	MANASTIR	MEZRA	DİRLİK SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
29	Bojanik			Kurd bin Yusuf	T	2000
29	Hasıl-ı Rojay			Kurd bin Yusuf	T	500
29	Mostir			Ahmed bin Mehmed	T	2400
30	Grijani			Hasan bin Cafer	T	600
30	Okuşani			Budak	T	300
30	İslavkovik			Kurd	T	2000
31	İsvoybonçe			...	T	300
31	Priboyofça			...	T	500
31	T	200
31	Osince			İbrahim bin Cafer	T	1000
31	Luka			Hamza ... bin Hasan	T	4000
31	Babudaviçe			Hamza ... bin Hasan	T	1999
31			Hamza ... bin Hasan	T	1000
31	Hasıl-ı Gorna-Graçani			Hamza ... bin Hasan	T	500
31	Gorna-Başıçe			Kurd bin Elvan	T	5700
31	...			Kurd bin Elvan	T	3000
32	Zabregani			Yusuf	T	1500
32	... Oniçe			Yusuf	T	500
32			Musa bin Hasan	T	250
32	Açutine			Hüsrev bin Abdullah	T	1700
32	Ruşçi			Budak	T	250

EK-IX. 1590 Tarihli Tahrir Defterine (KK 55) Göre Prizren Sancağı

PRİZREN NAHİYESİ

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTCIYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
3-b	Siroş					95															Pâdişâh-1 Âlem-penah	H	8000
5-b	Nefs-i Prizren																				Pâdişâh-1 Âlem-penah	H	160500
5-b	Kuruşe					27				4											Pâdişâh-1 Âlem-penah	H	
6-a	Kuruşe		Berşinç			34				7											Pâdişâh-1 Âlem-penah	H	
6-a	Kuruşe		Belogonç			32	15			5											Pâdişâh-1 Âlem-penah	H	15000
6-b	Planyani					53	1	1		15											An Havass-1 Hümayun	H	8000
7-b	Gorna-İvranik					61				19											An Havass-1 Hümayun	H	9500
8-a	İdvoran/ At- viran					38	3			7	2										An Havass-1 Hümayun	H	8500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
8-b	Çirno-glave				38		3				9										An Havass-1 Hümayun	H	7000
9-a	İsveti-Petri				54						8										An Havass-1 Hümayun	H	5000
10-a	...				24						3	1									An Havass-1 Hümayun	H	2500
10-a	Busine				13		2				3										An Havass-1 Hümayun	H	2500
10-b	Grakofça				13						2		1								An Havass-1 Hümayun	H	2700
10-b	İstratinofça				10		3				6	1									An Havass-1 Hümayun	H	3500
11-a	Ginofça				13		1				3										An Havass-1 Hümayun	H	2300
11-b	Belaniçi				104		1				33										An Havass-1 Hümayun	H	11000
12-b	Nefs-i Prizren		Cami-i Atik		53																Mirliva-i Prizren	H	
12-b	Nefs-i Prizren		Lobişe tabi-i Mahalle-i Cami-i Atik		50																Mirliva-i Prizren	H	
13-a??	Nefs-i Prizren		Ayas Bey		15																Mirliva-i Prizren	H	

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
13-a	Nefs-i Prizren		Hacı Kasım tabi-i Mahalle-i Ayas Bey		48																Mirliva-i Prizren	H	
13-b	Nefs-i Prizren		Yazıcı Sinan nam-1 diğer Emin Mehmed		71																Mirliva-i Prizren	H	
13-b	Nefs-i Prizren		Çarşu nam-1 diğer Yakub Bey		18																Mirliva-i Prizren	H	
13-b	Nefs-i Prizren		Kuruli		31																Mirliva-i Prizren	H	
14-a??	Nefs-i Prizren		Debbağan		34																Mirliva-i Prizren	H	6380
14-b	Nefs-i Prizren		Eski Bazar			8					2		1								Mirliva-i Prizren	H	
14-b	Nefs-i Prizren		Mamzik nam-1 diğer Hasan Çelebi			37					5		2								Mirliva-i Prizren	H	
14-b	Nefs-i Prizren		Vasil			27					4										Mirliva-i Prizren	H	
15-a	Nefs-i Prizren		Kuka nam-1 diğer Kuruli			13					2		1								Mirliva-i Prizren	H	
15-a	Nefs-i Prizren		Çarşu nam-1 diğer Petri-Nikola			14															Mirliva-i Prizren	H	

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
17-b	Küçük Lubijde				4		1				2										Mirliva	H	600
17-b	Muşotişte		Boğdan		12						4										Mirliva	H	
17-b	Muşotişte		Duyk		36		1				7										Mirliva	H	
18-a	Muşotişte		İvaniş		28						13										Mirliva	H	
18-a	Muşotişte		Miladin		29						15										Mirliva	H	
18-b	Muşotişte		İstanmir		26						4										Mirliva	H	
	Toplam Hasıl																						28915
19-a	Pigan				50		2				3										Mirliva	H	13800
19-b	Küçük Pigan				2																Mirliva	H	200
19-b	Dolna-Sopine				29						2										Mirliva	H	6000
20-a	Velje				6		1				2										Mahmud bin Piri	T	2500
20-b	Reçani-i Büzürk				28		2				11										Ahmet bin Osman Bey	T	4000
21-a	Suho-rika ma Karye-i Küçük Suho-rika				8		1				2										Ahmet bin Osman Bey	T	2000
21-a	Lubine				47		1				17										Mustafa	Z	8050

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
21-b	İvlaşta?						14		1		1										Mustafa	Z	5000
22-a	Dolna-Ostrozub				14					6											Mustafa	Z	2000
22-a	Popovlani				9	3				6											Mehmed bin Resul	T	4500
22-b	Gorna-Gunçat				26					8											Mustafa	Z	4500
23-a	Dolna-Gunçat				6					1											Mustafa	Z	1600
23-a	Tırna/Tırne?					15	11		1												Mustafa	Z	2500
23-b	Lişani?				18	1															Ali maa Şüreka	T	4500
25-a	Zaplujani				25	1				2											Hüdaveri	T	2999
25-a	Sredne-Olasniçe				4					1											Yağmur bin Hasan	T	861
26-b	Haraştani				12	1				2	2										Mahmud Cavuş	Z	1000
26-b	Zagradıçka Hoça				47	1				14											Ali bin Hasan maa şüreka	T	16000
27-a	Gorna-Savrova				16					2											Ali bin Kalender maa şüreka	T	4000
27-b	Dolna-Savrova				1	1				1											Ali bin Kalender maa	T	1000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
																					şüreka		
27-b	Mali-Çiteva					12					2										Hasan bin Hüseyin	T	2800
28-a	Moholani					13					10										Hasan bin Hüseyin	T	1200
28-a	Gilançe					14	2				2										Ahmed bin Piri	T	2600
28-b	Peşkova?					10	5				2	4									Piri bin Hüsrev	T	3000
29-a	Luto-glava					14	1														Piri bin Hüsrev	T	1500
29-a	Bokuş					31					7										Hasan bin Abdullah	T	8000
29-b	Lokovica					28	1				1										Hasan bin İskender	T	4000
30-a	İstirečka					70	2		2	18											Cafer Çavuş	T	9000
30-b	Muçnikova					65	1			23											Mahmud bin Osman Bey	T	7900
31-a	Lešte					2															Cafer	T	350
31-b	Leskofça					15					6										Ömer ve Hasan ve sair şüreka	T	7200

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
31-b	Yahovaç				5		5		3												Hüdaverdi bin Yusuf	T	1800
32-a	Braytanova				15						6										Ali bin İskender	T	1000
32-a	Caydarava				10						5										Yağmur bin Hasan	T	719
32-b	Drayçine				16						5										Ali bin İskender	T	1000
32-b	Yavor				11						5										Hızır	T	2000
33-a	Küçük Drayçine				17						5										Ali bin İskender	T	1000
33-a	Dolna-Olaşniçe				13						4										Cafer	T	2000
33-b	Petroğosta?				40		2		1	11											İbrahim bin Üveys ma şureka	T	7600
34-a		Mezra-i Gürko?/Sibçani nam-ı diğer Grinçar																			Ahmed bin İsa	T	400
34-a	Gradçuca				14																Hasan bin Mehmed	T	2800

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
34-b	Gradçuca	Mezra-i Kurapinik?																			Hasan bin Mehmed	T	200
34-b	Loboyna?				22						2										Ahmed	T	6500
35-a	Goriç						2					1									Ahmed	T	1000
35-a	Küçük Reçani				21						8										Mahmud	T	4000
35-b	Popas				6						2										Mahmud	T	850
35-b	Prozarava																		1 8		Mahmud	T	960
36-a	Prozarava				5																Mahmud	T	280
36-a	Gorna-Sopine				27						9										Alibin Mustafa Çavuş	T	8100
36-b	Gorna-Sopine	Mezra-i Grajdenik																			Mustafabin Ali	T	250
36-b	Başinç?																				Mustafa bin Ali	T	500
36-b	Dolna-Radilofça				20						8		3								Ali	T	6000
37-a	Voyniçe				16						4										Mehmed bin Hacı Harim	Z	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
37-a	İsmak				6		7				1										Ali	T	2500
37-b	Yajinç?				19					4											Yahya bin Mehmed	T	2300
38-a	Maroşova				10					5											Yahya bin Mehmed	T	2699
38-a	Dolna-Sırbiçe				12		9		2		3										Haydar	T	6300
38-b	Manastiriçe				18				1	8											Mehmed bin Yahya	T	2700
39-a	Virbiçani				15					2											Mehmed bin Yahya	T	2000
39-a	Luboyofça				12																Divane Rasim	T	1600
39-b	Budak-ova				9		1			2											Kurd Serasker	T	1350
39-b	Zahum						7		2												Kurd Serasker	T	1000
40-a	İstaviç nam-1 diğer Lutoviçe				12		20		3		1										Beşir bin Cafer	T	4500
40-a	Gorna- Ostrozub				11					3											Beşir bin Cafer	T	3000
40-b	İştedine?				10		10			1	3										Ali Kethüda	Z	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
40-b	Makırçe				8		1				1										Ali Kethüda	Z	1300
41-a	Sibçani nam-ı diğer Gırınçar				11						3		1								Mehmed bin Mustafa	T	1500
41-a	Ponikova						3		1		1										İbrahim bin Mehmet	T	500
41-b	Gorna-Sırbiçe				7																Has daraz	T	3000
41-b	Lupoçeva				1		18					4					1				Musa bin Mehmed	T	3300
42-a	Novasilani				8						1										Musa bin Mehmed	T	1000
42-b	Neşaniç																				Musa bin Mehmed	T	200
42-b	Senik				13						4										Mehmed bin Hacı Muharrem	Z	2000
42-b	Pagaruşa				14						2										Mustafa	T	2500
43-a	Trepeze				15						3										Mustafa	T	300
43-a	Virçoça?				10						3										Mahmud	T	1600
43-b	Kruşçiça				6																Mahmud	T	1400
43-b	Jivyani				10						2										Cafer	T	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
44-a	Nestre				12		2		1		1										Hasan bin İskender	T	1000
44-a	Novak						7														Yağmur bin Hasan	T	1200
44-b	Çaparça				12		2			2											İlyas bin İsa	T	2699
44-b	Çirniçe				7					1											İlyas bin İsa	T	1300
45-a	Yablaniçe				20					7											Ali ve İbrahim	T	3500
45-b	Ostrojine						5		5		2										Ali ve İbrahim	T	1000
45-b	Lubijne				10					2											Ali ve İbrahim	T	3000
45-b	Gorna Radilofça	Mezra-i Dolna Radilofça																			... Ali	T	700
46-a	Trepetniçe				14					6											Yusuf Dizdar-ı Kale-i Prizin	T	3000
46-a	Trepetniçe	Mezra-i Boviska			4																Merdan-ı Kale-i Prizren	T	500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
46-a	...	Mezra-i Pokrovenik																			Ahmed Kethüda-i Kale-i Prizren	T	600
46-a	Doyniçe					6															Ahmed Kethüda-i Kale-i Prizren	T	1000
46-b	Lika					5	6		3		1										Ahmed bin Mahmud	T	2500
46-b	Tubeç					5	2		1												Merdan-1 Kale-i Prizren	T	1500
47-a	Tubeç	Mezra-i Rudinçe				21					8										... Bin İlyas	T	250
47-a	Lubojnik																				Mustafa maa şüreka	T	3000
47-b	Lubojnik	Mezra-i Kırçime																			Mustafa maa şüreka	T	1000
47-b	Domanik					7					5										İbrahim	T	2000
47-b		Mezra-i Poberka?																			İbrahim	T	500
47-b	İvlaşka Drenofç?					15					10										Ali bin Abdullah	T	3500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
48-a	Orlad?				35						11										Hasan	T	7000
48-b	Ribar		Yuvan?		20						1										Mehmet	Z	
48-b	Ribar		Plaka?		8						2										Mehmet	Z	
48-b	Ribar		Dimitri		10						2										Mehmet	Z	
48-b	Ribar		Radonya		7						1										Mehmet	Z	
48-b	Ribar		Vukaşin		8						2										Mehmet	Z	
49-a	Ribar		Miraşna		10						2										Mehmet	Z	
49-a	Ribar		Nenada nam-1 diğer Petra?		8						2										Mehmet	Z	
49-a	Ribar		David		11						2										Mehmet	Z	
49-a	Ribar		Vrağofça		4																Mehmet	Z	
	Toplam Hasıl																						7700
49-a		Mezra-i Karye-i Ribar																			Mehmet	Z	300
49-b	Medvedeçe				5																Mehmet	Z	670
49-b	Virşoviç				5						1										Mehmet	Z	2000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
49-b	Çere-polye					22					6										Mehmet	Z	4100
50-a	Lalatic					8					3										Mehmet	Z	1000
50-a		Mezra-i Vinora?																			Mehmet	Z	500
50-a	Manastiriçe	Zemin-i Yaylak																			Mehmet	Z	
50-b	Gorna Olaşniçe					1															Kırzı? Sinan	T	1000
			HOÇA NAHİYESİ																				
52-b	Nefs-i Bazar-1 Hoça		Mahalle-i Viçeyak			22					3										Mir livi-i Prizren	H	
52-b	Nefs-i Bazar-1 Hoça		Mahalle-i Katib			46					15										Mir livi-i Prizren	H	
53-a	Nefs-i Bazar-1 Hoça		Mahalle-i Dolna- Kray			32					5										Mir livi-i Prizren	H	
53-a																					Toplam		43272
53-b	Ravna- Dubrava					18					6										Mahmud	T	9000
54-a	Dolna-Hoça							16		2		3									Ali	Z	4800

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
54-a	Beloçiç				7						2										Ali	Z	832
54-b	İslamodraje				52		3				9										Mustafa bin Sinan Bey	Z	18000
55-a	Rahoviçe-i Büzürk				38		5		1		10	2									Mustafa bin Sinan Bey	Z	10000
55-b	Rahoviçe-i Küçük				5						1										Mustafa bin Sinan Bey	Z	600
56-a	Dolna-Ribnik				3																Mustafa bin Sinan Bey	Z	1400
56-a	...				47						7		1								Mustafa bin Sinan Bey	Z	14000
56-b	Obteruşe				43		1				11										Mehmed Çavuş Dergiyâh-ı Ali	Z	13000
57-b	Çeline				19		1				8										Mehmed Çavuş Dergiyâh-ı Ali	Z	2000
58-a	Jalçište				38						6										İskender Miralay	Z	8000
58-b	Ratkofça				39		3				7										Hasan bin İskender	T	2000
59-a	Momuşa				15		6				3										Mustafa	T	4722
59-b	Turyak				20						8										Mustafa	T	2228

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTCİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
59-b	Vılçitrın					21		2			6										Ali	Z	8674
60-a	Diñine																				Ali	Z	
60-a	Brastovce					12		9													Ali	Z	3000
60-b	Petrosinçe					4					1										Ali	Z	300
60-b	Gorna-Blace					10															Mehmed bin Hacı Harim maa Şüreka	Z	4000
62-a	Dolna-Blace					6					3										Mehmed bin Hacı Harim maa Şüreka	Z	2000
62-a	Radosteva					9		9		2		3									Ali maa Şüreka	T	5000
65-b	Medvedeçe					8		3			3										Ali	Z	2300
66-a	Dolna-Ritimle- Gorna Ritimle- Medvedeçe																				Ali	Z	200
66-a	Miruşa					35					10										Abdurrahman Çavuş	T	4000
66-b	Çırne-Luka					18					4										Abdurrahman Çavuş	T	2938
66-b	Hamovaç					6					1										Ali	Z	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
67-a	Gorna-Botoçani					21					4										Sefer? Çavuş	T	6500
67-a	Dolna-Botoçani					21					8										Güven	T	5500
67-b	Zirzova					20	15				8										Ali	Z	4000
68-a	Samopsi					16					5										Ali	Z	3000
68-b	...					13	7		2	3	1										Kemhacı Rüstem	T	6500
68-b	Popovik					36					11										Mustafa maa Şüreka	T	5500
69-a	Popovik	Kosmay?																			M ustafa bin Ali Çavuş	T	2500
69-a	Bradotin-dol					11	7		2	1	4										Ahmed	T	7500
69-b	Pusto-sile					15	2				2										Rüstem bin Nurullah	T	4000
70-a	Pusto-sile	Mezra-i Belo- polye																			Rüstem bin Nurullah	T	1400
70-a	Dopro-Dolani					40					11										Süleyman	T	5200
70-b					4					1										Süleyman	T	1300
70-b	Şehşite					7	2				4										Ömer Bosna?	T	4200

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
71-a	Kostoriçe					7					2										İbrahim	T	1300
71-a	Kostoriçe	Mezra-i Braniçe																			İbrahim	T	200
71-b	Gorna-Tumiçine					13					5										Ömer Bosna?	T	1500
71-b	Dolna-Tumiçine					4					3										Ömer Bosna?	T	800
71-b	Gorna-Bonorçe					21					8										İdris	T	3050
72-a	Gorna-Bonorçe	Mezra-i Mirosinçe?																			İdris	T	450
72-a	Noşpal					11	1				3	1									Divane Mehmed	T	3000
72-b	Bodlojye					17	3				1										Ali bin İskender	T	1176
72-b	Dolna-Bonorçe					15					3										Ali bin İskender	T	1033
73-a	Goraçeva					11					2										Ali bin İskender	T	300
73-a	Labikova					15					5										İlyas bin Mehmed	T	3000
73-b	Yançište					21					9										Ali	T	4100
74-a	Milanovik																				Ali	T	900
74-a	Zuviyak					14	1				6										SüleymÇavuş	T	2000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
74-a	Siroş					36					8										Mustafa Çavuş	T	8500	
74-b	Danyani					13	18			8		1										Ali	Z	3500
75-a	Vranyak					13	2				4											Ali	Z	2000
75-b	Popoçiç					8	1				2											Ali	Z	1300
75-b	Leskofça						3															Ali	Z	700
76-a	Mezra-i Davidol																				Ali	Z	100
76-a	Dranofça					15	2				5											İbrahim maa Şüreka	T	8000
76-a	Bana					6	6				2											İsmail bin Yoldaş	T	2200
76-b	Küçük Bana					2																İsmail bin Yoldaş maa Şüreka	T	200
76-b	Gorna-Ritimle					11	11		1	2	3											İskender Miralay	T	4000
77-a	İstaviç					12	3				1	1										Ali bin Hamza	T	3050
77-b	Gorna-Kuruşa					8	10			1												Kurd	Z	2700

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
77-b	Dolna-Kuruşa					23	10		3	2	3										Hüseyin maa Şüreka	T	8000
78-a	Duplani					12	1			4											Derviş	T	3600
78-b	Nogavçe					3															Ali	T	1500
78-b	Kobila-ıglava					10				1											Ali	T	1500
78-b	Kramovik					17	1			5											Mustafa	T	4499
79-a	İslavinçe					11				2											Mustafa	T	2500
79-a	Duhle					11				7											Kurd Serasker	T	2199
79-b	Duhle	Depoyak?																			Kurd Serasker	T	300
79-b	Nokşor					9				3											Arnavud Ali	T	1800
79-b	Petroşinçe					19	4			5											Ramazan	T	6600
80-a	Mrasor					15				8											Mehmed bin Mustafa	T	1500
80-b	Sobnetir?					21	3			2	1										Mehmed maa Şüreka	T	6500
80-b	Klakova					15				5											Mehmed bin Yahya	T	1300
81-a	Bela-çirkova					12	8		3		3	1									Faik maa Şüreka	T	7000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
81-b	Vladolovik					20	1				10										Hasan	T	5000
81-b	Vladolovik		Mezra-i Doplan																		Hasan	T	500
82-a	İzbište (İzište)					10					3										Mustafa bin Mehmed	T	3000
82-a	Gorna-Ribnik					6															Mustafa	Z	2500
82-b	Dolna-Bırnaça					11	4		4												Ali	T	3500
82-b	Gorna-Bırnaça	Gorna-Bırnaça																			Ali	T	200
82-b	Maçine					10															Ali bin Nasuh	T	3000
83-a	Gostolin					13				5											İlyas	T	1500
83-b	Golişova																				İlyas	T	500
83-b	Bratoçaniç?						6														İbrahim	T	2000
83-b		Brestovaç																			Ali	Z	1500
83-b	Sinani					28					5										merdan-1 kale-i Prizin	T	11300
84-a	Ulyar					7	3					1									Hasve gayrhu	T	1300
84-b	Pirane					11	3					1									Ahmed Halife İmam-1 Kale-i Prizren	T	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
84-b	Radosteva		Nikovaç																		Ahmed	T	500
84-b																							13000
JAJNA NAHİYESİ																							
85-b	Rogozna?					17															Padişah-1 Alempenah	H	1200
85-b	Birova					23				1											Padişah-1 Alempenah	H	3500
86-a	Baniska					18															Padişah-1 Alempenah	H	800
86-b	Pridoviçe					7				1											Padişah-1 Alempenah	H	1550
86-b	Çirniçe					10				2											Padişah-1 Alempenah	H	2500
87-a	Miyackovik					8															Padişah-1 Alempenah	H	1030
87-a	Dubokova					26				5											Padişah-1	H	3500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
																					Alempenah		
87-b	Voyçe					23					4										Padişah-1 Alempenah	H	4000
87-b	Krebno					7					1										Padişah-1 Alempenah	H	1400
87-b	Rahova					16					5										Padişah-1 Alempenah	H	1300
88-a	...					19					2										Padişah-1 Alempenah	H	4500
88-b	Yoşaniçe		Popovça			32					3										Padişah-1 Alempenah	H	4000
89-a	Gorna- Gnejdanani					8					1										Padişah-1 Alempenah	H	1200
89-a	Dolna- Gnejdanani					12					2										Padişah-1 Alempenah	H	1500
89-b	Groboviç					7					3										Padişah-1 Alempenah	H	900
89-b	Çirlan					7					2										Padişah-1 Alempenah	H	1500
90-a	Popovça					6					2										Padişah-1 Alempenah	H	1000
90-a	Şmirka					3					1										Padişah-1 Alempenah	H	300
90-a	İzvor					8					2										Padişah-1	H	900

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTCİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
																					Alempenah		
			TIRGOVIŞTE NAHİYESİ																				
93-b	Nefs-i Tirgovişte maa mahallât					45					2		2								Mir Liva-i	H	15449
95-a	Sibeçeva		... nam-ı diğer Gorna-...			33					7										Mir Liva-i	H	
95-a	Sibeçeva		... namı- diğer ...			20					3										Mir Liva-i	H	
95-b	Sibeçeva		...			10					4										Mir Liva-i	H	
95-b	Sibeçeva		Mirkovena?			12					1										Mir Liva-i	H	
95-b	Sibeçeva		Sakovik?			8					3										Mir Liva-i	H	

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
	Toplam Hasıl																						15000
96-a	Korite-i Büzürk					143					25										Sinan Çavuş Degâh-ı Ali	Z	15000
97-a	Korite-i Küçük					30					13										Sinan Çavuş Degâh-ı Ali	Z	5550
97-a	...					56					13										Mir Liva	H	12000
97-b	Suho-dol					68					19										Mir Liva	H	10000
98-b	Zasmirçe		Suyave?			17					3										İskender Mir Alay-ı Prizren	Z	
98-b	Zasmirçe		Barnoviç?			26					6										İskender Mir Alay-ı Prizren	Z	
98-b	Zasmirçe		Zasmirçe			54					7										İskender Mir Alay-ı Prizren	Z	
	Toplam Hasıl																						7000
99-a	Dolna-Lukaviçe?					81	1				10		1								Mustafa	Z	7000
99-b	Dolna-...	Mezra-i Grahova				80					24										Mir Liva-i Prizren	H	8000
100-b	Zakamen					35					15										İskender Mir Alay	Z	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
100-b	Korite-i Büzürk					66					14										Mir Liva-i Prizren	H	8400
101-a	Korite-i Küçük					5					1										Mir Liva	H	500
101-b	Dubova					101					27										Mehmed	Z	7000
101-b	Neşani					52					12			"							Mir Liva	H	3000
102-b	Gerekar					55					14										Ohrilü Üveys	Z	4583
103-a	Radotine?					39					20										Ohrilü Üveys	Z	2370
103-b	Lomniça					30					6										Ohrilü Üveys	Z	2426
104-a	İzlo-glava					17					6										Ohrilü Üveys	Z	1631
104-a	Liçe					26					8										Ohrilü Üveys	Z	3395
104-b	Çere-polye					28					8										Ohrilü Üveys	Z	2691
105-a	Dolna-...					15					8										Ohrilü Üveys	Z	1725
105-a	Diğer ...					21					6										Ohrilü Üveys	Z	1722

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
110-a	Jebreni				55						17		1								Ali maa Şüreka	T	10500
110-b	Peştere				142						21										Mehmed maa Şüreka	T	9500
111-b	Godova				14		1				17	1									Derviş	T	4000
112-a	Voçye				32						9										Derviş	T	2000
112-b	Sevine?				19		6				2										Mahmud zide	T	4000
112-b	Mirasna?				53		2				14	1	1								Mustafa bin Yahya	T	5673
113-b	Megu-Gorye				27						11										Mustafa bin Yahya	T	2137
113-b	Rajevik				15						5										Mustafa bin Yahya	T	1200
114-a	İslatine				40		3				8	4									Hızır bin Hürrem	T	5500
114-b	Çırnoçe				24						6									3	Mehmed bin Hacı Hürrem	Z	1592
115-a	Dobrine				24						9										Mehmed bin Hacı Hürrem	Z	2700
115-a	İçotanovik				34						10										Durak	T	4000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
115-b	Bela-çirkova					32					16										Bali bin Mahmud	T	4250
116-a	Devrec					14					7										Bali bin Mahmud	T	1749
116-a	Gorna-Nelodi					59	2				14										Halil	T	6000
117-a	Dubova					7					3										Halil	T	1000
117-a	Yorkova					79	1				20										Mustafa	T	10000
117-b	Marina-Dubrava					82					35										Mahmud	T	9197
118-b	Reçiçe-i Büzürk					82					21										Hızır bin Mustafa	T	5400
119-a		Mezra-i Direva				3															Hızır bin Mustafa	T	600
119-b	Beliçe					35					12										Mehmed bin Budak	T	2700
119-b	İtordeşeva		Yuyah?			19					5										Bekir maa Şüreka	T	
120-a	İtordeşeva		Rasovka?			16					3										Bekir maa Şüreka	T	
120-a	İtordeşeva		Maso?			35					3										Bekir maa Şüreka	T	

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
120-a	İtordeşeva		Dehasin?			27					9										Bekir maa Şüreka	T	
121-b	İtordeşeva		Radin			16	2				2										Bekir maa Şüreka	T	
	Toplam Hasıl																						14000
120-b	Bratyakovinik					34					17										Mustafa	T	4000
121-a	Hranotik					43					17										Hacı bin Yenice	T	6000
121-b	Medele					34	5				15										Pervane	T	3800
122-a	Rudniçe					28					8										Pervane	T	2000
122-b		Rabriniç nam-1 diğer Lukolova?																			Pervane	T	200
122-b	Çirniçe					54					16										Kırçovalı Pervane	T	6250
123-a	Osoyani			... İsveti Nikola																	Kırçovalı Pervane	T	250

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
123-a	Şikinofça				24						8										Hızır bin Mustafa	T	2700
123-b	Dolna-Nelodi				34						8										Hızır bin Mustafa	T	3200
124-a	Gorna-Başıçe				46						16										Ali	T	7500
124-b	Rojay				39						15										Arnavud Ali	T	5000
125-a	Gorna-Lokaviç?				36	1					15										Yusuf bin Hızır	T	4000
125-a	Dimitrova-Çirkova				32	1					5										Abdi	Z	3000
125-b	Diğer Dimitrova-Çirkova				4																Abdi	Z	1000
126-a	Leskova-glava				28						8										Piri Ali	T	3600
126-b	Mostir nam-1 diğer ...				11						3										Mustafa	T	3000
126-b	Dragini				12						3										Yusuf bin Kurd	T	3000
127-a	Rupe				12						6										Mahmud	T	1400

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
127-a	Lipiçe				30						9										Cihangir maa sair şüreka	T	4500
127-b	Vele-Polye				31	4					13	1									Mehmed	T	3800
128-a	Smeraki?				13	1			1		2										Ali bin İlyas	T	2500
128-a	Osoyani nam- diğer Oslofça				24						8										Mehmed bin Ali Zide	T	3500
128-b	Pejedorovik?				12	1					5	1									Kurd bin Oruç	T	2000
128-b	Popik				8						2										Kurd bin Oruç	T	1000
129-a	Brosniç?				40						8				2						Kalender maa Şüreka	T	4000
129-b	İspilan?				44						13										Mustafa	T	5000
130-a	Rasuç?				65						16										Behlül ve Mehmed veledan Mustafa zide	T	8000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
130-b	Saşor?				45						12										Ahmed	T	4500
131-a	Mostir				73						17										Mehmed bin Ahmed maa Şüreka	T	12000
131-b	Çırne-Çerpa?				42						16										Mustafa bin Hüseyin	T	7000
132-a	...				14						4										Mustafa bin Hüseyin	T	2500
132-a	Male-Toçilova				38	1					10										Ahad? bin Musa	T	4300
132-b	Koçarnik?				29	1					11										Bali bin İnegazi maa Şüreka	T	4500
133-a	Suho-dol ve Leskova-glava	Şipçe																			Rüstem Şems	T	400
133-a	Çerovik				13						6										Hüseyin	T	2122
133-b	Raduşa				12	2					8	2									Hüseyin	T	2183
133-b	Diğer Raduşa																				Hüseyin	T	700
134-a	Kameşniçe				36						11										Ali	T	4300

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
134-a	Büyük Toçilova				65	3					19										İbrahim ve gayruhu	T	8000
135-a	Balneva				23	3					6										Mahmud zide	T	3000
135-a	Gorna-Ramoşe				34						17										Mehmed bin Ali Zide	T	4150
135-b	Dolna-Ramoşe				9						3										Mehmed bin Ali Zide	T	850
136-a	İslavkovik				17						4										Osman	T	2000
136-a	Virotak?				18						5										İbrahim bin Cafer	T	2000
136-b	Dolani				12						3										Hüseyin bin Süleyman	T	2500
136-b	Yerabiçe				22						6										Mehmed	T	1400
137-a	Boroyovik				25						14										Veli	T	3500
137-b	Şarvine-Luka				29						7										Yusuf	T	2000
137-b	Kırna-yile				24						3										Ali zide	T	3600
138-a	Virbanik				15						10										Budak Serasker	T	1500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
138-b	Podbile				5																Budak Serasker	T	1000
138-b	Gorna-Graçani				58						13										Ahmed maa şüreka	T	6500
139-a	Balneva	Çerovine?																			Ahmed maa şüreka	T	50
139-a	Dolna-Graçani				25						10										Süleymbin Yahya	T	3740
139-b	Hodovik				3		1		1												Süleymbin Yahya	T	1100
139-b	...				13						4										Kurd bin Cafer	T	1800
140-a	Prujane				9		2				2										Ahad? bin Musa	T	1726
140-a	Luka				12						13										Ali maa Şüreka	T	4000
140-b	Babudaviçe				7						3										Ali maa Şüreka	T	2000
140-b	Minhalik?				3						1										Ali maa Şüreka	T	1200
141-a	Voynova				10						2										Hızır Hacı Hürrem	T	2500
141-a	Yoşavik				15						3										Durak zide	T	3000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
141-b	Goranıçe					10					3										Durak zide	T	1724
141-b	Saveçi?					10					1										Ali	T	4200
142-a	Yunak					11					4										Ali	T	1700
142-a	Sihova		Dobroşovine?			23					2										Ali	T	1200
142-b	Vilişte					3															Ali	T	800
142-b	Kameşniçe					1															Ali	T	200
143-a	Vareva					9															Hüseyin	T	2000
143-a	Vareva			Vareva		2															Hüseyin	T	500
143-a	Siroş					4	1														Hüseyin bin Abdullah	T	1500
143-b	Ostroviçe					17	2				5										Süleyman bin İbrahim	T	1500
143-b	Kalovik?					7					2										Hürrem	T	1600
144-a	Dolna-Bukova					1															Hürrem	T	900

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
144-a	Dolaç				2																Dulkadir	T	1250
144-b	Dolna-Popik				11					3											Hasan bin Hüsrev	T	1800
144-b	Tırnava				11	1				1											Ali bin Kurd	T	2300
145-a	Trapovine				4	3			1												Mahmud	T	600
145-a	Dolani				16					5											Mehmed bin Hacı Hürrem	Z	3000
145-b	Bojanik				10					2											Mustafa	T	2000
146-a	Çirniş				16					7											Abdulahab Çavuş	T	2200
146-a	Çirniş				10	1				3											Mehmed bin Hüseyin	T	1700
146-b	İzlatarovine?				5																Mehmed bin Hüseyin	T	900
146-b	Açutine				11																Veli	T	1700
147-a	Grijani				1																Hüseyin	T	600
147-a	İsvibonçe				1																Hüseyin	T	300

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
147-a	Priboyofça																				Mustafa bin Budak	T	500
147-a	Kodsak																				Mustafa bin Budak	T	200
147-b	Osince					5		1													Ali	T	500
147-b	Zabregani					5		11													Hasan Müslim-nev	T	1500
147-b	Tovçe					4															Hasan Müslim-nev	T	500
148-a	Gorna-Bukova					4															Dulkadir bin Durali	T	1000
148-a	...					1															Dulkadir bin Durali	T	250
148-a	Ruşçi																				Kurd bin Budak	T	250
148-b	Padal					10															Cafer bin Durak	T	2800
149-a	Male-Reçiçe																				Cafer bin Durak	T	200
149-a	Belice	Çarovine-Luka?																			Mehmed bin Budak	T	500
149-a				İstevi-Terviç?																	Subyar?	T	1000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL	
149-b	Okuşani					6															Mehmed bin Budak	T	300	
149-b																		Mir Liva-i Prizren	T	8500	
149-b	Pirdalika?																				Yusuf bin Hüseyin	T	500	
149-b	...					1															Behlül	T	500	
145		Mezra-i ...																			Mustafa	T	200	
BİHOR NAHİYESİ																								
153-a	Nikola-Çirkova Bazar					41					28			1							2 4	Padişah-ı Alempenah	H	9000
153-b	Zaton					85					21											İskender Çavuş zide	T	6811
154-a	Zaton	Mezra-i Daşiçerika																				İsmail Serasker	T	500
154-a	Gorna-Svetivan					9	5		5	3	1											İskender Çavuş zide	T	2441

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
154-b	Dolna-Svetivan					22					4										İskender Çavuş zide	T	1525
154-b	Godoyeva					80	1		1	7											Bali bin İnegazi	T	6500
155-b	Doroni					11				3											Mehmed bin Hacı Hürrem	Z	700
155-b	Ponor					41				9											İskender Çavuş zide	T	2396
156-a	Virşeva					45				22											Mehmed bin Hacı Hürrem	Z	4000
156-b	Jurin					23				7											İskender Çavuş	T	2025
157-a	Bolhan					25				18											İskender Çavuş	T	2446
157-a	Resnik					12				6											İskender Çavuş	T	1514
157-b	Mostir					40	5		1	17	2										İskender Çavuş	T	6167
158-a	Kaline					8				2											Mehmed bin Cafer	T	1595
158-a	Çırhale					15				3											İskender Çavuş zide	T	1724
158-b	Lişani					4	2			2											Mehmed bin Cafer	T	1692

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
158-b	Botuçeva					17					8										Mehmed ve Mustafa	T	1999
159-a	Kaçmur					7					1										Mehmed ve Mustafa	T	1330
159-a	...					13					5	2									Süleyman bin Mehmed	T	2599
159-b	Vele-polye					20	4		1	6	4										Mehmed bin Cafer	T	2288
160-a	İstepan-dol					5					4										Mehmed ve gayruhu	T	1255
160-a	Radunik					16					9										Mezbur İskender Çavuş	T	1751
160-b	Baroşik					5	2				1										Mehmed	T	1410
160-b	Kovaç					5															Mehmed	T	695
161-a	Virbniçe					122					35										Mir liva-i Prizren	H	9300
161-b	Dobrovine					2												30			Mir liva-i Prizren	H	3300
162-a	Ravna					2								1				12			Mir liva-i Prizren	H	1440
162-a	Blato					1												13			Mir liva-i Prizren	H	1560

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTCİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
162-b	Dolna-Luzine					11	9				3	5									Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	1500
162-b	Gorna-Luzine					16	2				6										Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	1500
163-a	Gorna ve Dolna-Luzine	Mezra-i																			Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	500
163-a	Hazan					37					6										Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	1500
163-b	Leşniçe					5					1										Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	600
163-b	Bikarişka					11					3										Süleyman Çavuş Degiyâh-1 Ali	Z	800
164-a	Dolaç					27					16										Mahmud maa Şüreka	T	3500
164-a	İslatine					16					6										Mahmud maa Şüreka	T	3000
164-b	Zaluzne					9					2										Hüseyin bin Yusuf maa gayruhu	T	2380

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
164-b	Sredne-bırda					14					4										Hüseyin bin Yusuf maa gayruhu	T	2120
165-a	Zavino-grad					19					9										Durak	T	1492
165-b	Kornik (Fornik)					28					7										Durak	T	1308
165-b	Rastoka					20	3		1	6											Kurd Serasker	T	2500
166-a	Ruyište					27	1			4											Piri bin Yoldaş	T	3500
166-b	İstuble					20				10											Piri bin Yoldaş	T	2000
166-b	Beginçe					11				13				1							Hızır	T	1000
167-a	Nedakus					27				17											Hasan	T	4300
167-a	Metan-potok					24	4			11											Hasan	T	3700
167-b	Prepçik					22				6											Mustafa	T	2500
168-a	Turuva					11	1			4											Mustafa	T	1000
168-a	Litine					44	1			10		1									Mustafa	T	2000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
168-b	Mirçkovine				28		2														Budak	T	2600
169-a	Totik				15																Budak	T	1500
169-a	Şepoviçe				16					6											Budak	T	1300
169-b	İspançe				10																Budak	T	1100
169-b	Koprivine				13		2														Budak	T	1000
170-a	Gorna-İzminiç				26					14											Hüsrev zide	T	3000
170-a	Dolna-İzminiç				15	1				4											Hüsrev zide	T	
170-b	Bojigane				15					6											Rüstem bin Şems	T	1600
170-b	Yablanova				18		1			15			1								Gazi Zide	T	2500
171-a	Dobrovine				9					4											Gazi Zide	T	1500
171-a	Bırçeva				20		1			7											Hasan	T	3200
171-b	İvanye				69		2			28	1										Dulkadir	T	7000

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
172-a	Latişte				9						4										Kurd	T	2000
172-b	Brodarova				27						6										Gazanfer?	T	5500
173-a	Rudine-bırda				13	2					6										Sefer	T	3000
173-a	Bihorik				9	6					1										Kurd	T	1450
173-b	Brod				25						14										Ataullah	T	3250
173-b	Baliyayod				4																Ataullah	T	1250
174-a	Virh				18	1					6										Yahya	T	3000
174-a	Gorna-Dubova				29						24										Mehmed	T	4000
174-b	Dolna-Dubova				31	1					20										Dulkadir	T	5000
175-a	Çaporovine				28																Mehmed ve gayruhu	T	3500
175-b	Orah				10						3										Mehmed ve gayruhu	T	1500
175-b	Brayna-Luka			Davidava	1																Mehmed ve gayruhu	T	200

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
176-a	Zahumiska				24																Ali	T	2880
176-a	Zagrad				24					10											İneşah	T	3100
176-b	Rağçane				10					3											Budak zide	T	2000
176-b	Goşeva				32					13						1					İskender zide	Z	2500
177-a	Vişneva				28					13											Hasan zide	T	3500
177-b	Zihlak				29					4											Budak	T	4000
177-b	Zakum				21	1				8											Ahmed	T	3900
178-a	Prelug				3													11			Ahmed	T	1300
178-a	Çrişnova				19					4				1							Derviş	T	3600
178-b	Holuy				16					16											Derviş	T	1500
178-b	Radiva-glava				7				1		2										Derviş	T	1200
179-a	Gorna-İstiranani				20					3											Hacı bin Yahya	T	1800

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
179-b	Virtovska					12					3										Hacı bin Yahya	T	1600
179-b	Nova-sile					4					1										Hacı bin Yahya	T	922
179-b	Paluç					17					8										Hacı bin Yahya	T	2588
180-a	Leşniçe					22					9										Ali maa Şüreka	T	3020
180-b	Kradenik					13					1										Ali maa Şüreka	T	1500
180-b	Nogobratine					22					12										Budak	T	4000
181-a	Dolna-İstiranani					38	4				15	1									Osman maa Şüreka	T	4800
181-b	Megu-Potovce					28					14										Yusuf zide	T	3000
182-a	Sedlar					10					6										Budak Serasker	T	1000
182-a	Broškova					19					9										Mehmed maa Şüreka	T	2300
182-b	...					7															Mehmed maa Şüreka	T	1200
182-b	Trepeze					61	10		1	11	1										Yahya	Z	3800

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
183-a	Haliçe (Kaliçe)				5																Yahya	Z	1000
183-b	Drogoşevine																	18			Yahya	Z	2160
183-b	Toçilova																	11			Yahya	Z	1320
183-b	Beginçe				80	2				14											İsmail zide	T	6699
184-b	Beginçe	Mezra-i Vişnova																			İsmail zide	T	500
184-b	Beginçe	Mezra-i Savino-burye																			İsmail zide	T	300
184-b	Podi				12					6											Mustafa	T	2000
185-a	Dobro-dol				21					13											Ahmed bin Yusuf	T	2200
185-a	Beliçe				10					3											Ahmed bin Yusuf	T	800
185-b	Tuçani				34	1				12											Behram	T	4200
186-a	Gorna-Trobine				10																Ramazan maa sair şureka	T	3322
186-a	İhvaline				2																Ramazan maa sair şureka	T	650

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
186-a	...																				Ramazan maa sair şüreka	T	1285
186-b	Dragolin																				Ramazan maa sair şüreka	T	742
186-b	Virbniçe			Kuman?		2												21			Mehmed zide	T	2600
186-b	Goşpodin-potok					7					2										Hasan bin Hüsrev zide	T	1200
187-a	Plana																	5			Ahmed bin Yahya	T	700
187-a	Podkırayçi					8					4										Piri bin Hüdaverdi	T	1500
187-a	İslipaç-potok					7					1										Piri bin Hüdaverdi	T	1500
187-b	Raspor						3	1		1											Kurd bin Cafer	T	1200
187-b	Yasen					15					2										Hüsrev bin Abdulah	T	2200
188-a					22					10										Hüsrev bin Abdulah	T	1800
188-a	Kalu-drag					7					3										Mahmud	T	1000
188-b	Savino-pola					5				1											Mahmud	T	400

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
188-b	Vişoçka				1													13			Mahmud	T	1600
188-b	Çirniş				40		1				10										Mustafa	T	4000
189-a	Gubafça				3		6			1				1							İsmail	T	1000
189-b	Bodbraşa				4																Süleyman bin İbrahim	T	1000
189-b	Serke-polye																				Mehmed	T	500
189-b	Lagator				44		1		2		11										Mehmed	T	4999
190-a				16						5										Mehmed	T	1000
190-b	Gerekar nam-1 diğer ...				28						12										İhtiyar bin Kurd ve zide	T	4500
190-b	Muçoviçe				13						3										Hasan	T	1000
191-a	Dobrokova?				2													14			Ali bin İlyas	T	1680
191-a	Brayna-Luka				12						2										Ali bin İlyas	T	1200
191-b	Lukaviç nam-1 diğer Konaç				23						5										Osman bin Hasan	T	2700

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
191-b	Brezava					13		1			5			1							Murad	T	2500
192-a	Senik					10					1			1							Yusuf bin Kurd	T	1000
192-a	Mokrilug					8		1	1	1											İbrahim Mehmed	T	1000
192-b	Kruşeva					7				1											Mehmed Osman	T	400
192-b	Raşka-Gora					5					2										Mehmed Osman	T	500
193-a	Gorna-İstiranani	Mezra-i Grinçar																			Mehmed Osman	T	264
193-a	Goduçani					29					5										Mehmed ve sair Şüreka	T	4500
193-a	Podi					7															Mehmed ve sair Şüreka	T	1500
193-b	Bare					11															Ali bin İsa	T	1500
193-b	Dolna-...					12					3										Ali bin İsa	T	1500
194-a	Orahova					22					6										Hüseyin	T	1800
194-b	Dolna-Trobine					4								1							Memi bin İlyas	T	500

VARAK	KARYE	MEZRA	MAHALLE	MANASTIR	MÜSLÜMAN HANE	G. MÜSLİM HANE	MÜSLÜMAN BAŞTINA	ÇİFT	NİM-ÇİFT	BENNAK	G. MÜSLİM MÜCERRED	MÜSLİM MÜCERRED	BAZDAR	EŞKİNCİ	OKÇU	EŞKİNCİYAN	MÜSELLEM	EFLAKAN MAA BAŞTINA	DERBENTÇİYAN	HAYMENEGAN	TIMAR SAHİBİ	DİRLİK TÜRÜ	HASIL
194-b	Goşeva	Dolobri?																			Memi bin İlyas	T	250
194-b	Pod....					13	19														Mehmed	T	854